Scurta istorie a apariției în limba română a cărții "Armata Națională a Guvernului de la Viena" începe în ianuarie 2006, când am găsit într-o librărie din Madrid această carte în limba spaniolă. Chiar la hotel, în Madrid, i-am arătat-o domnului Ion Mării, bun cunoscător al limbii spaniole și un luptător neobosit al răspândirii scrisului legionar în lume. Domnia Sa a apreciat-o că este foarte bună și oportună să apară în limba română, fiind în această perioadă un gol în cărțile scrise despre mișcare, deoarece cartea scrisă de Comandantul Horia Sima despre Guvernul de la Viena, nu tratează în amănunt problemele armatei naționale, ci numai la modul general.

Ajuns în țară, am dat să o traducă o tânără licențiată în limba spaniolă, care mi-a făcut o foarte bună traducere, dar care nu vrea să apară ca traducătoare – i-am respectat opțiunea.

După obținerea traducerii brute am operat corecturile necesare și inclusiv imprimarea electronică pe un CD pe calculatorul domnișoarei Alina Călinescu.

Pe două copii deja corectate, s-au făcut noi corecturi de către domnul Roșca Niculae, vorbitor de limba spaniolă de 40 – 50 de ani, și de mine.

Cu această ultimă variantă și cu niște copii mai bune ale fotografiilor, am ajuns la Tipografia "Docuprint" din Bacău, str. Letea nr. 30 bis unde se va realiza tipărirea prin strădania domnului Rusei.

Finanțarea cheltuielilor de tipărire s-a făcut de domnul Niculae Roșca din Constanța, fost luptător și el în armata națională.

Gheorghe Jijie

Armata Națională a Guvernului de la Viena

Carlos Caballero Jurado
Richard Landwehr

BIBLIOTECA ALEPH

Carlos Caballero Jurado
Richard Landwehr

Armata Națională a Guvernului de la Viena

García Hispán, Editor

Carlos Caballero Jurado
Richard Landwehr

ARMATA NAȚIONALĂ ROMÂNĂ
A GUVERNULUI DE LA VIENA

editura vicovia 2008

În memoria lui Horia Sima, a tuturor membrilor Legiunii Sfantului Arhanghel Mihail şi luptătorilor naţionalişti români care au murit în exil pe pământul spaniol.

Dibujo de portada: Ramiro Bujeiro

Copyright:
GARCIA HISPAN, EDITOR, S.L.
Primera Edicion
Abril 1.997
GRANADA

Direccion Postal:
Apartado de Correos 523
18080 GRANADA
Tlf. (958) 52.19.76
Fax: (958) 25.95.57

Delegacion en Alicante:
Apartado de Correos 630
03080 - Alicante

ISBN: 84-87690-42-4
Dep. Legal.: Gr. 369/97

Impreso en: C.G.A., S.L. Granada
Telf. 989.75.96.80

Reservados todos los derechos a favor de GARCIA HISPAN EDITOR, S.L. Queda prohibida la reproduction y/o almacenamiento, por cualesquiera meidos - incudida la fotocopia -, de la totalidad o cualquier parte del libro sin autorizacion expresa del Editor.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
JURADO, CARLOS CABALLERO
Armata naţională română a Guvernului de la Viena /
Carlos Caballero Jurado, Richard Landwehr. - Bacău : Vicovia, 2008
Bibliogr.
ISBN 978-973-1902-04-3

I. Landwehr, Richard

355(498):94(498)"1944/1945"

SUMAR

Scrisoare 4
Scrisoare-faximil 5
Prologul editorului spaniol 7
Prologul autorilor 9
Prologul lui Horia Sima 12
Cap. I – România în contextul internațional european 15
Cap. II – Corneliu Codreanu şi Legiunea Sfântului Arhanghel Mihail 1919-1940 21
Cap. III – Statul Național Legionar şi Dictatura lui Antonescu (1940-1941) 48
Cap. IV – Armata Română în Campania din Rusia 57
Cap. V – O trădare previzibilă 75
Cap. VI – Doar onoarea mai putea fi salvată 92
Cap. VII – Guvernul Național Român 112
Cap VIII – Armata Națională Română 119
Cap. IX – Divizia Română a Guvernului de la Viena 137
Cap. X – Comandourile române în spatele liniilor sovietice ... 160
Cap. XI – Luptele de pe Oder şi de pe Dunăre 170
Cap. XII – Tragedia României. Tragedia exilului. 187
Cap. XIII – Regimentul bulgar al Waffen-ului SS 190

Anexe
1. Bibliografie 201
2. Cartografie 207
3. Uniforme 216
4. Documente fotografice 219

Postfață 232

CARLOS CABALLERO JURADO
Ap. C. 630
03080 ALICANTE
SPANIEN

4 MAI 2007

Stimate domnule,

Domnul Jose Garcia Hispan mi-a transmis scrisoarea din 4 ianuarie, însă nu a ajuns la mine decât acum câteva zile. Vă rog scuzați întârzierea în a vă răspunde.

După cum știți, sunt autorul cărții: "Armata Națională Română". Am scris această carte cu cea mai mare afecțiune, căci de când am citit în 1974 cartea lui Codreanu, "Garda Fier", editată în spaniolă de către dumneavoastră, sunt un mare admirator al Mișcării Legionare. De asemenea, am scris-o ca o dovadă de recunoștință eternă față de camarazii legionari morți în Spania.

De aceea, pentru mine, va fi o mare onoare și o mare bucurie dacă veți edita această carte în limba română.

Acum câțiva ani, a luat legătura cu mine un colonel al Armatei române, Ion Aramă, cu același scop. După cum mi-a povestit, a reușit să facă traducerea. Dar niciodată nu a reușit să găsească editura. Din nefericire, colonelul Aramă a murit acum câțiva ani.

Pentru a scrie "Armata Națională Română", m-am bizuit pe ajutorul neprețuit a lui Horia Sima a cărui prietenie m-a onorat.

Din aceste motive, repet, nu pot decât să-mi exprim bucuria și mulțumirea pentru faptul că v-ați oprit asupra cărții mele. O puteți edita imediat ce doriți sau puteți.

Ceea ce v-aș ruga este să-mi trimiteți câteva exemplare. Cinci, dacă e posibil.

Aștept cu mare interes vești din partea dumneavoastră.

O îmbrățișare puternică.

P.S. Pentru a mă contacta ulterior, o puteți face la adresa personală sau prin poșta electronică: caballerojurado@hotmail.com

-1-

CARLOS CABALLERO JURADO
Ap. C. 630
03080 ALICANTE
ESPAÑA

4 mayo 07

Estimado Señor:

D. José García Hispán me ha trasmitido su carta de 4 de enero, que no llegó a mi poder hasta hace muy pocos días. Ruego disculpe la tardanza en contestarle.

Como sabe, soy el autor del libro "El Ejército Nacional Rumano". Escribí ese libro con el mayor cariño, ya que desde que leí (el año 1974, el libro de Codreanu "Guardia de Hierro", editado en español por Usted, soy un admirador del Movimiento Legionario. También lo escribí como muestra de agradecimiento eterno a los camaradas legionarios caídos en España.

Por tanto, para mí, será un honor y una gran alegría si editan Vds. ese libro en rumano.

Hace años se puso en contacto conmigo un Coronel del Ejercito Rumano, Ion Drama, con ese mismo fin. Según me

contó, llegó a hacer la traducción.
Pero nunca pudo encontrar editor.
Por desgracia el coronel Doramas
murió hace algunos años.

Para escribir el "Ejército Nacional Rumano" conté con la inapreciable ayuda de Flavia Sima, con cuya amistad me honré.

Por todos estos motivos, repito, no puedo sino expresar mi alegría y gratitud por el hecho de que se hayan fijado en mi libro. Pueden editarlo en cuanto quieran y puedan.

Lo que sí les rogaría es que me hiciesen llegar algunos ejemplares. Cinco, a ser posible.

Espero con el mayor interés sus noticias.

Un fuerte abrazo.

P.S. Para ulteriores contactos, diríjase a mi dirección personal.

Para correo electrónico:

caballerojurado@hotmail.com

PROLOGUL EDITORULUI SPANIOL

În opera sa, "Trupele SS alese de Hitler în timpul războiului, 1939 – 1945" (care astăzi este deja o operă clasică între cărțile de istorie militară dedicate celui de-al doilea Război Mondial), istoricul nord-american George H. Stein scria:

"Dintre cele 38 divizii SS existente în 1945, niciuna nu era formată exclusiv din germani şi cel puțin 19 dintre ele erau constituite, în principal, din personal străin. Erau în slujba Waffen SS: olandezi, norvegieni, danezi, finlandezi, suedezi, elvețieni, belgieni, francezi şi câțiva britanici, după cum şi lituanieni, estonieni, ucrainieni, croați, bosniaci, italieni, albanezi, caucazieni, ruşi, tătari, turci, azeri, români, bulgari, unguri şi câțiva indieni (...). Este foarte posibil ca Waffen SS să fi fost cea mai mare armată multinațională, care n-a luptat niciodată sub un singur steag."

Fără îndoială, toate aceste naționalități prezente în Waffen SS nu au primit aceeaşi atenție din partea specialiştilor în istorie militară. Un exemplu elocvent în acest sens este cazul românilor. Până la apariția operei lui Richard Landwehr, "Voluntarii români ai Waffen SS" în 1991, puțini, aproape nimeni nu ştia despre contingentul român al acestei armate paneuropene care a luptat, până la finalul războiului.

În capitolul de mulțumiri care apare în cartea sa, Landwehr îşi arată "speciala sa gratitudine pentru Carlos Caballero Jurado, fără al cărui sprijin această carte n-ar fi putut să apară". În sfârşit, datorită unei colaborări strânse şi vechi, Caballero i-a facilitat lui Landwehr o bună parte din documentație şi majoritatea materialelor grafice care apăreau în cartea sa. În legătură cu aceasta, este semnificativ faptul că în niciuna dintre cele mai exhaustive opere grafice dedicate Waffen SS nu apăruse, până la ediția cărții lui Landwehr, nici o fotografie care să arate contingentul român.

Inițial, obiectivul nostru a fost de a edita această carte ca pe o simplă traducere a operei lui Landwehr. În sfârşit, am *decis să*

amplificăm considerabil conținutul ei şi ,de aceea, Landwehr şi Caballero apar ca şi coautori, astfel încât cartea rezultată este substanțial diferită de opera inițială a lui Landwehr.

Mai mult decât prologul autorilor, cartea include de asemenea un altul pe care ni l-a scris liderul român Horia Sima, înainte de a muri, când l-am anunțat cu privire la obiectivul nostru de a traduce opera lui Landwehr în limba castelană. Din păcate, moartea lui Sima din 25 mai 1993 l-a împiedicat să vadă această operă cât şi prologul.

La final, adăugăm că, aşa cum a făcut-o şi Richard Landwehr în opera sa în limba engleză, am considerat oportun să studiem de asemenea istoria contingentului bulgar, care a luptat în Waffen SS, a cărui istorie este şi mai puțin cunoscută decât a românilor, dar față de care păstrează un paralelism extraordinar.

José García Hispan, editorul

PROLOGUL AUTORILOR

Deşi continuă încă să fie necunoscut, contingentul român, care s-a opus invaziei bolşevice a Europei, a fost unic sub multe aspecte. A reprezentat ultima şi simbolica formaţiune militară a României în lupta împotriva comunismului stalinist pe frontul Estului, până în 1945. Această luptă o iniţiase România în acelaşi timp cu Germania pe 22 iunie 1941 şi este oportun de semnalat că armata română era a doua ca importanţă între cele care luptau contra Uniunii Sovietice. Voluntarii români ai perioadei cuprinse între august 1944 şi mai 1945 au continuat exemplul sutelor de mii de compatrioţi care muriseră în lupta împotriva sovieticilor, atât în bătălie, cât şi în taberele morţii rezervate soldaţilor capturaţi.

Când Guvernul României a fost răsturnat pe 23 august 1944 de către Regele Mihai şi consilierii săi corupţi, sovieticii au fost imediat invitaţi să intre în ţară. Au realizat o epurare sângeroasă în cadrul armatei române (arestând mii de militari) şi au pus în locul lor pe propriii lor "consilieri", "ofiţeri de legătură" şi comisari politici pentru a conduce trupele rămase.

La fel de rapid cum se produsese schimbarea câmpului prielnic pentru noul guvern român, întregul sector sudic din frontul Estului a intrat în colaps după puţine zile, prinzând sute de mii de soldaţi germani, aproape în totalitate din grupul Armatei "Ucraina de Sud". Acest dezastru a deschis porţile sovieticilor către Balcani şi, cu siguranţă, a accelerat finalul războiului cu o cantitate considerabilă de timp. În realitate forţele armatei germane s-au văzut obligate să abandoneze Bulgaria, Grecia, Serbia şi Albania, în afară de România, ca o consecinţă a trădării comisă de Regele Mihai. Ceea ce poate nici nu şi-au putut imagina atunci nici Regele Mihai şi nici restul clarvăzătorilor, care realizaseră lovitura de stat împotriva lui Antonescu, era destinul care îi aştepta atât pe ei înşişi, cât şi pe România.

Românii s-au văzut prinşi într-o dilemă. Mareşalul Antonescu,

durul şi competentul lider român (deşi cu perspective înguste din punct de vedere politic), a fost luat prizonier de către sovietici. A fost trimis rapid la celebra închisoare de la Lubiyanka, în Moscova, unde a fost torturat timp de un an, înainte de a fi înapoiat regimului trădător al României pentru a fi executat. Dar nu numai Antonescu a fost victima. De fapt toată România a fost sclava trupelor lui Stalin. O feroce dictatură comunistă urma să fie instalată foarte curând în țară, dictatură pe care România a trebuit să o suporte până când sinistrul Ceauşescu a fost înlăturat printr-o lovitură, care a fost pe jumătate o conspirație de palat şi jumătate o revoltă populară, la Crăciunul anului 1989. Pateticul Rege Mihai a fost obligat să se exileze şi mulți dintre cei care îl înlăturaseră pe Antonescu primiră aceeaşi soartă sau închisoarea. Au avut multe motive să se plângă timp îndelungat.

Dar am ajuns deja prea departe! Să ne întoarcem la toamna lui 1944! Multor români civili şi militari le repugna controlul pe care comuniştii îl aveau asupra țării şi asupra armatei (comunişti care reprezentau inamicul străvechi, Rusia). Se aflau într-o situație foarte complicată. Literalmente, românii erau legați de mâini şi de picioare. Pentru soldați era o situație dificilă. Dacă nu se aliau noilor lor stăpâni sovietici familiile şi rudele lor ar fi putut să fie în pericol.

Totuşi, atât cât s-a putut, grupuri de soldați români trecuseră de partea germană. Pentru urmăriții activişti politici ai Gărzii de Fier (sau ai Legiunii Sfântului Arhanghel Mihail), care văzuseră cum şefii lor fuseseră închişi de către cel de-al treilea Reich, situația era la fel de dificilă: Antonescu îi persecutase şi Germania îi arestase. Dar profundele lor convingeri morale îi împiedicau să-şi țină brațele încrucişate în timp ce Stalin le acapara țara. Din fericire, liderii Gărzii de Fier au fost eliberați imediat de către germani şi li s-a permis libertate de acțiune. Aceasta a dat curaj camarazilor lor din România să continue lupta în patrie şi, când era posibil, să iasă din țară pentru a continua lupta militară pe front.

Soldații români şi activiştii politici, atât cei care se aflau deja în Germania, cât şi cei care se refugiau în această țară, au planificat formarea unei divizii întregi. Reichsführer-ul SS si Înaltul

Comandament SS au fost flexibili cu privire la asta, depinzând de condițiile pe care vor reuşi să le împlinească.

Rezultatul final a fost crearea unui regiment de luptă, mare şi competent, şi mai multe unități de comando, cu personal din diferite "grupuri de luptă". În ciuda faptului că era vorba de un caz tipic de "prea puțin şi prea târziu", dată fiind situația grea a Germaniei şi a aliaților ei în 1944-1945, trupele române continuară să constituie un contingent cu un potențial valoros pentru lupta finală.

Atitudinea şi activitățile acestei avangarde curajoase au fost pe deplin justificate, când lumea a putut, în sfârşit, să vadă cu ocazia dramaticii căderi a lui Ceauşescu cum era într-adevăr regimul comunist care torturase România. Barbara camarilă comunistă care strangula țara a fost în sfârşit strivită, dar nu înainte de a aduce cu ea durerea şi mizeria a milioane de oameni. Trupele române ale Guvernului român de la Viena au făcut parte dintr-o mare încercare de a evita ca toate acestea să se întâmple, luptând împotriva unui mare pericol, care amenința să se extindă asupra întregii lumi. Eforturile şi faptele lor sunt demne de a fi conservate şi rememorate.

Carlos Caballero – Richard Landwehr

PROLOGUL LUI HORIA SIMA

Opera lui Richard Landwehr, publicată cu titlul: "Voluntarii români ai Waffen-ului SS, 1944-1945", are un înțeles mult mai vast decât sugerează titlul. În realitate este un scurt tratat de istorie a Mişcării Legionare de la originile sale îndepărtate până la capitularea Germaniei în mai 1945, dată la care a încetat lupta acestor voluntari români pe diferitele puncte ale frontului.

Cititorul acestei cărți va cunoaşte nu numai participarea Legiunii române la ultimele lupte ale rezistenței eroice a poporului german împotriva invadatorului din est, cât şi antecedentele politice şi originile ideologice ale soldaților care au alcătuit Divizia română de la Döllersheim (Austria).

În ciuda tuturor nedreptăților care ni s-au făcut din partea Germaniei Naționale Socialiste, în timpul anilor 1941-1944 (când mulți dintre noi am fost arestați în câmpurile de concentrare), când ni s-a solicitat de către aceleaşi autorități germane care ordonaseră încarcerarea noastră să continuăm lupta împotriva bolşevismului, care deja invadase România şi se pregătea să dea lovitura finală împotriva Europei, nu ne-am îndoit nici o clipă să participăm cu ultimele noastre forțe la lupta teribilă care se dădea pe frontul de est. N-am făcut altceva decât să ascultăm vocea profetică a Căpitanului nostru, Corneliu Codreanu, care avertizase deja din 1936 cu privire la teribilele consecințe pe care le-ar fi avut asupra existenței noastre naționale o alianță cu Moscova, preconizată pe atunci de către unele foruri române. De asemenea, urmam exemplul martirilor legionari Moța şi Marin, care şi-au abandonat patria pentru a lupta în îndepărtata Spanie împotriva aceluiaşi inamic care ne pândea din est.

Poporul român a plătit cu alte sute de mii de morți şi cu 40 de ani de captivitate comunistă greşeala de neiertat comisă de către clasa politică română la 23 august, favorizând fără nici o garanție surparea frontului româno-german din Moldova. Istoria ne-a demonstrat că noi,

cei care formam Guvernul Național Român în exilul din Viena, am fost cei care am avut dreptate. Aveau dreptate oamenii Armatei noastre Naționale Române şi nu aceia care au aruncat țara în brațele bolşevicilor, dintre care unii nici măcar nu şi-au salvat propria viață, ci au pierit în închisorile comuniste.

Lupta noastră de partea Germaniei, în perioada cuprinsă între august 1944 şi mai 1945, apare ca disperată şi fără nici o perspectivă de succes, întrucât cel de-al treilea Reich se afla la limita forțelor sale. Fără îndoială, am obținut ceva ce nu se poate pierde participând la această ultimă înfruntare. În plan spiritual şi în acel al imponderabilităților istorice, reacția Gărzii de Fier împotriva capitulării a creat în poporul nostru o stare de curaj, care s-a extins până în actualitate. Lupta împotriva hoardelor bolşevice nu s-a încheiat odată cu dispariția Guvernului de la Viena şi a Armatei Naționale Române, ci a continuat în interiorul țării, în locuri diferite, de la înălțimi montane sub alte inițiative și acțiuni. În România, s-a format o puternică mişcare de rezistență împotriva barbarilor, care acaparaseră puterea statului şi nucleele inițiale ale acestei mişcări au fost constituite din voluntari ai Armatei Naționale Române, care fuseseră paraşutați în țara noastră.

Richard Landwehr este un autor foarte bine informat cu privire la împrejurările politice dinaintea războiului în România şi la fel de bun cunoscător documentat al exodului legionar în Germania. Nu s-a mulțumit cu o prezentare sumară şi superficială a relațiilor Mişcării Legionare române cu Reich-ul german, ci a studiat în profunzime tema pentru a ajunge la o explicație clară a colaborării dificile cu Germania în perioada războiului. Din acest punct de vedere se diferențiază de alți autori, inclusiv germani, care au oferit posterității versiuni eronate şi de asemenea tendențioase cu privire la linia de orientare politică a Mişcării Legionare în timpul celui de-al doilea Război Mondial.

O singură corectură trebuie să facem cărții lui Richard Landwehr şi aceasta cu privire la titlul său. Voluntarii români nu trebuie să fie considerați ca membri ai Waffen SS, aşa cum afirmă autorul, ci ca membri ai Armatei Naționale Române, constituită sub auspiciile Guvernului de la Viena. E adevărat că soldații Armatei

Naționale Române au depus jurământ de fidelitate lui Hitler, ca şi Comandant Suprem al luptei împotriva bolşevismului, dar în formula jurământului se afla menționat de asemenea, Şeful Guvernului Național Român. E adevărat că Divizia română care se afla în Döllersheim a fost dotată cu uniforme şi arme de către Waffen SS şi de asemenea, cadrele de comandă, superioare, erau germani, care aparțineau acestei organizații nemțeşti, dar de la nivelul batalionului în jos, către unități, era comandată de către ofițeri români. Divizia noastră afişa o uniformă militară germană fără să-şi piardă caracterul de Armată Națională şi se afla sub ordinul generalului Chirnoagă, ministru al apărării. Situația sa este asemănătoare Diviziei albastre spaniole care, în ciuda folosirii uniformelor germane, niciodată nu şi-a pierdut caracterul de unitate a Armatei spaniole şi se afla sub autoritatea supremă a Guvernului de la Madrid, deşi în angajamentul său din campanie depindea de comenzile superiorilor germani.

Horia Sima

CAPITOLUL I
România în contextul internațional european

Deşi România apare ca stat de dată recentă (1877), istoria poporului român este veche. Nu e vorba aici de a o recapitula, nici măcar pe scurt. Se va încerca doar un rezumat, intenționând să se explice rolul pe care România îl ocupă în contextul internațional european sau, altfel spus, marile linii istorice care ne explică politica sa externă.

Cucerirea romană a teritoriului actualei Românii (pe atunci cunoscută cu numele de Dacia) a fost realizată târziu, sub conducerea Împăratului Traian. Dar romanizarea teritoriului trebuie să fi durat de-a lungul multor secole şi, în ciuda circumstanțelor istorice total potrivnice, s-a menținut în țară o cultură cu rădăcini latine certe.

Altă particularitate a istoriei României este că, de-a lungul a zece secole, locuitorii vechii Dacii văzură abătându-se asupra lor, unul după altul, succesive valuri de popoare invadatoare, care ajungeau din est traversând Nistrul. Acestea au fost: goții (sec. III – IV), ostrogoții (sec. IV – V), hunii (sec.IV – VI), avarii (sec.VI – VII), slavii (sec.VI), bulgarii (sec.VII – IX), ungurii (sec.XI), pecinegii (sec.IX – XI) şi, în cele din urmă, tătarii (sec.XIII).

Aceste zece secole de invazii provenind din Est au generat un sentiment, aproape arhaic, de neîncredere în legătură cu popoarele invadatoare, care ajungeau din Est traversând Nistrul, fiind percepute întotdeauna ca potențial invadatoare. Si, din aceste antecedente, se naşte rusofobia, care e detectată în cultura politică română, dat fiind că Rusia, de la țari şi până la Uniunea Sovietică, a fost percepută ca o nouă amenințare orientală (1).

Nu e de mirare că apariția vreunui tip de formațiune politică statală, specific română, a întârziat de-a lungul secolelor: continuele invazii o împiedicau. Câțiva dintre aceşti invadatori sfârşiră prin a se întoarce în țările lor. Alții făcură noi regate în Vest (ca Ungaria) sau în

Sud (ca Bulgaria). Altele dintre aceste popoare invadatoare au dispărut, pentru totdeauna, din paginile de istorie.

În acelaşi secol XIII, în care se sfârşiră invaziile, începe să se vorbească în Europa despre "poporul român" ca o națiune diferențiată de vecinii săi. Si această identificare nu este posibilă în baza unui criteriu etnic, dat fiind că numeroşi invadatori şi-au lăsat inevitabil urmele în această țară, nici în baza vreunei religii, care este ortodoxă – greacă ca şi majoritatea vecinilor lor, ci datorită limbii sale de o origine latină inconfundabilă.

Dar, când pericolul începe să dispară din Est, două noi fronturi de luptă se deschid pentru poporul român. În vest, se realizează expansiunea Ungariei care domina întreaga Transilvanie. Si, în sud, apare puterea turcilor otomani. Apariția unui personaj ca domnitorul Mihai Viteazul (1593-1601), care a unificat sub sceptrul său, atât Valahia şi Moldova cât şi Transilvania permite să se vorbească de un prim Stat român care, însă, va fi foarte scurt. Valahia, Transilvania şi Moldova sfârşiră prin a fi înglobate în Imperiul Otoman. Iar când Transilvania îşi scutură jugul otoman, nu va fi pentru a se transforma într-un stat român, ci pentru a se încorpora ca parte a moştenirii ungare a Imperiului Habsburgic.

Dar, dacă de-a lungul secolelor nu a existat nici un stat care să poată fi numit român, nu se poate spune acelaşi lucru despre conştiința națională. Începând cu sec. XVIII se semnalează un constant apogeu al acesteia între elitele române, atât în teritoriile de sub suveranitate otomană, ca şi în cele supuse habsburgilor. Aceasta conştiință națională îşi caută inspirația în acea extraordinară, vânjoasă cultură franceză, în care românii (care niciodată nu au încetat să se considere latini) văd o autentică soră mai mare. Diverşi factori, care nu trebuie studiați aici, vor favoriza ca această conştiință națională să se extindă apoi de la elite până la masele poporului român.

Apariția unui stat român nu s-a datorat doar formării acestei conştiințe naționale, ci, de asemenea, evoluției contextului internațional. Decăderea puterii Imperiului otoman a incitat Rusia țaristă să avanseze până în Balcani şi, datorită jocului diplomatic

internațional, s-au creat condițiile pentru înfăptuirea României. Într-un prim moment, părea că regimul de protectorat pe care îl exercita sublima Poartă otomană asupra Moldovei şi Valahiei urma să fie substituită, pur şi simplu, de către un protectorat rus. De fapt, ruşii ocupară amândouă teritoriile definite juridic ca Principate. Intenția ruşilor era de a le anexa. Dar nu reuşiră din cauza refuzului popular român (o puternică conştiință a latinității sale, care îl separa de lumea slavă), precum şi din cauza fricii că presiunea rusă crescândă în direcția strâmtorilor Bosforului şi Dardanelelor va naşte conflicte între marile puteri. Când Franța şi Anglia ajutară Turcia împotriva Rusiei, în războiul din Crimeea, țarii înțeleseră că Occidentul nu va admite o anexare pură şi de lungă durată a celor două principate române. Astfel, ambele principate au obținut o independență majoră şi chiar au început procesul lor de unificare. Principatele unite ale Moldovei şi Valahiei erau fără îndoială conştiente de necesitatea de a nu se confrunta cu Rusia, cu care colaboraseră în mod activ în războiul ruso-turc din 1877-1878. Aceasta a permis recunoaşterea diplomatică definitivă a Regatului României, în mai 1877. Dar proaspăt născuta România nu avea încredere în puternicul său vecin rus şi asta au demonstrat-o faptele. În primul rând pentru a prelua coroana noului regat, s-a ales un principe german, de la casa prusacă de Hohenzollern, dinastie care pe atunci deținea coroana imperială germană. În al doilea rând, pentru că în 1883 s-a semnat un pact secret între România şi Imperiile German şi Austro-Ungar, împotriva Rusiei.

Fără îndoială, această apropiere a României de lumea germană va fi înveninată de problema Transilvaniei. Nu este aici locul pentru a discuta care națiune, România sau Ungaria, are asupra acestui teritoriu drepturi majore. Este suficient să semnalăm că masa populației sale erau țărani români, supuşi dominației unei nobilimi de origine maghiară şi unor oraşe locuite de către coloniile germane. De când Imperiul Habsburgilor se transformase în dublă monarhie în Imperiul Austro-Ungar, această regiune era administrată de către unguri, care exercitau o puternică presiune de maghiarizare asupra românilor cărora le negau drepturile naționale. Se provoca astfel o indignare

legitimă a românilor din noul Regat pentru soarta fraților lor din Transilvania, ceea ce a dus la îndepărtarea Regatului român de la colaborarea lui cu Austro-Ungaria şi în consecință cu Germania aliata acesteia.

Poporul român manifesta un puternic refuz față de Rusia care, în drumul său către Balcanii slavi şi strâmtori, a întâlnit stânca română, care îi impunea pentru libera ei expansiune, anexarea şi apoi rusificarea. Pe de altă parte politica contrară intereselor populației române din Transilvania, ajunsă la apogeu prin autoritățile ungare ale monarhiei duble oprea, în sfârşit, România de la orice posibilă colaborare cu lumea germană. Astfel încât, România şi-a pus toate speranțele în ajutorul internațional al Franței, marea națiune latină, puterea hegemonică mondială cu care tânăra Românie menținea deja relații culturale privilegiate.

Primul Război Mondial punea la încercare România. De o parte, se afla Franța, aliată cu Anglia, dar şi cu Rusia. Şi Rusia continua să trezească neîncrederea românilor, nu numai din motivele istorice expuse anterior, ci şi pentru că în imperiul țarilor era inclusă regiunea Basarabiei sau Moldova Orientală pe care românii o considerau pământ propriu şi în care autoritățile țariste aplicau o politică masivă de rusificare a populației, a cărei majoritate era de cultură română. Pe de altă parte, în luptă se afla Germania, dar şi Austro-Ungaria care îşi exercita stăpânirea asupra Transilvaniei, alt pământ propriu românilor. Pentru a fi mai expliciți, Transilvania , Bucovina şi Banatul erau regiunile pe care românii le considerau proprii şi care erau supuse Habsburgilor, în timp ce Basarabia ocupată de către țari era, de asemenea, obiectul cererii naționaliste. În aceste condiții, cărei părți trebuia să se alieze Regatul României? După îndelungate dezbateri şi o profundă agitație, România a ales în cele din urmă să se unească cu Puterile Antantei împotriva Puterilor Centrale, intrând în război în august 1916. Însă cu consecințe catastrofale: trupele germane, austro-ungare şi bulgare au ocupat rapid mare parte din țară. Întotdeauna românii au imputat această catastrofă lipsei de ajutor din partea armatei ruse. Doar o mică parte din teritoriu a rămas în mâinile

românilor şi asta datorită ajutorului militar rus. Dar, când a izbucnit Revoluția din februarie în Rusia, situația s-a complicat extraordinar: armata rusă a început să se dizolve într-o formă accelerată, România a rămas tot mai izolată şi, în cele din urmă, a trebuit să semneze un armistițiu cu Puterile Centrale. Acestuia i-a urmat un tratat de pace (Tratatul de la Bucureşti din mai 1918), în care România a trebuit să facă mari concesiuni teritoriale țărilor Puterilor Centrale.

Soarta i-a surâs României fără îndoială datorită dublei căderi militare a Rusiei şi a Puterilor Centrale. În octombrie 1918, Bulgaria şi Imperiul Austro-Ungar ieşeau din război şi în noiembrie îi venea rândul Germaniei. Asta a anulat consecințele Tratatului de la Bucureşti. În acelaşi timp, procesul de dezagregare a Rusiei începând cu revoluțiile din februarie şi octombrie 1917 a permis Armatei române să-şi anexeze cu uşurință Basarabia. Tratatele de pace impuse Puterilor Centrale înfrânte au favorizat extraordinar România care a primit Bucovina (supusa anterior Austriei), Transilvania si Banatul (parte din Ungaria înainte) şi Dobrogea (care fusese trecută la bulgari prin Tratatul de la Bucureşti). România şi-a dublat populația şi teritoriul datorită faptului că s-a aflat de partea învingătorilor din Primul Război Mondial.

Din toate cele expuse se pot deduce marile linii ale politicii externe române:

1. Rusia era percepută ca un inamic ereditar. După anexarea Basarabiei la România, noua Uniune Sovietică nu a renunțat niciodată, ba mai mult, a continuat să ceară restituirea ei şi chiar a ajuns să inițieze o recucerire militară. Dincolo de Nistru, URSS a creat o micuță Republică Socialistă a Moldovei pentru a se înțelege clar că ea continua să ceară Basarabia. Dar refuzul absolut care exista în România față de Rusia trebuia să se îmbine cu o atitudine flexibilă impusă de vecinătatea imediată a puternicului şi imensului stat sovietic.

2. Ungaria era celălalt inamic ereditar, întrucât maghiarii nu au acceptat niciodată pierderea Transilvaniei. În spatele ungurilor, românii vedeau întotdeauna prezența lumii germane şi de aceea, România menținea o atitudine distantă față de ea.

3. Franța fusese marele sprijinitor al României şi din acest motiv o vedea ca pe asociatul principal în politica externă română. Dar, din nefericire, se afla foarte departe. Pe de altă parte, în cazul în care Franța s-ar fi aliat doar cu Anglia continua să fie o opțiune bună, dar fiindcă Franța opta ca de obicei pentru o alianță cu Rusia împotriva Germaniei, asta crea o îngrozitoare disjuncție în politica externă română .

Notă:

1. O magnifică expunere a acestei rusofobii române se află în opera lui Pamfil Şeicaru "Pace americană sau pace sovietică?" .Vezi bibliografia.

CAPITOLUL II
Corneliu Codreanu şi Legiunea Sfântului Arhanghel Mihail (1919–1940)

Cea mai surprinzătoare figură politică a istoriei contemporane a României a fost, fără îndoială, aceea a lui Corneliu Zelea Codreanu, Căpitanul (aşa era numit de către susținătorii lui). Viața sa politică a fost scurtă şi fără îndoială intensă, datorită carismei sale şi a vocațiilor sale revoluționare, care amenințau interesele corupte ale clasei dominante. Codreanu va fi în cele din urmă asasinat printr-un act brutal de terorism de stat. Evocarea memoriei sale va dărâma în 1940 degradanta figură a Regelui Carol II. Si, câțiva ani mai târziu, va avea încă atâta putere ca să strângă mii de români şi să formeze o armată națională română, ale cărei trupe au luptat până la sfârşitul războiului contra bolşevicilor.

Nu ne propunem în această lucrare un studiu exhaustiv al personalității lui Codreanu, nici a mişcării politice pe care a condus-o. Cititorul de limbă spaniolă are la îndemână alte cărți pentru a o face. Ne limităm aici la o sumară expunere a datelor pe care le considerăm absolut necesare, pentru înțelegerea temei centrale a acestei cărți.

Corneliu Zelea Codreanu s-a născut într-o mică localitate din Moldova, în 1899, fiind fiul unui militant naționalist foarte activ şi cunoscut în regiune. La declararea războiului de către România, Puterilor Centrale, tânărul Codreanu şi-a abandonat casa şi a traversat țara pe jos până a ajuns la unitatea militară în care servea ca ofițer tatăl său, integrându-se în ea ca voluntar. Când războiul a luat un aspect îngrijorător, atât colonelul regimentului, cât şi tatăl său i-au ordonat tânărului Codreanu să se întoarcă acasă. Aşa a şi făcut, dar doar pentru a se pregăti într-o şcoală de ofițeri, căci dorea cu ardoare să servească patriei sale. Războiul s-a sfârşit pentru România, înainte ca tânărul Codreanu sa aibă şansa să folosească armele pentru apărarea patriei sale.

Dar sfârşitul înfruntărilor războinice nu a adus finalul problemelor, nici în România, nici în restul Europei căci nu s-a ajuns la pacea şi stabilitatea anterioare lui 1914. Gigantica zguduire provocată de către revoluția bolşevică rusă a cuprins întreaga Europă, ajungând în toate colțurile bătrânului continent. Pentru România situația era foarte periculoasă. La estul granițelor române, în Rusia, Revoluția bolşevică provocase un război civil feroce cu o perspectivă incertă, despre care nimeni nu ştia cum s-ar putea sfârşi. Exista pericolul ca Armatele roşii odată ce le învinseseră pe cele albe să-şi dorească război cu țările vecine, în special cu România, care îşi anexase Basarabia. Intențiile revoluționare comuniste se aflau şi în vest: în Berlin, Ungaria şi Bavaria. Armata roşie în lupta împotriva polonezilor a reuşit să avanseze până la porțile Varşoviei. În interiorul țării, partidul socialist s-a lăsat fascinat în aşa măsura de experiența bolşevică încât în Congresul din 1919 a solicitat integrarea în III Internațională Comunistă.

Dar în România bolşevismul nu era destinat să prindă rădăcini. Poate şi pentru că i se asocia pericolul rus şi frecventele invazii precedente ale Estului. Dar, oricare ar fi fost motivele, realitatea este că un solid sentiment anticomunist a cuprins curând întreaga țară. Nu e de mirare că revoluția sovietică a Ungariei a fost înăbuşită de către armata română, care a înaintat până la Budapesta pentru a-i înlătura de la putere pe comuniştii lui Bela Kuhn (august 1919). În interiorul României, câteva intenții revoluționare ale celor de stânga au fost înăbuşite cu uşurință de către armată şi forțele de securitate, împreună cu marele ajutor al poporului român.

În acel context, în primăvara lui 1919, tânărul Codreanu a depus un jurământ împreună cu un grup de colegi de la liceul unde învăța, pentru ca în cazul unei invazii sovietice să formeze grupuri de gherilă care să apere țara. Din acel moment a început cariera politică a lui Codreanu.

Terminând bacalaureatul, Codreanu s-a stabilit în Iaşi pentru a studia dreptul. Acolo a militat într-un mărunt grup național numit: "Garda Conştiinței Naționale", ai cărui membri nu pregetau să se

confrunte cu agitatorii şi manifestanții de stânga, de fiecare dată când era cazul, în ciuda unei disproporționalități între forțele unora şi ale celorlalți. În acel mic grup, Codreanu a demonstrat capacitatea sa extraordinară pentru acțiunea directă şi calitățile sale înnăscute de lider. Activitatea sa i-a adus atâta popularitate în rândul colegilor săi de facultate, încât l-au ales preşedintele asociației studențeşti.

În 1923, a explodat în toată țara o mare mişcare studențească antisemită. Antisemitismul era o constantă autentică în viața intelectuală română, după cum o demonstrează faptul că aceste idei erau cheie în opera celor mai eminenți poeți: Mihai Eminescu, poetul național sau în opera marelui intelectual român al epocii, istoricul Nicolae Iorga. Pe de altă parte, antisemitismul era parte a arsenalului ideologic de luptă anticomunistă a aproape tuturor partidelor române, comuniştii din țară fiind în mare majoritate evrei.

Codreanu se afla în Germania, completându-şi studiile când a început mişcarea de protest, dar s-a întors rapid în țară pentru a se transforma în scurt timp în liderul studenților. În final, revolta se va sfârşi dând viața unui nou grup politic: "Liga Apărării Naționale Creştine" (LANC), condusă de către ilustrul reprezentant al intelectualilor români, profesorul A. Cuza şi de către Codreanu însuşi. Organizația a fost creată pe 4 martie 1923. La puțin timp după aceea, Codreanu era arestat pentru prima dată. Studenții radicali au ajuns să decidă (în congresul lor din 1923) că salvarea României impunea lupta împotriva întregului sistem al partidelor politice şi un grup dintre ei a proiectat o serie de atentate pentru a termina cu liderii lor. Complotul, destul de ingenuu, a fost denunțat la poliție şi l-a dus la închisoare pe Codreanu (această a doua arestare s-a produs pe 31 mai 1924) şi pe cei mai isteți lideri ai studenților, incluzând pe unul dintre ei, Ion Moța, care îl rănise pe studentul care-i denunțase.

Procesul lui Codreanu, Moța şi al colegilor lor a fost pentru ei un autentic succes propagandistic. Toți au fost absolviți în cele din urmă. În timp ce Codreanu şi acoliții lui se aflau în închisoare, o brutală represiune s-a abătut asupra mişcării studențeşti. Sute de studenți au fost bătuți şi mulți reținuți şi torturați şi, în cele din urmă, aduşi în fața

tribunalelor. Un prefect de poliție numit Manciu s-a reliefat în această muncă represivă. În timpul unui proces al studenților deținuți, Codreanu atacat de polițişti trase asupra lor şi a lui Manciu rănindu-l mortal. Acest act îl duse din nou în închisoarea din care tocmai ieşise (pentru a treia oară într-un singur an). Dar procesul ce a urmat a fost un alt succes, jurații îl absolviră din nou, pentru că fusese în legitimă apărare. Pentru a evita acest rezultat, guvernul dăduse ordin să mute procesul mai întâi la Focşani, apoi la Turnul Severin, sperând că în acest oraş, din cealaltă parte a țării, să fie mai puțină simpatie față de Codreanu şi studenții lui. A fost în zadar.

Aceste fapte ar fi putut fi surprinzătoare în oricare altă parte a Europei, dar nu în România. Ceea ce s-a întâmplat în aceste procese reflectă marele ajutor popular pe care îl primeau acțiunile studenților conduşi de Codreanu. S-a vrut să fie prezentat acesta şi susținătorii lui ca terorişti comuni, care luptau împotriva unui stat democratic şi de drept. În realitate, România era guvernată de către o oligarhie coruptă, crudă şi sângeroasă, convențional deghizată în democrație parlamentară, astfel încât cine se confrunta cu politicienii corupți şi lacheii lor din poliție aveau parte de un mare sprijin popular. Poporul român nu vedea în ei nişte terorişti, ci reîncarnarea miticilor haiduci, stegarii sociali ai lui Robin Hood, care făceau parte din cele mai ingenue tradiții populare române.

Odată absolviți, Codreanu şi Moța şi-au abandonat țara, ca să-şi continue studiile în Franța, deşi s-au întors în mod repetat în România pentru a participa la campaniile electorale ale LANC. Motivul plecării în Franța era dezgustul pe care ambii tineri îl aveau față de evoluția LANC, care sub conducerea lui Cuza, devenea tot mai mult un partid politic vulgar şi integrat - curent în jocul parlamentar şi în corupțiile care în România excelau. Codreanu şi susținătorii lui aspirau la ceva diferit. Gândeau că o nouă formațiune politică nu era soluția pentru greutățile pe care le suferea țara. Era nevoie de o nouă tipologie de oameni, de o nouă etică.

Întorcându-se din Franța în 1927, Codreanu a decis să creeze împreună cu susținătorii lui fideli "Legiunea Sfântului Arhanghel

Mihail" (care în continuare va apărea simplu ca Legiunea sau LSMA). Acest grup, creat oficial pe 24 iunie 1927, s-a transmis posterității ca încarnarea fascismului român. Dar, sunt necesare câteva nuanțări ale acestui calificativ, dat fiind că modelul fascist clasic se ajustează destul de greu la realitatea istorică a LSMA.

Una dintre explicațiile clasice asupra genezei fascismului semnalează că acesta a apărut în țările care fuseseră distruse în cel dintâi război mondial (Germania) sau care erau nemulțumite de beneficiile victoriei (Italia), ca mişcări naționaliste de bază. Deci nu era cazul României, una dintre puținele națiuni satisfăcute pe deplin de rezultatele războiului datorită căruia reuşiseră, în cele din urmă, să integreze toți românii într-un stat unitar. Datorită războiului apăruse România Mare şi nu o țara mutilată sau nemulțumită, astfel încât naționalismul revanşist nu a fost ideea ascunsă în geneza LSMA.

De asemenea, se obişnuieşte a fi citată ca element generator al fascismului teama de o revoluție a stângii. Din nou LSMA rupe tiparele, căci, începând din anul 1920, prezența politică şi socială a forțelor de stânga în viața românească a fost minimă, cu un partid comunist redus la o cantitate minusculă de simpatizanți (2500 în 1924, 1200 în 1931; şi cifra tindea să scadă). De asemenea, antisemitismul se obişnuieşte a fi citat ca şi motorul eficace al genezei şi creşterii câtorva fascisme. În realitate, în România, componenta antisemită a ideologiei LSMA nu era prea bătătoare la ochi, întrucât într-o măsură mai mică sau mai mare acest antisemitism era împărtăşit, de toate mediile politice şi vociferat printre cei mai cunoscuți intelectuali ai țării. De fapt, partidul cel mai antisemit din România era LANC, cu care relațiile LSMA s-au deteriorat până la un nivel de fățişă înfruntare. Este semnificativ că ținuturile care erau feudă a LANC niciodată nu s-au dovedit foarte receptive față de LSMA.

Deci "fascismul" Legiunii era suficient de atipic şi, mai mult, ideologia şi formele de organizare şi propagandă ale legionarilor se îndepărtau suficient de modelele italian sau german. Aceste modele s-a încercat să fie copiate în România de către alte forțe politice, şi aşa apărură în țară grupuri cu nume ca: "Fascismul Național Român",

"Acțiunea Română" sau "Partidul Național Socialist Român" care, fără îndoială, niciodată nu au ajuns să aibă un ecou popular. Asta vine să demonstreze că apogeul pe care l-a atins LSMA avea prea puțin de-a face cu "moda fascistă" sau "tentația fascistă" care la acea dată se extindea prin Europa.

Alți autori au semnalat că apogeul fascismului e relaționat cu incapacitatea regimurilor democratice de a soluționa gravele crize care cutremurau Europa în perioada interbelică (în primul rând, mişcarea revoluționară generată de Octombrie sovietic, apoi criza economică din 1929, în cele din urmă tensiunile internaționale care au precedat al doilea Război Mondial), ceea ce a favorizat o tendință către guverne autoritare, mai ales în țările cu slabă tradiție democratică. Această tendință este certă. În România au avut loc multe experimente de acest tip, începând cu guvernul generalului Averescu (care nu-şi ascundea simpatiile față de Italia şi Mussolini), până la dictaturile Regelui Carol II şi a Mareşalului Antonescu. Dar este foarte semnificativ faptul că LSMA nu a participat în experimentul lui Averescu şi că în timpul dictaturilor lui Carol II şi Antonescu ea a fost principala victimă.

Apariția şi dezvoltarea LSMA trebuie explicate deci în afara tuturor acestor clişee. În realitate apariția sa ca mişcare de regenerare etică, cu o profundă bază religioasă şi patriotică a fost cauzată de situația de corupție morală şi politică în care se zbătea sistemul politic român; expansiunea sa până la formarea unei mişcări a maselor se explică prin gravele nedreptăți şi profunda frustrare care necăjeau poporul român, incapabil de a se recunoaşte într-un regim care se autoproclama democratic şi parlamentar, dar care nu era altceva decât o oligarhie pe cât de coruptă şi ineficace, pe atât de crudă. Profunda religiozitate şi intensul patriotism al LSMA, în schimb, se conectau cu uşurință cu sentimentele segmentului sociologic majoritar al țării, țărănimea.

Ajuns la putere, Partidul Național Țărănesc a trezit, pentru o perioadă, mari speranțe între țăranii sătui de partidele tradiționale. Dar, în curând, s-a dovedit că şi acesta era un partid la fel de corupt ca şi celelalte. În realitate, unicul lucru care susținea regimul era teroarea

exercitată de către forțele de poliție asupra masei de țărani analfabeți și sărăciți, controlați în mod constant de către moşieri. Poliția şi armata, când era nevoie, îi reprimau, cum se întâmplase în timpul marii revolte țărăneşti din 1907. Sistemul era susținut de către o elaborată manipulare a alegerilor prin metodele pe care în Spania le numim "caciquiles", asta înseamnă fraudele electorale organizate de către ministrul internelor cu ajutorul jandarmilor. În fața atâtor haosuri, corupții şi nedreptăți, LSMA a făurit un model de mişcare politică total opusă. Afiliații săi duceau o viață absolut spartană, departe de orice lux, profund religioasă, se implicau în lucruri concrete privind ajutorarea păturilor sociale cele mai defavorizate ale populației. În loc să se limiteze să apară prin sate în ajunul alegerilor, legionarii lui Codreanu se stabileau în ele pentru a construi şcoli şi diguri, cântau în corurile parohiilor şi ajutau la strânsul recoltelor. Dar, fiindcă majoritatea susținătorilor lui Codreanu erau de obicei tineri studenți, chiar membri ai familiilor țăranilor, aceştia vedeau în ei dovada unei fraternități naționale adevărate. Propagandiştii Legiunii călătoreau prin țară pe jos sau călare, în grupuri mici, îmbrăcați cu costume țărăneşti vorbindu-le locuitorilor de la țară despre necesitatea regenerării morale a țării, dacă se dorea cu adevărat ca aceasta să progreseze şi să se modernizeze. Creau economate şi magazine cu prețuri accesibile şi construiau fabrici de cărămizi care erau date aproape gratuit țăranilor săraci. Fapte şi nu vorbe era ceea ce se oferea unor oameni sătui de politicienii lor. Dezvoltarea LSMA a speriat rapid autoritățile după cum o demonstrează intervenția ilegală a poliției împotriva reuniunilor legionare sărbătorite în decembrie 1929, în Bereşti şi Ludoş. Dar Mişcarea Legionară găsea, de fiecare dată, mai mulți oameni dispuşi să o asculte, după cum o demonstrează marele miting al lui Codreanu în Cahul în iarna lui 1930, unde Căpitanul vorbi în fața unui auditoriu de 20.000 de țărani.

Puțin câte puțin, LSMA avea un ecou crescând în rândul poporului şi, din această cauză, în 1930, s-a decis crearea unei organizații de masă, sub numele de "Garda de Fier" instituită pe 20 iunie 1930. În anii următori, interdicțiile autorităților au obligat să

schimbe numele de câteva ori ("Gruparea Corneliu Codreanu" sau "Totul pentru Țară" au fost două dintre denumirile care s-au adoptat); aici, fără îndoială, o s-o numim mereu "Garda de Fier" a mişcării de masă creată de LSMA. Aceasta mişcare de masă va fi de acum înainte marea organizație de masă, sub care se va desfăşura acțiunea politică a Legiunii care, fără îndoială niciodată nu s-a dizolvat, ba din contră s-a menținut ca elită care conducea lupta de emancipare.

Garda de Fier (GF) nu va întârzia să suporte persecuțiile regimului. În iulie 1930, Codreanu a fost arestat din nou sub o acuzație nefondată; va petrece două luni în închisoare înainte de a fi absolvit din nou. În ianuarie 1931, a venit prima interdicție a GF sortită puțin mai apoi unui schimbări de denumire. A demonta Legiunea era o sarcină aproape imposibilă din cauza structurii pe care o adoptase : se organizase şi în mici unități numite "cuiburi", aproape pe deplin autosuficiente şi autonome. Nu era o structură uşor de dezarticulat, nici de a o infiltra cu provocatori şi rezista perfect loviturilor represive datorită compartimentării structurii sale în mici unități.

Pentru a interzice GF, autoritățile s-au bazat pe faptul că în viața publică Codreanu comisese câteva acte violente. Unul dintre acestea a fost când un legionar acționând pe propria sa răspundere şi pe riscul său a tras asupra unui însărcinat al guvernului, care se opunea imigrării membrilor minorității de români, care locuia în Macedonia, care la acea dată se întorceau în masă pe plaiul strămoşilor lor. Autoritățile încercau să-l prezinte pe Codreanu ca fiind un pistolar şi un terorist, dar aceste campanii erau, în realitate, neproductive. Oricare țăran român ştia că adevăratul terorist era jandarmul din satul său, care la ordinele moşierilor sau ale guvernului îl bătea cu cruzime, când demonstra chiar cea mai mică revendicare. Sabotau sau respingeau direct reuniunile publice ale partidelor care tracasau guvernul. Mai mult, Codreanu şi oamenii săi nu acționau la fel cu ceea ce numim „terorist", care omoară şi se ascunde. Codreanu şi susținătorii săi, de fiecare dată când comiteau un act violent se prezentau ei singuri, ca responsabili, predându-se autorităților. Aceşti oameni când practicau violența, ca răspuns la violențele autorităților aveau suficientă bărbăție ca să-şi

asume actele lor; căci, toate acestea se întâmplau într-un context în care violența instituțională era imensă şi folosită fără scrupule de către stat, utilizarea ei asupra legionarilor nefiind un caz izolat. De aceea, poporului român îi era aproape imposibil să-i vadă pe legionari ca pe nişte terorişti.

Pătrunderea explozivă a GF în scena politică a coincis cu întoarcerea în țară a principelui Carol, cu scopul de a fi proclamat rege (lucru care s-a şi întâmplat). E dificil să găseşti în paginile de istorie contemporană ale Europei un personaj mai josnic din punct de vedere moral. În timp ce țara sa se afla în război, el fugise pentru a se căsători cu o cântăreață. Viața sa scandaloasă, plină de istorii sexuale necuviincioase, îl îndepărtase de la succesiune, dar a fost suficient de viclean pentru a forța şi a impune încoronarea lui. Odată încoronat s-a dedicat activ la conspirația pentru asumarea conducerii directe a problemelor țării; nu-i ajungea doar titlul de rege, voia să guverneze în mod direct. Pentru asta, asmuțea partidele şi politicienii unii împotriva altora, cu scopul de a se erija în arbitrul situației.

Intrarea GF în viața politică a coincis, de asemenea, cu alte fenomene destabilizatoare: până în România ajunseseră consecințele marii regresiuni financiare din 1929, creând succesivul haos economic. Pe de altă parte, reforma agrară realizată la sfârşitul primului război mondial, care aprinsese multe speranțe, s-a dovedit un eşec. Si, deşi viața politică se caracteriza prin corupții, descoperirea aşa-numitei "afaceri Skoda" (un scandal de mari proporții asemănător "afacerii Stavinsky" în Franța sau "afacerii de contrabandă Strauss-Perlowitz" în Spania) a dus la o discreditare profundă a clasei politice.

Toate astea au dus la generarea unei instabilități politice extraordinare, care a favorizat avântul GF. În alegerile din iunie 1931, au obținut 34.000 de voturi şi nici un loc în Parlament. Dar, datorită alegerilor anticipate pentru două locuri din Parlament ai căror titulari fuseseră destituiți, GF a reuşit să obțină două succese concentrând asupra acelor locuri efortul său propagandistic. Pentru a reuşi, legionarii au trebuit să înfrunte practicile represive ale jandarmilor, care împiedicau accesul legionarilor în sate; dacă era nevoie, îşi utilizau

armele pentru a-i opri. Chiar şi aşa, GF a obținut cele două locuri în dispută. În 1932, grație instabilității politice, au avut loc din nou alegeri generale şi GF a obținut acum 70.000 de voturi, dublu față de anul anterior. Succesul a fost cu atât mai notabil dacă ținem cont de represiunea care se folosise contra lor. În mai 1932, LSMA/GF a fost din nou interzisă, pentru a doua oară în scurta sa istorie, de către guvern şi interzicerea a fost urmată de arestări, torturi şi încarcerări.

Țărănimea română a început, în curând, să creadă orbeşte în acei tineri legionari, care în loc să le țină discursuri, le construiau drumuri, erau capabili să înfrunte în mod deschis jandarmii corupți, care îi torturau zilnic, şi care organizau economate pentru cei mai săraci. Din bazele sale solide la sat, Legiunea a trecut rapid la oraşe datorită sprijinului primit mai ales din partea vârfurilor intelectuale, formate la umbra poetului Eminescu sau istoricului Iorga, amândoi foarte critici asupra liberalismului şi ai exacerbaților exegeți ai naționalismului român. Nu e întâmplător că doi dintre gânditorii români cei mai semnificativi ai acestui secol, filozoful Emil Cioran şi istoricul religiilor Mircea Eliade, au fost în tinerețea lor militanți ai partidului lui Codreanu.

Pentru a compensa săracele sale mijloace materiale, Codreanu îşi menținea legionarii într-un tip de campanie electorală permanentă. Propagandiştii săi luau la picior drumurile, ajungând până şi în cele mai îndepărtate sate; economatele şi magazinele lor se deschideau mai mult în sate. Jandarmii, cât şi armata încercau să-i oprească, dar represiunea brutală pe care o îndurau adesea nu făcea decât să le crească aura de eroi populari. Voi da doar un singur exemplu dintre sutele posibile: la Vişani, Poliția a distrus în mod brutal o tabără unde mai multe sute de legionari se ocupau cu construcția unui dig pentru țăranii din regiune. Bineînțeles că țăranii înțelegeau foarte uşor cine dorea să-i ajute şi cine dorea să-i mențină în sărăcie şi înapoiere. Nu era greu să distingă cine era alături de țărani (majoritatea poporului român) şi cine împotriva lor. Guvernul a lansat, în vara lui 1933, o ofensivă feroce împotriva LSMA/GF. Dat fiind că în acea vreme ministru de interne era A. Călinescu, episodul a trecut în istoria

Legiunii ca "prima prigoană teroristă a lui Călinescu".

În acelaşi an 1933, prin conspiraţiile de la palat ale Regelui Carol, a ajuns la putere Partidul Liberal care a convocat rapid alegerile, pentru a ratifica guvernul. Liberalii erau conduşi de către Ion Duca, care, în timpul unei călătorii la Paris, promisese în mod public că va face să dispară LSMA/GF. Contextul nu era întâmplător: Hitler apăruse deja în scenă, iar Franţa dorea ca aliaţii săi să se menţină de partea ei în mod cert. Pentru Codreanu, era foarte clar că alinierea politică a României la contextul internaţional trebuia să se facă alături cu puterile decise să lupte împotriva comunismului, deci cu Italia şi cel de-al treilea Reich. Asta speria Parisul şi, ca un bun lacheu, Duca şi-a luat angajamentul în faţa autorităţilor galeze că va evita această problemă.

Evoluţia campaniei electorale a demonstrat, fără îndoială, că LSMA/GF urma să aibă un succes mai mare decât cele de până atunci. În mitingurile sale, Codreanu apăra un program de o radicalitate extraordinară: vorbea despre România viitorului ca de un "Stat al muncitorilor", cerea pedepse puternice împotriva politicienilor corupţi şi anunţa un larg evantai de măsuri regenerative: extinderea învăţământului de bază, modernizarea armatei, potenţarea industriei încă slabă şi altele. Duca nu a reacţionat să zicem prea liberal în faţa acestei ameninţări: a stabilit cenzurarea presei şi a decretat starea de necesitate. Forţele jandarmeriei, motorizate, urmăreau neobosite echipele de propagandişti legionari pentru a împiedica actele lor de propagandă, dar aceste echipe care mergeau pe jos sau călare fugeau prin munţi si prin păduri pentru a reapărea acolo unde autorităţile se aşteptau mai puţin. Mulţi legionari au căzut victime focului poliţiei, dar a fost mai mare numărul de ţărani simpli, care îl ajutau pe Codreanu, decât numărul lacheilor lui Duca, care, dacă nu reuşeau să se dea drept legionari, se năpusteau împotriva celor care îi urmaseră pe aceştia. Nimic nu părea să poată opri GF, astfel încât, în cele din urmă, cu 10 zile înaintea alegerilor, Duca a declarat-o în afara legii (a treia oară, Mişcarea Legionară era declarată ilegală de către autorităţi) şi a anulat candidaturile. S-a lansat o gigantică mişcare de arestare (20.000 de susţinători ai lui Codreanu au fost încarceraţi) şi, pentru a evita ce

era mai rău, Codreanu însuşi a trebuit să se ascundă. În mod semnificativ, Duca nu a interzis şi LANC, întrucât spera ca înspre această formațiune se vor canaliza voturile susținătorilor lui Codreanu şi experiența îi demonstra că aceasta era o formațiune politică ce putea fi manipulată şi integrată în sistem.

Dar succesul lui Duca a fost efemer. După puține zile de la celebrarea scrutinului, un grup necontrolat de legionari l-a făcut să cadă răpus de împuşcături. Deşi autorii s-au prezentat imediat în fața poliției, tragicul eveniment a fost utilizat pentru a lansa o nouă prigoană generală cu mii de arestări şi schingiuiri. Stere Ciumeti, legionar militant, secretar al lui Codreanu, a fost torturat până la moarte pentru a-l face să mărturisească unde se afla Căpitanul. Când a avut loc procesul pentru asasinatul lui Duca, Codreanu şi alți legionari de frunte apărură, în mod voluntar, în fața tribunalului militar, care a judecat cazul. Dar nu s-a găsit nici o probă incriminatorie împotriva lui Codreanu şi a celorlalți lideri şi Curtea Marțială a trebuit să se limiteze la a-i condamna pe cei trei tineri care, pe de altă parte, niciodată nu au negat că ar fi ei autorii asasinatului.

Regele Carol a profitat de ocazie pentru a intra în scenă. A propus un guvern de coaliție națională cu toate partidele, inclusiv GF căreia i se oferiră însărcinări înalte. Evident, Codreanu a respins oferta. Nu era vorba de a ocupa bucăți din putere, ci de a duce până la capăt o revoluție adevărată.

În perioada 1930-1933, dezvoltarea LSMA/GF fusese notabilă, dar a fost şi mai şi în următorii patru ani. Mişcarea lui Codreanu ajunge să fie a treia forță politică din țară. Nu a fost uşor, din cauza repetatelor persecuții. GF, adesea interzisă, reapărea imediat sub un alt nume. Aceasta se datora faptului că LSMA continua să fie nucleul său de elită şi care se dovedea a fi indestructibil. Legăturile strânse stabilite între membrii săi pe bază de camaraderie şi dragoste, organizarea sa foarte flexibilă, fanatismul şi supunerea afiliaților săi împiedicau demontarea sa. LSMA/GF continua să dezvolte, în mare viteză, programele sale de ajutorare a țăranilor, dar în curând, şi-a îndreptat atenția şi asupra muncitorilor industriali, care chiar dacă erau un grup social minoritar

în România, trăiau de asemenea în condiții jalnice. Ar fi ocupat astfel un spațiu socio-politic gol aproape în totalitate, dat fiind că stânga română era practic inexistentă la acest nivel. Pentru a se ocupa de acest nou front de acțiune s-a creat "Corpul Muncitoresc Legionar" care se va transforma în curând într-una dintre organizațiile cele mai solide şi de elită din interiorul GF.

Aceasta apropiere de masele muncitoreşti nu a micşorat deloc discursul anti-comunist al Legiunii. Acest anti-comunism fervent nu se îndrepta împotriva comunismului român practic inexistent, ci împotriva puternicei URSS. În iunie 1934, s-au stabilit relațiile diplomatice dintre România şi URSS. Apariția în scenă a celui de-al treilea Reich condusese Franța la încercarea de a reînnoda tradiționala sa politică de alianță cu Rusia, politică la care s-a întors fără să-i pese că cel care conducea acum Rusia era Stalin. România a fost presată să se îmbarce in aceeaşi politică şi, astfel, să recunoască de asemenea URSS-ul. Această măsura a provocat un refuz total al lui Codreanu şi al susținătorilor săi, care de atunci criticară în mod deschis politica externă a regimului. Pentru ei exista doar o politică externă corectă: cea anticomunistă. Si, de aceea, dacă mai era nevoie, România trebuia să se alieze cu acele țări, care asemenea Italiei fasciste sau celui de-al treilea Reich, făceau front comun împotriva URSS-ului.

În 1936, ministrul de externe Titulescu a încercat să ducă la capăt semnarea unei alianțe militare defensive cu URSS-ul. Codreanu a difuzat un manifest în care califica proiectul ca "un act de trădare împotriva lui Dumnezeu, împotriva României şi a oricărei ordini morale din această lume". Anul următor, pe 30 noiembrie 1937, Codreanu lansa un nou manifest de politică externă: "Sunt împotriva politicii marilor puteri occidentale. Sunt împotriva micii Antante si a aliantei balcanice (aliantele statelor balcanice şi central europene izvorâte din noua ordine internațională creată la Versailles, la sfârşitul primului război mondial, patronate de către Franța şi Anglia). N-am nici cea mai mică încredere în Societatea Națiunilor. Sunt de partea țărilor Revoluției Naționale. 48 de ore după victoria Mişcării Legionare, România va fi aliata Romei şi a Berlinului, intrând astfel din nou în linia

misiunii sale istorice mondiale: apărarea Crucii, Culturii şi Civilizației creştine".

Dar cea mai bună dovadă a angajamentului anticomunist al Legiunii s-a produs cu ocazia Războiului civil spaniol. Aceasta a fost interpretată de către majoritatea poporului român asemenea unei cruciade împotriva comunismului şi în favoarea Religiei. Un grup redus, dar select de legionari conduşi de către Ion Moța, principalul locțiitor al lui Codreanu a plecat către Spania, pentru a lupta alături de armata națională spaniolă. S-au integrat în Legiunea Spaniolă, mai exact, în La Sexta Bandera del Tercio şi doi dintre cei şapte voluntari (Ion Moța şi Vasile Marin) au murit în luptele din jurul Madridului, în 1937 (2). Înmormântarea lor la Bucureşti a reprezentat cea mai mare concentrare de mase văzută până atunci în capitala română, cu 300.000 de persoane care urmau sicriele, în Capitala care avea atunci 600.000 locuitori.

Disponibilitatea de a se sacrifica, fapt cu care se mândreau legionarii, atât în lupta împotriva sistemului socio-politic nedrept şi corupt, cât şi în lupta împotriva comunismului, pe meleaguri îndepărtate, era una dintre marile atracții ale Legiunii şi se constituia ca manifest al unui grup politic, care nu aspira la putere pentru a beneficia el însuşi de ea. Mulți au văzut în această disponibilitate de a-şi încredința propria viață ca pe o tendință autodistructivă, cu adevărat patologică, dar asta presupune uitarea convingerilor religioase de neclintit ale legionarilor lui Codreanu, pentru care moartea nu era sfârşitul vieții, ci accesul la o viață superioară.

Oricum ar fi, LSMA se dezvolta într-un mod accelerat. Dacă la începutul lui 1937 militanții săi se organizau într-un total de 12.000 de celule sau "cuiburi", la finalul anului existau deja 34.000 de astfel de cuiburi. Dezvoltarea LSMA îngrijora regimul. Regele era furios, deoarece Codreanu refuza să încheie un tratat politic cu el. S-a încercat destabilizarea mişcării favorizând un dizident, Stelescu, care încercase să creeze un partid rival. Dar Stelescu a fost asasinat de către un grup de legionari, care, ca de obicei, s-au predat imediat autorităților.

Rămânea doar calea represivă, cunoscut fiind faptul că

studențimea era baza principală de recrutare a Legiunii, s-a ordonat închiderea cantinelor şi a căminelor studențeşti pe care Legiunea le crease pentru studenții săraci. Intențiilor de revolte universitare li s-a răspuns cu măsuri drastice: închidera universităților. La aceste măsuri represive, Codreanu a răspuns cu această proclamație: "Mişcarea Legionară nu va recurge niciodată la violență şi la conspirație. Nu va răspunde la aceste noi provocări. Victoria noastră va veni ca urmare a unui rezultat al transformării interioare a sufletului oricărui român. Nu vrem să pătăm victoria noastră cu comploturi şi violențe".

Țara se îndrepta către dictatură. Pentru a încerca să evite asta, Codreanu a încheiat un pact cu Maniu, liderul Partidului Național Țărănesc, angajându-se amândoi să-şi unească eforturile împotriva instaurării unei dictaturi a Regelui, prin nesocotirea Constituției.

Se convocaseră alegeri pentru decembrie 1937. LSMA s-a implicat cu toate puterile sale. Misiunilor obişnuite de propagandă li s-a adăugat de această dată o lozincă: a veghea pentru puritatea procesului electoral, pentru a se evita fraudările guvernamentale. Rezultatele s-au făcut cunoscute pe 23 decembrie, când pentru prima dată, în istoria României un guvern care convocase alegerile a fost învins la urne.

GF a rămas ca a treia forță politică, fiind devansată de către cele două mari partide tradiționale, Partidul Liberal şi Partidul Țărănesc. Dar cu noua hartă electorală nu exista nici o modalitate de a organiza un guvern de coaliție stabil şi, în curând, şi-au dat seama că aceasta urma să fie ocazia aşteptată de către Regele Carol pentru a-şi asuma singur puterea. De fapt, chiar a numit într-un prim moment un cabinet cu baza în Partidul Național Creştin (PNC). Aceasta formațiune era rezultanta fuziunii Partidului Național al lui Goga cu LANC a lui Cuza. În alegeri rămăseseră cu multe procente inferioare GF. De asemenea, aparțineau guvernului politicieni independenti proveniți din alte partide. Portofoliul Ministerului de Interne i-a fost oferit lui Călinescu, un inamic foarte aprig al LSMA/GF. Alegerea Partidului Național Creştin (PNC) al lui Goga şi Cuza de către Regele Carol pentru a conduce guvernul, nu era întâmplătoare. Era vorba de o formațiune de

extremă dreaptă în mod amplu fascizantă. Se baza chiar pe propriile grupuri paramilitare, "Lăncierii", care purtau cămăşi de culoare albastră. Cum legionarii foloseau cămăşi de culoare verde, în curând, a devenit obişnuit spectacolul încăierărilor stradale dintre cămăşile albastre şi cămăşile verzi. Ca urmare a lor sute de legionari au fost arestați, mulți dintre ei răniți şi alții chiar morți. Evident, forțele de ordine se alăturau întotdeauna "lăncierilor" împotriva "cămăşilor verzi" legionare. Dat fiind că programul PNC deriva în mare măsura din cel al LANC şi că acesta era partidul din care fusese generată LSMA, se spera că se vor crea condițiile de a atrage militanții şi votanții lui Codreanu, ceea ce s-a dovedit a fi fals. Cum în curând s-a văzut că guvernul Goga – Cuza era incapabil să rupă LSMA/GF, Regele a decis să-l dizolve (în februarie 1938) şi să formeze un guvern de concentrare națională cu înalte personalități ale Bisericii, ale Armatei şi liderii politici de centru – dreapta. Imediat s-a promulgat o nouă Constituție, evident dictatorială (nu exista diviziunea puterilor, parlamentul era decorativ, s-a abolit votul secret, etc). S-a ordonat dizolvarea tuturor partidelor, dar aceasta a însemnat pentru restul forțelor politice doar o suspendare temporară a activităților lor, însă pentru LSMA/GF s-a transformat într-o campanie feroce de persecuție politică.

Codreanu, pentru a evita o baie de sânge şi pericolul unui război civil, le-a ordonat susținătorilor săi să stea liniştiți. Pe 21 februarie 1938, a susținut ultima lui proclamație publică: "Nu vom răspunde provocărilor guvernului. Nu vom transforma România într-o nouă Spanie". Evident nu-şi putea imagina ce avea să se întâmple. Totuşi, nu a vrut să se exileze. Pe 3 martie guvernul a ordonat înlăturarea tuturor legionarilor care ocupau posturi în administrația de stat. S-a inițiat o adevărată ofensivă de teroare. Pe 17 aprilie Codreanu a fost arestat din nou împreună cu aproape întreg consiliul director al LSMA. Încarcerat, a devenit în curând victima unei acute tuberculoze. Într-un proces anost, cu porțile închise şi fără nici o garanție juridică, a fost condamnat la 10 ani de muncă silnică sub acuzația de a fi în slujba celui de-al treilea Reich.

Să ne amintim că la acea dată cel de-al treilea Reich avansase cu

mult în politica sa revizionistă cu privire la Tratatul de la Versailles: remilitarizarea Renaniei, reinstaurarea armatei obligatorii, "Anschluss-ul" cu Austria. Aceasta politică revizionistă găsea un ecou favorabil în Bulgaria şi în Ungaria şi, tocmai de aceea, genera o frică de înțeles în România, una dintre beneficiarele reordonării teritoriale de după primul război mondial. Ea îşi vedea acum amenințată integritatea teritorială dacă această ordine europeană cădea. În acest context a-l acuza pe Codreanu de a fi agentul Germaniei însemna a-l discredita în fața poporului român, pentru a justifica astfel condamnarea absolut nedreaptă la 10 ani muncă silnică.

Dar fusese ceva adevărat în acea acuzare? Din fericire pentru Carol, existau argumente care îl făceau credibil, de exemplu faptul că mama lui Codreanu avea strămoşi germani sau faptul că, el ceruse ca în războiul pe care îl considera inevitabil împotriva Uniunii Sovietice comuniste, România trebuia să se alieze cu Italia fascistă şi cu Germania nazistă. Dar nimic din astea nu făcea din el un agent al lui Hitler. Astăzi ştim că aceea era o acuzație total falsă, în favoarea căreia niciodată nu s-a putut găsi o probă. Motivul este foarte simplu: cel de-al treilea Reich nu s-a dovedit niciodată dornic să exporte național-socialismul în afara lumii germanice (o considera, de fapt, o ideologie destinată numai rasei germane) şi, în cazul României, niciodată nu a manifestat cel mai mic interes pentru mişcarea lui Codreanu. Pentru a ratifica asta, ne permitem să citățm pe larg istoricul spaniol F. Veiga, un mare specialist al istoriei Gărzii de Fier asupra căreia menține o atitudine fățiş critică fără îndoială:

"Emoțional (Garda de Fier) era mult mai aproape de național-socialismul german decât oricare alt partid al ultra dreptei române, dar, în schimb, nici 'Aussenpolitisches Amt' (Biroul de Politică Externă al Partidului Nazist, condus de către ideologul partidului Rosenberg), nici măcar cel mai conservator 'Auswartiges Amt' – Ministerul Afacerilor Externe german – nu au crezut în această mişcare ciudată dar, după criteriile sale, prost organizată şi încadrată. Această neîncredere era asumată şi de alte instanțe oficiale ca Înaltul Stat Major, Ministerul Economiei şi Reprezentanța Diplomatică în Bucureşti.

Dimpotrivă, au existat favoriți între alte grupuri ale dreptei şi ultradreptei române care, deşi antisemite şi admiratoare ale naziştilor, erau mult mai conservatoare. Cu ele, într-adevăr, s-ar fi putut edifica un guvern marionetă din Berlin. Partidul Național Liberal Dizident al lui G. Brătianu a atras atenția lui 'Auswartiges Amt', în timp ce 'Aussepolitisches Amt' al lui Rosenberg paria pe Partidul Național Liberal al lui Tătărescu şi, în special, pe Partidul Național al lui Goga şi LANC al lui A. Cuza. În uniunea ambelor partide a jucat un rol important Biroul lui Rosenberg, care din 1934, a subvenționat în mod activ Partidul poetului transilvan (Goga) şi apoi a insistat pentru fuziunea lui cu Liga lui Cuza, oferind până la 950.000 mărci (7.000.000 lei) (...) În interiorul acestor scheme se afla prea puțin spațiu pentru Garda de Fier, deşi de-a lungul anilor 1934-1935 Rosenberg încercase să forțeze o apropiere Goga – Codreanu, care nu s-a realizat. Rarul interes arătat liderilor legionari contrastează cu cel oferit lui Tătărescu şi lui Goga, primiți în Berlin de însuşi Hitler, de Göebbels şi Rosenberg, în toamna lui 1933. De asemenea, nu se află urme în arhivele germane privind ajutoare economice îndreptate către legionari, care nu au existat".

La datele erudite ale profesorului Veiga ar putea fi adăugat încă ceva. Când se vedea venind valul de teroare pe care urma să-l instaleze Carol în România, s-a discutat în rândurile liderilor LSMA că ar fi fost mai convenabil să se exileze Codreanu. Berlinul părea locul cel mai bun. Dar cu puțin timp înainte, Codreanu primise vizita lui Gustav Celmins, liderul partidului fascist leton "Perkonkrust". Acest partid realizase un mare apogeu la finalul lui 1933 şi începutul lui 1934, dar în luna mai a acestui an preşedintele Republicii Letoniei, Ulmanis, pentru a evita ascensiunea fascismului leton dăduse o lovitură de stat pentru a instaura dictatura sa personală. Partidul lui Celmins fusese dizolvat şi el însuşi trebui să se exileze. S-a refugiat în cel de-al treilea Reich, gândind că va găsi ajutor la naziştii germani. În loc de asta, a fost tratat depreciativ şi denigrator, fără a primi nici cel mai mic ajutor. În timp ce asculta mărturisirea lui Celmins, Codreanu a decis să nu se exileze, o decizie care, după cum vom vedea, îl va costa viața (3).

Încarcerării lui Codreanu şi a principalilor lideri legionari i-a urmat o serie de valuri represive care au atins pe toți legionarii, ce avuseseră vreun tip de notorietate publică, în oricare regiune din țară. Au fost atâția deținuți, încât neajungând închisorile a trebuit să se creeze câmpuri de concentrare pentru ei. Mişcarea Legionară a rămas astfel fără conducător şi privată de întreaga sa conducere. Sistemul de cuiburi adoptat pentru organizarea militanților avea multe avantaje, după cum am spus deja, dar este evident că fără o structură ierarhică clar definită, în momente de criză ca acestea, cuiburile se aflau fără ordine, fără indicații precise în legătură cu atitudinea ce trebuia adoptată sau cu măsurile ce trebuiau îndeplinite. Fiecare cuib era cumva pe cont propriu, după propriile sale criterii, fără a duce în final o acțiune unificată. Situația în care se afla LSMA/GF era de asemenea generată şi de atitudinile sale etice, caracterizate prin ceea ce ideologii legionari numeau "antimachiavelism". Altă mişcare politică mai puțin spirituală sau mai pragmatică ar fi căutat orice tip de alianță pentru a soluționa situația. Legiunea era incapabilă să o facă, nu consimțea să se abată nici măcar de la un punct din codul său etic.

Motivele care îl determinaseră pe Regele Carol II să suprime Constituția, să-l închidă pe "Căpitan" şi să urmărească cu furie oarbă LSMA/GF erau în legătură, după cum s-a menționat, cu situația internațională. O bună dovadă a acesteia este turneul pe care Regele Carol II l-a realizat în Europa, în noiembrie 1938. Carol a ajuns la Paris şi la Londra. Aceste două capitale erau garantele ordinii internaționale creată şi impusă la Versailles şi susținătoarele României Mari. Evident, strălucitul Rege dictator nu a primit în nici una dintre cele două capitale nici o critică cu privire la violările drepturilor omului, ci toate tipurile de aplauze şi aprobări cu privire la politica sa. Obținând astfel o "imagine bună" din partea marilor metropole ale lumii democratice şi liberale. După o scurtă vizită la Berlin şi o întrevedere tensionată cu Hitler, Carol s-a întors în România cu un scop foarte clar: să-l lichideze fizic pe Codreanu.

Sigur LSMA/GF nu mai avea conducători şi era demoralizată, dar cuiburile sale existau în continuare şi militanții săi se aflau acolo

aşteptând ordine. Experiența demonstra guvernului că fiecare încarcerare suferită de Codreanu (şi fuseseră multe) servise doar la creşterea prestigiului său şi la reliefarea carismei sale. Trebuia deci lichidat fizic "Căpitanul", dacă se dorea evitarea oricărui pericol. Si asta s-a şi făcut pe 30 noiembrie 1938. Codreanu şi alți militanți semnificativi ai Legiunii au fost strangulați şi apoi împuşcați în ceafă pentru a se simula o fugă. Corpurile lor au fost îngropate în secret. A fost o abominabilă crimă de stat, pe linia tradiției de teroare politică instituțională care exista în România.

Vestea a zguduit România şi a lăsat fără răsuflare Mişcarea Legionară. Mort Codreanu şi fără nici un alt conducător vizibil (Moța, celălalt mare lider al Legiunii, murise în Spania), legionarii nu puteau formula nici un răspuns coerent. Pe de altă parte, represiunea nu numai că nu ceda, ci chiar creştea. Pe 25 ianuarie 1939, o tânără militantă a Legiunii, ne mai putând suporta torturile pe care i le aplicau în Inspectoratul Poliției din Bucureşti, s-a aruncat de la etajul trei pentru a evita alte maltratări. Puțin mai târziu, şase militanți erau arestați şi asasinați imediat în Bucureşti. Poate că asasinarea cea mai înfiorătoare a fost cea a Nicoletei Nicolescu, conducătoarea Organizației Femeilor din LSMA/GF, arestată pe 10 iunie. Nefericita femeie a fost violată, bătută cu brutalitate, i-au fost smulşi sânii şi a murit, în cele din urmă, în flăcările crematoriului.

În ciuda unei atât de brutale represiuni, un lider legionar al regiunii Transilvaniei, Horia Sima, a reuşit să înceapă reorganizarea Mişcării în clandestinitate. Câțiva lideri au reuşit să iasă din țară şi să creeze o structură de conducere în exil, stabilită în Germania (fără nici un ajutor oficial din partea autorităților germane). Legiunea din clandestinitate se pregătea să înceapă lupta. S-a încercat obținerea de arme şi organizarea unei lovituri de stat. Văzând că asta era imposibilă, s-a mers spre organizarea unui atentat de răzbunare împotriva lui Călinescu, disprețuitul ministru de interne, care în martie 1939 ajunsese la preşedinția guvernului.

Pe de altă parte, Regele Carol avea intenția să instituționalizeze dictatura sa. Ca mulți alții, Carol gândea că fenomenul reprezentat în

România de către LSMA/GF se datora pur şi simplu "contaminării fasciste", modă care făcea din fascism unul dintre fenomenele cele mai atractive pentru tinerimea europeană a epocii. Din aceasta cauză, nu a întârziat să-şi doteze regimul său cu o adevărată fațadă externă fascistă. S-a stabilit un partid unic sub pomposul nume de "Frontul Renaşterii Naționale"; "militanții" acestui FRN utilizau uniforme militarizate, în timp ce se salutau cu brațul sus. S-a constituit, de asemenea, o organizație statală a tinerilor care nici mai mult nici mai puțin aspira să fie copia modelului "Hitlerjugend", cu numele de "Străjerii Țării". S-au împrumutat multe idei de instituții care funcționaseră foarte bine în regimurile fasciste. Astfel încât, organizația denumită "Muncă şi voie bună", destinată să promoveze activitățile de repaus ale muncitorilor, se inspira din organizația italiană "Dopolavoro" şi din cea germană "K.d.F.". "Ideologia" oficială a FRN-ului imita punct cu punct pe cea a oricărui alt partid fascist şi includea o mare doză de antisemitism.

Cine s-a alăturat acestor organizații? Pe lângă funcționarii care au fost obligați să o facă în masă, s-au adăugat şi inevitabilele grupuri de oportunişti, de parveniți şi impostori, dar şi mulți ce se vedeau forțați să o facă pentru a evita persecuția politică. Regimul lui Carol ar putea fi foarte bine catalogat ca "fascismul de garderobă" sau "fascismul cosmetic", dat fiind faptul că unicul lucru pe care îl avea în comun cu fascismul era folosirea de decorațiuni şi aparențe exterioare. Chiar şi aşa, nu renunța să fie un regim dictatorial, de partid unic şi, fără îndoială, nu se auzea nici o critică despre el din partea giganților democrației, care erau Franța şi Anglia, inclusiv presa liberală a ambelor țări, care preamărea pe cât putea întotdeauna pe Regele Carol II.

La ce folosea adoptarea întregului veşmânt fascist? De ce acest mimetism fascist era necesar pentru un regim politic pe care Carol îl profera ca pe o alianță deschisă cu marile democrații ale occidentului? Nu ar fi fost suficientă o dictatură normală şi curentă fără decorațiuni fasciste?

Singurul motiv care ne poate explica fenomenul este că dictatura Regelui Carol era gândită pentru a combate şi dezactiva pericolul pe

care îl reprezenta LSMA/GF. Intitulată această mişcare ca fascistă şi fiind incapabil să înțeleagă ce era cu adevărat fascismul şi ce reprezenta în realitate LSMA/GF, Carol, Călinescu şi întreaga lor camarilă au gândit că era suficient să instaleze o dictatură şi să creeze un partid unic cu strălucirea propriilor uniforme şi salutul asemănător romanilor pentru a-şi atrage militanții LSMA/GF şi a-i demobiliza politic în sânul FRN-ului.

În mod evident, ridicolul FRN nu reprezenta nici un ajutor politic real pentru dictatură, dat fiind că valora puțin mai mult decât o oală spartă. Singurul ajutor real pentru Carol era cel primit de la Londra şi Paris. Acesta era capitalul său politic, deoarece cu acest ajutor (cel puțin așa credea el) se puteau menține intacte granițele României Mari, născută în primul Război Mondial, aspirație comună tuturor românilor, indiferent de ideologie sau condiție socială.

Această aliniere la Puterile Occidentale se baza pe ideea că cel de-al treilea Reich va duce în final o politică antiromânească. Realitatea era însă foarte diferită. E adevărat că politica externă a celui de-al treilea Reich a fost adversă câtorva țări mărite sau create la Versailles (de exemplu, Cehoslovacia), dar este la fel de adevărat că, inițial, liderii naziști nu au prezentat nici o reclamație în fața altor state, de asemenea create sau mărite prin Tratatul de la Versailles, ca Iugoslavia sau România. Cum reinstaurarea Imperiului Habsburgilor nu a fost niciodată obiectivul politic al celui de-al treilea Reich, acesta nu a manifestat niciodată o aversiune specială față de România Mare, care se născuse din victoria aliatelor din cel dintâi Război Mondial. De fapt, Germania nazistă dorea ca România să fie o țară stabilă şi sigură, care putea fi un bun asociat comercial (petrolul român prezenta un interes aparte pentru autoritățile germane, care doreau ca nimic să nu împiedice achiziționarea de combustibil din această țară); și chiar se privea România ca pe un eventual aliat împotriva Uniunii Sovietice.

În octombrie 1934 Hermann Göering, "numărul doi" al regimului nazist, depăşit doar de către Hitler din punct de vedere al prestigiului şi puterii, i-a expus ambasadorului român de la Berlin (Petrescu Comnen) următoarele propuneri:

1) Reich-ul va garanta toate frontierele române, inclusiv pe cele stabilite cu URSS-ul ca şi frontierele româno-ungare.
2) Germania se angajează să faciliteze României aprovizionarea cu arme moderne.
3) Nu se va cere României să-şi abandoneze aliaţele regionale.
4) Dar în schimbul a toate astea, România trebuia să promită, în mod ferm, că nu va permite în nici un caz şi în nici o circumstanţă ca trupele sovietice să traverseze teritoriul său, iar dacă acestea o vor face trebuia să le înfrunte.

La următoarea dată de 20 noiembrie a vizitat Berlinul George Brătianu; acesta era ultimul descendent al dinastiei Brătienilor, una dintre familiile politice cele mai influente în România, prin Partidul Liberal. George Brătianu, înfruntând noua conducere a Partidului Liberal, crease Partidul Naţional Liberal dizident. Acest personaj a fost primit de către Göering care i-a repetat propunerile făcute ambasadorului român cu o lună înainte.

În noiembrie 1936, ataşatul militar german la Bucureşti a fost însărcinat să reia propunerile expuse anterior de liderii germani, acum în faţa ministrului de externe român, menţionând pentru prima oară, că dacă acestea nu vor primi nici un ecou, cel de-al treilea Reich va fi nevoit să caute prietenia altor ţări. În aceeaşi lună, George Brătianu a vizitat din nou Berlinul. Cu această ocazie a fost primit nu numai de Göering, ci şi de Hitler. Liderii germani au insistat pentru o politică de prietenie germano-română, pe baza angajamentului ferm al României de a se opune URSS-ului.

În 1937 Göering a avut două alte întrevederi cu Petrescu-Comnen, de fiecare dată cu acelaşi scop. Dar nici una dintre aceste repetate intenţii germane de a se apropia de România nu a avut succes. Motivul era că Regele Carol şi camarila sa credeau doar în anglo-francezi. În aprilie 1939, guvernele Marii Britanii şi Franţei au oferit guvernului român garanţii cu privire la frontierele sale occidentale (deci cu Ungaria), într-un moment în care Parisul şi Londra încercau să atragă România, Polonia, dar şi URSS într-o mare alianţă împotriva celui de-al treilea Reich. Se urmărea forţarea Poloniei şi României să

admită trecerea trupelor ruso-sovietice prin teritoriile lor pentru a acționa împotriva Germaniei (proiectul a eşuat din cauza opoziției clare poloneze, de a permite traversarea teritoriului ei de către Armata Roşie). Germanii bineînțeles că nu ignorau planurile statelor majore occidentale, astfel încât la sfârşitul lui aprilie 1939 Berlinul a invitat pe Ministrul Român al Afacerilor Externe, Gafencu. Hitler a reînnoit ofertele făcute de Germania şi pe care atât el cât şi Göering le-au expus în mod clar: dacă România persista în atitudinea sa ostilă față de cel de-al treilea Reich, acesta nu va face nimic pentru a o apăra în viitor de "voracitatea vecinilor săi".

În cele din urmă, pe 12 august 1939, Fabricius, ambasadorul german la Bucureşti, i-a cerut lui Brătianu, din partea lui Göering, să încerce să-l convingă pe Regele Carol, pentru ultima oară, să-şi modifice politica externă antigermană. Fabricius l-a avertizat pe Brătianu că, în caz contrar, se va produce o schimbare radicală in politica germană față de Bucureşti. Ca de obicei, Carol şi "camarila sa" au refuzat să asculte avertismentul.

Peste câteva zile, pe 23 august 1939 a apărut una dintre veştile cele mai neaşteptate: semnarea pactului germano-sovietic. A fost o lovitură demolatoare a proiectelor anglo-franceze de a implica URSS-ul în război împotriva celui de-al treilea Reich (ceea ce necesita trecerea Armatei Roşii prin Polonia şi România). Imediat, România şi-a pierdut interesul față de Londra şi Paris, dar, oricum, era evident că regele Carol îşi unise țara, în mod iremediabil, la carul Franței şi al Angliei.

Destinul României ar fi depins atunci de capacitatea forțelor militare anglo-franceze de a înfrunta Wehrmacht-ul. Începutul celui de-al doilea Război Mondial, cu invadarea Poloniei de către germani, l-a umplut de groază pe Carol. În puține zile, forțele armate germane au fragmentat Polonia fără ca Franța şi Anglia să mişte un deget pentru a ajuta nefericita aliată. Carol a început să suspecteze că la fel vor face şi cu România şi, mai ales, cu el însuşi.

Încă mai bubuiau tunurile în Polonia, când pe 21 septembrie, o echipă clandestină a Legiunii reuşi să-l elimine pe Călinescu, cel mai încrâncenat şi iubitor de sânge dintre inamicii Legiunii, creierul şi

motorul tuturor proiectelor ce intenționau să o anihileze, prin intermediul terorii, în viața politică. El ocupa funcția de prim-ministru, așa cum s-a menționat anterior. Reacția guvernamentală în fața acestui asasinat, al unei persoane foarte importante prin funcția și puterea sa, a fost un nou val de teroare brutală și nediferențiată. Sute de legionari au fost împușcați și corpurile lor au fost atârnate de felinare, în piețe și pe străzi. Deși pare incredibil, au fost obligați liceenii și studenții (segmentul social din care se recruta militanța de elită a LSMA/GF) să defileze în fața cadavrelor care au rămas expuse zile întregi.

Dar represiunea nu putea să prelungească viața coruptului regim al Regelui Carol. Unicul său capital politic, cum s-a arătat mai sus, era garanția anglo-franceză. Înfrângerea crâncenă suferită de către francezi și englezi în bătălia cu Wehrmacht-ul, în Campania din Vest din 1940, a lichidat acest capital și l-a aruncat pe Carol în disperare. Acum trebuia să plătească atitudinea sa radical antigermană, în politica externă.

Într-un penultim act, vicleanul Carol a încercat să negocieze cu legionarii. Horia Sima fusese arestat de poliția lui Carol pe 19 mai 1940. Puțin mai târziu, pe 22, Wehrmacht-ul și-a început ofensiva în Vest și în puține săptămâni a reușit să învingă impresionanta mașină de război franceză, cât și contingentul englez trimis pentru a o ajuta (și, de asemenea, armatele belgiene și olandeze). Cu puțin înainte de a deveni evidentă totala prăbușire a Franței, pe 13 iunie, Horia Sima a fost eliberat și invitat să se întâlnească cu Regele. Se apropiau timpuri grele pentru România, drept consecință a politicii externe a regelui ei.

Pe 26 iunie, URSS-ul cerea României să evacueze nu doar Basarabia, ci și Bucovina (care niciodată nu făcuse parte din Imperiul Rus, dar a cărei populație era majoritar slavă, ucraineană, de fapt). S-a cerut ajutorul Berlinului, dar Hitler, unit acum într-un pact cu Moscova, nu era dispus să miște un deget pentru o țară, care se aliase atât de deschis inamicilor săi. A trebuit să se cedeze în fața sovieticilor și să se abandoneze Basarabia și Bucovina într-un termen foarte scurt (4 zile), ceea ce a provocat un exod haotic și un spectacol deplorabil. Ceilalți vecini care suferiseră pierderi teritoriale din cauza României în

1918 vroiau să şi le recupereze: Ungaria a cerut întreaga Transilvanie şi Banatul (care era atunci şi este şi astăzi regiunea română a Timişoarei) şi Bulgaria a cerut întreaga Dobroge.

Înțelegând că situația internațională implica riscuri majore pentru țară şi trecând peste repulsia pe care Carol şi "camarila sa" i-o provocau, Sima a acceptat să intre în guvern. Pe 3 august, Sima şi conducerea Mişcării Legionare s-au întâlnit cu Regele Carol cerându-i să nu se cedeze în fața presiunilor maghiare şi bulgare şi, în acelaşi timp, l-au făcut responsabil pentru situația în care se afla țara; au cerut la final formarea unui guvern nou, condus în exclusivitate de Legiune. Asta era mai mult decât Carol putea accepta, astfel încât legionarii au fost cei care abandonară guvernul.

Cel de-al treilea Reich şi Italia au mediat disputa. Deşi lui Hitler guvernanții unguri nu îi erau simpatici şi nici cererile lor nu-i păreau adecvate, era evident că ar fi trebuit să premieze Ungaria şi Bulgaria (care nu urmaseră o politică antigermană), iar România trebuia să plătească (după accentuata sa politică antigermană). Chiar şi aşa, germanii şi italienii restricționară cererile teritoriale ungare şi bulgare. Prin aşa numitul dictat de la Viena, România a cedat Ungariei o bună parte din Transilvania (nordul şi centrul) şi aceasta a renunțat la restul revendicărilor. Bulgaria nu a primit întreaga Dobroge, ci doar partea sa meridională. Era o soluție intermediară, care evita totala mutilare a României, dar care a fost resimțită ca umilitoare de către români.

Carol pariase totul pe anglo-francezi, iar acum țara şi poporul său erau cei care plăteau consecințele. Sute de mii de refugiați din Basarabia, Bucovina, Transilvania şi Dobrogea mişunau prin țară. Indignarea populară fața de Rege era totală şi absolută. Pe 1 septembrie, Horia Sima a difuzat un manifest cerând abdicarea sa. În ziua de 3 legionarii au ieşit în stradă, înarmați cum au putut, dispuşi să ia cu asalt puterea.

Acum îi rămânea regelui Carol un ultim joc: sprijinul armatei. L-a numit pe Generalul Ion Antonescu, persoana cea mai competenta şi respectată a Forțelor Armate, pentru a prezida guvernul. Antonescu însuşi fusese anterior victima uneltirilor lui Carol şi ale "camarilei"

sale. De asta, nu trebuie să ne mire că prima cerința a lui Antonescu a fost abdicarea Regelui, care s-a produs în cele din urmă pe 6 septembrie. Carol a fugit într-un mod ruşinos lăsând în urma sa o țară umilită.

Notă:

1. Există în limba spaniolă două opere principale pentru a cunoaşte ceea ce a fost Legiunea. Una dintre ele este opera italianului Carlo Sburlati, "Codreanu, Căpitanul", din păcate mult prea dificil de achiziționat. De curând s-a publicat opera lui Francisco Veiga, "Mistica ultranaționalismului", dedicată integral studiului Gărzii de Fier. Pentru ambele texte consultați bibliografia.

2. Moța şi Marin au murit în localitatea madrilenă Majadahonda. Si astăzi, la intrarea în localitate, se poate contempla monumentul care comemorează sacrificiul acestor legionari fruntaşi. Piatra funerară decorată cu "Zăbrelele de Fier", care erau simbolul Legiunii, este dedicată tuturor celor "căzuți pentru Dumnezeu, Spania şi România", cu o inscripție de două fraze: "L-am iubit pe Hristos şi am mers fericit la moarte pentru El" – (Ion Moța); şi "am făcut-o cu aceeaşi dragoste cu care aş fi făcut-o pentru Patria mea" – (Vasile Marin). În fața monumentului construit după război, se păstrează crucea de granit, ridicată în timpul războiului şi care marchează exact locul în care au murit cei doi voluntari români. În fiecare an, pe 13 ianuarie, militanții grupurilor politice spaniole care se consideră apropiați Legiunii/Gărzii de Fier, cât şi reprezentanți ai exilului român organizează un act comemorativ pe esplanada monumentului.

3. Informația cu privire la întâlnirea Celmins – Codreanu şi a consecințelor sale a fost furnizată de către Horia Sima, autorului.

CAPITOLUL III
Statul Național Legionar şi Dictatura lui Antonescu (1940-1941)

Pe 14 septembrie 1940 se proclama în Bucureşti crearea Statului Național Legionar. Părea că Legiunea ajunsese, în cele din urmă, la putere, deşi pe drum îi pierduse pe cei mai buni, inclusiv pe Căpitan. Dar Legiunea nu ajunsese la putere în mod solitar, ci în compania Generalului Ion Antonescu. Născut în 1882, tânărul Antonescu s-a înrolat în 1904 în cea mai aristocratică armă – cavaleria (din ea ieşiseră, de asemenea, mulți generali români cu un important rol politic). Cariera sa militară a fost strălucită. În primul Război Mondial s-a evidențiat, în mod excepțional, ca ofițer al Statului Major si activitatea sa, în cursul scurtei campanii prin care Armata română a învins Republica Sovietică a Ungariei în 1919 a fost decisivă. De asemenea, a ocupat cele mai importante posturi de ataşat militar la Londra şi Paris şi subliniem importanța acestor posturi, întrucât echivalau cu a fi "ofițerul de legătură" dintre Armata română şi Forțele Armate ale celor două națiuni garante ale României. Antonescu, a cărui formație şi ale cărui idealuri erau pro-occidentale (cum de altfel erau în cazul tuturor ofițerilor români), s-a întors de la aceste posturi şi mai convins de importanța faptului că România să se mențină alături de aceste două țări într-o strânsă colaborare militară. De asemenea, a ocupat posturi de Comandant al Scolii de Cavalerie şi Comandant al Şcolii Statului Major. Ambele posturi i-au permis să dobândească o mare influență asupra tinerilor ofițeri români, mulți dintre ei formându-se sub conducerea sa. Fiind unul dintre militarii români cei mai prestigioşi şi recunoscut pentru excepționala sa onoare şi fermitate, nu trebuie să ne mire că i s-a oferit postul de şef al Statului Major, în 1933. Un an mai târziu şi-a dat demisia din acest post pentru că îl înfruntase pe Regele Carol pentru anumite avansări şi numiri pe care Regele le impusese; beneficiarii fiind militarii care-i erau prieteni şi membri ai "carnarilei" sale. După ce

ocupase acest post, oricare altă numire era de fapt o retrogradare. În decembrie 1937, în mijlocul grelei crize politice care stăpânea țara, Antonescu a fost din nou convocat de către Regele Carol, care avea nevoie de oameni de prestigiu. I-a fost acordat portofoliul Apărării. Ca ministru, Antonescu nu a stat la îndoială să se adreseze personal lui Codreanu în termeni foarte duri, cerându-i să nu tulbure ordinea în țară. Dar, de asemenea, este sigur că nu a vrut să aplice măsurile cele mai arbitrare care s-au luat împotriva Legiunii, astfel încât a fost eliminat din guvern în mai 1938. Nu îl considerau suficient de dur în lupta împotriva Legiunii. După aceasta dată, a fost condamnat la ostracizare fără a primi nici o numire pentru a conduce vreo unitate militară sau pentru a se ocupa de vreo instituție militară, in ciuda faptului că avea unul dintre cele mai bune „curriculum vitae" din Armata română. Așa l-au menținut timp de doi ani. La cedarea Basarabiei şi Bucovinei URSS-ului, Antonescu a ieşit din pasivitatea sa tăcută pentru a cere, în mod public, abdicarea Regelui; ca răspuns a fost deținut de către poliție şi menținut în arest la domiciliu. Pe 4 septembrie Carol a ordonat punerea sa în libertate si l-a numit prim-ministru. Antonescu nu s-a lăsat ademenit şi a cerut abdicarea coruptului monarh în favoarea fiului său, Mihai. Antonescu a înțeles că în acele circumstanțe trebuia să facă un pact cu Legiunea, care ieşise pe străzi în toată țara şi era pe punctul de a lua cu asalt puterea. Pe de altă parte, era conştient de faptul că trecutul său politic era net pro-occidental şi noua eră politică cerea realinierea țării cu Germania. În acest context, o alianță cu Legiunea, care ceruse întotdeauna o apropiere a României de Italia şi Germania, era necesară, căci anticomunismul acesteia putea să servească pentru atragerea simpatiilor germane.

Oricum alianța dintre Antonescu si LSMA/GF nu era fructul unor convingeri ideologice. Antonescu era, fără îndoială, un patriot convins şi ca om era cinstit, pe deplin străin corupțiilor care caracterizau clasa politică română. Dar Antonescu era, de asemenea, un conservator pur. Nu dorea deloc ca România să se implice într-o revoluție social – morală cum propunea Legiunea. Cum de obicei se întâmplă cu militarii lansați in politică, propunerile sale politice erau

simpliste. Era un mare militar, dar un foarte slab politician si om de stat. În realitate, universul intelectual al lui Antonescu se limita la lumea militară si nimic din afara ei nu-l interesa. Credea că România poate fi condusă ca o cazarmă. Că era suficient să dea ordine pentru ca poporul român să le împlinească orbeşte. Germanii au respirat cu adevărat uşurați când au văzut că Antonescu şi nu Horia Sima ocupa postul de prim-ministru. Abdicarea lui Carol crease momentan un gol de putere, o situație pre-revoluționară. Faptul că Legiunea câştigase practic controlul străzii şi că, în aceste momente, reprezenta formațiunea politică decisivă din țară "nu-i liniştea pe diplomații germani din Bucureşti, nici pe majoritatea conducătorilor naziști din Berlin, care nu făceau nici o presiune pentru a se stabili un regim legionar", scrie profesorul Veiga şi adaugă: "dacă cu ani în urmă, în viața fiind Codreanu (germanii) se îndoiau de eficiența politică a Gărzii de Fier, în cazul în care ar fi ajuns la putere, în stadiul în care era amputată la conducere le inspira temeri serioase. Și îi preocupa posibilitatea ca aceşti exaltați să nu înceapă să naționalizeze companiile petroliere, afectând serios aşteptările economice germane. Acum, când părea inevitabil că legionarii vor urca la putere, atât ambasadorul german, Fabricius, cât şi delegatul pe probleme economice, Neubacher, se angajară să facă presiuni asupra lui Antonescu cu scopul ca legionarii să nu pătrundă în ministerele strategice".

Pe scurt: cel de-al treilea Reich nu a perceput încântat, ci îngrijorat succesul Legiunii; politica sa externă nu se conducea după afinități ideologice, ci din pure interese materiale ale celui de-al treilea Reich. Cabinetul format de Antonescu nu a fost un guvern pur legionar, chiar dacă Horia Sima primise vicepreşedinția. Antonescu se afiliase la Legiune şi îmbrăcase cămaşa verde a Mişcării, iar noul regim a fost botezat "Statul Național Legionar". De fapt, era vorba de o alianță instabilă între armata şi LSMA/GF. Si când spunem Armată trebuie să înțelegem grupurile sociale hegemonice, bătrânele partide, bătrânele instituții. În mijlocul haosului social şi politic în care se zbătea țara, nici unul dintre vechile partide nu s-a oferit să colaboreze cu Antonescu; mai mult, erau profund dezamăgiți de întorsătura politică ce se

petrecuse la 6 septembrie cu abdicarea Regelui. Din acest motiv, s-au eclipsat, au trecut în umbră şi au pus întreaga lor încredere în Antonescu şi în militari. Antonescu era ultima lor speranță împotriva revoluției morale susținută cu îndârjire de către Garda de Fier. Compoziția Cabinetului reflecta echilibrul de putere dintre armată şi forțele sociale şi politice, care sprijineau Legiunea. Portofoliile economice, de Justiție şi cele relaționate cu Apărarea au fost adjudecate de către militari sau tehnocrați apropiați lor. Legiunea a obținut nu numai vicepreşedinția, ci şi Ministerul Afacerilor Externe (Prințul Mihail Sturdza) şi pe cel al Muncii (Vasile Iasinchi). Vitalul Minister de Interne a fost desemnat unui militar, deşi simpatizant deschis al Legiunii. Antonescu s-a autointitulat "Conducător" al noului stat, al cărui cap era formal recentul încoronat Rege Mihai, fiul lui Carol. Chiar dacă legionarii nu dominau cabinetul, ei dominau cu adevărat strada; aveau în spatele lor masele. Legiunea a creat imediat o organizație de asistență ("Ajutorul Legionar") pentru a oferi ajutor păturilor cele mai defavorizate ale poporului român şi, în special, sutelor de mii de refugiați provenind din regiunile pierdute recent. De asemenea, s-au creat "Batalioane de muncă", formate din voluntari, pentru a îndeplini opere publice în interes social. Poliția legionară a preluat controlul străzii. Toate aceste măsuri demonstrau că obiectivul LSMA/GF, sub conducerea lui Sima, nu era altul decât să recurgă la masele sărace ale țării, organizându-le şi angrenându-le. Cu ce scop? Forțele sociale şi politice, care se vedeau reprezentate de către Antonescu, vechile grupuri de interese şi vechile partide, care se ascundeau în aşteptarea trecerii furtunii s-au temut cel mai mult. Toleraseră ca Legiunea să ajungă la putere, cel puțin parțial, în septembrie 1940, pur şi simplu pentru că nu au putut să o împiedice. Vechile partide, "camarilele" care îl ajutaseră pe Carol erau disprețuite şi, toată lumea era conştientă de faptul că ei duseseră țara în cea mai rea situație, din 1918 până în 1940. Ele nu îndrăzneau să se ridice din nou la putere şi pentru asta îl utilizau pe Antonescu ca paravan. Dar una era să cedeze o cotă din putere Legiunii si alta era să-i permită să facă revoluție. Pentru prima dată, în istoria României, o mişcare politică ajunsese la putere şi, în loc să

împartă beneficii şi privilegii afiliaților săi, se implicase cu trup şi suflet în activități în folosul poporului. Simpatiile pe care le primea erau din ce în ce mai mari şi Legiunea ajunse în curând la numărul de 500.000 de militanți. Era de aşteptat că, în curând, va cere întreaga putere pentru ea însăşi.

Pentru a discredita Legiunea s-au difuzat la maxim cazurile de violență ai căror protagonişti fuseseră unii dintre legionari. De multe ori, erau adevărate. După mulți ani de îndurare a crudelor persecuții, legionarii îşi luau revanşa. Asta este ceva absolut condamnabil. Dar nu e mai puțin adevărat că cei care criticau indignați violențele legionarilor, cei care denunțau "teroarea legionară" nu-şi ridicaseră vocea deloc pentru a apăra legalitatea şi justiția, când urmăriții, torturații şi asasinații fuseseră militanți ai Legiunii de-a lungul tuturor anilor anteriori sub regimul lui Duca sau al lui Călinescu. Nu e o întâmplare că majoritatea exceselor comise de către Legiune au avut loc după descoperirea înfricoşătoare a cadavrelor lui Codreanu şi ale celorlalți legionari care, fuseseră asasinați împreună cu el.

Tensiunile dintre Antonescu şi militari, pe de o parte, şi Sima şi legionari, pe de altă parte, au crescut de la o zi la alta. Ministrul afacerilor externe, Prințul Sturdza a aflat că germanii înclinau din ce în ce mai mult către Antonescu. În cartea sa, "Sinuciderea Europei"(1) povesteşte cum i-a răspuns un demnitar german la afirmația lui că dacă vor continua cu această politică, cel de-al treilea Reich va rămâne fără cei mai buni prieteni pe care îi avea în România, militanții Mişcării Legionare. Răspunsul neamțului nu a putut fi mai semnificativ, nici mai tranşant: "Nu avem nevoie de prieteni. Avem diviziile Panzer".

Aceste divizii Panzer începuseră să ajungă în România la puțin timp după proclamarea Statului Național Legionar, debutând cu 10 octombrie 1940. Antonescu şi Sima au solicitat celui de-al treilea Reich trimiterea de trupe germane întrucât vedeau în ele cea mai buna garanție împotriva noilor cereri teritoriale ale țărilor vecine. În plus, în acele momente, Wehrmacht-ul părea absolut imbatabil şi se dorea ca trupele germane dislocate în România să acționeze ca instructori ai Armatei Române, pentru a duce la bun sfârşit imperativa sa

modernizare.

Germanii acceptară rapid invitația, căci li se permitea trecerea trupelor pentru protejarea câmpurilor petrolifere de la Ploieşti, pe care ei le considerau vitale. Dar stabilirea detaşamentelor militare germane în țară a făcut din cel de-al treilea Reich arbitrul disputei dintre Antonescu şi Sima, dintre Armată şi Legiune. Pentru legionari era de neconceput a gândi că Germania nazistă şi armata sa nu ar fi fost de partea lor. Cu caracteristicul lor "antimachiavelism", legionarii îşi imaginau că, din solidaritate ideologică, Hitler ar fi de partea lor dacă se ajungea la o înfruntare cu Antonescu. Încă o dată trebuie să facem loc cuvântului profesorului Veiga: "Pentru Reich ordinea în România era esențială, deasupra oricărei considerații de romantică solidaritate cu o mişcare fascistă "soră". În contrast, Sima şi ai săi şi-au menținut această convingere până la final şi după aceea, cu o devoțiune aproape religioasă. Dat fiind că doreau să creadă în absoluta fidelitate a naziştilor față de ei, simpatia ce le-o arătau anumite sectoare idealiste – ca Baldur von Schirach (conducătorul tinerilor hitlerişti) sau Himmler însuşi – îi făcea să fie încrezători. Hitler, dimpotrivă, s-a înclinat spre Antonescu de la începuturile lui noiembrie 1940". Pe germani îi irita, în mod special, politica economică menținută de către liderii legionari, care frâna penetrarea intereselor economice germane în țară. Imposibila conviețuire dintre Revoluția reprezentată de Legiune şi reacțiunea personificată de către Antonescu nu putea continua. Situația politică era din ce în ce mai tensionată şi continua să se deterioreze. Până când, în cele din urmă, a explodat la finalul lui ianuarie 1941. În ziua de 15, Antonescu l-a vizitat pe Hitler la Salzburg. Pentru această ocazie, Antonescu îşi câştigase deja întreaga simpatie a Führer-ului. Îi mărturisise că înclinațiile sale fuseseră întotdeauna pro-occidentale, dar înțelesese că România trebuia să se afle în viitor de partea Germaniei şi îi promisese cancelarului german că, atunci când se va îndrepta spre Rusia, va putea conta în mod ferm pe România ca şi aliată. Hitler şi-a pus în el întreaga sa încredere, datorită sincerității sale şi pentru că îl considera un mare militar. Din acest motiv, i-a transmis planurile sale ofensive pentru a ataca URSS-ul, Antonescu angajându-

se să participe în această campanie. Dar Antonescu a profitat de această ocazie pentru a-i spune lui Hitler că sarcina sa era împiedicată de către acțiunile Legiunii, care duceau țara la instabilitate. Hitler a luat decizia de a-l ajuta pe Antonescu oricum. Cum el însuşi spunea mai târziu: "avem nevoie de o armată română sănătoasă, nu de un pumn de exaltați". La întoarcerea în Bucureşti Antonescu acționă rapid. I-a înlocuit pe ministrul de interne (pro-legionar) şi pe legionarii care ocupau postul de prefecți în provincie, numind militari care să-i înlocuiască. Legiunea a înțeles că venise momentul luptei. Militanții săi s-au adăpostit în sediile lor şi au ocupat numeroase edificii ale administrației. Pentru multe ore, a părut că erau stăpânii situației, dar, în cele din urmă, Antonescu a dat ordin grosului armatei să treacă la acțiune. Şi când forțele armate au pus la bătaie un număr mare de oameni, arme şi muniții superioare s-a înclinat în mod decisiv balanța. Dar şi mai decisiv a fost faptul că trupele germane cantonate în Bucureşti urmau să-l ajute pe Antonescu, fără nici o îndoială. Soarta era croită şi Horia Sima a decis să evite o baie de sânge. În zorii zilei de 24, Sima le-a ordonat legionarilor să depună armele. Datele oficiale despre luptele din 20 până pe 24 ianuarie sunt elocvente: armata a avut 21 de morți şi 53 de răniți. Ca victime civile, au fost înregistrați 274 de morți şi 380 de răniți. S-au făcut aproape 4.000 de arestări.

Doar o mică parte din morți sau răniți erau legionari. În realitate, majoritatea erau simpli civili, victime ale disproporționatei reacții a armatei. Cifrele dau o bună imagine asupra brutalității aplicate, o brutalitate împotriva populației civile de care România nu-şi amintea să fii trăit de când Armata înăbuşise marea răscoală țărănească din 1907. Deținuții erau într-adevăr majoritatea legionari, 3000 dintre ei fuseseră arestați imediat după evenimente, pentru faptul că participaseră la ele. Statul Național Legionar durase doar 130 de zile şi Legiunea suferea din nou cea mai dură persecuție, întorcându-se în catacombe. Au avut loc detenții, procese de judecată sumare, torturi şi condamnări. Dar Sima şi câteva sute de militanți mai importanți reuşiseră să scape. Motivul succesului acestei acțiuni se află în faptul că, de această dată, SS-ul decisese să-i ajute pe Sima şi legionarii săi,

împotriva diplomaților şi militarilor germani, care ar fi urmat încântați ordinul lui Hitler de a-l ajuta pe Antonescu. Reprezentanții SS în Bucureşti au organizat fuga către Germania a 400 de legionari. Dar odată ajunşi, denunțarea lui Antonescu şi presiunile diplomaților germani au provocat furia lui Hitler, care l-a dojenit deschis pe Himmler şi a dat ordin ca responsabilul SS din Bucureşti să fie trimis într-un lagăr de concentrare. Himmler, pentru a salva situația a ordonat ca toți legionarii exilați să fie menținuți sub arest la domiciliu şi să li se interzică orice activitate politică. În timp ce în România, Antonescu s-a bucurat de distrugerea Mişcării Legionare. Aproape 10.000 de militanți au fost arestați. Alte sute au trebuit să fugă în Bulgaria şi Iugoslavia. Si toate astea se făceau în timp ce Antonescu decisese deja să-şi unească țara în campania împotriva URSS-ului, pe care cel de-al treilea Reich gândea să o lanseze. Provoacă o profundă mirare ideea că în momentul în care se proiecta o campanie de o asemenea anvergură, Antonescu trimitea în închisoare pe cei mai fanatici anticomunişti din România. Aceia erau oamenii care puteau să reactiveze voința poporului român, să-l mobilizeze, pentru a ajuta fără moleşiri, în războiul dur care se apropia, împotriva URSS-ului. Dar Antonescu, cu tipica lui îngustime de perspective de militar profesionist, era incapabil să vadă asta. Pentru el era suficient să dea un ordin soldaților pentru ca aceştia să facă ceea ce le ordonase. În ciuda marii sale calificări ca şef militar, era incapabil să vadă că titanica luptă care se apropia era un război ideologic şi că, tocmai de aceea, trebuia mobilizat emoțional şi ideologic poporul român. Odată lichidată Legiunea, Antonescu s-a canalizat pe temele specific militare. Conducerea politicii cotidiene a rămas în mâinile unui văr îndepărtat al său, Mihail Antonescu, care a cumulat posturile de prim-ministru şi ministru al afacerilor externe. Pentru a se ocupa de ministere şi celelalte instituții publice, Mihail Antonescu a primit sprijinul membrilor vechilor partide, a recurs la elitele vechi. Politica țării în mod clar a luat un făgaş conservator şi reacționar. Cel de-al treilea Reich a avut un bun profit economic de pe urma ajutorului dat lui Antonescu. S-a transformat aproape în unicul partener comercial al României, căreia îi vindea produse carențate, în timp ce cumpăra ceea

ce-l interesa, la un preț ridicol. Mai mult, capitalul german s-a acumulat prin controlul sectoarelor economice cheie, ca cel petrolier, vitale pentru funcționarea mașinii militare germane. Era ceva ce nu s-ar fi întâmplat, dacă rămânea Legiunea la putere. Şi acesta a fost ultimul motiv care i-a făcut pe germani să-şi arate preferința pentru Antonescu.

Notă:

1. Vezi bibliografia.

CAPITOLUL IV
Armata Română în Campania din Rusia

Participarea Forțelor Armate ale României la Campania din Rusia este o temă studiată relativ puțin. Deşi prezenta carte are ca obiectiv de studiu Armata Națională Română în perioada 1944-1945 şi nu participarea română la campania împotriva URSS-ului, in perioada 1941-1944, rezultă aproape imperativă necesitatea de a oferi atenție acestei teme. Mulți dintre cei care, în cele din urmă, au decis să se alipească Armatei Naționale Române erau militari – soldați sau ofițeri – veterani în campaniile din Est şi când s-au unit cu contingentul român din Germania nu au făcut-o din motive ideologice, pentru că militau în Mişcarea Legionară sau în vreun alt grup politic anticomunist din România, ci din sentimentul de fidelitate militară, pentru a continua lupta pe care o susținuseră în Rusia de-a lungul multor luni, împotriva Armatei Roşii şi de partea germanilor. Istoria militară a românilor în Campania din Rusia nu a fost bine studiată, deci nici evaluată corect. Regimul comunist, impus în țară începând cu 1945, a avut grijă să ascundă această pagină de istorie a României, în timp ce dedica un mare efort propagării rolului reprezentat de către români, în lupta împotriva celui de-al treilea Reich, între septembrie 1944 şi mai 1945. Aceiaşi militari români, chiar dacă unii dintre ei s-au exilat (1), nu au putut să-şi publice cărțile de memorii despre campaniile din 1941-1944. Puțini autori s-au ocupat de această temă şi, când o făceau includeau studiul Armatei Române în studii globale despre toate armatele aliate germanilor (2). Doar cu ocazia apariției operei lui Mark Axorthy (3), s-a putut realiza o viziune datorată descrierii cu minuțiozitate a rolului reprezentat de către Armata Română (asemenea celor şi mai puțin studiate: Marina de Război şi Aviația Militară Română) în luptele împotriva URSS-ului. Înainte de a povesti, chiar şi pe scurt, despre acest rol trebuie să analizăm structura şi regulile de funcționare ale Armatei Române.

Acest fapt rezultă indispensabil, întrucât imaginea cea mai propagată a Armatei Române este cea pe care ne-au transmis-o militarii germani prin cărțile lor de memorii. Militarii germani au dezvoltat o notabilă tendință de a atribui toate responsabilitățile cu privire la decăderea Wehrmacht-ului unor elemente străine, nu celor proprii Wehrmacht-ului. Si una dintre manifestările acestei tendințe este că (ori de câte ori au putut) au responsabilizat armatele aliaților săi pentru eşecurile suferite şi între aceştia pe români. În acest caz concret, efectul produs asupra militarilor germani în trădarea de la 23 august 1944 pare a fi fost decisiv, forțând ideea că în orice moment de-a lungul întregii campanii din Rusia, Armata Română a fost compusă din trădători, dispuşi întotdeauna să înjunghie pe la spate pe germani. Sau, în cel mai bun caz, se susține că Armata Română nu a fost niciodată combativă, nici valoroasă, fiind pentru germani mai mult un impediment decât un ajutor. Aşa de exemplu, pentru mulți autori, neputința armatei germane de a cuceri Stalingradul se explică prin faptul că cele două mari unități române care o flancau nu au fost suficient de combative pentru a împiedica ruperea frontului în sectoare. De acest tip de versiuni asupra Armatei Române nu trebuie să ținem cont.

Armata Română avea ca model Armata Franceză. Asta nu se datora doar tradiționalei francofilii a elitelor române (deşi mulți dintre ofițeri o duseseră la extrem, până la a vorbi între ei, în limba franceză), cât şi datorită faptului că s-a extins în întreaga Europă ideea că Armata Franceză era cea mai bună din lume, ca o consecință a primului Război Mondial. Având ca model Armata Franceză, românii i-au păstrat toate defectele care au devenit foarte evidente când Franța a fost zdrobită de cel de-al treilea Reich, într-o campanie militară de câteva săptămâni. Pentru început, doctrinele strategice şi tactice adoptate de către români erau pur defensive, imitându-le pe cele franceze. De asemenea, nu au acordat importanța necesară războiului maritim la fel cum se întâmpla şi în Franța. Mai grav însă, aceasta poseda cel puțin structura industrială suficientă, pentru a fabrica tunuri de război (chiar dacă le foloseau prost în bătălie), în timp ce, în România, dezinteresul pentru blindate era rezultat al faptului că țara nu era dotată nici cu tehnologia,

nici cu echipamentul necesar pentru a le fabrica.

Coruptul regim al Regelui Carol a făcut prea puțin bine armatei sale. Contractele pentru a cumpăra echipament militar modern, atât din industriile străine (precum fabrica cehă Skoda), cât şi industriile naționale au fost utilizate de către Carol şi "camarila" sa pentru a dobândi beneficii abundente, sub formă de comisioane. România a plătit sume gigantice pentru aceste arme, dar cea ce a primit era puțin şi prost, dat fiind că grosul banilor investiți urma să se oprească în buzunarele lui Carol şi ale prietenilor săi.

Pe scurt: România s-a lansat în războiul împotriva URSS-ului, cu un armament jalnic. Puținele sale tunuri erau absolut ineficace față de puternicele tunuri sovietice. Pe de altă parte, Germania nu i-a oferit României tunuri moderne până târziu şi atunci a făcut-o în cantități reduse şi cu modele pe care germanii le dădeau deja la casat. Armata Română era hipo-mobilă, nivelul său de motorizare fiind practic nul. Cu siguranță, mare parte a diviziilor germane care activau în Rusia erau la fel de hipo-mobile, dar Wehrmacht-ul întotdeauna a dispus de un nucleu select de divizii maritime şi motorizate pentru a realiza marile operațiuni de asediu care, chiar şi astăzi, provoacă admirația celor care studiază istoria militară. Armata Română nu a dispus niciodată de ceva similar şi din această cauză, exercitarea funcțiilor sale in luptă apare adesea ca foarte săracă în comparație cu rezultatele obținute de către Wehrmacht. Realitatea este că românii, spre deosebire de germani şi sovietici, nu au dispus niciodată de forțe mecanizate care să le fi permis lansarea ofensivelor în stil mare. "Blitzkrieg"-ul era un concept de negândit pentru supra-solicitatul soldat român de infanterie.

Artileria era la fel de prost dotată. În orice moment, piesele sale au fost inferioare sub raportul preciziei şi cadenței celor germane şi, de aceea, nu reprezentau o amenințare pentru artileria sovietică, faimoasă pentru numărul gurilor sale de foc şi potența globală. Modernul material de transmisii, vital pentru ca o artilerie modernă să-şi împlinească misiunea în mod eficace în câmpul de luptă, era necunoscut în Armata Română, încât se pierdea mult din potențiala

eficacitate a artileriei române. Consecința acestui deficit în potențialul de foc era că tributul pe care românii trebuiau să-l plătească în oameni, atât în acțiuni ofensive, cât şi defensive, era net superior camarazilor lor germani.

Cu aceste deficiențe materiale în defavoarea sa, ceea ce trebuie să ne surprindă este importantul rol pe care românii au fost capabili să-l joace în campania din Rusia. Aceasta se datorează fără îndoială virtuților militare ale soldatului român. Să începem să le analizăm de la nivelurile superioare de comandă. Există imaginea foarte propagată, de altfel, că generalii români erau incompetenți. E o imagine falsă. Antonescu însuşi era apreciat la superlativ pentru calitățile sale ca lider militar, inclusiv de către Hitler însuşi. Mulți alți înalți ofițeri aveau, de asemenea, mari aptitudini. În caz contrar ar fi greu de explicat, cele 16 Cruci de Cavaler înmânate de către germani ofițerilor români. Această cifră, poate nici măcar jumătate din ea, nu a fost obținută de către nici o altă armată aliată celui de-al treilea Reich. Câțiva ofițeri generali români, precum Radu Korne, au câştigat marea admirație a camarazilor germani pentru extraordinara lor abilitate şi energie. Ar fi absurd, fără îndoială, să negăm anumite deficiențe în rândurile generalilor români. Acestea se explică prin două motive. În primul rând şi aşa cum s-a semnalat mai sus, pentru că fuseseră formați conform concepțiilor militare galeze. În al doilea rând, pentru că exista o tristă tradiție in Armata Română, potențată de către corupții manipulatori ai Regelui Carol, unde promovările aveau de-a face cu favoritismul sau corporatismul, în loc de calitățile strict militare. Antonescu a încercat să se opună acestei practici, dar succesul său a fost modest. Nu doar pentru că trebuia să combată o tendință consolidată cu trecerea anilor, ci şi pentru că îi lipsea autoritatea politică necesară, pentru a o face. Nu era un lider ales în mod democratic, nici nu avea în spatele său un puternic partid politic de mase care să-l susțină. Colegii săi de arme îl considerau simplu: un "primus inter pares" şi o încercare a lui Antonescu de a forța aceasta situație (de exemplu, opunându-se ascensiunii generalilor prea puțin capabili) nu ar fi dus decât la formarea unei coaliții a colegilor săi de arme dați la o parte, împotriva

sa. Făcute aceste considerații, capacitatea membrilor organismului militar român nu era slabă. Dacă suportau cu greu compararea cu generalii germani, atunci, în schimb, erau superiori generalilor altor armate ca cea italiană, franceză sau nord-americană.

De asemenea, ofițerimea medie apărea întotdeauna catalogată ca puțin eficientă, în schimb foarte atentă să-şi mențină statutul social în detrimentul ocupațiilor militare. Aceasta era adevărat în bună parte, la începutul campaniei din Rusia. După aceea, situația s-a schimbat substanțial. O armată care până atunci nu făcuse nimic mai bun decât să mențină ordinea socio-politică în țara sa, s-a văzut supusă la o înfricoşătoare experiență în războiul de pe frontul de Est. Si rezultatul a fost că tinerii ofițeri s-au chinuit să asimileze tacticile moderne folosite de către camarazii lor de arme germani, ceea ce a dus la creşterea în mod constant a nivelului mediului tehnic al ofițerilor români.

În schimb, referitor la soldatul român, toate izvoarele istorice coincid asupra valorii sale: excelentă. Deja din primul Război Mondial, membrii misiunii militare franceze trimisă în România atrăseseră atenția asupra calităților soldatului român, contrapunându-le ofițerilor şi generalilor săi, despre care îşi formaseră o opinie proastă. Germanii, în cel de-al doilea Război Mondial, au repetat opinia pe care francezii o formulaseră în războiul anterior. Aceste calități ale soldatului român se datorau originii sale. Majoritatea erau țărani, dată fiind structura sociologică a țării. Si aceşti soldați țărani erau extraordinar de rezistenți la mărşăluiri, supraviețuiau cu un minim de alimente şi îndurau cu stoicism orice circumstanță. Erau dispuşi să-şi sacrifice viețile (o demonstrează numărul mare de decese suferit) şi îndeplineau ordinele cele mai dificile. Toate aceste calități aveau mult de-a face cu viața plină de privațiuni, pe care o duceau zilnic, în existența lor ca civili. Logic, aveau şi câteva deficiențe. Dat fiind că un mare procent din ei erau analfabeți, era greu să învețe sofisticatele tehnici şi tactici pe care le utiliza o armată modernă. Si, de asemenea, le lipseau obişnuința muncii în echipă şi disciplina în unitate, care generează în omul modern un mod de viață industrial.

Din aceleaşi cauze, soldatului român îi păreau de neînțeles

motivele care îl duceau până la țărmul fluviului Don sau pe cele mai înalte culmi ale Caucazului. Ca buni patrioți ce erau, acești țărani au înțeles, fără dificultate, rolul pe care îl jucau în eliberarea Basarabiei. Dar, în timp ce pătrundeau în interiorul URSS-ului, războiul își pierdea din semnificație pentru ei. Această "îngustime de perspective" era tipic țărănească. Au luptat cu un extraordinar curaj în eliberarea Basarabiei, pe care o considerau pământ propriu, dar pentru ei conceptul de "cruciadă împotriva bolşevismului" era ceva mult prea abstract. Nu se mişcau pentru o ideologie. Aceasta era marea diferență față de soldatul german. Regimul nazist ideologizase într-un grad înalt soldatul german, atât prin intermediul **hitlerjungend** (tinerilor hitlerişti) în care orice tânăr german trebuia să participe, cât şi prin propaganda dezvoltată de către partidul nazist. În Burdeos sau în Narvik, în nisipurile din Libia sau în tundrele din Laponia şi, în special, în stepele ruse soldatul german avea clar înțelesul luptei sale şi, din cauza asta, se lupta cu acelaşi fanatism în orice loc. Soldatului român îi lipsea această motivație ideologică şi fanatismul pe care ea o generează. Luptau bine, din pură disciplină şi simț al datoriei, dar fără imboldul pe care îl dau convingerile politice asumate. Prezența Legiunii ca mişcare politică, în timpul perioadei dintre iunie 1941 si august 1944, ar fi fost vitală pentru motivarea ideologică a soldaților români din acest război. Dar asta era ceva ce-i scăpa lui Antonescu, care nu înțelegea dimensiunea ideologică a războiului din Est.

La începerea campaniei împotriva URSS-ului, toți legionarii deținuți în închisorile române şi cei care erau exilați (în Germania sau în oricare colț al Europei) au solicitat permisiunea de a se înscrie, în mod voluntar, în Armata Română. Antonescu a respins asta în toate cazurile. Legionarii care au ajuns să participe în campania din Rusia au făcut-o în calitate de membri ai unor batalioane de pedeapsă, stabilite în Armata Română (aşa numitele batalioane de la Sărata) şi au fost angajați ca forța de muncă auxiliară. Guvernul Antonescu a cerut germanilor, pe de altă parte, ca, cu nici un chip să nu se admită legionari exilați în Germania, ca voluntari în vreo unitate a Wehrmacht-ului.

Cel care a fost ministrul afacerilor externe în guvernul

efemerului Stat Național Legionar, prințul Sturdza, a făcut o încercare disperată pentru ca Legiunea să fie reprezentată cel puțin simbolic în "Cruciada împotriva comunismului" la fel cum fusese în "Cruciada spaniolă". Sturdza ajunsese în Danemarca, unde se afla exilat. La izbucnirea războiului împotriva URSS-ului, printr-un act clandestin, legionarul Stoicănescu, ajutorul conducătorului Legiunii (încarcerat în Reich) i-a cerut să se deplaseze până în Finlanda fără ştiința autorităților germane de ocupație din Danemarca. Sturdza avea excelente relații în Helsinki, căci o bună bucată de timp fusese acreditat ca ambasador pentru mai multe state baltice. Profitând de relațiile sale, Sturdza le-a propus finlandezilor crearea unei Legiuni de voluntari români, care să lupte în armata lor (şi care trebuia să fie compusă din exilații români ai Gărzii de Fier). În principiu, oferta a fost acceptată şi chiar a fost făcută publică prin intermediul postului de radio Helsinki. Astfel a ajuns imediat la cunoştința autorităților germane şi a lui Antonescu, care s-a opus total proiectului. A primit, evident, ajutorul autorităților germane care, la rândul lor, au făcut presiuni în fața Finlandei, ca să nu fie dus mai departe proiectul de a forma această unitate de voluntari români. Sturdza însuşi a fost arestat în Danemarca, de către autoritățile germane de ocupație, înainte de a putea să călătorească spre Finlanda. Proiectul a fost astfel anulat. Legiunea nu a putut să-şi împlinească rolul de a lupta în avangardă, în războiul împotriva Uniunii Sovietice (să ne amintim că prima activitate politică a lui Codreanu a fost crearea unui grup de tineri studenți dispuşi să înfrunte Armata Roşie, dacă aceasta ataca România). Si nici nu a putut să acționeze ca "motor ideologic" al combativității soldaților români. Chiar şi aşa, nu se poate spune că Armata română nu a luptat curajos şi eficace. Nici una dintre celelalte armate aliate Wehrmacht-ului nu a făcut-o atât de bine şi nici nu a implicat atâția oameni în această luptă. Bulgaria nici măcar nu a trimis trupe pe frontul de Est. Participarea ungurilor şi a italienilor a fost modestă față de cea a românilor. Şi faimoasa armată finlandeză, care, fără îndoială, a luptat cu un curaj impresionant, şi-a oprit avansarea tocmai când trupele au atins frontierele anterioare războiului de iarnă ruso-finlandez. Dimpotrivă,

Armata română nu s-a oprit la Nistru. În ciuda limitărilor sale tehnice, materiale şi umane, şi-a însoțit camarazii de arme germani până la extremitatea liniilor lor de avans, la Volga, Don, stepa Calmucilor şi Caucaz.

Şi a făcut-o, chiar dacă strigătul popular cerea în România ca soldații săi să nu continue drumul spre Est, ci să se întoarcă în patrie, pentru a "elibera" Transilvania. De fapt, din cele trei mari unități de nivel "armată", pe care le avea activate România, doar două s-au trimis în URSS (Armata a 3-a şi a 4-a), în timp ce Armata 1 s-a menținut întotdeauna în țară desfăşurată în fața ungurilor. Între 1941 si 1944, au fost mai mult de 200 de ciocniri armate între români şi unguri la frontierele din Transilvania, deşi de dimensiuni mici.

Opinia publică română atribuia Germaniei o parte din vină pentru pierderea Transilvaniei nordice şi centrale. Cu siguranță, cel de-al treilea Reich limitase revendicările ungurilor (care se extindeau la întreaga Transilvanie), dar românii vedeau problema invers: din cauza ajutorului german ungurii le răpiseră jumătate din Transilvania. Aceasta provoca, logic, refuzul şi adversitatea față de germani într-o țară şi o armată care, cum era cazul României, nu se caracterizase niciodată printr-o mare germanofilie, ci, mai de grabă, prin contrariul.

Fără îndoială, această problemă genera o mare neîncredere a militarilor români față de colegii lor germani şi asta afecta colaborarea. Dar această neîncredere era alimentată, de asemenea, de superioritatea şi sentimentul de orgoliu cu care militarii germani îi tratau pe omologii lor români. Românii gândeau, adesea, că germanii îi utilizau ca pe o "carne de tun", cerându-le realizarea de misiuni de luptă care erau peste posibilitățile lor. Unii ofițeri germani credeau că se poate cere acelaşi lucru de la o divizie română ca de la una germană, de exemplu. Asta presupunea a ignora marile deosebiri în armament şi echipament, în doctrina tactică şi în instrucție, în ajutor logistic şi putere de foc, care diferențiau o unitate germană de omoloagele lor române. Evident, nu toți ofițerii germani se comportau aşa. Mareşalul Manstein şi-a câştigat stima, majorității ofițerilor şi soldaților români, care au servit sub ordinelor sale, tocmai pentru că a fost conştient de limitele trupelor

române şi le-a desemnat sarcini pe care le puteau împlini. Iar dacă Manstein le cerea să ducă la bun sfârşit o misiune de anvergură, întotdeauna le oferea elementele militare germane de ajutor, care le erau necesare. Asta nu înseamnă că Manstein limita angajarea numeroaselor trupe române, care s-au aflat sub conducerea sa, în misiuni statice sau secundare. Dimpotrivă, avea încredere deplină în ele şi, de multe ori, nu s-a temut să pună sub conducere română importante contingente germane, aşa cum a fost cazul cuceririi Peninsulei Kerch. Pe scurt: când conducerea germană îi trata pe români cu încredere şi într-o formă loială, aceştia răspundeau cu mare eficacitate. Dimpotrivă, în măsura în care se simțeau utilizați ca şi "carne de tun", randamentul trupelor române scădea. În ciuda tuturor acestor dificultăți, la nivel cotidian exista o adevărată camaraderie de arme între germani şi români. Erau mulți militari români care simțeau că trebuie să fie fideli camarazilor lor germani în orice circumstanțe şi s-au simțit personal umiliți, când Regele Mihai le-a ordonat să schimbe tabăra şi să îndrepte armele împotriva germanilor. Petrecuseră prea multe luni luptând împreună, împotriva sovieticilor, pentru a nu simți că trădau atâta sânge scurs în comun.

O evaluare a acestor sacrificii este imposibilă, dacă nu se povestesc, cel puțin pe scurt, principalele acțiuni de război ale românilor împotriva Armatei Roşii. În ianuarie 1941, Hitler i-a comunicat lui Antonescu decizia sa fermă de a ataca URSS-ul, în cel mai scurt timp posibil. Începând cu această lună, liderul român a început pregătirile militare oportune. Trupele germane, care se stabiliseră deja în România, aveau între misiunile lor şi pe cea de a instrui câteva unități române în tactici moderne. Fără îndoială, România nu a decretat mobilizarea totală a forțelor sale până după 22 iunie 1941, data începerii operațiunii "Barbarosa". Motivul acestei întârzieri este că autoritățile germane i-au cerut lui Antonescu să amâne mobilizarea totală, întrucât se credea că o măsura de acest tip ar alerta sovieticii asupra iminenței ofensivei germane. Din cauza acestei întârzieri, Armata română nu a început să lupte împotriva URSS-ului, din 22 iunie, ci câteva săptămâni mai târziu. Inițial, a trebuit să împlinească misiunea de a se menține în

defensivă, dispusă să respingă orice atac sovietic în direcția câmpurilor petrolifere din Ploieşti.

În cele din urmă, în noaptea de 2 spre 3 iulie, trupele române au intrat pe tărâm sovietic. Plecând din România, Armatele a 3-a şi a 4-a române au inițiat asaltul Basarabiei alături de Armata a 11-a germană. Aceasta unitate de mari formațiuni a fost botezată "Grupul de Armate Antonescu", dar asta era mai mult o ficțiune, căci controlul operativ real al acestor unități îl exercita Grupul de armate "Sud" al Wehrmacht-ului, grosul acestor forțe plecase de la bazele situate în sudul Poloniei.

Eliberarea Basarabiei, precum şi recuperarea Bucovinei a fost realizată de către români prin pierderea a: 4.000 de morți, mai mult de 12.000 de răniți şi 5.000 de dispăruți. Prin recuperarea acestor teritorii şi reintegrarea lor în suveranitatea națională română, țara îşi împlinea revendicările față de URSS. Dar Antonescu era dispus ca armata sa să continue avansarea spre est. Astfel, Antonescu i-a comunicat, în mod explicit, lui Hitler "reafirm că voi continua operațiunile din est până la final". Antonescu credea că recuperarea Transilvaniei se va întâmpla deoarece România demonstrase Reich-ului că era cel mai bun şi mai solid aliat al său şi, de asemenea, era foarte conştient de consolidarea Basarabiei şi Bucovinei ca părți integrante ale României Mari, numai după înfrângerea totală a URSS-ului. La începutul lui august 1941, Hitler l-a făcut pe Antonescu să accepte "Crucea de Cavaler" şi amândoi liderii au ajuns la un acord asupra misiunilor viitoare ale trupelor române dincolo de Nistru.

Obiectivul principal încredințat României a fost cucerirea marelui oraş portuar ucrainian, Odessa, sarcină care a fost desemnată celei de-a 4-a Armate române. Misiunea s-a dovedit, în curând, ca fiind extraordinar de grea, în ciuda faptului că oraşul era împresurat şi primea ajutor extern doar pe cale maritimă. Se prevăzuse că operațiunea se va termina în jur de 2 septembrie. Însă sovieticii au rezistat până pe 16 octombrie, reuşind in plus să evacueze grosul efectivelor militare supraviețuitoare. Cucerirea oraşului i-a forțat pe români să plătească un tribut mare: 17.700 de morți, 63.300 de răniți şi 11.500 de dispăruți. Asemenea teribile pierderi au fost percepute rău de

către opinia publică română, căci nimeni din țară nu considera că la Odessa se eliberase un teritoriu național.

Pentru mulți analiști, bătălia de la Odessa demonstrează slabele calități ale Armatei române şi inferioritatea ei față de Wehrmacht. Aceasta este o apreciere care trebuie obligatoriu nuanțată. Pentru început, Armata Roşie a fost capabilă să apere Odessa cu o abilitate şi o duritate excepțională, însă în vara lui 1941, Armata Roşie a început să obțină rezultate militare foarte proaste. Nu e de mirare că Odessa a primit din partea autorităților sovietice titlul de "Oraş eroic", titlu atribuit numai Moscovei, Leningradului şi Stalingradului (altfel spus, celor trei oraşe care au rezistat asediului german). Dar nu este vorba numai de faptul că oraşul Odessa a oferit o apărare eficace şi tenace; pentru a valorifica rezultatul obținut de către români, trebuie să ținem cont de cazurile analoage ale căror protagoniste au fost Wehrmacht-ul şi alte armate aliate celui de-al treilea Reich. De exemplu, finlandezii s-au lansat în recucerirea bazei navale sovietice de la Hanko (situată în teritoriul finlandez prin impunerea tratatului care a pus capăt războiului de iarnă) din 20 iunie, dar au reuşit doar ca sovieticii să o evacueze pe 3 decembrie. De asemenea, în țările baltice, capitala estonă, Tallin, care, asemenea Odessei, rămăsese izolată de teritoriul URSS-ului prin avansul german, a rezistat în fața asediului german de la jumătatea lui iulie până la finalul lui august. Si nu putem să nu citam cazul capului de plajă sovietică de la Oranienbaum, în golful Finlandei, în vestul Leningradului, care a rezistat asediului german timp de 1.000 de zile fără a fi întrerupt de către germani vreodată.

E adevărat, fără îndoială, cucerirea sângeroasă a Odessei a pus în evidență limitele Armatei române, dar aceasta nu poate fi utilizată nici pentru a descalifica Armata română în ansamblul său, nici pentru a o considera incapabilă de a îndeplini un rol demn în operațiunile subsidiare.

În timp ce Armata a 4-a română opera împotriva Odessei, cea de-a 3-a Armată o făcea în Ucraina meridională, avansând împreuna cu germanii până la Istmul Perekop. La sfârşitul lui septembrie, s-a desfăşurat în stepa Nogai, protejând flancul şi defensiva celei de-a 11-a

Armate germane, care în acelaşi timp se precipita către interiorul Crimeei. În primele zile ale lui octombrie, Armata a 3-a a primit în liniile sale, o puternică ofensivă sovietică ce tindea să recucerească Istmul Perekop şi, astfel, să izoleze Armata a 11-a germană. După respingerea acestei ofensive, Armata a 3-a s-a eşalonat pentru a proteja coastele Mării de Azov, pentru a acoperi flancul maritim al trupelor germane, care avansau către Rostov. O parte din efectivele sale au fost alipite Armatei a 11-a germane în Crimeea. De fapt, Crimeea va fi principalul teatru al operațiunilor militare române în următoarele luni. La finalul lui decembrie 1941, sovieticii au încercat recucerirea Crimeei, debarcând în Kerci, Feodosia şi Eupatoria, pentru a lua pe nepregătite Armata a 11-a germană împrăştiată în poziții de asediu asupra Sevastopolului. Faptul că Crimeea a putut fi menținută în final sub controlul Axei, de-a lungul unui ciclu de mari bătălii, care s-au prelungit până în mai 1942, se datorează în mare măsura conducerii germane (Armata a 11-a aflată acum sub ordinele lui Manstein), care a putut întotdeauna să dispună de mari contingente de trupe române, dat fiind că efectivele germane erau insuficiente pentru a-şi asuma dubla sarcina de a menține împresurat Sevastopolul şi de a proteja întreaga Crimee. Participarea românilor a fost decisivă pentru expulzarea sovieticilor din Crimeea şi tot românii au fost cei care au avut un rol însemnat în împresurarea şi asaltul final asupra Sevastopolului, în iulie 1942.

Ajunşi la acest punct, e bine să reflectăm asupra sacrificiilor imense făcute de către români. Pentru a da un exemplu: asaltul final asupra Sevastopolului e citat de către autorii germani ca un moment tragic şi epic, în istoria infanteriei sale, prin gravele pierderi pe care le-au îndurat şi, cu siguranță, costul în vieți ale militarilor germani din acest asalt final asupra Sevastopolului, a fost mai mic decât tributul greu de sânge pe care România a trebuit să-l plătească în fiecare dintre cele trei asalturi frontale, pe care le-a lansat împotriva Odessei. Analizând date mai globale, aflăm că toți autorii germani atrăgeau atenția asupra faptului că operațiunile din vara lui 1941 au fost extraordinar de scumpe în vieți germane, comparându-le cu

operațiunile anterioare din Polonia, Scandinavia, Vest şi Balcani. Dacă în perioada august – septembrie 1941 trupele române reprezentau doar 12% din efectivele armatelor trimise în URSS, în schimb au înregistrat un procent de 30% din pierderile globale ale armatei, în aceeaşi perioadă. În ciuda acestei cantități de pierderi disproporționate, soldații români continuau să lupte.

Pentru a motiva entuziasmul lor şi a face să tacă criticile care, în cazul României, provocau grave pierderi, Antonescu a anexat o largă bucată de teritoriu ucrainian între Nistru şi Bug care includea oraşul Odessa. Această regiune a fost botezată cu numele de Transnistria. Deşi era adevărat că în estul Nistrului se afla un procent cert de populație română (în acelaşi fel în care în Basarabia exista, de asemenea, un procent sigur de ucrainieni şi ruşi), realitatea este că nu exista nici o rațiune istorică sau demografică, să justifice anexarea şi putem doar să o înțelegem ca pe o manipulare a lui Antonescu de a convinge România şi Armata sa, de faptul că războiul în curs oferea posibilități de extindere peste granițele țării.

În fața marilor operațiuni prevăzute pentru vara lui 1942, Hitler a făcut presiuni asupra lui Antonescu pentru a creşte contingentul român din est până la 500.000 de oameni. Aceasta cifră nu a fost atinsă niciodată, dar cea de 380.000- da, ceea ce situa Armata română ca fiind a doua ca importanță între cele care operau împotriva URSS-ului, imediat după Armata germană şi mai mare decât efectivele Armatei finlandeze care deținea în acest an doar 300.000 de oameni; cifra era mult superioară de asemenea efectivelor pe care Italia, Ungaria şi Slovacia le-au adus pentru operațiunile din 1942, dată la care s-a realizat cel mai mare efort omenesc al națiunilor Axei în lupta împotriva URSS-ului. Cifra de 380.000 de soldați români în campania împotriva URSS-ului depăşeşte inclusiv suma totală a trupelor italiene angajate în acel an, în marile fronturi de luptă, dat fiind că efectivele italiene din Africa de Nord totalizau un maxim de 54.000 de oameni, în timp ce contingentul italian din Rusia urca până la cifra de 230.000. Aceste date evidențiază gradul mare de angajare a lui Antonescu în Axă.

Fără îndoială, Antonescu se confrunta, de asemenea, cu o opoziție crescândă în țara sa. Mulți dintre colegii săi generali gândeau că ducea țara prea departe în angajamentul față de cauza germană şi aceeaşi opinie o aveau şi liderii vechilor partide care, deşi în mod oficial erau dizolvate, continuau să dispună de o libertate de mişcare aproape totală.

În diferite faze ale ciclului de operațiuni din 1942, multe unități române au fost în subordinea Marilor Unități germane. Aşa de exemplu, din ianuarie 1942, Corpul 6 al Armatei române era integrat în Grupul german de Armate "Sud". Această unitate română a primit, în mare măsură, principala greutate a marii ofensive pe care ruşii au încercat-o în mai 1942, dinspre Harkov. După ce a contribuit la respingerea acestei ofensive periculoase, Corpul 6 al Armatei române a rămas alipit Armatei a 4-a Panzer germane, însoțind-o pe aceasta în întreaga sa avansare până la Stalingrad. Corpul de Armată de cavalerie român a activat în aripa dreaptă a avansării germane, până la Caucaz, evidențiindu-se în operațiunile de cucerire a rivierei orientale a Mării de Azov. Două divizii de vânători de munte românești au participat la asaltul lanțului muntos al Caucazului, cea de-a treia în sectorul Tuapse şi ce-a de-a doua în sectorul Nalchik.

Fără îndoială, majorul efort militar român în ciclul operațiunilor din 1942 a fost depus de către Armatele a 3-a şi a 4-a. Cartierele generale ale marilor unități, Armatele a 3-a si a 4-a rămăseseră practic inactive, de la sfârşitul operațiunilor din Crimeea şi Odessa. Acum aceste cartiere generale române s-au ocupat de înrolarea trupelor române destinate apărării flancurilor Armatei a 6-a germane. Flancul stâng sau de nord a fost desemnat Armatei a 3-a române, iar cel drept sau sudic celei de-a 4-a Armate române. Nu era vorba de o misiune secundară, ci de una de o majoră importanță strategică. Antonescu însuşi, cât şi comandanții Armatelor a 3-a şi a 4-a române au avertizat, în mod repetat, pe însuşi Hitler si pe mulți alți însărcinați militari germani, cu privire la expunerea situației lor şi a celei de-a 6-a Armate. Au subliniat faptul că trupele române trebuiau să primească sprijin abundent german, atât material, cât şi uman, dacă se dorea să se îndeplinească cu

totală eficiență misiunea lor. Cunoscuta pătrundere germană în direcția Stalingradului oferea, suficient de tentant, posibilitatea de a acționa asemenea unei pensete, pornind atacul din sectoarele acoperite de către români. Si un atac sovietic având aceste caracteristici se putea respinge doar cu importante resurse de artilerie, tunuri de luptă, arme antitanc, cât şi prin intermediul constituirii unei forțe de manipulare în defensivă, capabilă să realizeze contraatacuri. Nimic din toate astea nu a fost pus la dispoziția lui Antonescu de către germani.

Dacă situația era riscantă pentru Germania şi a sa Armată 6, cu atât mai riscantă era pentru România care avea angajate în sector două dintre cele 3 unități ale sale, de nivel "armată" (cealaltă unitate de acest nivel, prima, se menținea în țară desfăşurată în fața ungurilor). Când sovieticii s-au lansat asupra liniilor Armatelor a 3-a şi a 4-a, pe 19-20 noiembrie 1942, prezicerile rele formulate de către Antonescu asupra pericolului la care erau expuşi soldații săi şi Armata a 6-a germană s-au adeverit. Cele două mari unități române au fost incapabile să reziste, la începutul asaltului, trupelor sovietice, care au pătruns profund în liniile de apărare române, apropiindu-se de Armata a 6-a. În preajma acestei mari unități germane, au rămas apropiate de Stalingrad numeroase efective române, care au avut acelaşi destin tragic cu renumita Armată a 6-a; dar acest fapt este adesea total ignorat. Acelaşi lucru s-a întâmplat cu participarea trupelor române, în operațiunea disperată de salvare a Armatei a 6-a, inițiată de către Manstein, din Kotel Kinovo, pe 12 decembrie 1942. În ciuda faptului că trupele române tocmai suferiseră un devastator atac sovietic, numeroase efective ale lor au participat în această operațiune de salvare disperată. După cum se ştie, contraofensiva lui Manstein a fost, în cele din urmă, oprită şi abandonată, când Armata Roşie a lansat noi ofensive asupra Donului, zdrobind Armata a 8-a italiană şi Armata a 2-a ungară. Atrage atenția faptul că efectivele acestor două armate au fost retrase din front, după ce au primit aceste ofensive demolatoare şi inclusiv repatriate țărilor lor, în timp ce, din contră, resturile depreciate ale Armatelor a 3-a şi a 4-a române au continuat să participe de-a lungul săptămânilor şi lunilor la operațiunile care tindeau să restabilească fronturile inclusiv

în contraofensivă, care încerca să salveze trupele care protejau Stalingradul. Între iulie şi octombrie 1942, românii au înregistrat 9.200 de morți, 28.200 de răniți şi 1.600 de dispăruți. Dar, începând cu ofensiva sovietică inițiată pe 19 noiembrie, cifrele pierderilor au crescut rapid fără moderație. Din efectivele totale ale Armatelor a 3-a şi a 4-a care înglobau 228.000 de oameni, 155.000 au fost pierderile în diversele lor categorii. Dacă ceea ce cunoaştem sub numele global de "Bătălia de la Stalingrad" a fost cunoscută ca tragedia cea mai mare, suferită de către Armata germană în întreaga sa istorie, cu atât mai mult este pentru Armata română. În acele operațiuni, Armata română a pierdut oamenii şi materialul echivalente a 18 divizii, adică, mai mult de jumătate din efectivele totale ale armatei sale, în număr de 31 de unități de tip divizie. În schimb, Wehrmacht-ul a pierdut doar 10% din unitățile sale de tip divizie. Dar aceste date sunt înşelătoare, întrucât nu țin cont de calitatea trupelor implicate. Dacă nu ne uităm doar la cifrele diviziilor, ci valorăm potențialul operațional al luptei, datele sunt, de asemenea, semnificative. Cei mai buni analişti militari calculează că, la Stalingrad, Wehrmacht-ul a pierdut 25% din forța sa militară operativă, dar acelaşi tip de analiză aplicată la pierderile române ne spune că românii au pierdut aproape 70% din potențialul său militar global. Altfel spus, dacă pentru Germania, bătălia de la Stalingrad a fost o tragedie, pentru România a fost şi mai mult.

Din fericire pentru ele, trupele române care operau cu cele germane în Caucaz (grupul de armate "A") au fost capabile de a scăpa înainte ca sovieticii să le încercuiască total, aşa cum îşi propuseseră. Si aici, rolul românilor a fost decisiv şi, adesea, este ignorat total. E revelator de exemplu că 40% din efectivele militare ale Axei, care, în februarie 1943, supravegheau capul de plajă Kuban (ultimul vestigiu al prezenței armatei în Caucaz) au fost soldați români.

Catastrofa suferită de către Armatele a 3-a şi a 4-a române a dăunat, în mod iremediabil, situației politice a lui Antonescu în România. Duşmanii săi aveau acum argumente bune împotriva lui. Înfrângerea de la Stalingrad adăugată victoriei aliate din Alamein şi debarcarea în Africa de nord-vest prevedeau, pentru prima dată,

decăderea celui de-al treilea Reich. Inclusiv Mihai Antonescu, ministrul afacerilor externe, principalul confident politic al generalului Antonescu, a început tatonări în căutarea unei păci. Arestarea lui Mussolini şi imediata ieşire a Italiei din tabăra Axei a favorizat pe cei care considerau că România trebuia să se desprindă de alianța sa cu cel de-al treilea Reich. Generalul Antonescu, în schimb, preferă să fie fidel cuvântului dat. De fapt, când Mussolini a fost salvat de către germani şi a format un nou guvern, generalul Antonescu a fost primul care a recunoscut acest nou regim.

Deşi, din motive evidente, aproape totalitatea resturilor Armatei a 3-a şi a 4-a române a trebuit să fie trimisă în țară pentru a se reorganiza, începând cu decembrie 1942, asta nu a însemnat nici pe departe că românii au abandonat în totalitate frontul de est. S-a semnalat deja, de exemplu, că era foarte dorită prezența lor în capul de pod al Kubanului. În acest sector expus, au rezistat trupele române de-a lungul a 6 luni, până când unitatea de trupe a Axei din Kuban a fost evacuată către Crimeea (operațiune care s-a încheiat la începutul lui octombrie 1943). Alte forțe române se aflau deja în Crimeea şi totalul efectivelor române care se afla la estul Bugului (altfel spus, puțin mai încolo de Transnistria anexată) era – în octombrie 1943 – de 105.000 oameni. Să ne amintim că, la această dată, Italia şi Ungaria îşi retrăseseră toate trupele de pe frontul rusesc.

Apărarea Crimeei era următorul mare ciclu de operațiuni, în care participau activ mari contingente române. Crimeea a rămas izolată de liniile restante ale Axei, la începutul lui noiembrie 1943. Dar germano-românii au reuşit să se mențină în ea până în mai 1944. Si când, în cele din urmă, s-a dispus abandonarea sa, a fost posibilă evacuarea integrală a celor 42.000 de supraviețuitori români (dintr-un total de 65.000 de combativi români care fuseseră în Crimeea). Dar, deşi în acest caz s-a reuşit salvarea oamenilor, abandonul Crimeei a presupus pierderea unor mari cantități de materiale, echipament şi armament pe care România le putea înlocui extraordinar de greu.

În timp ce trupele germano-romane se mențineau în Crimeea, Armata Roşie nu-şi oprea avansul către vest. Cartierele generale ale

Armatelor a 3-a şi a 4-a române au fost din nou activate, pentru a apăra frontierele patriei. Transnistria a fost abandonată; Odessa, oraşul pentru care Armata română a plătit cu atâtea vieți, a căzut în mâinile sovieticilor, în aprilie 1944. Avangardele sovietice s-au făcut stăpâne foarte curând pe Bucovina. Dar, în definitiv, acesta era un teritoriu unde populația română era minoritară. În schimb, Antonescu era dispus la orice sacrificiu pentru a apăra Basarabia. Fără îndoială, efectele combinate ale vărsării de sânge de la Odessa, ale catastrofei de la Stalingrad şi evacuării Crimeei lăsaseră Armata română fără vlagă. Datorită tenacității lui Antonescu, diviziile fuseseră reorganizate, dar nu mai erau aceleaşi. Veteranii răniți zăceau în est, iar noii recruți aveau un moral foarte scăzut, căci întrevedeau inevitabila înfrângere.

Notă:

1. Este cazul operelor generalului Chirnoagă şi ale căpitanului Emilian, ale căror cărți apar comentate în bibliografie.

2. Este cazul, de exemplu a operelor lui Peter Gosztony. Vezi bibliografia.

3. Vezi bibliografia.

CAPITOLUL V
O trădare previzibilă

Când Antonescu a comis autolovitura de stat care a terminat cu prezența Legiunii în guvern, o bună parte din conducerea acestei Mişcări a reuşit să fugă către al treilea Reich. Aceasta a fost posibil datorită excelentelor relații care existau între conducătorii LSMA/GF şi SS-ul german. Acestea se explicau, mai ales, prin afinitatea ideologică, prin atitudinea foarte favorabilă pe care LSMA/GF o menținea față de numeroasa minoritate de etnici germani ("volksdeutsche") din România. Această comunitate de "volksdeutsche", condusă de către Andreas Schmidt, era controlată, în mare parte, de către aparatul politic al SS-ului. Biroul de securitate al SS-ului, SD, avea, de asemenea, excelente relații cu liderii LSMA/GF. Când în ianuarie 1941 s-a produs lovitura lui Antonescu, unica organizație germană care i-a ajutat pe legionari a fost SS-ul. De fapt, s-a produs o adevărată schismă în interiorul guvernului german. In timp ce Ministerul Afacerilor Externe ajuta cu hotărâre pe Antonescu, SS-ul şi, în special SD-ul înclinau către Garda de Fier. Asumându-şi un mare risc personal, şeful comunității germane din România, Schmidt, i-a ascuns pe Sima şi pe alți conducători legionari. Schmidt, împreună cu alți oameni din SS şi SD chiar fără autorizarea guvernului german, a ajutat la scoaterea din țară a circa 100 de lideri LSMA/GF. Afară din țară, aceşti oameni s-au unit cu cei aproximativ 300 de camarazi ai lor, care scăpaseră prin propriile mijloace.

Dar prezența acestor oameni pe teritoriul german crea o problemă delicată. Antonescu îl condamnase la moarte pe Sima şi interzisese din nou Legiunea (pentru a 6-a oara în istoria sa). Antonescu cerea repatrierea exilaților, petiție pe care Hitler însuşi şi ministrul său al afacerilor externe o sprijineau. Dar, fără îndoială, SS-ul oferea protecția sa exilaților, cu o mare emfază. S-a ajuns în cele din urmă la un soi de angajament. Se va permite conducătorilor şi membrilor

LSMA/GF să trăiască în Germania, într-o situație de arest la domiciliu. Erau stabiliți în zona Rostock-ului, unde li se dădeau casă şi loc de muncă, dar cu condiția de a nu se îndepărta mai mult de 10 km de oraş. Doar în condiții excepționale puteau călători prin restul Germaniei. Li s-a interzis, de asemenea, să stabilească orice fel de contact de tip politic cu patria. Antonescu s-a împăcat în cele din urmă cu situația şi aproximativ 500 de legionari exilați au fost cartiruiți la Berkenbruck, în apropiere de Fürstenwald. Un grup de agenți ai Gestapo-ului şi SD-ului au fost însărcinați să-i supravegheze pe exilați. Comandantul SD-ului (SD Sturmbannführer), Wolf, a fost însărcinat cu supravegherea personală a lui Horia Sima.

În ciuda angajamentelor făcute, atât Sima, cât şi colaboratorii săi se mențineau la curent cu situația politică din România. Nu le-a scăpat nici semnificația faptului că pentru România a fost o catastrofă Stalingrad-ul, care a subminat prestigiul pe care, până în acel moment, îl putea avea Antonescu. Fără îndoială, semnalele lor de alarmă către germani s-au lovit de nişte urechi surde. În vara lui 1942, ministrul german al afacerilor externe a ajuns să solicite ca legionarii, care nu voiau să uite relațiile cu guvernul lui Antonescu, să fie internați direct într-un lagăr de concentrare. În decembrie 1942, Horia Sima, neliniștit de lipsa de atenție din partea germanilor asupra avertizărilor sale, a profitat de relativa sa libertate de mişcare pentru a scăpa vigilenței SD-ului şi a plecat în Italia. Bunele sale contacte din România îl avizau asupra gestației unei trădări la acea dată, astfel încât a decis că, întrucât germanii nu-l ascultau, trebuia să încerce să comunice cu Mussolini.

Fuga lui Sima cu destinația Italia a cauzat un mic cutremur. Gestapo-ul şi SD-ul care i-au pierdut urma pentru câteva zile; au ajuns chiar să ascundă fuga Führer-ului însuşi. În cele din urmă Sima a fost localizat în Italia, înainte de a se întâlni cu Ducele. A fost returnat germanilor. Când Hitler a aflat despre fugă, furia sa a fost atât de mare, încât a fost pe punctul de a destitui întreaga conducere a SS-ului, incluzând şi pe "Reichsführer"-ul, Himmler, dacă credem ceea ce povesteşte şeful SD-ului, Walter Schellenberg, în memoriile sale.

Ca rezultat al aventurii eşuate a lui Sima, pentru exilații români a

luat sfârşit situaţia benevolă de arest la domiciliu şi au fost băgaţi în lagăre de concentrare, de înaltă securitate. Horia Sima şi câţiva dintre cei mai apropiaţi colaboratori ai săi au fost duşi în Sachsenhausen, în nordul Berlinului. Alt grup de lideri au primit adăpost în Dachau, în timp ce grosul exilaţilor (aproximativ 400) au fost duşi în Buchenwald. Astfel, cei mai fanatici luptători anticomunişti din România au fost scoşi din luptă din cauza orbirii germane, şi băgaţi în sinistrele lagăre de concentrare, în timp ce în România se mişcau cu mare libertate toţi politicienii care conspirau în favoarea ruperii alianţei cu cel de-al treilea Reich.

Aceşti conspiratori contau pe ajutorul crescutului resentiment al populaţiei, împotriva Germaniei. Era foarte uşor de înţeles pentru orişicine că resursele economice ale ţării se îndreptau către Germania (nu doar petrolul, ci şi produsele alimentare). La fel de nefavorabil e şi destinul dramatic suferit de către trupele române la Stalingrad, sacrificate în beneficiul intereselor germane în loc de a fi în favoarea intereselor naţionale române. În plus, într-o ţară cândva germanofobă şi în prezent aliată, atitudinea de superioritate a funcţionarilor şi militarilor germani era simţită ca o umilire. Inclusiv problema minorităţii germane din ţară (550.000 de indivizi, după pierderile teritoriale din 1940), care fusese foarte bine integrată în ţară până atunci s-a convertit într-o tema de îngrijorare. Aceasta minoritate de "volksdeutsche" a fost o autentică mină de aur a recrutărilor Waffen SS şi mai mult de 50.000 de români de ascendenţă germană au servit în diviziile SS-ului. Cel de-al treilea Reich a făcut presiuni faţă autorităţile române pentru ca această minoritate germană să primească nişte privilegii speciale, ceea ce i-a iritat pe mulţi dintre români. De fapt, ceea ce a împiedicat constituirea unei divizii SS formată în mod specific de germanii din România a fost intenţia de a nu provoca susceptibilitatea autorităţilor române, care nu vedeau cu ochi buni atentatul la supremaţia lor, care presupunea ca zeci de mii de subordonaţi români, care nu serveau în forţele armate ale statului român, să intre în rândurile unei armate străine, deşi aliată.

De la sfârşitul lui 1942, Mihai Antonescu, omul de încredere al

generalului Ion Antonescu, pe de o parte, şi liderii politici tradiționali ai țării (Maniu şi Brătianu), împreună cu Regele Mihai – pe de altă parte – au început să negocieze o pace, în mod separat, cu aliații occidentali. Dar fără nici un succes. Deşi germanii i-au cerut generalului Antonescu să-l demită pe omul său de încredere, acesta nu a putut să o facă pentru că nu avea nici un înlocuitor politic alături de el.

Dar intențiile de negociere cu occidentalii nu au avut succes. În ianuarie 1944, britanicii cu care se negocia la Cairo, le-au indicat în mod clar emisarilor clandestini români că întreaga negociere ulterioară a unui armistițiu trebuia să o facă cu autoritățile sovietice, invitându-i să intre în contact cu şefii militari sovietici, în sectoarele de operațiuni ocupate de către trupele române. Apartenența României la zona de interese sovietică se datora acordurilor făcute de către principalii lideri politici ai aliaților, la conferința de la Teheran.

Membrii Legiunii, deşi exilați sau aflați în clandestinitate, au strâns suficiente informații despre planurile conspiratorilor pentru a avea o imagine clară asupra trădării care se punea la cale. Au alertat inclusiv Ambasada germană din Bucureşti, care a preferat să nu asculte aceste avertizări, atribuind informațiile urii pe care legionarii o aveau față de generalul Antonescu.

În martie 1944 Armata Roşie a ocupat Bucovina, teritoriu de suveranitate română şi învecinat cu Ungaria. Pentru români, nu era o pierdere excesiv de dureroasă, căci bună parte din țară era conştientă de faptul că majoritatea populației Bucovinei era ucraineană. Dar în Ungaria acest fapt a cauzat o teamă teribilă în rândul autorităților. Regimul ungar al amiralului Horthy a încercat să abandoneze alianța cu cel de-al treilea Reich, care a putut fi anulată de către germani, prin stabilirea unei puternice garnizoane militare germane, în țara maghiară (Operațiunea "Margarethe I"), începând cu 17 martie 1944. Înalta conducere germană pregătise o operațiune similară pentru România (Operațiunea "Margarethe II"), nu numai prin intermediul denunțurilor legionarilor, ci şi prin informarea de către agenții secreți proprii, Berlinul fiind la curent cu negocierile secrete din Cairo. Dar "Margarethe II" nu a fost pusă în practică, căci Hitler continua să

creadă în capacitatea generalului Antonescu de a controla România. Hitler i-a spus lui Antonescu că, dată fiind atitudinea guvernului ungar al lui Horthy, cel de-al treilea Reich era dispus să schimbe politica cu privire la Transilvania, manifestându-şi disponibilitatea de a face presiuni asupra Ungariei, pentru a-i retroceda României, Transilvania Centrală şi Nordică. Führer-ul, de asemenea, i-a repetat lui Antonescu garanțiile germane asupra angajamentului de apărare a teritoriului român în fața oricărei agresiuni. Cu acest scop, frontul germano-român care la timpul acela urmărea frontiera Basarabiei cu URSS-ul dinainte de 1940, era garnisit întotdeauna cu puternice forțe germane, singurele capabile să respingă o ofensivă sovietică de anvergură. Orice înaintare sovietică ulterioară, către interiorul României era de negândit, i-a spus Hitler lui Antonescu. Aceste negocieri la nivel înalt, între Hitler si Antonescu, au întărit situația politică a acestui front față de conspiratorii care căutau pacea separat. Negociatorii trimişi la Cairo de către Regele Mihai, Maniu şi Brătianu nu obținuseră garanții nici asupra Transilvaniei şi nici asupra Basarabiei şi, în schimb, li se ceruse să negocieze în mod direct cu sovieticii şi să lase libertate de mişcare completă Armatei Roşii pe pământul românesc. Pe de altă parte, negociatorii români de la Cairo solicitaseră trimiterea de trupe anglo-americane, transportate pe calea aerului către România, în momentul în care Armata Roşie o să pătrundă în țara lor, dar occidentalii au răspuns negativ. Aceste trupe trebuiau să constituie o contragreutate față de prezența soldaților sovietici şi motivul care explică de ce au decis să nu le trimită este că occidentalii deciseseră deja să predea România în mâinile lui Stalin, la împărțirea zonelor de influență care se prevedea după război. Acest fapt a fost ascuns negociatorilor români la Cairo. Aceştia s-au văzut în fața unei situații dificile: oricât de mare ar fi fost resentimentul popular împotriva germanilor, ura românilor față de comunism şi sentimentele lor rusofobe erau şi mai mari, astfel încât poporului român îi era greu să accepte rezultatele proaste ale negocierilor cu occidentalii.

Generalul Antonescu – care, de asemenea, îşi menținea contactele cu aliații, inclusiv cu sovieticii la Stockholm – a crezut că

această situație politică îl favoriza. Si că cea mai bună politică era să continue lupta pentru a demonstra decizia românilor de a nu accepta condiții umilitoare. Dacă România se menținea unită şi puternică, aliații, inclusiv sovieticii, se vor vedea obligați să le ofere condiții mai bune de armistițiu, dacă vor dori să separe țara de Germania, incluzând o plenă recunoaştere a suveranității şi a frontierelor române. Antonescu se înşela din nou căci îi părea de neconceput ca occidentalii să fi decis deja să-i dea țara sovieticilor.

Cum s-a menționat deja, Armatele a 3-a şi a 4-a române fuseseră din nou activate, pentru a apăra frontierele române ale Basarabiei. Datorită ocupării preventive germane a Ungariei, nu era de aşteptat nici un atac ungar din Transilvania, astfel încât forțele Armatei I române au putut să se alieze la apărarea Basarabiei. Antonescu le-a cerut germanilor ca Armatele a 3-a şi a 4-a române să formeze un grup de armate specific român. Dar germanii păstrau în mintea lor multe îndoieli cu privire la fidelitatea României, astfel încât au decis să înglobeze cele două unități române în Grupul Armatelor "Ucraina Sud", sub conducere supremă germană. Pentru a-l mulțumi pe Antonescu într-o oarecare măsura, acest grup de armate a fost divizat în două subunități, Grupul "Wohler", sub conducerea generalului german cu acelaşi nume, cuprindea Armata a 8-a germană şi Armata a 4-a română; Grupul "Dumitrescu" condus de către acest general român, cuprindea Armata a 6-a germană şi Armata a 3-a română. Pentru a preveni colapsul sau abandonul frontului de către unitățile române, diviziile române şi cele germane au fost intercalate, de-a lungul întregului front.

Frontul grupului de armate "Ucraina Sud" a putut fi, în cele din urmă, stabilit de-a lungul frontierei româno-sovietice din 1940. Fără îndoială, în alte sectoare ale frontului cursul luptelor era clar advers celui de-al treilea Reich. Debarcarea în Normandia şi înfrângerea catastrofală a Grupului de armate "Centru", la finalul lui iunie 1944, în Bielorusia, i-a obligat pe germani să retragă din fața Basarabiei multe dintre cele mai bune unități pe care le aveau acolo. Grava criză care paraliza cel de-al treilea Reich a devenit reală prin atentatul din 20 iulie

1944, în care s-a încercat lichidarea lui Hitler în Cartierul său general, pus la cale de înalți ofițeri germani (un fapt despre care ar trebui să li se amintească tuturor celor care le place să acuze militarii români de trădare).

La puțin timp după acest atentat, în noaptea de 5 spre 6 august, a avut loc ultima întrevedere Hitler – Antonescu. A fost cu adevărat furtunoasă, căci Antonescu i-a reproşat lui Hitler că Germania nu făcea tot ceea ce era necesar pentru a apăra integritatea României pe care o garantase, în repetate ocazii. În timp ce românii se sacrificaseră la Stalingrad, în favoarea celui de-al treilea Reich, acum, momentul cel mai tragic cu sovieticii în fața frontierei națiunii lor, românii vedeau cum cele mai bune trupe germane ale sectorului erau scoase din frontul Basarabiei, cu destinația altor teatre de operațiuni. În ciuda situației sale disperate, Antonescu s-a întors în țară dispus să apere fiecare palmă din teritoriul național.

Din contră, Regele Mihai, consilierii săi şi majoritatea vechilor politicieni tradiționali erau deja dispuşi să asculte de aliați şi să permită Armatei Roşii să intre în România.

Toate aceste personaje jucau tristul rol de învățăcei ai vrăjitorului. Dat fiind că occidentalii le cereau să negocieze cu sovieticii, s-au decis să o facă fără a gândi asupra gravei ipoteci pe care o puneau pe destinul întregii națiuni. Au crezut că ei, nişte sărmani nefericiți ar fi putut să utilizeze în beneficiul propriu trupele Armatei Roşii şi, inclusiv, Partidul Comunist Român.

Incipientul Partid Comunist Român, având de-abia câteva sute de membri în 1943, a văzut crescându-i importanța fără măsură. În curând, urma să se convertească într-o forță politică cheie. În toamna lui 1943, P.C.R.-ul alături de redusul Partid Socialist au creat pomposul Front Patriotic Antihitlerian, în baza cunoscutei strategii comuniste de "unitate antifascistă", impulsionată în întreaga Europă de către ramurile locale ale mişcării comuniste. Dar Frontul Patriotic a fost un eşec total pentru că nu i s-au adăugat partidele tradiționale.

La aceeaşi dată, P.C.R.-ul a intrat în contact cu consilierii Regelui Mihai însuşi, ştiind că acesta caută să scoată România din războiul

împotriva URSS-ului. Dar mult mai multă importanță decât toate astea o avea crearea în aceeaşi toamnă a lui 1943 a unei formațiuni de voluntari români în Armata Roşie, Divizia "Tudor Vladimirescu" (nume al unui erou național român al sec. XIX). Era compusă în majoritate din românii care căzuseră prizonieri la Stalingrad. Acest fapt nu demonstrează o constantă predispoziție română pentru trădarea germanilor, după cum susțin câțiva autori ai acestei naționalități, căci, după cum îşi vor aminti foştii prizonieri la Stalingrad, şi germanii, în acest caz, au creat Comitetul "Germania liberă", condus de către mareşalul Paulus însuşi. Această divizie română nu ar fi participat la nici o luptă, până când trupele sovietice n-ar fi intrat în România, dar atunci ar fi avut o excepțională greutate politică. Încadrată de către ofițeri sovietici şi activ îndoctrinată de către comuniştii români din exil, Divizia "Tudor Vladimirescu" ar fi avut un rol esențial în sovietizarea țării.

În vara lui 1944, liderii partidelor politice din România, ştiind că posibilitatea de schimbare de tabără a țării lor trebuia negociată cu URSS-ul, au venit să se coalieze cu P.C.R.-ul, de la care aşteptau să împlinească modestul rol de carte de vizită în fața sovieticilor. S-a format Blocul Național Democratic (constituit în iunie 1944, cu negocieri din aprilie), în care alături de țărănişti şi liberali figurau socialiştii şi comuniştii şi chiar legionarii au fost invitați sa participe, dar aceştia au refuzat. Vechii lideri credeau că pot manipula P.C.R.-ul, pentru a se dota cu acreditările antifasciste în fața sovieticilor. În realitate, P.C.R.-ul i-a utilizat pe ei ca şi "tovarăşi de drum". În ciuda dimensiunilor sale reduse, P.C.R.-ul dispunea deja de propria sa miniarmata (Divizia "Tudor Vladimirescu") şi, în plus, era dispus să exercite rolul de a cincea coloană a URSS-ului, a cărui gigantică maşină militară se împrăştia peste România.

Antonescu era dispus să se mențină în luptă, atâta timp cât Germania se angaja în mod energic în apărarea României. Dar cel de-al treilea Reich se dovedea de fiecare dată incapabil să-şi țină promisiunile. Din cele 9 divizii de tancuri blindate şi grenadieri blindați, care fuseseră repartizate pe frontul din Moldova, s-au retras

una câte una cele mai bune unități. La începutul lui august 1944, rămâneau în sector doar o divizie de tancuri blindate (Divizia 13 Panzer) şi una de grenadieri blindați (Divizia 10 Panzer Grenadier), ambele mult sub nivelul forței teoretice. Altă divizie, a 20-a Panzer, exista doar pe hârtie şi era absolut incapabilă să intre în luptă. Românii contau doar pe o divizie, în curs de formare, de tancuri blindate. Era vorba de Divizia de tancuri blindate "România Mare". Deşi se încerca să se copieze în ea modelul Diviziei de elită a Armatei germane (Divizia "Gross Deutschland" – Germania Mare), în realitate, militarii români însărcinați să o creeze se inspiraseră mai ales din Waffen SS. Când, în 1943 a trebuit reconstituită, de fapt Armata română, după catastrofa de la Stalingrad, i-au trimis pe ofițerii români să observe metodele de instrucție ale ofițerilor Waffen SS, în Academia SS, de la Bad Tolz. Alți ofițeri români au fost invitați să urmeze procesul de formare a noilor Divizii Panzer SS – a 9-a ("Hohenstaufen"), a 10-a ("Frundsberg") şi a 12-a ("Hitlerjugend"). Toate cunoştințele reunite astfel trebuiau puse în practică la organizarea noii divizii române, care, în plus, urma să fie condusă de către cel mai calificat dintre generalii români în conducerea unităților blindate, Radu Korne. Dar la finalul lui iulie 1944, "România Mare" continua să nu fie constituită încă, astfel încât forțele blindate germano-române, disponibile pentru a lupta într-o mare ofensivă sovietică, erau minime.

Mare parte din militarii țării susțineau ideea lui Antonescu că o energică apărare ar servi pentru ca România să obțină condiții mai bune pentru un armistițiu cu aliații. Dar, mulți alți ofițeri s-au unit grupului de conspiratori prezidat de către Regele Mihai şi liderul Partidului Țărănesc – Maniu. Întrucât amândoi erau incapabili de a găsi o modalitate pentru a-l demite pe Antonescu, în cele din urmă au ajuns la concluzia că unicul mod viabil de a o face era ca lovitura de stat, pe care o pregăteau să coincidă cu o ofensivă generală sovietică în frontul din Basarabia, astfel că au cerut aliaților să realizeze o operațiune de acest tip. Pare aproape de neconceput să-ți imaginezi aşa ceva: **Regele şi liderii politici ai țării cerând ca Armata Roşie să le atace propria Armată şi să le invadeze propriul teritoriu!!**

Ofensiva sovietică a început pe 19 august 1944. Frontul a fost rapid străpuns şi avangardele sovietice au pătruns în adâncul dispozitivului germano-român. Mulți autori germani au spus că, în această mare bătălie, au existat numeroase cazuri de trădare, perpetuate de către români, care şi-au deschis sectoarele în fața trupelor sovietice şi, inclusiv, au deschis foc împotriva unităților germane. Acest tip de afirmații este fals. Cea mai bună probă o găsim în literatura abundentă, pe care guvernul comunist al acestei țări, a editat-o despre tema schimbării de tabără a României, de-a lungul multor ani. În această literatură (din care sunt citate exemple în bibliografia care însoțeşte acest text) se povesteşte până la cea mai mică luptă ai căror protagonişti au fost români, împotriva forțelor germane. Dar toate aceste "bătălioare" sunt datate după 23 august, nu înainte. Dacă autorii acestor cărți de propagandă ar fi găsit cel mai mic indiciu al faptului că, înainte de 23 august, vreo unitate militară română se lansase deja în luptă împotriva naziştilor, ar fi comentat cazul până la a ne plictisi.

Pe de altă parte, în aceeaşi vară a lui 1944, Wehrmacht-ul a primit alte replici dure din partea Armatei Roşii, care i-au cauzat pierderi gigantice şi l-au obligat să se retragă, fără ca în aceste sectoare să fi fost măcar un soldat român pe care să-l facă responsabil de trădare. Înfrângerea Grupului de Armate "Centru" şi îngenuncherea Grupului de Armate "Ucraina Nord", înaintea colapsului Grupului de Armate "Ucraina Sud", demonstrează că, la acest nivel al războiului, Armata Roşie era capabilă prin sine însăşi să cauzeze înfrângeri devastatoare germanilor. Acest fapt şi nu presupusele trădări este cel care ne explică dezastrul care a lovit Grupul de Armate "Ucraina Sud". În realitate, trupele române care s-au opus sovieticilor de-a lungul marii ofensive, inițiate pe 19 august, au luptat în cel mai bun mod cu putință.

Totul s-a schimbat, fără îndoială, pe 23 august. La această dată, Regele a ordonat arestarea Generalului Antonescu. Acesta venise la palat pentru o vizită de curtoazie, înainte de a pleca către front, şi a fost arestat printr-o maşinațiune lipsită de moralitate. La puține ore după aceasta, Regele rostea la radio un discurs în care afirma că România încheiase un armistițiu cu aliații, în timp ce generalii care aparțineau

conspirației le ordonau subordonaților din frontul de luptă să se pună în contact cu ofițerii sovietici ai sectoarelor lor. Pamfil Şeicaru a descris situația cu o mare exactitate:

"Aceasta decizie dementă a avut ca prim rezultat o dramatică confuzie în frontul de luptă. După ordinele generalului Racoviță, comandantul conducerii de operațiuni a Armatei care de asemenea figura în complot, principalul element de executare a capitularzilor prezidați de către Regele Mihai, delegații unităților române i-au contactat pe şefii sectoarelor sovietice, punând la dispoziția lor trupe românești. Toți ofițerii au ascultat discursul rostit la radio de către Regele Mihai, care a anunțat încheierea unui armistițiu. Nu există în lexic cuvânt care să califice, să definească, să poată stigmatiza aşa cum o merită actul abject, demn de dispreț, mizerabil, de înşelare a bunei credințe a unei armate, care a luptat în mod eroic de-a lungul a trei ani şi trei luni, făcând să strălucească gloria steagurile țării până în Crimeea, Caucaz şi la țărmurile Volgăi. O trădare fără precedent în istoria oricărei națiuni: un Rege predându-şi Armata în mâinile inamicului. Aceasta a fost realitatea monstruoasă."

"După un moment de dezorientare, de confuzie, comandanții unităților ruse au cerut noi instrucțiuni, căci nu erau informați asupra semnării unui armistițiu, aşa cum afirmau ofițerii români. Contestația de la Moscova a fost conform cu realitatea: nu se semnase nici un armistițiu, ba din contră, unitățile române trebuiau să fie înconjurate, dezarmate şi făcute prizoniere. După primele ore, totalul prizonierilor a ajuns la numărul de 130.000 de soldați români, care au fost trimişi în Rusia. Două zile mai târziu, totalul prizonierilor a trecut de 175.000. Prin mistificarea negocierilor de la Cairo şi a marii înțelepciuni şi istețimi patriotice a lui Maniu şi a aşa- numitului Bloc Național Democratic, se inițiase martiriul poporului român".

Generalul român, Platon Chirnoagă, într-un rezumat scris ca o scrisoare deschisă, către o autoare franceză a unei cărți de istorie contemporană a României adăuga la citatele comentarii de mai sus, altele la fel de pertinente:

"Vă puteți imagina, doamnă, pe politicienii cu responsabilități în

Franța cerându-le germanilor, în timpul războiului, să preia ofensiva şi să distrugă Armata franceză? Si, dacă un astfel de fapt s-ar fi întâmplat, cum l-ar fi calificat legile pentru apărarea statului francez? (...) În noaptea de 23 august, Regele Mihai anunța la radio că fusese semnat un armistițiu cu ruşii (...) De fapt armistițiul nu a fost semnat până pe 12 septembrie, la Moscova. Trimişii Regelui au suferit acolo cea mai grea dintre umilinți; au trebuit să aştepte 15 zile, înainte de a li se face cunoscute condițiile impuse de către URSS, pe care au trebuit să le semneze fără să crâcnească. În timpul acestor 15 zile, trupele sovietice ocupaseră întreaga România. Astfel, au făcut imposibilă orice reacție din partea țării care, cu siguranță s-ar fi produs dacă s-ar fi cunoscut condițiile înainte de a se semna".

"Dat fiind că nu se semnase armistițiul, toate trupele române, care se aflau pe frontul din Moldova şi Basarabia şi care încetaseră focul, după ordinul Regelui Mihai, au fost făcute prizoniere de către ruşi; soldații şi ofițerii au plecat captivi către Rusia". Aşa că a fost o capitulare şi nu un armistițiu.

"Exista aici un Rege care îşi preda armata dușmanului. În ce țară din lume poate fi găsit un şef de stat asemănător? Pe 20 iulie 1945, i s-a decernat prin mareşalul Tolbukhin din ordinul lui Stalin "Ordinul Victoriei Sovietice". Trista onoare de a fi decorat de către dușmanul de moarte al poporului său!"

Va exista cineva poate care să creadă că oricum Regele şi conspiratorii săi nu puteau să facă ceva mai mult. Dar nu este adevărat: când Finlanda a fost băgată în corzi de către ofensiva Armatei Roşii, guvernul țării a fost încredințat miticului mareşal Mannerheim. Acesta fusese conducătorul Războiului de Eliberare din 1918 împotriva Rusiei sovietice şi apoi condusese Armata în Războiul de iarnă, din 1939-1940, şi în Războiul de continuare, din 1941-1944. Avea un portofoliu plin de lupte date împotriva comuniştilor ruşi şi era simbolul determinării țării sale de a se apăra împotriva intenției de a fi anihilată şi absorbită. Sovieticii au ținut cont de acesta şi au negociat cu finlandezii un armistițiu care, în contextul finalului anului 1944, trebuie considerat ca fiind foarte favorabil pentru Finlanda, care i-a permis menținerea

independenței sale şi nu a admis trupelor sovietice pătrunderea pe pământul său. Atitudinea Regelui Mihai şi a celorlalți "învățăcei de vrăjitor" care îl însoțeau şi-l ajutau a fost contrară: i-a trădat pe propriii săi soldați şi pe poporul său şi a încredințat România, fără condiții, sovieticilor. Nu trebuie să ne mire că Stalin decidea să-şi stoarcă prada la maxim.

Să ne întoarcem acum la fronturile de luptă. Neaşteptatul schimb de tabăra al trupelor române a înfrânt liniile Grupului de Armate "Ucraina Sud". A 6-a Armată germană a fost în întregime înconjurată şi se va pierde toată. Mai mult noroc a avut Armata a 8-a şi o parte din unitățile sale au putut să se retragă către Carpați. Pierderile efectivelor germane ale Grupului de Armate "Ucraina Sud" s-au ridicat la 250.000 de oameni. Magnitudinea dezastrului a fost mai mare decât la Stalingrad. Dacă Armatele a 6-a şi a 8-a germane ar fi avut forțele complete, s-ar fi pierdut 650.000 de oameni. Dar realitatea este că forța lor reală era mult mai mică şi, din acest motiv, pierderile au însemnat, în realitate, aproximativ o treime din cifra anterioară. Pierderile românilor nu au fost mai mici. Din cei 430.000 de români care serveau în unitățile anexate Grupului de Armate "Ucraina Sud" au murit 8.000 şi 25.000 au fost răniți, dar cel mai grav a fost că mai mult de 150.000 de oameni au fost capturați de către sovietici, care continuau să facă prizonieri pe români, până pe 12 septembrie, dată la care a fost semnat oficial armistițiul. Din cei rămaşi, mulți oameni au abandonat, pur şi simplu, unitățile şi s-au îndreptat cum au putut către domiciliile lor, considerând că pentru ei războiul se terminase. Ar fi fost necesare mai multe luni ca toți să fie reintegrați în unități.

Germanii nici nu au ştiut, dar nici nu au putut să reacționeze în fața loviturii de stat. În interiorul României existau suficiente trupe germane, dar majoritatea lor aparțineau unităților de artilerie antiaeriană de la Luftwaffe, însărcinate să protejeze câmpurile petrolifere de la Ploieşti, sau erau marinari, aparținând unităților "Kriegsmarine" împrăştiate pe Marea Neagră, sau aparțineau serviciilor logistice ale armatei terestre. În nici un caz, nu erau unități apte pentru lupta terestră. Dimpotrivă, pe teritoriul român se desfăşura

Armata I a acestei țări pregătită de-a lungul anilor pentru a înfrunta ungurii şi care, acum, era utilizată pentru a dezarma unitățile germane dispersate şi dezorientate.

Când veştile loviturii de stat au ajuns la urechile lui Hitler, acesta a ordonat imediat ca trupele germane desfăşurate în regiunea Ploieştiului (fundamentale elemente ale artileriei antiaeriene) să mărşăluiască către Bucureşti şi să încerce să restaureze la putere un regim germanofil şi antisovietic. Însărcinat cu această acțiune a fost "SS – Brigadeführer"-ul, Hoffmeyer, responsabil al SS-ului în România. Forța lui Hoffmeyer era compusă din 6.000 de oameni, dar artileriile antiaeriene nu erau o forță de luptă eficace, astfel că eforturile lui Hoffmeyer s-au dovedit inutile. Înainte de acest eşec, s-a ordonat un bombardament al Luftwaffe asupra Bucureştiului. Această operațiune de scară mică nu a servit la nimic şi a fost, în schimb, scuza pe care Regele Mihai şi cohorta sa de trădători au găsit-o ca pe un motiv plauzibil pentru a declara război Germaniei. Din motive evidente, majorității ofițerilor români le repugna ideea de a se întoarce împotriva aliaților lor, dar micul bombardament le-a dat o scuză perfectă pentru a-şi învinge conştiința.

Din exteriorul României, s-au încercat alte operațiuni. Un batalion de paraşutişti germani ai Diviziei "Brandenburg", specializată în operațiuni neregulate, a fost trimis să captureze aeroporturile din jurul Bucureştiului, fără succes. Unitățile de comando ale SS-ului, conduse de către miticul Skorzeny au primit ordin să-l elibereze pe Antonescu, printr-o acțiune rapidă. Fără îndoială, conspiratorii români observaseră bine ceea ce se întâmplase în Italia, unde acelaşi Skorzeny îl eliberase pe Mussolini. S-a decis ca mareşalul Antonescu, cel mai glorios şi capabil dintre soldații țării, să fie încredințat imediat sovieticilor, ceea ce s-a şi întâmplat, pe 30 august, anulându-se astfel posibilitatea unei operațiuni din partea SS-ului, lui Skorzeny. De asemenea, s-a gândit să se utilizeze minoritatea germană a României, dar, la acel nivel al războiului, toți membrii tineri şi cu capacități militare serveau deja în unitățile Waffen SS, împrăştiate prin toate teatrele de operațiuni, şi un mare procent din populația

"volksdeutsche" rămasă, fusese transferată din România către zonele din Polonia, anexate de către cel de-al treilea Reich, ca şi colonizatori.

Pe 30 august, Armata Roşie intra în Bucureşti. Alături de ea, Divizia "Tudor Vladimirescu". E greu de crezut că nici un militar român nu s-a opus cursului faptelor. Dacă în realitate au făcut-o, au avut totuşi mici posibilități de a schimba mersul lucrurilor. Cel mai notabil caz a fost căpitanul Ion V. Emilian. Era un veteran activist al extremei drepte, după ce fusese şeful tinerilor din LANC, după ce Codreanu şi susținătorii lui se îndepărtaseră de această mişcare, pentru a crea Legiunea Sfântului Arhanghel Mihail. Emilian avusese o participare strălucita în luptele din est, în Crimeea, în stepa Calmucilor şi în încercarea de salvare a Stalingradului, ca ofițer al unui regiment de cavalerie prestigios, al doilea de Călăraşi (1). Respinsese posibilitatea de a fi demobilizat şi, reintegrat în armată, a fost încorporat în divizia care era condusă de generalul Radu Korne – a 8-a cavalerie. Korne i-a împărtăşit lui Emilian că se punea la cale o conspirație. După Emilian, cuvintele lui Korne au fost:

"Trebuie să luptăm până la final, trebuie să se lupte în est până în ultimul moment, împotriva bolşevicilor. Nu-i lăsa să treacă, nu există altă alternativă decât să-i susținem pe germani. Idealul şi loialitatea noastră o cer. Sunt sigur că, mai încolo, englezii şi nord-americanii ne vor ajuta să-i respingem pe ruşi. Nu vom putea admite niciodată ca gangrena roşie să devină stăpână pe Europa".

Aceste cuvinte exemplifică foarte bine atitudinea numeroşilor militari români conştienți că războiul era pierdut, dar care încă doreau să creadă în occidentali şi, din acest motiv, continuau să lupte. Puțin după conversația dintre Korne şi Emilian, cel dintâi a intervenit într-o acțiune de comemorare a celor căzuți pe front, în care a pronunțat un discurs incendiar, împotriva uneltitorilor. La puțin timp, a fost destituit de la conducerea diviziei staționate lângă Bucureşti şi trimis pe frontul din Moldova, pentru a se ocupa de deja citată Divizie de tancuri blindate "România Mare". Fără îndoială, Korne era cel mai capabil ofițer care se putea ocupa de această unitate, dar nu e mai puțin adevărat că astfel îndepărtau de Bucureşti un periculos inamic al

conspirației.

Însuşi Emilian s-a lansat, de asemenea în arena politică pentru a lupta împotriva conspiratorilor:

"Trebuie spus că am fost propulsat de către talentul meu oratoric, la fel ca în zilele bune ale camaraderiei studențeşti din LANC, când eu eram şeful studenților de dreapta. Discursurile mele incendiare se succedau cu mare succes. Românii erau dispuşi să se lupte până la final, pentru a-i alunga pe bolşevici din țară, dacă nu ar fi subminat moralul nişte bande de învinşi, a căror principală activitate era de a asculta Radio Londra, în fotolii comode şi în fața unor mese bine încărcate cu produse de contrabandă, la preț mic, asigurând că aliații englezi şi nord-americani se vor ocupa de această misiune, după ce vor fi înfrânt Reich-ul. Mă lupt fără odihnă împotriva acestei stări de spirit. Cu cei fideli mie mă voi implica în pictarea pereților Bucureştiului cu nişte litere mari, care au un mare succes: "Radio Londra: vocea lui Iuda".

Conspiratorii nu ignorau frenetica activitate a lui Emilian, astfel încât, în mod neaşteptat a fost obligat, pe 22 august, să accepte un concediu temporar, de câteva săptămâni. Fără îndoială, aflând la puține ore după ce unitatea sa urma să plece către front, s-a reîncorporat imediat, la timp pentru a fi prezent, când colonelul regimentului său îi informa pe ofițeri că România urma să schimbe tabăra. Cu mare viteză, Emilian a încercat să-l găsească pe generalul Korne şi, nereuşind, s-a îndreptat către germani, pentru a-i informa asupra iminenței trădării. Antonescu fusese deja arestat şi acest lucru se ştia de către autoritățile diplomatice şi militare germane, din România. S-a decis trimiterea lui Emilian alături de generalul SS, Hoffmeyer, care i-a pus la dispoziție, imediat, o stație de emisie, germană, de la care Emilian a lansat următorul mesaj:

"Poporule român, aici căpitanul Emilian. Poporule, te-au trădat. Români, vor să încredințeze duşmanului, comunismului, tradițiile voastre, libertățile voastre".

"Ofițerii trădători au preluat puterea, cu forța. Să nu aşteptați nimic de la cei care nu-şi țin cuvântul dat, care disprețuiesc sângele pe

care l-au vărsat în Est soldații, din ordinele lor. Comportamentul acestor ofițeri e o mărturie. Recunosc că i-au sacrificat pentru nimic pe părinții, frații, soții, copiii voştri. Acum vă vor sacrifica bolşevicilor".

"Cu aceşti trădători a făcut pact camarila unui rege fără voință, la fel cum elemente străine națiunii v-au făcut întotdeauna rău".

"Români, eliberați-vă de inamicul roşu, înainte de a fi prea târziu. Sarcina noastră este simplă: să continuăm lupta până la final, pentru independența teritoriului. Orice slăbiciune va face din voi sclavii Moscovei şi ai tiranilor roşii. Continuând să fiți fideli înseamnă să rămâneți liberi. Trăiască România Mare!".

Dar chemarea unui simplu căpitan nu putea avea efect în fața conspirației. Emilian însuşi a trebuit să fie conştient de asta, dar poate fi înțeles: cel puțin trebuia salvată demnitatea şi onoarea Armatei române. Mulți alți ofițeri fideli lui Antonescu, precum Korne şi alții, vor fi incapabili să reacționeze, căci Regele în persoană este comandantul suprem al forțelor armate şi încarnarea mândriei naționale, care le ordona să se alieze sovieticilor şi să lupte contra germanilor. Simțul onoarei, care se presupune că este una dintre virtuțile militare, îl împingea să continue lupta împotriva sovieticilor, alături de germani. Dar, alături de simțul onoarei, disciplina este cea mai importantă dintre calitățile care se aşteaptă de la un militar. Si cum să îndrăznească cineva să nu împlinească ordinul Regelui? Regele a avut grijă să pună, în fruntea noului cabinet, un militar, generalul Sănătescu, o măsura gândită pentru a linişti militarii în viitor.

Notă:

1. Regimentele de călăraşi ai cavaleriei române se diferențiau prin faptul că erau compuse din voluntari, care, în plus în afară de persoana lor, trebuiau să aducă în unitate şi toată montura de luptă (cal, harnaşamente).

CAPITOLUL VI
Doar onoarea mai putea fi salvată

Veştile despre lovitura de stat din Bucureşti au ajuns imediat la urechile exilaților români. Pe 24 august, înainte de a se împlini 24 de ore de la arestarea lui Antonescu, Horia Sima şi cei mai de seamă colaboratori ai săi au fost eliberați din lagărele de concentrare în care se aflau. Predicțiile sale asupra finalului pe care urma să-l aibă regimul Antonescu şi denunțarea trădării care se punea la cale au fost, din nefericire, confirmate. Sima a fost luat imediat la Berlin şi, de acolo, dus la cartierul general al Führer-ului în Prusia de Vest, unde a fost primit de către ministrul de externe, Ribbentrop (vechiul său duşman) şi de către "Reichsführer-ul SS", Himmler. Prizonierul recent eliberat a fost invitat să adere la luptă, pentru a încerca să salveze tot ceea ce era posibil din România.

Adevărul era că, nici măcar în acele momente tragice, nu dispăruseră toate resentimentele germanilor față de Sima. La început germanii au crezut că sarcina de a forma un guvern român în exil, capabil de a conduce forțele anticomuniste în România, ar fi putut fi îndeplinită de către generalul Ion Gheorghe. Acesta avea o reputație solidă de germanofil. Fusese ofițer în Armata austro-ungară şi soția sa era nemțoaică. Cariera sa militară era distinsă, servise în Înaltul Stat Major român şi fusese profesor la Şcoala de război. De-abia ce fusese avansat general şi Antonescu îl acreditase ca ambasador la Berlin, fiind anterior ataşat militar în aceeaşi capitală. Dar, spre dezamăgirea germanilor, generalul Gheorghe a refuzat să formeze un guvern în exil, chiar dacă i se garantase că legionarii lui Sima nu vor juca nici un rol în acesta. Astfel că, în cele din urmă, germanii au trebuit să accepte ceea ce era evident, ceea ce ar fi trebuit să înțeleagă deja din 1941, că numai Legiunea era capabilă să ducă la bun sfârşit şi fără oscilări lupta împotriva comunismului. Faptele veneau să demonstreze că Sima şi Legiunea avuseseră întotdeauna dreptate şi că Hitler se înşelase din

primul moment. Acesta este motivul care ne explică de ce Führer-ul nu-l primise, nici măcar în acele momente cruciale, pe liderul legionar, care se afla în Cartierul său general.

Sima şi legionarii săi, după ce petrecuseră doi ani în lagărele de concentrare, ar fi putut să refuze să lupte acum alături de cel de-al treilea Reich şi ar fi fost de înțeles. La acel nivel al războiului, nimeni nu mai putea crede într-o victorie militară germană. Propaganda despre "armele secrete" putea, cel puțin, să alimenteze speranța unui final "la table". De asemenea, exista ideea că occidentalii îşi vor schimba atitudinea față de sovietici, văzându-i pe aceştia precipitându-se spre Europa Centrală. Erau mulți cei care credeau că, în acele momente, Occidentul ar fi decis să se lupte cu Armata Roşie. Dar liderii Legiunii, datorită ideologiei, nu-şi făceau iluzii de nici un fel cu privire la rolul pe care şi l-ar fi putut asuma democrațiile occidentale.

Chiar şi aşa, cu toate împotrivă şi cu prea puține motive de speranță, legionarii au decis să lupte. Riscau mult. Propaganda aliată nu ascundea proiectul Aliaților de a pedepsi "criminalii de război" ai Axei. Colaborarea cu al treilea Reich implica acest pericol major. Realitatea era că, fiind interzişi şi persecutați, atât în România, cât şi pe tărâm german, nimeni nu putea să le impute lui Sima şi legionarilor săi nici o participare în "planurile de agresiune" ale Axei, nici nu-i puteau face responsabili de vreo "crimă de război" pe cei care fuseseră închişi în lagărele de concentrare. Dar a participa în etapa finală a războiului putea să lichideze acest capital de securitate, pe care legionarii, în mod involuntar, îl acumulaseră. Oricare altă mişcare politică ce ar fi refuzat să colaboreze în acele momente cu germanii ar fi petrecut ultimele luni de război într-o situație foarte comodă şi, odată terminat războiul, militanții săi ar fi beneficiat de o siguranță totală. Dar o asemenea atitudine nu ar fi fost de acord cu etica Mişcării Legionare, care întotdeauna, deasupra tuturor convenienței, dincolo de orice "machiavelism politic", a înțeles că rolul său nu era altul decât a servi României în orice circumstanță şi în fața oricărui pericol.

Faust Brădescu, cel mai bun istoric legionar a rezumat astfel motivele lui Sima şi ale Legiunii de a se lansa în luptă:

"În timp ce pentru germani era vorba de o problemă de strategie, de restructurare de linii defensive, de schimbări de planuri, de regrupare a diviziilor retrase şi contraofensive, pentru Mişcarea Legionară cazul capitulării române provoca alte reacţii. Pentru legionari, ca români şi membri ai unei organizaţii anticomuniste, factorii principali erau conştiinţa, onoarea, mândria naţională şi responsabilitatea istorică."

"Mai mult decât teribila tristeţe de a-şi şti ţara subjugată de către forţele sovietice, ei luptau motivaţi de sentimentul de ruşine, căci vedeau atâta inconştienţă şi laşitate în toţi acei care aveau în mâinile lor destinul ţării. Pentru ruşinea pe care o provoca acea groaznică degradare morală şi atâta ambiţie personală, care duseseră acele persoane la sacrificarea viitorului naţiunii, cu o lejeritate unică în analele istoriei naţionale."

"Degenerarea morală a unora şi ingenuitatea politică a altora fuseseră atât de perfecte, încât totalitatea personajelor proeminente ale vieţii politice şi militare ale epocii căzuseră pradă acestei tendinţe sinucigaşe. Puţini dintre cei care scăpaseră de această obsesie fuseseră neutralizaţi de către rapiditatea desfăşurării faptelor, prin pătrunderea ruşilor în ţară. O adevărată reacţie a poporului român, pe front, prin unităţile militare, a fost frustrată de către incredibila colaborare a Regelui Mihai cu conspiratorii politico-militari. Sentimentul de respect faţă de monarhie a jucat un rol de barieră, de ajuns pentru a împiedica orice reacţie. După asta, lăsându-se toate resorturile în mâinile demo-comuniştilor, orice acţiune armată nu mai era posibilă (...). Prin intermediul sus numitei capitulări, România se pierdea pe drumul unor compromisuri, care vor aduce rezultate total opuse intereselor naţionale. Şi, în cele din urmă, căderea întregului edificiu naţional, în mâinile inamicului. Fără îndoială, autorii marii decăderi sărbătoreau căderea regimului antonescian şi intrarea în ţară a "eliberatorilor" sovietici. Bineînţeles, Mişcarea Legionară nu putea admite nici schimbarea pe care o propunea monarhia, nici consecinţele care derivau din ea. Spiritul de loialitate al Mişcării Legionare, morala sa creştină, patriotismul fără pată, cât şi anti-comunismul intrinsec îi

definise din totdeauna drumul, misiunea şi locul, în tragedia în care acum se zbătea națiia română. Educată în spiritul demnității şi trăind îmbibată de un patriotism combativ, Garda de Fier avea o atitudine conformă propriei doctrine. Cu orice preț, trebuia scoasă din istorie lipsa de demnitate, de patriotism, care conduseseră la ruşinea din 23 august. În orice circumstanță, se vedea obligată să adopte o atitudine de înaltă responsabilitate în fața evenimentelor. Circumstanțele erau cele care erau. În țară nimeni n-ar fi putut să ridice un deget şi în străinătate, nici un alt român nu a vrut să facă gestul, chiar dacă ar fi fost doar simbolic, şi asta din cauza circumstanțelor."

"În condițiile de atunci, se cerea din partea Mişcării Legionare un nou şi mare sacrificiu. După ani de persecuție şi lagăre de concentrare, decimați de ură şi durerile îndurate, înjosiți de către unii, prin interzicere, şi mânjiți de către alții cu tot soiul de epitete denigratoare, Mişcarea Legionară se vedea obligată să se înfrunte cu destinul şi să răspundă noii provocări a istoriei. Din păcate acest sacrificiu nu putea fi evitat. Era singura organizație politică, în stare să facă ceva. Era singura care avea curajul, capacitatea şi conştiința responsabilității sale. Numai întâmplarea a făcut ca rezoluția intimă a Legiunii să coincidă cu necesitatea Germaniei. Prin asta, înțelegerea de bază dintre Legiune şi al treilea Reich a fost facilitată."

")...) Garda de Fier nu provocase războiul. Legionarii au participat doar, în campania din Est, în postura de victime în batalioanele de pedeapsă. Era unica formațiune politică în stare să aibă conştiința liniştită. Ar fi putut spune: 'Acum nu particip la nimic. Nu am nici o vină față de ceea ce s-a întâmplat, nici de ceea ce se întâmpla acum'. În acest fel, ar fi putut să-şi petreacă ultimele luni de război, în captivitate, fără riscul de a fi catalogată ca 'formațiune aliată hitlerismului', la finalul conflictului. Dar viziunea politică a Legiunii mergea mai încolo de oportunismul pe care l-ar fi implicat această stare, mai ales că era în joc onoarea Armatei române şi demnitatea națională. Pentru Mişcarea Legionară nu exista altă alternativă, care să fie compatibilă cu etica sa, şi nici nu era acela momentul pentru subterfugii politice. Din jocurile destinului şi nu din voința noastră,

mulți legionari se aflau în Germania. Cu atât mai bine. Puteau obține ajutorul națiunii care lupta împotriva inamicului lor. Si chiar dacă ar fi fost în oricare altă țară a lumii, atitudinea Legiunii ar fi fost aceeaşi".

Considerăm că acest lung citat din Brădescu era necesar, pentru a înțelege un fapt, care luat separat părea de neconceput: acela că multe sute de legionari, care cu câteva zile înainte suferiseră regimul de detenție din lagărele de concentrare de la Buchenwald, Oranienburg-Sachsenhausen şi Dachau, să se alăture, la puțin timp după asta, celui de-al treilea Reich.

După ce a discutat cu Himmler şi Ribbentrop, Sima a plecat cu avionul către Viena. Datorită poziției sale geografice, capitala Austriei era adecvată pentru a duce la bun sfârşit o acțiune politică, orientată către România. Acolo, de la microfoanele Radio Dunărea, Horia Sima a lansat "Proclamația către țară", în noaptea de 26 august 1944 . Iată o parte din conținutul său:

"Români, noul guvern național vă cere să nu-l ajutați pe trădătorul Rege Mihai, curtea sa şi pe corupta camarilă de negociatori interesați de la Bucureşti şi, în nici un caz, să nu ascultați ordinele lor."

"Soldați români, guvernul național vă obligă să nu ascultați ordinele Regelui trădător şi ale ajutoarele lui înarmate, să rămâneți loiali aliaților noştri germani, care, alături de voi, şi-au vărsat sângele pentru apărarea pământului român şi continuă să reziste bolşevicilor".

Sima acționa, presupunând că avea în spatele său un guvern național care îl susținea, ceea ce nu era adevărat în acele momente, căci guvernul național se va forma mai târziu din motive pe care le vom vedea. Cu siguranță, impactul cauzat de alocuțiunea sa radiofonică a fost foarte mare. E foarte semnificativ că una dintre primele note oficiale ale noului guvern de la Bucureşti, prezidat de către generalul Sănătescu, va eluda în mod direct "guvernul" lui Sima. În această notă, datată 27 august, se spunea:

"Noul guvern român al generalului Sănătescu domină ferm situația, în Bucureşti. Misiunea militară germană condusă de către generalul Hansen a fost anihilată. Mareşalul Antonescu a fost arestat şi este supravegheat în palatul regal (...). Se primesc veşti că Germania a

format un guvern rebel, prezidat de către Horia Sima, fostul şef al organizației Garda de Fier".

Văzut în zilele noastre, gestul lui Sima ni se poate părea iluzoriu, un act fără nici o viabilitate. Fără îndoială, în acele momente situația din România era incertă şi orice lucru s-ar fi putut întâmpla dacă poporul român decidea să nu tolereze nici trădarea, nici sosirea trupelor sovietice. Din acest motiv, discursul lui Sima a produs starea de nervozitate care se reflecta în nota guvernului lui Sănătescu.

Acel guvern încorpora în sânul său ca miniştri fără portofoliu pe liderii celor patru partide care formau Blocul Național Democratic: țărăniști, liberali, socialişti şi comunişti. Restul posturilor au fost încredințate militarilor şi tehnicienilor. Prezența miniştrilor fără portofoliu, reprezentanți ai țărăniştilor şi liberalilor, îşi avea logica în faptul că ambele formațiuni aveau o forță politică în țară. În schimb, nici socialiştii şi, cu atât mai puțin, comuniştii nu aveau o statornicie populară în România. Nu te avântai dacă gândeai că prezența comuniştilor în cabinet ar fi provocat nu doar refuzul popular, ci şi pe cel al celor două mari partide tradiționale. De fapt, această analiză era corectă. Partidul Comunist va demonstra în curând că avea multe ambiții politice, care corespundeau forțelor murdare. Deşi nu avea de partea sa masele, avea în schimb ca ajutor baionetele sovietice.

Primul indiciu vizibil al instabilității care se afla în alianța partidelor grupate în Blocul Național Democratic va apărea în mai puțin de o lună; când P.C.R.-ul a decis să lanseze o nouă platformă politică, Frontul Național Democratic. Acesta a fost urmat doar de către socialişti, întrucât nici țărăniştii şi nici liberalii nu recunoşteau programul politic al noii grupări. Puțin mai târziu, pe 18 octombrie 1944, miniştrii comunişti şi socialişti şi-au dat demisia din cabinet, provocând criza. Pentru a o rezolva, Sănătescu a trebuit să formeze un nou guvern, în care posturile anterior ocupate de către militari sau tehnicieni au fost atribuite, în totalitate, reprezentanților partidelor politice. Partidele Frontului Național, Socialist şi Comunist, au ajuns să ocupe o treime din portofolii şi chiar vicepreşedinția guvernului în persoana unui militant comunist. Acest avans neaşteptat al stângii

revoluționare i-a alarmat pe Maniu şi Brătianu, iar tensiunile au fost atât de mari, încât cabinetul s-a dizolvat la sfârşitul lui noiembrie, după o scurtă şi furtunoasă lună de viață.

Regele s-a hotărât să predea formarea unui nou guvern unui alt militar, generalului Rădescu. Era un ofițer deja retras din serviciu, care nu luptase pe frontul de Est şi a cărui unică activitate cunoscută în timpul războiului, fusese de a conduce un grup de generali pensionați, care încercau, în mod constant, să intervină în politică. Cel puțin aşa susțineau Serviciile de Informații militare nord-americane, în 1944 (1). Antonescu îl arestase şi, în închisoare, generalul Rădescu intrase în contact cu comuniştii. El a format un nou cabinet în care prezența stângii marxiste era şi mai mare. Chiar şi aşa, Rădescu, Maniu şi Brătianu au încercat să se opună ambițiilor comuniste, ceea ce i-a dus la o ciocnire frontală inevitabilă. Pe 24 februarie 1945, o manifestație orchestrată de către P.C.R. prin intermediul paravanului său, Frontul Național, a sfidat direct guvernul. Rădescu a dat ordin să fie dizolvat prin forță. Cu siguranță, un asemenea act se dovedea inutil, întrucât comuniştii se instalaseră bine la putere. Dovada acestui fapt este că 52 de județe din 58 se aflau sub autoritatea prefecților aparținând Frontului Național. P.C.R.-ul îşi extinsese tentaculele şi în armată, astfel încât, o parte din trupe au refuzat să îndeplinească ordinele represive ale lui Rădescu. În cele din urmă, Rădescu a trebuit să cedeze şi să abandoneze preşedinția guvernului. Regele a numit în locul lui, pe cel care-i fusese vicepreşedinte, comunistul Petru Groza. Dar Regele nu luase această decizie din proprie inițiativă, nici în legătură cu forțele politice existente, şi nici prin intermediul unor alegeri. Motivul schimbării era altul, mult mai neliniştitor: ordinele explicite transmise în acest sens de către trimisul personal al lui Stalin, faimosul A. Y. Vîşinski (care îşi câştigase notorietatea ca procuror în sinistrele "procese de la Moscova", din a doua parte a anilor '30). Stalin îi ceruse Regelui să formeze un nou guvern, în care comuniştii să aibă rol decisiv. Mihai nu s-a putut împotrivi: baionetele sovietice se aflau în țară, pentru a-l obliga să-şi schimbe opinia. De la occidentali nu trebuia aşteptat nici un ajutor. Fără ca el să o ştie, soarta țării sale fusese decisă,

cu mult timp în urmă. Încă de la conferința de la Teheran, România fusese situată în sfera de interese sovietice. Apoi, în reuniunea incredibil de cinică, din octombrie 1944, dintre Churchill şi Stalin, liderul britanic (făcând caz de convingerile sale liberale solide, de un angajament la democrație de nezdruncinat şi de autodeterminare a popoarelor) îşi împărțise împreună cu Stalin întreaga Europă de Est. Printr-o simplă hârtie, Churchill îi desemnase lui Stalin un procent de 90% din influența sovietică în România, rezervându-le occidentalilor un procent modest de 10%. Deşi dictatorului sovietic nu i-ar fi fost necesară această hârtie a lui Churchill, adevărul este că, după asta, nu a avut nici cea mai mică reținere de a impune în România un regim comunist satelit.

Sovietizarea şi satelizarea României (de fapt, a întregii Europe Orientale şi bună parte din cea Centrală) era deja inevitabilă. Dacă am povestit aici toată această secvență de fapte este pentru că ele vin să motiveze deciziile luate de către Sima şi Mişcarea Legionară. După cum susțineau ei, trădarea din 23 august 1944, aşeza țara pe poziția ce urma să o convertească într-un stat comunist supus Moscovei. Faptele au demonstrat adevărul acestei analize. Şi, de asemenea, au întărit ideea că existența unui Guvern Național Român în exil ar fi putut servi ca punct de atracție pentru forțele sociale şi politice nonmarxiste din România. Acestea au luat cunoştință că se dorea impunerea în țară a unui regim comunist susținut de baionetele sovietice. Sima a prevăzut că înfruntarea dintre comunişti şi noncomunişti era inevitabilă şi chiar s-a produs efectiv. Când s-a întâmplat, liniile germane se retrăseseră către Viena şi Berlin şi guvernul din exil nu a putut să profite de această situație. Dar dacă aşa s-a întâmplat nu a fost din cauza unei erori în analiza politică a lui Sima, ci din vina înfrângerilor constante suferite de către Wehrmacht, care era obligat să se retragă de fiecare dată mai spre Vest.

Din tot ce am expus până acum, putem înțelege că Guvernul Național Român nu a fost opera unor vizionari, a unor fanatici rupți în totalitate de realitate. Planurile lor politice erau solide şi mai raționale decât alte tentative ce s-au succedat. Una dintre ele a fost realizată de

către însuşi generalul Rădescu, care, după destituirea sa, a ajuns în exil şi a creat un "Guvern Național" în exil, fantasmagoric, aflat în Statele Unite, pe care istoria l-a acoperit cu mantia uitării. Altă tentativă similară a realizat-o C. Vişoianu, omul de încredere al lui Maniu în negocierile cu englezii la Cairo, care a creat un "Consiliu Național Român" în exil. E cu adevărat patetic să vezi că un politician care a pus la cale trădarea, asemenea lui Vişoianu, sau cum un general care prezidase un guvern cu comunişti, ca Rădescu, şi-au recunoscut greşeala şi au încercat să formeze guverne în exil. Dar aceste cazuri au fost motivate de cei care, la Viena, au creat Guvernul Național Român în 1944. Astfel că citatele cazuri evidențiază, că în România existau puternice sentimente anticomuniste şi antiruse, care depăşeau chiar efectivele Mişcării Legionare, erau ample şi generalizate şi ar fi putut crea nişte circumstanțe favorabile, sub îndrumarea guvernului prezidat de Sima.

Repetăm deci, că, dacă Guvernul Sima a eşuat, n-a fost din vina sa, pentru că ar fi făcut planuri rupte de realitate, ci din cauza înfrângerilor germane şi înaintării sovietice. Aceste înfrângeri şi înaintări se datorau loviturii de stat, din 23 august 1944, împotriva mareşalului Antonescu, care fusese ajutat necondiționat de către Hitler, fără a avea în vedere faptul că nu avea în spatele său nici un ajutor politic organizat. Aceste înfrângeri sunt, în ultimă instanță atribuibile greşelii de calcul a lui Hitler. Nu încape îndoială că un guvern condus şi compus din membri ai Mişcării Legionare (formarea Guvernului Național, în 1944, o demonstrează, ca o proba adițională) nu ar fi căzut atât de uşor, cum a făcut-o cel al lui Antonescu, care s-a dărâmat asemenea unui castel de cărți de joc, fără a opune o minimă rezistență.

A sosit momentul de a evalua consecințele gigantice pe care le-a avut destituirea lui Antonescu pentru soarta Armatei germane. Pentru început, schimbul de tabără al forței armate române a decis soarta finală a Grupului de Armate "Ucraina Sud", a cărei situație era deja dramatică, pe 23 august. Aceasta a condus la pierderea întregii Armate a 6-a germane şi la grave pierderi în ce-a de-a 8-a Armată. Mai mult, numeroasele efective germane desfăşurate pe pământ românesc, sub

numele generic de Misiunea Militară Germană, au dispărut în totalitate. Armata Roşie a intrat în trombă prin teribila breşă deschisă în dispozitivul german şi trupele sale au avansat cu rapiditate până la Budapesta, Belgrad şi Sofia. În Bulgaria, sosirea trupelor sovietice la graniță a provocat căderea guvernului pro-german. În curând, Armata bulgară şi Armata română şi-au unit eforturile împotriva celui de-al treilea Reich. Efectivele lor nu numai că nu-i mai ajutau pe germani pe frontul de est, ci s-au năpustit asupra lor, făcând să crească, într-o manieră dramatică, dezavantajul numeric de care Wehrmacht-ul suferea deja. Avansarea către Belgrad i-a permis lui Tito să preia controlul capitalei Serbiei, înclinând, în mod decisiv, în favoarea sa, balanța războiului civil feroce, care la acel moment se desfăşura în Iugoslavia. În Croația independentă un grup de politicieni ai guvernului lui Pavelici au profitat de ocazie pentru a pune la cale o lovitură de stat, înăbuşită în a doua jumătate a lunii septembrie. Bineînțeles, trupele germane din Grecia şi Albania au trebuit să se retragă, altfel riscau să fie încercuite. Retragerea lor s-a făcut cu mari pierderi de oameni şi materiale, care nu s-au încheiat până nu au ajuns în Croația.

Avansarea către Budapesta i-a favorizat pe liderii maghiari, care încercau să rupă alianța cu Germania. Dacă s-a putut evita, în cele din urmă, schimbul de tabără al Ungariei, a fost datorită unei operațiuni "in extremis", în care comandourile Waffen SS au luat cu asalt palatul lui Horthy. Noul guvern ungur, creat de către liderul fascist ungur – Szalassi, a continuat războiul de partea celui de-al treilea Reich, dar până atunci o bună parte din Ungaria trecuse în mâinile sovieticilor. Succesul loviturii de stat împotriva lui Antonescu a avut, de asemenea, repercusiuni în Slovacia, unde o facțiune a armatei s-a ridicat împotriva guvernului pro-german al monseniorului Tiso, bazându-se pe ajutorul comuniştilor şi cu speranța de a repeta evenimentele de la Bucureşti. Deşi, în cele din urmă, rebeliunea slovacă a fost înăbuşită, totuşi ea a solicitat angajarea efectivelor militare germane, care fără urmă de îndoială, ar fi fost mai utile în alte sectoare de operațiuni.

Gravele consecințe pur strategice trebuie adăugate celor

economice. Zăcămintele petrolifere române de la Ploieşti, vitale pentru maşina militară germană s-au pierdut şi unicele zăcăminte de o oarecare relevanță, care rămâneau sub controlul Axei, în Ungaria, se aflau sub iminenta amenințare a Armatei Roşii. Atâtea consecințe grave ar fi fost evitate, dacă, în ianuarie 1941, la izbucnirea confruntării dintre Antonescu şi Sima, Führer-ul nu ar fi optat pentru a-l ajuta pe cel dintâi. Acum, Germania şi România plăteau consecințele acelei greşeli. Si la ce preț!

Dar am mers prea departe cu relatarea. Să ne întoarcem la ultimele zile ale lui august 1944! Comportamentul lui Horia Sima şi al legionarilor săi, la acea dată, demonstrează, mai bine decât oricare alt lucru, că, dacă ar fi fost la putere pe 23 august 1944, n-ar fi fost dați la o parte atât de uşor cum s-a făcut cu Antonescu.

În loc să stea comod, la Viena, punând pe picioare guvernul său, Sima s-a grăbit să călătorească către Budapesta, pentru a discuta cu generalul A. Phleps. În acele momente, Armata Roşie se împrăştia în întreaga România asemeni unei pete de ulei. Germanii puteau să contraatace din Transilvania nordică, aflata în mâinile ungurilor. Dar Armata I română se menținea în aceleaşi poziții defensive, pe care le avusese mereu în fața Ungariei, şi era greu pentru forțele germane slăbite, care de-abia îşi recăpătaseră răsuflarea, după colapsul Grupului de Armate "Ucraina Sud", să forțeze liniile române, care erau deja susținute de Armata Roşie.

Singura posibilitate de a pătrunde pe pământ românesc era din vest, din Banat. Această regiune rămăsese divizată, după primul Război Mondial, într-o zonă încredințată României şi o alta integrată în Iugoslavia, care era cunoscută ca Banatul sârbesc. În ciuda acestui nume, regiunea era multietnică si conta pe o minoritate numeroasă de "volksdeutsche" si una, nu mai puțin cunoscută, română. Cum se întâmplă adesea în regiunile multietnice, sentimentele naționaliste ale diferitelor comunități erau foarte puternice şi naționalismul minorității române făcuse din ea un câmp privilegiat pentru difuzarea Mişcării Legionare, care avea acolo o bază solidă.

Înalta conducere germană considera că operațiunea cea mai

viabilă era de a pătrunde dinspre Banatul sârbesc către Banatul românesc, pentru a ajunge la capitala sa, Timişoara (vechiul Temesvar al epocii Imperiului Austro-ungar), care, în acel moment, era al doilea oraş ca importanță din România. S-au ocupat de executarea operațiunii Grupul de Armate "F", cu sediul la Belgrad. Între forțele desemnate, existau elemente din a 4-a Divizie SS (Divizia SS Poliție), din Divizia a 7-a SS ("Prințul Eugen", compusă din "volksdeutsche", mulți dintre ei originari din România), elemente din Divizia "Brandenburg" (specializată în operațiuni speciale), cât şi din regimentele de securitate compuse din membri ai minorității germane din Banatul sârbesc şi efective ale Armatei ungare. Conducerea operațiunii a fost încredințată generalului Arthur Phleps. Acesta se născuse în Transilvania, în 1881, era membru al minorității germane din această regiune. S-a încorporat în Armata imperială a monarhiei austro-ungare, în care își câștigase o poziție magnifică, în special prin participarea la primul Război Mondial. În 1918, după înfrângerea Austro-Ungariei, s-a întors pe pământul său natal, în Transilvania, şi, în 1919, a decis să se încorporeze în Armata română, în care a fost admis cu gradul de colonel. Si aici, portofoliul său va fi încununat cu noi lauri, obținând rangul de general de brigadă, în februarie 1940. Puțin după aceea, a trecut în rezervă. Dar germano-românul Phleps nu voia să-şi încheie cariera militară încă. Astfel a decis să se alăture Waffen SS, care, în acea perioadă, inițiase o politică activă de recrutare de "volksdeutsche". În Waffen SS, nu i s-a recunoscut rangul de general, ci doar pe cel de colonel şi cu această gradație a fost integrat în diviziile SS "Wiking". În timpul campaniei din Rusia își recuperase rangul de general de brigadă (noiembrie 1941) şi, puțin după aceea, a fost însărcinat cu crearea unei divizii cu elemente "volksdeutsche" din Iugoslavia şi România, faimoasa divizie SS "Prințul Eugen", cea mai numeroasă dintre unitățile germane, care au luptat în teatrul de operațiuni din Balcani. Phleps își continuă ascensiunea şi, în curând, va conduce un corp de armată, primind, în acelaşi timp, apreciata Cruce de Cavaler. Phleps era persoana adecvată pentru misiunea propusă, atât datorită calităților personale, nu vorbea doar ungureşte, ci şi româneşte, dar era şi liderul "volksdeutsche" al

regiunii, calități care trebuiau adăugate la capacitatea sa ca militar.

Sima s-a deplasat până la Budapesta, pentru a vorbi cu Phleps şi a pune la cale detaliile atragerii militare a Mişcării Legionare în operațiunile proiectate, studiind posibilitățile de apărare ale germanilor în Carpați, bastionul natural care proteja Transilvania de avansul sovietic. De asemenea, dorea să-şi facă o idee despre posibilitățile reale ale contraofensivei germane care, dacă ar fi avut succes, ar fi permis stabilirea sediului proiectatului său guvern într-un oraş din România, având asta o semnificație majoră. Călătoria trebuia să servească, în cele din urmă, pentru a-i încuraja pe membrii minorității române din Banatul sârbesc să ia parte la luptă, deşi a putut să-şi dea seama că aceştia o făcuseră, înaintea vizitei lui. După această călătorie la Budapesta, Sima s-a întors la Viena, de unde trebuia să facă grosul muncii politice şi de agitare. Pe 30 august, s-a întors în fața microfoanelor Radioului Dunărea, pentru a face o altă proclamație, de această dată, adresată specific forțelor armate române. În această alocuțiune, a lansat, pentru prima dată, ideea de a crea o Armată Națională, care să lupte pentru "teritoriul, idealurile şi onoarea națiunii".

Pericolul potențial pe care îl reprezenta Mişcarea Legionară, într-un moment în care ocuparea României de către sovietici nu se încheiase încă, a fost recunoscut implicit într-o proclamație a P.C.R.-ului, datată 30 august, în care se cerea:

"Patrioți români, bărbați şi femei, ofițeri şi soldați: nici o compasiune față de trădători (...). Luptă fără indulgență împotriva asasinilor din Legiune!".

Aşa cum se spunea mai sus, în Banatul sârbesc, lupta Mişcării Legionare împotriva invaziei din România începuse deja înainte de a se primi vreun ordin din partea lui Sima. În timp ce în România, Legiunea fusese obligată să trăiască în clandestinitate de către Antonescu, în Germania, militanții săi erau în lagărele de concentrare, iar în Transilvania de nord organizația legionară era împiedicată de către persecuția autorităților maghiare, de la orice activitate românească, în Banatul sârbesc situația fusese mai favorabilă şi LSMA îşi menținuse o

minimă structură. Motivul era că autoritățile germane de ocupație nu doreau să câştige antipatia minorității române, care ar fi putut opta pentru a se alipi rândurilor mişcării partizane a lui Tito. Pavel Onciu, legionarul care a organizat prima rezistență, îşi amintea astfel despre începuturile acesteia:

"În ziua de 23 august 1944, mă aflam într-un sat al Banatului sârbesc, în casa unui camarad. Vorbeam despre situația de pe front, care avansa rapid către interiorul României şi comentam ştirile care circulau cum că Palatul Regal pregătea ruptura alianței cu Germania. Părea că aceste planuri se puneau în mişcare, în acord cu oamenii politici şi cu anumiți şefi militari. La fel, se afirma că mareşalul Antonescu însuşi era la curent cu preparativele conspirației şi îşi trimisese mesagerii pentru a lua contact cu anglo-saxonii şi aliații lor ruso-comunişti."

"În timp ce purtam acea conversație, preocupați şi neliniştiți de situația critică, ce putea fi creată în România, un camarad ne-a adus vestea capitulării României şi a schimbului de tabere împotriva aliaților noştri de atunci. Alarmați, ne-am îndreptat către casa unui alt camarad, care avea un aparat de radio. Cu ajutorul posturilor străine ne-am convins de veridicitatea ştirii. Am ascultat, în mod special, emisiunile germane. Ne-am dat seama că, în noua situație, guvernul german nu avea alta opțiune decât a-l elibera pe Sima. În ziua de 26, am auzit la posturile germane proclamația lui Sima. Acum eram siguri că ne aflam pe aceeaşi lungime de undă, căci, în comunicatul menționat, se spunea că războiul împotriva comunismului trebuia să continue, atât în țară, cât şi dincolo de granițele sale, făcând față oricărui pericol (...). După ce am ascultat comunicatul, am luat primele măsuri. Am ieşit către localitatea Vârşeț, unde am aflat adresa Societății Române Astra. Acolo s-au luat deciziile, în sensul aspirațiilor Mişcării Legionare, datorită ajutorului inestimabil al prietenului nostru, Mucuceanu, care, la puțin timp după ieşirea noastră din Banat, a fost torturat şi asasinat de către comunişti iugoslavi."

"După ce m-am deplasat la Belgrad, pentru a contacta conducerea germană şi a stabili o anumită coordonare cu privire la măsurile pe care le-am fi putut lua, pentru a anihila situația creată de

către capitulare, cel puțin în regiunea vestică a României, care nu încăpuse încă pe mâinile comuniştilor. În reuniunea cu germanii, m-am încredințat că erau hotărâți să continue lupta. Erau chiar optimişti cu privire la posibilitatea de a para invazia sovietică. După afirmațiile lor, variate divizii germane bine pregătite şi dotate cu tancuri, fuseseră trimise deja din sudul Balcanilor către România şi, într-un scurt termen, trebuia să înceapă marea ofensivă militară. Generalul Phleps şi Statul său Major pregăteau deja contraofensiva".

Pentru legionari, era vital să-şi asigure controlul Banatului sârbesc. Situația lor era un punct de plecare privilegiat pentru românii care fugeau de ocupația sovietică şi, în acelaşi timp, cel mai bun punct de sprijin disponibil pentru recucerirea țării, întrucât era cel mai îndepărtat de invazia sovietică. În plus, era punctul ideal pentru realizarea transmisiilor radiofonice de propagandă. Pe de altă parte, din aceasta regiune, germanii îşi propuneau să-şi lanseze trupele către interiorul României, după cum o anunțase şi Sima. Din aceste motive, Sima a decis să trimită un delegat special al său, Octavian Roşu, ca să conducă activitatea politico-militară legionară din regiune, începută deja de către Pavel Onciu.

Munca lui Roşu şi Onciu a dat roade imediat. După ce au grupat, în viteză, militanții Mişcării Legionare, din Banatul sârbesc, şi pe primii recent ajunşi, care fugeau din România, au început să organizeze diferite grupuri. În plus față de crearea taberelor de refugiați pentru românii care fugeau din țară, s-au înființat, unul câte unul, centre de instrucție şi acțiune în două localități ale Banatului sârbesc.

Centrul de la Chichinda Mare s-a creat dintr-un grup de ofițeri şi subofițeri germani, care jucau rolul de instructori militari de bază pentru legionari. În curând, s-a putut conta şi pe ofițerii români. Aproape toți erau ofițeri în rezervă, nu militari de carieră. Primul a fost Ioachin Văcărescu, un învățător care preda ore de română membrilor minorității. I s-au alăturat alți ofițeri care fugiseră din Timişoara: profesorul Vințan (locotenent în rezervă) sau căpitanul Dreve. De asemenea, s-au încorporat, în centrul de la Chichinda Mare, câțiva legionari recent eliberați din lagărele de concentrare germane şi trimişi

în mare grabă de către Horia Sima, cât şi un grup dorit de legionari din Timişoara, conduşi de către Ică Tănase. Ca obiectiv militar, acest centru spera să contribuie la recucerirea Timişoarei. Responsabilul acestui grup era Tănase.

În Vârşeț, capitala culturală a românilor din Banatul sârbesc, s-a creat alt centru. Obiectivul celor care făceau parte din el era de a cuceri Porțile de Fier, îngustul defileu care era vital pentru controlul traficului fluvial pe Dunăre. Roşu, trimisul lui Sima, a fost pus la cârma acestui grup.

Dată fiind presiunea timpului, aceste grupuri de legionari nu au putut să aştepte ajutorul unor colective mai mari, nici pregătirea lor militară nu a putut trece de nivelele elementare. Rolul lor militar trebuia să fie modest. În schimb, s-a realizat o mare acțiune propagandistică prin Radio Belgrad, opera lui Pavel Onciu. Acesta îşi aminteşte astfel acea acțiune:

"Eu eram cel care se ocupa personal de propaganda de la Radio Belgrad. Întrucât acțiunile militare nu avansau, căci ajutorul militar promis din sudul Balcanilor nu ajungea, s-a intensificat propaganda radiofonică, menită să conserve intactă credința în posibilitatea eliberării, să extindă ideea că frontul german urma să fie consolidat şi că ruşii vor fi împinşi dincolo de Nistru."

"Aveam veşti din România, care ne asigurau că mulți generali nu erau de acord cu lovitura Regelui Mihai, că erau nemulțumiți de colaborarea cu ruşii, alarmați de furturile şi violările pe care le comiteau trupele ruseşti şi că aşteptau o situație favorabilă, pentru a se întoarce la vechea alianță cu germanii şi a şterge pata trădării care căzuse asupra țării."

"De asemenea, de la Belgrad se propagau manifestele pe care noi le redactam şi care erau lansate din avioane deasupra României. În unul din ele se făcea un apel la Maniu pentru a nu continua să înşele poporul cu false speranțe, afirmând că războiul era de partea anglo-saxonilor. Îi ceream să deschidă porțile închisorilor, pentru a-i elibera pe legionari şi a putea organiza astfel grupuri de rezistență împotriva bolşevicilor. De asemenea, îi atrăgeam atenția asupra faptului că

sovieticii nu vor pleca în mod voluntar din România şi să nu uite că pe steagurile invadatorilor tronau secera şi ciocanul. Mai ales, insistam să nu-şi facă iluzii asupra rolului occidentalilor: trupele comuniste ocupau țara, nu cele anglo-saxone. Dumneavoastră vă automințiti, conchidea manifestul".

Dar, în cele din urmă, important era succesul contraofensivei germane. Si ofensiva germană asupra Banatului român era sortită eşecului. Trupele disponibile erau insuficiente şi câteva din ele aveau ordin de a angaja doar o parte din efectivele lor diminuate, căci pe cât era posibil trebuiau să-şi urmeze drumul spre nord, către sectoarele vitale pentru cel de-al treilea Reich (cum era cazul Diviziei SS Poliție). Altele, de exemplu, Divizia SS "Prințul Eugen", încercau, în acelaşi timp, să-i mențină pe bulgarii macedoneni, în timp ce grosul trupelor era însărcinat să împiedice vasta mişcare pusă la cale de Tito, care încerca să-şi ducă partizanii dinspre Bosnia către inima Serbiei, pentru a pregăti ocuparea Belgradului. Puținele trupe germane implicate aveau în spate din ce în ce mai mult o amenințare din partea partizanilor lui Tito.

Ofensiva a început pe 13 septembrie şi, la început, a obținut câteva succese. Elemente ale Diviziei Brandenburg au pătruns aproximativ 30 de kilometri pe pământ românesc, dar nu au reuşit să captureze obiectivele propuse, oraşul Reşița, Turnu-Severin şi Porțile de Fier. Elemente germane au avansat către Anina, în rândurile lor, grupul de luptă legionar al lui Roşu a avansat până la ocuparea oraşului Oravița, în care au stabilit o prefectură provizorie pentru provincia Caraş Severin.

Avansul către Timişoara a dus trupele germane până la porțile oraşului. Alături de ei, se aflau legionarii conduşi de către Ică Tănase. Dar, înainte ca efectivele germane să poată să intre în oraş, garnizoana a primit ajutorul puternic al forțelor sovietice, care a făcut imposibilă orice avansare ulterioară. În cele din urmă, singurul succes al ofensivei a fost cucerirea oraşului Arad de către trupele maghiare. Ofensiva s-a terminat prin sosirea masivă de trupe ale Armatei Roşii, care era înzestrată cu o capacitate invidiabilă de a se mişca foarte rapid. Dacă, pe

30 august, sovieticii intraseră în Bucureşti, doar după trei zile se aflau la granița româno-bulgară, în timp ce, din 4 septembrie, au început să lupte împotriva forțelor germano-ungare din Transilvania. Semnându-se armistițiul sovieto-român, pe 12 septembrie, coordonarea sovieticilor cu românii s-a îmbunătățit. În Banatul românesc, forțele combinate sovietico-române au trecut la contraofensivă, începând cu 19 septembrie, şi nu au slăbit presiunea până pe 5 octombrie. În această perioadă, nu numai că i-au expulzat pe germano-maghiari de pe pământul românesc, ci au şi pătruns pe tărâm ungar şi iugoslav. În acele dramatice lupte, şi-a pierdut viața însuşi generalul Phleps, care va primi distincția de "Frunze de stejar" - post-mortem.

Pentru legionarii care participaseră în încercarea de cucerire a Timişoarei şi pentru cei care ocupaseră Oravița soarta era pecetluită. Au trebuit să se alăture germanilor în mare grabă. Dar nu se terminaseră problemele. Trupele lui Tito se îndreptau în masă către Belgrad şi Banatul sârbesc era prins astfel între ciocan (avansul Armatei Roşii) şi nicovală (trupele lui Tito). Grupurile lui Tănase, Onciu şi Roşu au primit ordine de a se îndrepta către Viena, ceea ce au şi făcut, prin Novisad. Pavel Onciu rezuma astfel acele dramatice zile, dintre 23 august şi primele zile ale lui octombrie 1944:

"Cât timp a existat o urmă de speranță, am menținut curajul poporului nostru, prin intermediul mesajelor, manifestelor şi incursiunilor locale. Dar noi singuri nu puteam face față torentului sovietic, întrucât situația era agravată, cel puțin în cazul regiunii Banatului sârbesc, de către partizanii lui Tito, care se apropiau de Belgrad şi făceau act de prezență, cu acțiuni din ce în ce mai importante, în satele noastre. În locul contraofensivei pe care germanii ne-o promiseseră şi pe care noi o anunțaserăm, au sosit suferința, amărăciunea şi moartea, din cauza apariției bolşevicilor şi a implantării regimului comunist. Dar noi ne-am îndeplinit sarcina şi-am dezvoltat acțiunea noastră, cea a Grupului Legionar din Banatul sârbesc, între 23 august şi 3 octombrie 1944, dată la care efectivele noastre au fost retrase dincolo de râul Tisa".

Simultan cu aceste fapte, Legiunea îndeplinea diverse misiuni

speciale, la fel de disperate, pe frontul român. Una dintre ele a fost realizată de către Constantin Stoicănescu, pe care l-am văzut deja în relație cu încercarea creării contingentului de voluntari români, din Armata finlandeză. Misiunea îndeplinită de Stoicănescu, un legionar autentic şi valoros, avea o dificultate: să încerce să reorganizeze Mişcarea Legionară în interiorul României ocupate. Problema nu consta doar în pătrunderea în teritoriul național ocupat acum, ci trebuia să încerce eliberarea principalilor legionari din închisorile în care se aflau. Nu fuseseră băgați în ele de noile autorități, ci de Antonescu. Dar noul regim, care a eliberat rapid din închisori pe toți inamicii lui Antonescu, nu a făcut la fel cu legionarii. Stoicănescu trebuia să realizeze eliberarea acelor oameni şi, mai ales, să ia legătura cu legionarii care trăiau încă în libertate (chiar dacă în clandestinitate), pentru a realiza o rețea de rezistență. Ordinele explicite ale lui Stoicănescu erau:

1. Să ia legătura cu conducerea clandestină a Mişcării în România.
2. Să pregătească forțele legionare pentru acțiunile pe care le vor întreprinde în viitor.
3. Să organizeze o rețea de rezistență română în spatele liniilor inamice.

Stoicănescu s-a îndreptat către Târgu-Mureş, care, la acel moment, era ocupat de către unguri, în inima Transilvaniei. Acolo a luat legătura cu organizația clandestină a Mişcării. Situația de pe front era jalnică, deoarece germanii nu erau capabili să se mențină pe o linie fermă de rezistență. Stoicănescu a lăsat ca avangardele sovietice să ocupe oraşul şi, când frontul a înaintat către vest, i-a fost mai uşor să se mişte spre ariergardă. El s-a îndreptat spre Moldova unde, la fel, a luat legătura cu conducerea clandestină a Mişcării Legionare. În timpul acestei munci istovitoare şi riscante, Stoicănescu a reuşit să organizeze o primă rețea de rezistență legionară, în spatele liniilor sovietice; chiar dacă nu ar fi servit la nimic pentru a schimba cursul faptelor, era totuşi o dovadă de dedicare şi efort.

Cam în acelaşi timp în care Stoicănescu pleca pentru a-şi îndeplini misiunea, la începutul lui septembrie, abandona Viena alt

lider calificat legionar, Vasile Iasinchi. Sarcina acestuia era la fel de importantă; în Transilvania de nord, care fusese alipită Ungariei în 1940. Aici exista o numeroasă populație română, refractară ideii de a ajuta Armata ungară, dar care putea fi încadrată în Mişcarea Legionară pentru a rezista în fața avansului sovietic. Transilvania, prin caracteristicile sale geografice, era o zonă foarte propice apărării şi a războiului de gherilă. Din nefericire, pentru Iasinchi şi colaboratorii săi, la puțin timp după ce au ajuns la Târgu-Mureş, oraşul a căzut în mâinile sovieticilor şi, de la Viena, a venit ordin ca grupul să se întoarcă în capitala austriacă.

O altă misiune ce trebuia dezvoltată în Transilvania, în sectoarele deja ocupate de sovietici, a fost desemnată grupului de legionari al lui Nicolae Petraşcu. Aceştia trebuiau să pătrundă în Transilvania ocupată, pentru a organiza rețele de rezistență. Alături de legionarii însărcinați cu această misiune trebuia să participe de asemenea şi Andreas Schmidt, liderul grupului etnic german din Transilvania, cu scopul similar de a organiza rețele de rezistență printre "volksdeutsche" din Transilvania. Grupul a fost trimis către obiectivul său cu avionul, fiind pregătiți să coboare cu paraşuta. Înainte de a ajunge la locul desemnat pentru paraşutare, avionul a fost lovit de un obuz inamic, astfel încât au trebuit să sară cu paraşuta pentru a-l evacua. Au căzut pe teritoriul ungar, dar chiar şi aşa s-au regrupat la sol, şi au decis să continue marşul pe pământ până la sectoarele desemnate. Ei au pus pe picioare primele grupuri de rezistență armată care au operat în regiunile muntoase ale țării.

Notă:

1. Vezi cartea lui Victor Madeja citată în bibliografie.

CAPITOLUL VII
Guvernul Național Român

Nucleul de oameni, de care dispunea Sima în momentul eliberării sale, era compus din vreo 400 de legionari, toți provenind, asemeni lui, din lagărele de concentrare germane. După Neulen, din acest grup, aproximativ 120 au ocupat posturi în Guvernul Național, alți 200 au fost recrutați pentru a realiza misiuni speciale şi au primit instruire în domeniul transmisiilor, sabotajului şi paraşutismului, în timp ce alți 70 formau nucleul inițial, din ceea ce era Armata Națională Română.

La fel cum menționam înainte, deşi, din comoditate, o să vorbim de un Guvern Național Român în exil de la finele lui august 1944, în realitate, la aceasta dată el nu se constituise definitiv. Inițial, Sima a creat doar un Comitet de Eliberare Națională. Înainte de a crea un adevărat guvern, dorea să cunoască în profunzime obiectivele germanilor cu privire la el, căci nu dorea ca această instituție să se transforme într-o pură marionetă în mâinile germanilor. Pentru a forma un guvern necesita să ştie dinainte dacă avea independență în luarea deciziilor. Pentru a lua o hotărâre, Sima a convocat în Viena o reuniune a Mişcării Legionare, pe 31 august 1944. Acordul obținut în acea întrunire cu privire la politica ce trebuia urmată a fost unanim, trecându-se peste câteva divergențe care se produseseră între militanți de-a lungul unor lungi ani de rezidență supravegheată şi în lagărele de concentrare, cu privire la conducerea Mişcării de către Sima. Acum, toți erau de acord că era momentul de a acționa şi de a lăsa la o parte divergențele din interiorul grupului. Pe de altă parte, s-a subliniat importanța creării unui Guvern Național în exil şi nu a unui comitet sau a unui organism similar, căci se încerca reliefarea ilegitimității guvernului instalat după înlăturarea lui Antonescu, care era fructul unei conspirații şi al unei lovituri de stat.

Mişcarea Legionară a fost de acord că guvernul care trebuia

constituit să aibă următoarele caracteristici:

- Guvernul trebuia condus de către legionari, însă trebuia căutată şi colaborarea altor forțe politice, pentru a se crea un guvern de coaliție.
- Structura guvernului trebuia să fie cea minim necesară pentru a se evita împrăştierea eforturilor şi risipa de forțe.
- Platforma politică trebuia să se concentreze asupra unor puncte de bază, foarte ample, bazate exclusiv pe necesitatea continuării luptei pentru eliberarea țării.
- Guvernul trebuia să aibă independență totală față de Germania, stabilindu-şi ținte proprii şi specifice.

De-a lungul celui de-al doilea Război Mondial, al treilea Reich se dovedise potrivnic promovării recunoaşterii sau susținerii vreunui tip de comitet de eliberare sau vreunui guvern în exil. Nu admisese crearea acestui tip de instituții nici în cazul lumii arabe, nici în cazul diferitelor naționalități ale URSS-ului (1). Fără îndoială, în 1944 forța realităților obligase cel de-al treilea Reich să adopte o politică mai realistă şi mai modestă. Acum autoritățile germane erau în favoarea ajutării organizațiilor de acest tip. Schimbarea de atitudine s-a manifestat în discursul pronunțat de către Ribbentrop, pe 24 septembrie 1944, în care se solicita ajutorul forțelor antisovietice existente în țările care fuseseră aliații celui de-al treilea Reich şi acum se aflau în cealaltă tabără. Discursul era destinat comemorării celei de-a 4-a aniversări a pactului tripartit şi, în textul său, putem citi:

"La a 4-a aniversare a pactului nostru, Germania, Italia şi Japonia, ca şi aliații lor, sunt implicați într-o luptă defensivă aspră pe toate fronturile. În estul şi sud-estul Europei, bolşevicii atacă cu impetuozitate liniile noastre de apărare. În celelalte fronturi, englezii şi nord-americanii încearcă să le rupă (...)."

"Războiul a intrat astfel într-o etapă care cere de la noi toți, soldații şi popoarele pactului tripartit, cooperare şi dăruire până la ultima răsuflare. Acum e vorba de viața sau de moartea națiunilor şi popoarelor, cu toții ştim asta."

"Cel de-al treilea an al pactului nostru a cerut popoarelor noastre

o probă dură şi, o mărturisim cu sinceritate, ne-a adus câteva schimbări serioase. Schimburile experimentate în fronturile din Franța şi Rusia, trădarea României şi a Bulgariei, abandonul Finlandei ce constituiesc evenimente cărora nu le conferim importanța pe care o merită. Ne îndurerează ideea că a fost posibil pentru câțiva încăpățânați, în parte criminali, în parte creduli, să poată să ducă la trădare şi abandon şi, prin asta, la ruina sigură a popoarelor curajoase, asemenea celui român, bulgar sau finlandez."

"Astfel, în România, un rege trădător şi o camarilă incluzând câțiva generali, care nu-şi îndeplineau obligațiile specifice, l-au trădat pe mareşalul Antonescu, băgându-l în temniță pentru a încheia, după aceea, un armistițiu cu sovieticii în spatele conducerii germane, violând pactul nostru. Rezultatul acestei laşe trădări nu a fost altul decât cel pe care-l prevăzusem: pe măsură ce era ocupată de către trupele sovietice, România se afla în mâinile bolşevicilor, care dispuneau de această țară după bunul lor plac, ca şi cum ar fi fost a lor.(...)" (Ribbentrop îşi continuă discursul expunând cazurile Bulgariei şi Finlandei).

"Dacă forțele naționale ale României, Bulgariei şi Finlandei nu se regrupează în ultimul moment, pentru a chema popoarele la rezistență împotriva inamicului invadator, proclamarea Republicilor Sovietice în aceste țări este doar o chestiune de timp. Aceste trei popoare europene vor fi pierdut prin asta libertatea lor, într-o manieră definitivă. Pentru asta am adus, cu satisfacție, vestea constituirii guvernelor naționale şi comitetelor de eliberare, care reunesc în jurul lor toate elementele naționale ale acestor țări şi care sunt hotărâte să depună un maxim efort pentru a salva libertatea şi independența popoarelor lor".

În aceste condiții, lui Sima i s-a părut evident, pentru prima dată, că ar fi posibil să discute cu germanii fără ca aceştia să adopte o atitudine superioară şi autoritară, chiar dacă el şi guvernul său reprezenta o forță mică. Aşa că numai după primirea garanțiilor obținute din partea germană, s-a constituit Guvernul Național Român, care a avut prima sa şedință, pe 10 decembrie 1944. Au stabilit sediul la Viena iar din guvern făceau parte următoarele personalități:

Horia Sima, Preşedintele Guvernului

Mihail Sturdza, Ministrul Afacerilor Externe
Vasile Iasinchi, Ministrul Internelor şi Muncii
Generalul Platon Chirnoagă, Ministrul Apărării
Corneliu Georgescu, Ministrul Finanțelor
Vladimir Cristi, Ministrul Cultelor
Grigore Manoilescu, Ministrul Propagandei
Profesorul Ion Sângeorgiu, Ministrul Educației (încorporat în cabinet mai târziu, după ce a reuşit să treacă în liniile germane)
Eugen Băilă, Subsecretar de Stat (însărcinat cu problemele aviației şi în special, relațiile cu forțele germane)
Mitropolitul Visarion Puiu, însărcinat cu problemele bisericii (era Episcopul Bisericii Române pentru Europa Occidentală).

În cabinet conviețuiau cinci legionari (trei dintre ei: Sima, Iasinchi şi Sturdza făcuseră parte din Guvernul Național Legionar, în perioada Antonescu) şi cinci personaje independente, ceea ce demonstrează interesul Legiunii de a fi deschisă față de orice forță politică noncomunistă, dispusă să lupte pentru țară.

Pe 10 decembrie, când s-a creat Guvernul Național Român, acesta nu a plecat de la zero, căci din august se începuse o muncă asiduă. În primul rând, se reconstruise organizarea Mişcării Legionare. De asemenea, se pusese pe picioare nucleul Armatei Naționale, se deschiseseră trei centre de pregătire pentru agenții care trebuiau trimişi în România şi se stabiliseră servicii de propagandă eficientă. Toate acestea se articulau în trei ramuri: prima - emisiunile în limba română de la Radio Dunărea din Viena; a doua - echipele de propagandă orală care lucrau în sectoarele din față ale frontului, ocupate de către trupele române, devotate guvernului de la Bucureşti şi în lagărele de concentrare unde existau prizonieri de război români capturați de către germani; a treia – mici echipe care, prin intermediul conversațiilor directe şi personale, încercau să atragă membrii coloniei române din Germania (în special studenți), cât şi militarii români, ofițeri şi subofițeri, care la producerea loviturii de stat din 23 august se aflau în Germania frecventând cursuri de specializare.

La toate acestea trebuie adăugat că se creaseră serviciile de primire, care proporționau hrana şi locuințe pentru românii care fugeau din fața sovieticilor şi un serviciu de informații.

Independența față de guvernul german s-a manifestat prin schimbul de ambasadori. Diplomatul german Von Altenburg a fost acreditat în fața Guvernului Național Român de la Viena (de asemenea, îndeplinea aceeaşi funcție în fața guvernului bulgar exilat, cu sediul în acelaşi oraş).

Pentru români, o problemă importantă era populația română din Transilvania aflată sub suveranitatea Ungariei. Din nefericire, nici măcar în circumstanțele dramatice ale toamnei din 1944, ungurii şi românii nu au fost capabili să găsească o soluție satisfăcătoare pentru o problemă atât de spinoasă. Mare parte din românii care căutau refugiu în cel de-al treilea Reich proveneau din partea Transilvaniei aflată sub suveranitate maghiară. România fusese ocupată atât de repede şi surprinzător de către sovietici, încât prea puțini putuseră să fugă. Transilvania nordică, în schimb, a fost cucerită de către sovietici mult mai lent şi au fost mulți cei care, în loc să-i aştepte, au preferat să fugă. A îngriji această masă de refugiați români a fost una dintre cele mai mari şi dificile misiuni pe care şi-a asumat-o Guvernul Național Român. Militanții Legiunii care serveau guvernul s-au ocupat cu primirea, distribuirea de haine şi hrană, căutarea de adăposturi, etc.

"Postul de emisiune de propagandă română", creat la Radio Dunărea din Viena, a fost unul dintre serviciile cele mai eficiente de care a dispus Guvernul Național Român. Sub conducerea lui Crişu Axente, Paul Costin Deleanu şi Horia Stamatu, echipa română de la Radio Dunărea a realizat o muncă foarte valoroasă. Aşa cum scria Brădescu:

"Fără întrerupere, secțiunea română a Radioului Dunărea, a difuzat propagandă patriotică şi deciziile luate de către Guvernul Național Român de la Viena. De-a lungul mai multor luni, a transmis cuvinte de stimulare, rezistență şi organizare grupurilor în lupta împotriva ocupației sovietice".

Pe 19 februarie 1945, dat fiind avansul sovietic în direcția Vienei,

Guvernul Național Român a fost forțat să-şi mute reşedința în Tirol. În cele din urmă, înfrângerea Germaniei a presupus, de asemenea, finalul efectiv al funcționării acestui guvern, care de-a lungul a cinci luni (decembrie 1944 – începutul lui mai 1945) reprezentase voința românilor de a nu se supune lui Stalin. Acest guvern şi comitetul care l-a precedat deveneau pagini de istorie, cu amărăciunea înfrângerii, dar cu satisfacția îndeplinirii sarcinii sale. Ce putem pune în balanță în legătura cu el? Dat fiind că al treilea Reich a fost înfrânt şi comuniştii au sfârşit prin a-şi impune dictatura asupra României, o dictatură feroce care va dura mai mult de patru decenii, prima impresie pe care ne-o produce Guvernul Național Român este a unei încercări în van. Oare, nu devine şi mai patetică aceea a generalului De Gaulle care în iunie 1940 s-a adresat compatrioților săi, de la Radio Londra, şi nu a primit din partea poporului său decât dispreț şi ură? Întreaga Franță era de partea lui Petain şi vocea lui De Gaulle nu i s-a părut a fi a unui patriot, ci a unui trădător. Patru ani mai târziu De Gaulle intra în Paris ca un învingător şi ca un salvator al patriei. Pentru el fusese o dură traversare, căci guvernele aliate (cel englez, nord-american şi cel sovietic) nu văzuseră în el decât un ambițios fără nici o reprezentativitate. În interiorul țării sale, "rezistența", în măsura în care ea exista (niciodată nu a avut forța pe care pretind să o demonstreze filmele), se afla sub controlul comuniştilor care nu vedeau în De Gaulle conducătorul lor. Cu toate astea repetăm, De Gaulle a învins şi s-a impus. Va ajunge să fie un simbol al Franței şi este privit chiar şi astăzi ca un erou național. Ce diferență există între De Gaulle şi Sima? Doar una: De Gaulle s-a aflat în tabăra învingătorilor, Sima în cea a înfrânților.

Credem că această comparație este o bună modalitate de a sublinia importanța istorică a Guvernul Național Român. Dacă ar fi fost favorabilă soarta celui de-al treilea Reich în război (un război este prin definiție un moment istoric deschis, în care totul este posibil), astăzi De Gaulle nu s-ar afla în nici o carte de istorie, iar Horia Sima ar ocupa un loc de seamă în ea. Nu e vorba de a face o inutilă punere în scenă a "istoriei ficțiune", ci de a încerca să poziționăm Guvernul Național Român al lui Horia Sima în adevăratele sale coordonate istorice.

Notă:

1. Vezi în această colecție şi editorial, titlurile "Spada Islamului", "Rupând Lanțurile" sau "Comandourile din Caucaz", cu privire la lumea arabă (cea dintâi) şi la variatele naționalități ale URSS-ului (a doua şi a treia).

CAPITOLUL VIII
Armata Națională Română

Românii care s-au grupat în jurul guvernului din exil al lui Horia Sima nu au făcut-o pentru "a face politică", nici pentru a sta cu brațele încrucişate văzând cum evolua conflictul, ci cu speranța că Wehrmacht-ul va recorecta situația militară germană. Scopul lor era de a lupta sub orice formă împotriva Armatei Roşii. Nu era vorba atât de crearea unui guvern, cât de a pune pe picioare o armată. Disponibilitatea legionarilor de a lupta imediat se manifestase prin participarea lor la luptele din Banat descrise în capitolul VI, participare modestă, dar de o însemnătate simbolică majoră.

Pe de altă parte, când Sima i-a regrupat pe susținătorii săi fideli în Viena, existaseră încă posibilități reale de a se întoarce în România prin forța armelor. Deşi sovieticii ocupaseră rapid majoritatea teritoriului României, prin toleranța numeroşilor ofițeri trădători ai Armatei române, ar fi fost posibil şi în Banat, ca şi în Transilvania de nord să se lanseze o contraofensivă, care să elibereze, cel puțin parțial, teritoriul român. Germania avea efective umane restrânse şi nimeni nu nega asta. De aici, urgența creării unei Armate Naționale Române (de acum înainte ANR), care să poată să ajute Wehrmacht-ul în lupta pentru România. Sima şi susținătorii lui gândeau că, în cel mai rău caz, frontul se va stabiliza în Transilvania, datorită favorabilelor caracteristici geografice ale regiunii, mărginită de către arcul muntos al Carpaților.

Pentru cel de-al treilea Reich, posibilitatea de a se baza, ca aliat, pe ANR avea o importanță majoră. Cu privire la asta, Faust Brădescu scrie:

"Din punct de vedere german, abandonul României a atras cu sine probleme grave în frontul militar cel mai important, cel din Est. În aripa sudică a acestui front, o dată scos din luptă dispozitivul german (Grupul de Armate Ucraina Sud), trupele sovietice aveau drum liber

către Balcani şi Transilvania. Planul german, formulat imediat, de a bloca trecerea Carpaților era problematic, căci rezervele militare germane din regiunea transilvană nu erau suficiente pentru a stabili o linie de rezistență satisfăcătoare. Trupele germane din Balcani, împrăştiate pe o arie imensă şi hărțuite permanent de către partizanii comunişti, nu puteau trimite nici măcar două sau trei divizii, pentru a întări frontul din Transilvania, care rămânea astfel la mila tancurilor ruse. Situația nu era de loc promițătoare şi s-a prevăzut o retragere generală din aria balcanică."

"În ceea ce priveşte restructurarea frontului din Transilvania, terenul era propice. Fără îndoială, avansul sovietic nu putea fi oprit fără organizarea unei rezistențe locale române, care să ajute forțele germane slăbite. Organizarea ANR-ului, format din voluntari, s-a transformat astfel într-o obsesie pentru conducerea germană. Sentimentele anticomuniste ale românilor erau bine cunoscute, românii şi germanii luptaseră împreună în anii anteriori, pentru acelaşi ideal. Existau, în principiu, perspective încurajatoare."

De fapt, voința legionarilor de a înfrânge Armata Roşie se potrivea perfect cu necesitatea pe care trupele germane o aveau de a conta pe întăriri din partea trupelor aliate române. Fără îndoială, să pui pe picior de luptă o armată nu este ceva ce poate fi făcut în puține zile, nici măcar în săptămâni sau luni. Pentru a începe, era nevoie de o voință puternică şi o capacitate de sacrificiu. Doar Legiunea putea să aducă ambele calități, dar în lungii ani de captivitate în Germania, militanții săi nu primiseră nici un tip de instrucție militară. Astfel că, din nefericire, Legiunii îi era aproape imposibil să pună imediat pe picioare o organizație militară.

Fără îndoială, obiectivul de a crea o ANR a fost obsesia lui Sima şi a legionarilor săi, din momentul în care au fost eliberați pe 24 august. Obiectivele care trebuiau îndeplinite prin intermediul creării acestei ANR erau următoarele:

- a exprima în mod deschis şi clar respingerea trădării din 23 august.
- a demonstra opiniei publice voința Mişcării Legionare de

a continua lupta pentru libertatea României

- a oferi o probă palpabilă a legitimității guvernului din exil.

Cu privire la ultimul punct Brădescu scrie:

"Existența unei armate în cadrul unui guvern de excepție, cum era cazul celui de la Viena, care se opunea unei 'situații de fapt', neadmise de către mulți, testa capacitatea de opoziție şi reprezentativitatea guvernului excepțional. De aceea întregul guvern cu această caracteristică, ținând cont de finalitatea pe care o urmărea, trebuie să prevadă necesitatea creării prin propria forță a unui atac, a unui nucleu de rezistență armată (...). În plus, doar bazându-se pe aceasta forță armată, poate să eludeze acuzația de a fi doar un 'guvern fantomă, un simplu 'guvern satelit', creat pentru ca o putere străină să facă față necesităților sale de propagandă."

Dat fiind că Sima a dorit în orice moment să se bucure de o adevărată independență față de Germania, în curând a devenit vizibil că aceasta nu putea fi posibil fără ajutorul unei ANR.

"De aceea, continuă să spună Brădescu, de la început preocuparea fundamentală a şefului Legiunii a fost structurarea unei ANR. Toate întrevederile oficiale, toate discuțiile din sânul Mişcării Legionare, precum şi intervențiile în fața refugiaților români, de toate tipurile şi categoriile, s-au învârtit în jurul acestei probleme, care devenise obiectivul numărul unu al efortului legionar".

Punând în balanță motivele pro şi contra, pe 29 septembrie 1944, Sima a dat, în cele din urmă, ordinul creării ANR. Pe 1 octombrie, un prim contingent, format din 70 de militanți legionari, s-a prezentat la "Arsenalul din Viena" pentru a se înscrie. Lor li s-au adăugat, imediat, câțiva dintre militanții legionari refugiați, din Banatul sârbesc, imediat ce au ajuns în Viena, astfel încât s-a ajuns la numărul de 100 de oameni.

Înrolarea se făcea cu scopul de a crea ANR-ul, dar, din motive evidente, se concretiza prin înscrierea în forțele armate germane. Era de negândit că ANR-ul va continua ca o structură autonomă. Deşi cei care făceau parte din ea se simțeau ca o avangardă a unei adevărate armate române, de fapt nu erau decât un grup redus de oameni. Chiar şi dacă

ar fi fost câteva mii, în acel moment nu se putea gândi organizarea ca o armată total independentă de cea germană. Asta n-ar fi dus decât la o cheltuială inutilă de oameni şi resurse, prin duplicarea structurilor şi serviciilor. Cel mai simplu era să se folosească întreaga structură de instrucție, logistică, lanțuri de conducere, etc. a forțelor armate germane, inserând ANR-ul ca o unitate voluntară străină. În plus, armata română încorporându-se în tabăra aliaților şi luptând alături de sovietici, nu încăpea în discuție trimiterea voluntarilor români cu uniformele sale proprii, cele tradiționale, ale Armatei române. Aceasta nu putea duce decât la alte încurcături echivoce.

Astfel încât, înscrierea în ANR se transforma, în practică, într-o înrolare în Forțele Armate Germane. Diferitele ramuri ale acestora (Armata Luftwaffe, Kriegs, Marine şi Waffen SS) se bazau, la acest nivel al războiului, pe numeroşi străini, în multe cazuri, organizați în unități militare compacte. Contingentul român va sfârşi prin a fi încadrat în Waffen SS. Motivele pentru asta nu sunt greu de înțeles. Era normal ca liderii exilului român să prefere patronajul Waffen SS, în locul celui al armatei obişnuite germane, căci nimeni nu putea uita că, în timp ce tancurile Armatei germane se îndreptaseră spre Bucureşti pentru a-l ajuta pe Antonescu, SS-ul riscase mult pentru a-i scoate din România pe legionari, în dureroasele momente din ianuarie 1941. Armata germană era privită cu suspiciune: mulți dintre generalii săi încercaseră să-l omoare pe Hitler, într-o operațiune care semăna foarte mult cu lovitura de stat împotriva lui Antonescu şi care ar fi putut duce la o capitulare imediată. Pentru români, Armata germană era suspectă politic şi, pe de altă parte, nu avea inoculat puternicul fanatism care, la acea dată a războiului, continua să anime Waffen SS.

Acestea apăreau aureolate prin magnifica foaie de servicii din toate campaniile, din toate fronturile. În plus, de când Waffen SS trecuse peste îngustele bariere ale germanismului şi se lansaseră într-o adevărată internaționalizare, admițând în rândurile sale voluntari din toate colțurile Europei, tinerimea europeană, anticomunistă şi angajată în ideologia revoluționară fascistă, era atrasă ca un magnet către rândurile Waffen SS. Se dăduseră exemple, ca cel al Franței, în care

ajunseseră să coexiste voluntarii francezi în Armata germană (Legiunea Voluntarilor Francezi, LVF) şi altă unitate franceză creată, după aceea, în Waffen SS (Brigada SS "Frankreich"). Într-un mod semnificativ, elementele cele mai luptătoare şi implicate au optat pentru înscrierea în unitatea franceză a Waffen SS sau, dacă serveau deja în LVF, au cerut transferul.

Oricum, deşi Sima şi legionarii ar fi vrut ca ANR-ul să rămână sub patronajul armatei normale germane şi nu sub cel al Waffen SS, e greu de crezut că ar fi obținut asta. La acel nivel al războiului, Waffen SS realiza un efort extraordinar pentru a capta din ce în ce mai multe unități străine. Într-o formă repetată, insistau ca unele unități străine încadrate în armată să fie transferate la Waffen SS. Asta s-a obținut în câteva cazuri şi suficiente unități de voluntari din Caucaz şi Asia Centrală au ajuns să treacă din armata propriu zisă în unitățile Waffen SS. Acelaşi lucru s-a întâmplat şi cu LVF, care a fost amestecată cu Brigada SS franceză, într-o nouă unitate pusă sub egida Waffen SS. În alte cazuri, transferul s-a făcut doar nominal. Legiunea indiană sau Corpul de cavalerie cazac, de exemplu, au fost transferate cu numele, în Waffen SS, iar voluntarii lor niciodată nu au folosit uniformele şi nu s-au integrat în mod efectiv în structură.

Pe de altă parte, de la încercarea de asasinare a lui Hitler, "Reichsführer-ul SS", Himmler, fusese numit şeful armatei de substituție (1) şi, în această poziție, era responsabil cu crearea şi organizarea de noi unități. Fără disponibilitatea lui Himmler de a oferi arme, echipamente sau instructori, era greu ca încercarea de a crea ANR-ul să continue, astfel încât, pentru a pune pe picioare rapid ANR-ul era de preferat ca aceasta să se adăpostească sub patronatul Waffen SS decât sub cel al armatei normale.

Himmler, de fapt, dorea cu maxim interes să se bazeze pe români în crearea unei noi unități a Waffen SS. Întrucât în țările aliate celui de-al treilea Reich începuseră să se manifeste cazuri de trădare şi schimb de tabere, "Reichsführer-ul SS" considerase că crearea de noi unități străine în Waffen SS, era cea mai buna formă de a întări voința acestor țări de a lupta în continuare. Astfel, de exemplu, când, în Italia,

noul regim creat de către Mussolini, în nordul Italiei, Republica Socială Italiană (RSI) a decis să creeze noi Forțe Armate Republicane, "Reichsführer-ul SS" a reuşit să creeze în acelaşi timp o legiune SS italiană, cea care va fi mai târziu Divizia 29 a Waffen SS. Ceva asemănător se va întâmpla în Ungaria, când, după înfrângerea lui Horthy, liderul naționalist ungur Szalassi a preluat puterea cu ajutorul germanilor. În schimbul sprijinului german, pentru ajutorul reorganizării Armatei maghiare, "Reichsführer-ul SS" a reuşit ca Szalassi să autorizeze recrutarea şi organizarea a patru divizii ungare ale Waffen SS, deşi doar două au reuşit să fie activate (Diviziile SS a 25-a şi a 26-a). Cazurile României şi Bulgariei au oferit două noi posibilități de expansiune a Waffen SS, pe care "Reichsführer-ul SS" nu le lăsa să-i scape. Dar orice uniformă ar fi purtat, voluntarii români ai ANR-ului se simțeau ca fiind membri ai unei adevărate armate române.

Trecând la altă temă, era evident că contingentul inițial, format dintr-o sută de militanți ai Mişcării Legionare, nu era suficient pentru a constitui o armată. Trebuiau exploatate noi izvoare de recruți. Existau diferite căi pentru asta:

- Coloniile de români stabiliți în cel de-al treilea Reich şi în teritoriile controlate de către el.
- Militarii români care se aflau în Germania. Existau câteva sute. Unii erau răniți şi se recuperau în spitalele germane, dar majoritatea lor erau ofițeri, subofițeri şi soldați specialişti, care urmau cursurile de instrucție în şcoli militare germane.
- Dezertorii care abandonau Armata română pentru că nu puteau îndura alianța cu sovieticii.
- Refugiații care au putut să scape din România.
- Prizonierii care proveneau din Armata română, care acționa împotriva germanilor şi care puteau fi convinşi .
- Minoritatea română din Ungaria, care locuia în Transilvania nordică şi centrală, care, între 1918-1940, fusese teritoriu român. Aceasta era cea care, potențial, oferea un număr mare de posibili recruți şi, fără îndoială, a fost o

speranță nerealizată. În timpul campaniei din Rusia, fuseseră destule cazuri de militari unguri, de naționalitate română, care au dezertat din unitățile lor, pentru a ajunge în zona de desfăşurare a forțelor române, unde au solicitat înscrierea. Mişcarea Legionară a încercatla autoritățile ungare, posibilitatea de a recruta militarii lor de origine română, dar acestea au refuzat cu vehemență. Schimbarea guvernului în Ungaria, la jumătatea lui octombrie, când reacționarul Horthy a fost substituit de către liderul Szalassi, ar fi putut să favorizeze un aranjament politic româno-ungar, dar la puțin timp după ce acesta s-ar fi produs, pe 25 octombrie, întreaga Transilvanie centrală şi nordică, sub suveranitate ungară şi cu populație română, se afla deja în mâinile sovieticilor şi ale noilor lor aliați, românii.

Se ştie că, în timpul acelor luni, mulți soldați din Armata ungară de naționalitate română, în timpul bătăliei, au dezertat din unitățile ungare, pentru a trece în liniile române. Şi mai frecvent, a fost cazul tinerilor din minoritatea română a Ungariei, care au refuzat înscrierea în armată. În cele din urmă, încrederea în românii din Transilvania a fost atât de scăzută, că Armata ungară a renunțat să-i încadreze în unitățile de luptă şi îi alipea doar unităților auxiliare de construcții militare. Din vina puternicei animozități, care-i făcea pe naționaliştii unguri şi pe cei români să se înfrunte, în ciuda poziției anticomuniste comune, ampla bază demografică pe care o reprezentau românii din Transilvania nordică şi centrală, s-a pierdut, aproape în întregime, pentru scopul luptei împotriva Armatei Roşii. De această nerozie au profitat noile autorități de la Bucureşti, care şi-au pus întreaga emfază în a semnala că România urma să-şi recupereze Transilvania (uitând să spună că asta era în locul pierderii Basarabiei şi Bucovinei). Ticălosul act de trădare şi proastă încredințare a țării ocupanților sovietici, au putut fi camuflate astfel poporului român, căruia i s-a argumentat că totul era o manevră patriotică pentru a recupera Transilvania dorită.

Oricum, în doar trei luni, primii 100 de voluntari urmau să devină 12.000 de oameni, astfel încât ANR-ul nu mai avea doar valoare simbolică.

La puțin timp după înscrierea celor 100 de militanți legionari,

exemplul le-a fost urmat de către mai multe sute de ofițeri, subofițeri şi soldați români, care urmau cursuri de capacitare în instituțiile germane sau se aflau în spital în convalescență. Contingentului astfel reunit i s-a ordonat, pe 3 octombrie 1944, să mărşăluiască către Frankfurt în ale cărui proximități (Grosskirschbaum, pentru a fi exacți) germanii stabiliseră un "Centru de concentrare pentru români". La trei săptămâni după decretul care crea ANR-ul se strânseseră deja 1.000 de voluntari, care, pe 20 octombrie, au primit vizita lui Sima. Legionarii erau acum doar o minoritate în interiorul contingentului ANR-ului, dar, fiindcă era vorba de un grup foarte unit şi motivat, se spera că o să poată să imprime, în colectivul de voluntari, un mare spirit de luptă.

Încorporându-se deja, aproape în totalitate, militarii români care se aflau în Germania după pierderea Transilvaniei, posibilitățile de creştere păreau încheiate. Dar nu era aşa; Armata română, care lupta alături de sovietici, urma să aducă o cantitate surprinzătoare de noi voluntari. Câțiva ofițeri şi soldați români dezertau singuri sau în grupuri mici şi, cu un mare risc, treceau liniile germane, pentru a cere înscrierea în ANR. Principele Sturdza, ministrul afacerilor externe al Guvernului de la Viena, spunea despre asta:

"Ambasadorul german, Altenburg, m-a anunțat într-o zi că au ajuns în liniile germane trei ofițeri români şi că unul dintre ei se numea ca mine. Şeful sectorului ne întreba, prin intermediul lui Altenburg, dacă cunoşteam aceste persoane. Le cunoşteam foarte bine, unul dintre ei era chiar fiul meu, Ilie Vlad, şi eram sigur că ar fi făcut totul pentru a se uni eforturilor noastre. Însoțitorii fiului meu erau: doctorul Bulbuc şi un altul, pe care o să-l numesc locotenentul Aureliu, un curajos erou care va traversa mai târziu liniile inamice, de două ori, în misiune specială."

Dar, această încorporare sporadică de dezertori şi refugiați nu putea permite o creştere rapidă a ANR-ului. Unica posibilitate de expansiune masivă era capturarea unor cantități mari de prizonieri, care puteau fi convertiți în voluntari, sau dezertarea în masă a vreunei mari unități române. Evident, nici una dintre aceste două eventualități nu ar fi fost posibilă, dacă Armata română ar fi fost încântată de recenta

colaborare cu Armata Roşie. Dar nu era cazul.

De-abia se produsese schimbul de tabără al României şi începuseră deja eliminările ofițerilor români, inclusiv ale acelora care ascultaseră ordinul Regelui de a întoarce armele împotriva germanilor. Generalii Steflea şi Dumitrescu, pe care-i considerau "antonescieni", au fost demişi din posturi, pe 29, respectiv 31 august, deşi nici unul dintre ei nu mişcase un deget pentru a-l apăra pe Antonescu.

Prima deziluzie a militarilor români a fost când României nu i s-a oferit statutul de "co-beligeranță", pe care aliații îl recunoscuseră, de exemplu, în cazul guvernului Badoglio în Italia. Nu că acesta ar fi însemnat prea mult, ci pentru că, "co-beligerante" erau numite țările ce nu erau din categoria "aliaților" şi a drepturilor pe care aceasta le presupunea. Anglia şi Statele Unite au avut încercări timide pentru ca acest statut să fie oferit şi României, dar s-au lovit de opoziția frontală a ruşilor. Astfel încât, România participa activ în războiul împotriva celui de-al treilea Reich, fără a primi nici cea mai mică garanție politică asupra viitorului său.

Pe de altă parte, termenii armistițiului româno-sovietic, din 12 septembrie, prevedeau ca România să contribuie în lupta împotriva Germaniei cu un total de 12 divizii. Din dorința sa de a i se ierta trecuta alianță cu Reich-ul, guvernul român a plusat şi, în octombrie 1944, de exemplu, avea 19 divizii care luptau împotriva germano-ungarilor. Sovieticii au acceptat foarte încântați asta, căci în sectorul Transilvaniei şi împotriva ungurilor, românii luptau cu ardoare. Dar obiectivul final al sovieticilor era de a slăbi la maxim Armata română. Din acest motiv, pe 26 octombrie, fiind terminată recuperarea Transilvaniei nordice şi centrale, conducerea Armatei Roşii a cerut României să limiteze dimensiunea armatei sale la 12 divizii. Guvernul român a protestat şi sovieticii, gândind că fiecare soldat român economisea un soldat sovietic, au acceptat ca, la finalul războiului, România să poată să aibă mai multe unități. Asta nu era compatibil cu interesul lor de a reduce puterea de luptă a Armatei române. Un bun exemplu îl constituie Divizia de tancuri blindate română, căreia sovieticii nu-i dădură nici o dotare materială, astfel încât, la puțin timp după începerea operațiunii

împotriva Wehrmacht-ului, a pierdut întreaga putere armată şi a fost dizolvată. Sovieticii au redus Armata română la o simplă formație de infanterie, lipsind-o de toate trupele sale de specialişti. Evident, era vorba de o manevră, care tindea să scadă puterea Armatei române, singurul potențial inamic care ar fi fost capabil să se opună proiectelor lor de sovietizare a României. Mark Axworthy scrie:

"Uniunea Sovietică a aplicat împotriva României un embargo neoficial de arme, în perioada 1944-1945. Acest embargo contrastează, în mod evident, cu oferirea masivă de armament şi echipamente sovietice, bulgarilor şi iugoslavilor, pentru că aceste țări aveau afinități etnice, istorice şi ideologice cu ruşii. Doar în România se crease o armată aliată care nu se înclina către URSS, din motive ideologice sau etnice. În plus, Armata Roşie a cerut predarea întregului material care fusese capturat de la Armata Roşie de către români şi care constituia o bună parte din echipamentul său. Între 24 august 1944 şi 12 mai 1945, Armata Roşie a privat Armata română de 10% până la 60% din diferitele tipuri de armament, 10% până la 35% din diferitele tipuri de vehicule şi 35% din materialul de inginerie."

Pe scurt, alianța cu Armata Roşie a însemnat pentru români pierderea unei mari cantități de armament şi echipamente, ceea ce a redus masiv puterea sa de foc. Evident, Armata Roşie nu avea încredere în ei şi îi dorea doar pe post de "carne de tun". Pe de altă parte, prezența ofițerilor sovietici în unitățile militare române a devenit de nesuportat. "Consilieri" sovietici au fost desemnați în toate unitățile române, inclusiv la nivelul batalionului. Pentru că nu se permitea prezența "ofițerilor de legătură" români în unitățile sovietice, era clar că nu se dorea o îmbunătățire a coordonării, ci doar o modalitate de control a ofițerilor români.

În timp ce Armata română era slăbită şi controlată astfel de către "aliații" sovietici, Divizia "Tudor Vladimirescu", formată din românii care serveau Armata Roşie, era întărită la maxim. Unitatea nu a intrat în lupta decât după schimbul de tabără al României, căci sovieticii, cu o mare abilitate politică, priveau Divizia "Tudor Vladimirescu" ca pe o bază politică şi nu ca pe o forță militară. A o împinge în oricare altă

bătălie feroce presupunea pierderea unor mii de oameni, care erau potențial mai utili pentru asigurarea sovietizării României. După 23 august, Divizia "Tudor Vladimirescu" a intervenit episodic în lupte, încercând întotdeauna să-şi mențină intact potențialul. Mai târziu, URSS-ul va crea o a doua divizie de voluntari români, recrutând, la început, prizonierii cu această naționalitate, pe care îi aveau deja în mâinile lor. Acum era mult mai uşor să organizeze o divizie de acest tip, căci oficial, România şi URSS-ul luptau în aceeaşi tabără. Noua divizie română numită "Horia, Cloşca şi Crişan" a fost, în cele din urmă, transferată în Armata română, alături de Divizia "Tudor Vladimirescu". Ambele erau piese cheie pentru impunerea comunismului în România; dar, nu se poate spune mare lucru de rolul lor în lupta împotriva celui de-al treilea Reich.

Proporțional cu planurilor sovietice pentru România, care deveneau din ce în ce mai evidente, creştea nemulțumirea militarilor români. Sovieticii, pe fondul acestei evoluții, impuneau eliminări constante ale ofițerilor, ceea ce se reflectă în schimbările frecvente ale comandanților în marile unități. Dacă vreun ofițer devenea, cât de puțin, suspect era acuzat de comiterea de "crime de război", în timpul când Armata română operase în teritoriul sovietic şi imediat Guvernul de la Bucureşti era obligat să-l destituie. Între august 1944 şi mai 1945, au existat cinci schimbări ale conducerii Armatei a 4-a române. În aceeaşi perioadă de timp, Corpul 6 al Armatei române a avut 7 comandanți, iar Divizia a 6-a şi-a schimbat şeful de 9 ori, în timp ce Divizia 18 a avut la conducere 8 comandanți diferiți. Făcând o medie a existenței la conducerea unei mari unități române, prea rar depăşeau o lună, ceea ce demonstrează dificultatea crescândă a sovieticilor de a găsi ofițeri viabil politic. După Mark Axworthy:

"Profunzimea resentimentului față de ruşi rămâne bine ilustrată de faptul că, în timp ce, în august, germanii fuseseră incapabili de a obține vreun general român care să treacă de partea lor, în octombrie, a fost posibil să fie convins generalul Platon Chirnoagă să devină Ministrul Apărării al guvernului lui Horia Sima, la puțin timp după prinderea sa în zona râului Tisa."

Chirnoagă, pe acea vreme general de brigadă, comanda Divizia a 4-a de infanterie română. Această unitate, integrată în Corpul 4 al Armatei române, supraveghea un capăt de pod, pe râul Tisa, aproape de Szolnok, la sud-est de Budapesta. Pe 19 octombrie, Corpul 4 de Armată română a fost atacat frontal de către unguri, în timp ce în flancurile Diviziei a 4-a pătrundeau cleştele format din elementele germane ale Diviziei 24 Panzer şi ale Diviziei de grenadieri blindați Poliția SS. Românii au luptat cu devotament împotriva ungurilor, care îi atacau frontal, dar la sfârşitul a 30 de ore de luptă fără încetare, erau dispuşi să se predea în fața germanilor care intraseră în ariergarda lor. Astfel, au căzut în mâinile germanilor câteva mii de prizonieri români, inclusiv un general.

La puține zile după punerea sa în captivitate, generalul Chirnoagă primea vizita unui ilustru lider legionar, Vasile Iasinchi. Mişcarea Legionară oferea o maximă importanță faptului de a avea un general român, care să se afle la conducerea ANR-ului. Asta era vital întrucât, în caz contrar, ar fi trebuit subordonată ANR unui conducător german, ceea ce părea absolut inacceptabil, căci mai mult decât pata pe care ar fi pus-o pe onoarea românilor, ar fi însemnat şi o diminuare în autonomia față de guvernul Reich-ului. Mai mult, soldații şi ofițerii din ANR vedeau, cu reticență instinctivă, faptul de a fi conduşi de către un general străin, ceea ce ar fi micşorat recrutările şi moralul de luptă.

Sima se consultase cu fostul ambasador al lui Antonescu la Berlin, generalul Ion Gheorghe, dar fără a avea succes, întrucât acesta continua să fie un duşman al Mişcării Legionare.

În schimb, întrevederea Iasinchi – Chirnoagă, de la 1 noiembrie a fost pozitivă. La acea dată, la doar două luni de la lovitura de stat împotriva lui Antonescu, multor ofițeri români li se diminuaseră perspectivele. Sovieticii doreau doar să utilizeze Armata română ca pe o "carne de tun", fără a-i conferi măcar statutul de co-beligerantă, diminuând la maxim potențialul său militar şi greutatea politică, pentru a o împiedica să fie vreodată o barieră eficace împotriva sovietizării României. De-a lungul zilelor următoare, Chirnoagă a discutat intens cu ofițerii săi. În ziua de 7, Sima s-a întâlnit cu

Chirnoagă. Brădescu scrie despre asta:

"A fost o întâlnire foarte importantă, în timpul căreia s-au discutat detaliat perspectivele noului guvern şi importanța lui pentru viitorul românilor. Expunerea şefului Mişcării Legionare, Horia Sima, l-a convins pe deplin pe Chirnoagă, întrucât ideile de fond coincideau cu cele ale ofițerilor români. Acestea nu plecau în nici un caz de la vreo legătura anterioară sau de obligații față de Germania, ci erau doar expresia celui mai curat sentiment patriotic."

"Printre altele s-au discutat principiile organizării ANR-ului în cadrul Guvernului Național Român. Propunerile generalului Chirnoagă coincideau, în mod plenar, cu planul deja structurat de către Mişcarea Legionară:

"- Conducerea. Trebuia să revină unui general român."

"- Trupele. Puteau fi constituite din prizonieri români, din ofițeri şi subofițeri care se aflau în Germania în diferite şcoli de specializare, din militanți legionari, din membri ai minorității etnice din Transilvania, care ar fi putut avea cetățenie română şi care doreau să slujească într-o unitate română şi din refugiați români care ajunseseră pe teritoriul german."

"- Poziția definitorie. Divizia sau diviziile care puteau fi organizate ar fi fost considerate o Armată Națională, care nu se afla în slujba unui partid."

"- Organizarea. Începutul oficial al ANR-ului era în aceeaşi zi în care se declara oficial instituit Guvernul Național Român."

"- Activitatea. Participarea pe front a trupelor ANR-ului se limita doar la lupta împotriva Armatei Roşii. Aceste forțe nu vor fi folosite împotriva unităților române şi nici a aliaților occidentali."

"Această întâlnire a fost decisivă. Generalul Chirnoagă a acceptat să intre în guvern, punându-se astfel capăt neliniştii române. Mai mult, mii de soldați şi civili români aderaseră cu entuziasm la formațiunea ANR-ului. În acelaşi timp în care era numit generalul Chirnoagă ca şef al ANR, s-au intensificat, de asemenea, recrutările viitorilor combatanți. A crescut în special numărul ofițerilor. Astfel încât, Statul Major al ANR-ului a putut fi constituit cu rapiditate.

Generalul Chirnoagă, conducătorul ANR-ului, conta în Statul Major pe sprijinul colonelului Alexandrescu, al locotenent-colonelului Ciobanu şi al comandorului Eugen Băilă."

Să adăugam aici că atât Alexandrescu, cât şi Ciobanu proveneau din aceeaşi Divizie a 4-a, asemenea lui Chirnoagă, unde primul condusese un regiment de infanterie şi cel de-al doilea fusese şeful Statului Major.

Generalul Chirnoagă nu era un militar faimos. Din cauza rangului său, general de brigadă, se afla în organigramă mai jos decât generalii diviziei. Dar avea o fişă de servicii cu adevărat strălucită. Provenea dintr-o familie umilă de țărani moldoveni. Tânărul Chirnoagă a ales cariera militară, devenind, în 1913, elev al Scolii de ofițeri din Bucureşti. Locotenent din data de 15 iunie 1915, a fost trimis la Regimentul 17 de artilerie din Bacău. Cu această unitate a participat în cel dintâi Război Mondial pe care românii îl cunosc în analele lor ca Războiul de Reîntregire Națională. De asemenea, a participat în campania împotriva Ungariei comuniste ajungând la gradul de căpitan şi şef de baterie. Între 1923 şi 1925 Chirnoagă a urmat cursurile Scolii superioare de război obținând diploma Statului Major. Puțin mai târziu, a fost trimis într-un regiment de infanterie şi apoi comandant al Statului Major al trupelor de munte. Mai târziu este mutat la Secția de operațiuni a Statului Major român. Locotenent-colonel din 1936, noua ascensiune presupune conducerea Regimentului 1 de artilerie de frontieră (în Divizia 1 de frontieră). Între 1936 şi 1939, când obține gradul de colonel, a fost însărcinat cu diferite misiuni. La puțin timp după atacul german asupra Poloniei şi începerea celui de-al doilea Război Mondial, pe 11 septembrie, Chirnoagă este numit şef de operațiuni în Armata a 3-a română, sarcină pe care o îndeplinea cu demnitate când România a intrat în războiul împotriva URSS-ului. În timpul luptelor din Crimeea, în 1941-1942, a condus una dintre unitățile de artilerie care a participat in bătăliile de la Kerci şi Sevastopol. Reactivându-se Armata a 3-a, în Campania din 1942, este numit din nou ca director adjunct al Statului Major. Ocupând un asemenea post, a participat în marile bătălii din cotul Donului şi din

jurul Stalingradului.

În ianuarie 1944, Chirnoagă, obținea gradul de general de brigadă, primind conducerea unei brigăzi de artilerie. Pe 23 august 1944 se afla în permisie; auzind veştile a decis să se întoarcă la unitate. Nu a putut să ajungă până la ea, ci doar la Cartierul general al Armatei a 4-a, unde a luat cunoştință de marea catastrofă, care se întâmplase. Dat fiind că încă sovieticii nu semnaseră nici un armistițiu şi făceau prizonier pe orice român întâlnit, Chirnoagă şi alți ofițeri (alături de alți 4 generali) a decis să încerce să fugă către Bucureşti, unde ajunge traversând drumuri muntoase.

Odată semnat armistițiul cu sovieticii, noile autorități au încercat să reorganizeze, în mare grabă, Armata română. Lui Chirnoagă i s-a oferit conducerea Diviziei a 4-a, recent reconstituită (care fusese ca şi pulverizată în luptele de la sfârşitul lui august). Divizia a 4-a, cu Regimentele de infanterie 5, 20 şi 21, şi Regimentele de artilerie 2 şi 10, a fost trimisă pe jos spre frontul din Ungaria, unde a întâlnit în noaptea de 16 spre 17 octombrie, o divizie sovietică la capul de pod de pe Tisa, în Szolnok. Restul îl cunoaştem deja sau îl vom vedea în aceste pagini.

Chirnoagă, mulți dintre ofițerii săi şi mulți dintre soldați vor opta să se unească ANR-ului embrionar. Încorporarea lor a reprezentat o uşurare, căci a permis multiplicarea de zece ori a efectivelor acesteia. Dar ceea ce ne interesează acum este să vedem dacă acesta á fost un caz excepțional, sau era simptomul unei realități mai profunde. Astăzi ştim că ceea ce Chirnoagă a realizat se încercase şi de către alți ofițeri ai Armatei române. Generalul Avramescu, comandant la conducerea Armatei a 4-a române, a încercat, în iarna 1944-1945, o mare operațiune constând în trecerea cu toate trupele în tabăra germană. Faptul, pus în evidență de către un istoric, Andreas Hillgrüber, a fost reconstruit în detaliu de către marele istoric militar, Peter Gösztony. În noiembrie 1944, pentru a sonda posibilitatea unui schimb de tabăra al trupelor sale, Avramescu a trimis, peste linia de luptă, către teritoriul aflat sub control german, pe unii dintre prietenii săi apropiați, un inginer român de proveniență "volksdeutsche", numit Kurz. Acesta a luat contact

rapid cu guvernul lui Horia Sima şi a făcut o alocuțiune radiofonică de la postul Radio Viena, povestind realitățile României sub dominarea sovietică. Emisiunea a fost ascultată în Cartierul general al Armatei a 4-a române şi generalul Dragomir, şef de Stat Major, a informat rapid Bucureştiul, care era la zi cu întâlnirile dintre Avramescu şi Kurz. Înalta Conducere Română a ordonat ca Avramescu să abandoneze imediat frontul, adăpostindu-l în casa de la Brăila. Dar noul comandat al Armatei a 4-a, Dăscălescu, nu avea abilitatea profesională a celui dintâi, astfel încât sovieticii înşişi au cerut ca Avramescu să se întoarcă pe front şi să-şi reia conducerea, pe 18 februarie. Dar, la aceeaşi dată, sovieticii au fost informați despre "cazul Kurz" şi, la puțin timp după, pe 2 martie, Avramescu era din nou demis, prin ordinul direct al Înaltei Conduceri Sovietice, sub acuzația formală de a fi intrat în contact cu guvernul exilat al Gărzii de Fier. A fost executat la puțin timp după aceea, în teatrul de operațiuni ungar. Trădătorul, generalul Dragomir, nu a avut mai mult noroc: sovieticii, mânioşi că nu le comunicase direct şi imediat intenția de schimb de tabără a lui Avramescu, l-au arestat şi deportat în "Gulag", unde va rămâne până la moartea lui Stalin, în 1953, când i s-a permis să se întoarcă în România.

Este evident că, deşi Avramescu ar fi trecut în totalitate Armata a 4-a în rândurile Wehrmacht-ului, aceasta nu ar fi afectat soarta finală a războiului; dar ce am povestit aici e elocvent: asupra imensului potențial "subversiv" pe care îl încarnau atât guvernul Sima, cât şi ANR-ul. Cu cei aproximativ 12.000 de oameni înscrişi pentru a se alipi rândurilor, datorită încorporării masive a soldaților din divizia lui Chirnoagă, ANR-ul se putea gândi deja la organizarea unei unități militare consistente. Brădescu scrie despre asta:

"ANR-ul nu a fost o ficțiune, aşa cum au încercat să o definească, mai târziu, câțiva comentatori, subliniind în scrierile lor că nu fusese vorba de o armată, ci de nişte simple trupe auxiliare, care au fost implicate de către germani în ariergarda frontului, pentru misiuni de supraveghere şi alte prestații analoage."

"Însăşi denumirea sa anulează încercările de subapreciere a poziției acestei forțe militare. Nu pot purta numele de Armată

Națională câteva trupe auxiliare. Acest tip de trupe nu posedă propriul steag, nu primesc instrucțiuni pentru a lupta pe front, nu sunt organizate în divizii armate şi, mai ales, nu participă în luptele din liniile frontului, aşa cum au făcut-o românii."

Deşi a eşuat în obținerea scopurilor finale, ANR-ul a fost o autentică Armată de Eliberare Națională, organizată din inițiativa şi cu sprijinul unui guvern din exil. Obiectiv vorbind, situația sa juridică era mult mai bună decât cea a altor forțe, care se mențineau în tabăra germană. Brădescu compară în aceşti termeni situația ANR-ului cu cea a numitei Armate Ruse de Eliberare, a generalului Vlasov:

"Armata lui Vlasov, de exemplu, era o forță incontestabila, activă, mult mai numeroasă decât ANR-ul, dar nu era o Armată Națională în sensul politic al cuvântului, întrucât nu se afla sub ordinele nici unui Guvern Național Rus în exil, iar responsabilul său politic era Guvernul german. Generalul Vlasov nu a primit de la germani decât nişte promisiuni pentru viitor. În aceeaşi situație se aflau numeroase naționalități din imperiul sovietic, care aduceau contingente de voluntari, care luptau de partea germanilor, sub conducere germană, pentru eliberarea patriilor lor. Dar aceste naționalități nu aveau guverne recunoscute de către Reich."

În studiul său notabil, asupra istoriei Gărzii de Fier, profesorul spaniol, F. Veiga, vorbeşte despre ANR ca de ceva "patetic". În accepțiunea pe care Real Academia o dă acestui cuvânt, asta înseamnă că povestea sa provoacă durere, tristețe sau melancolie. Noi nu considerăm că ANR-ul a fost patetic , ci că acest calificativ poate fi aplicat Armatei române, care a luptat de partea sovieticilor, între septembrie 1944 şi mai 1945. Românii încadrați în Armata I şi a 4-a (Armata a 3-a a fost lăsată în România ca şi forță de garnizoană), au luptat pentru Transilvania în Ungaria şi în Cehoslovacia, sfârşind războiul pe pământ austriac. Între datele citate, mai mult de 500.000 de soldați români au luptat împotriva celui de-al treilea Reich. Această cifră semnifică faptul că Armata română era un sfert ca număr al efectivelor, celor care luptau împotriva celui de-al treilea Reich, şi mai mult decât efectivele desfăşurate în Franța de către generalul De Gaulle

(eliberată de ocupația germană, din august 1944). În aceste luni, românii au înregistrat 167.500 de morți, mai mult decât a avut armata britanică între debarcarea din Normandia şi finalul războiului. Si ce a obținut România după atât efort şi sacrificiu? Nimic. Guvernul lui Badoglio, care contribuia la cauza aliată doar cu efectivele unui corp de armată, s-a văzut favorizat cu statutul de co-beligerant, pe care România nu l-ar fi primit niciodată. Franța lui De Gaulle, care a implicat mai puține efective militare împotriva celui de-al treilea Reich, în aceeaşi perioadă de timp (trebuie să ținem cont că grosul efectivelor Armatei I franceze, care lupta împotriva germanilor, era compus din trupele coloniale nord-africane) se vedea urcată în selectul club al celor patru mari puteri; a primit o zonă de ocupație în Germania şi un loc permanent în Consiliul de Securitate al ONU. România a recuperat Transilvania, dar a pierdut Basarabia şi Bucovina. Si asupra țării s-a abătut un regim comunist despotic, de care va reuşi să se elibereze de-abia după 4 decenii. În timp ce românii luptau împotriva celui de-al treilea Reich, ca o modalitate de a-şi garanta viitoarea libertate a națiunii lor, vărsând sânge pentru asta, Armata Roşie stabilea în România o solidă garnizoană, întărită de două divizii române comuniste, deja citate, şi de milițiile P.C.R.-ului. Când soldații români s-au întors, sleiți de puteri şi maltratați în patria lor, în mai 1945, a fost doar pentru a se întâlni cu amara veste: comuniştii români, fidelii servitori ai Moscovei, erau bine înfipți la putere. Asta poate într-adevăr să provoace durere, tristețe sau melancolie, întrucât fusese un sacrificiu înşelat. ANR-ul ar fi luptat cu disperare şi curaj, dar niciodată n-ar fi fost înşelat sau batjocorit.

Notă:

1. Armata germană era divizată funcțional in Armata de campanie ("Feldheer") si Armata de rezervă ("Ersatzheer"). Majoritatea ofițerilor care participaseră în încercarea de "putsch" împotriva lui Hitler aparțineau "Ersatzheer"-ului. Din cauza îndrăznelii lor, "Ersatzheer"-ul a fost pusă sub autoritatea lui Himmler.

CAPITOLUL IX
Divizia Română a Guvernului de la Viena

Aşa cum am văzut deja, crearea ANR-ului s-a făcut după formula organizării sale ca o unitate de luptă a armatei germane.

De fapt, formarea unui prim regiment român nu a fost autorizată până pe 3 noiembrie 1944, de către Biroul Central Operațional al SS ("SS – Führung Hauptamt"). Acest ordin stipula că, deşi deocamdată ceea ce se crea era un regiment, obiectivul final era crearea unei întregi divizii române. Ne vom aminti că la acea dată exactă, generalul Chirnoagă nu pusese în practică încă intenția sa de alipire la guvernul Sima, întrucât nu părea prudent a se vorbi de o întreagă divizie în fața unei eventuale lipse de efective.

Imediat ce a acceptat luarea comenzii ANR-ului, Chirnoagă s-a adresat soldaților săi din Divizia a 4-a, pentru a le cere să urmeze exemplul lui şi să se înscrie în ANR. Răspunsul a fost stimulativ şi sute de ofițeri, subofițeri şi soldați au solicitat încorporarea. Atunci a devenit evident că exista o rezervă considerabilă de personal calificat şi că, mai târziu, ar fi fost posibilă formarea unei divizii române.

O parte considerabilă a soldaților şi ofițerilor Diviziei a 4-a au preferat să rămână în rândurile prizonierilor la germani din cauza evidentelor inconveniențe de a se înscrie în ANR. România se afla acum în tabăra aliaților şi, de aceea, ar fi putut fi urmăriți ca dezertori şi renegați de către noul guvern de la Bucureşti, în cazul unei înfrângeri germane finale, o perspectivă de loc îndepărtată, întrucât al treilea Reich era în declin. Mai mult, acei ofițeri şi soldați aveau familii în România şi se temeau că dacă, pe o cale sau alta, se infiltrau veşti în patria lor despre înrolarea în ANR, familiile ar fi putut fi victimele represaliilor.

Oricum, numărul de voluntari provenind din Divizia a 4-a română prizonieră a forțat modificarea planurilor. Centrul de Concentrare al Românilor în apropiere de Frankfurt am Oder, a devenit

neîncăpător şi li s-a ordonat celor 1.000 de oameni, care fuseseră concentrați acolo, să se întoarcă la Viena pentru a se întâlni cu noii lor camarazi, mai exact, în marele Poligon de instrucție de la Döllersheim, la 90 de km nord-est de Viena.

Cu scopul de a se constitui cât mai repede posibil unitatea română, se acceptase ca o parte din comandanți să fie germani, în special cupola de conducere. În timp ce Chirnoagă ocupa locul de ministru al apărării şi comandant al ANR-ului, colonelul Alexandrescu deținea funcția de inspector de instrucție şi ofițer de legătură între conducerea ANR-ului şi cea a Waffen SS, iar locotenent-colonelul Ciobanu asigura conducerea Statului Major al ANR-ului. Conducerea directă a voluntarilor români concentrați la Döllersheim a rămas în seama ofițerilor germani. O parte din personalul de încadrare subalternă trebuia, de asemenea, să fie german. Să ne amintim că un mare număr de "volksdeutsche", născuți în România serveau în armata germană. Românii fiind mai mulți decât germanii, era mai practic să pună bază pe ei ca specialişti sau instructori.

Întrucât încorporarea masivă a componentelor Diviziei a 4-a făcea foarte viabilă crearea unei Divizii române complete, a fost desemnat la conducerea acesteia colonelul SS ("SS Standartenführer"), Ernst Alfred Ludwig. Născut în 1888, era un german din Transilvania, care după ce fusese în slujba Armatei austro-ungare, se încorporase, în 1919, în Armata română. Asemenea lui Phleps, cu a cărui biografie cuprinde multe similarități, Ludwig a prestat servicii în trupele de munte române, de elită. A obținut gradul de colonel, dar la crearea Diviziei SS "Prințul Eugen" a cerut lăsarea la vatră din Armata română şi s-a încorporat în noua divizie SS, în care a condus un grup de artilerie. La sfârşitul lui 1943, a abandonat Divizia "Prințul Eugen" şi a fost numit în Regimentul SS de Instrucție şi Depozit de Artilerie ("SS Artillerie Ausbildung und Ersatz Regt"), în München. Ludwig, care câştigase Crucile de Fier ale claselor a II-a şi I-a în primul Război Mondial, a revalidat ambele decorații în al doilea Război Mondial. La decizia constituirii unei divizii române, Ludwig se afla într-o situație de "disponibilitate" şi, datorită antecedentelor sale, s-a gândit că ar fi

persoana cea mai adecvată să-şi asume conducerea. Deşi statutul de divizie al contingentului român nu era încă oficial, numirea lui Ludwig ca şi comandant de divizie a fost oficială. Din ceea ce se înțelege din mărturiile câtorva veterani ai ANR-ului, Ludwig a văzut în această ocazie o posibilitate de a conduce o întreagă divizie, ceea ce, până atunci, nu i se oferise. Dar, considerând că românii nu puteau să răspundă la fel de bine ca "volksdeutsche", sau că era mai uşor să se recurgă la marele număr de "volksdeutsche" din România, deja instruiți şi îndoctrinați, care existau în Waffen SS, decât să se creeze din nimic o unitate română, Ludwig avea tendință de a recurge la "volksdeutsche" în loc de români, ceea ce a supărat pe mulți din voluntarii români.

Faptul că, aşa cum am mai spus-o, contingentul român nu era oficial catalogat ca o divizie în proces de constituire a fost cauza unei reguli de procedură. De fapt, organizarea diviziei române a presupus o inovare a „modului de operare" urmat până atunci la crearea de unități străine.

În lunile anterioare, "SS Führung Hauptamt" dăduse ordin de convertire în divizii a multelor unități străine, întrucât existau bune perspective pentru asta. Dar asta presupunea înhămarea la un proces lung şi laborios. Trebuia reunit contingentul uman tocmai pentru a forma o divizie, instruind noii recruți (care adesea erau superior numeric veteranilor). Mulți dintre ofițerii, subofițerii şi soldații specialişti trebuiau să fie desprinşi din unitate, pentru a fi trimişi să urmeze cursuri de capacitare sau reciclare în diferite Academii şi Unități de instrucție. Trebuia să se aştepte săptămâni, dacă nu luni, înainte de a se primi armele şi echipamentele necesare. Si în timp ce toate acestea se realizau, mii de oameni rămâneau în ariergardă, deşi pe front era necesar chiar şi ultimul soldat.

În cazul românilor s-a adoptat o procedură diferită. Se punea pe picioare, cu întreaga rapiditate posibilă, un prim regiment dispus să fie angajat pe front cât mai curând posibil. Acest regiment putea să plece spre front, în timp ce ariergarda continua organizarea de noi unități. Cu prima ocazie toate unitățile ar fi trebuit, în cele din urmă, să fie reunite

în sânul unei divizii române. În cazul românilor, ar fi fost relativ uşor să se organizeze o divizie completă, însă lipseau oameni pentru asta. Dar nu se întâmpla la fel cu resursele materiale. În această fază terminală a războiului, forțele armate germane erau necesare pentru ei şi nu doreau să fie întrebuințate pentru a dota noi unități aflate în proces de constituire, ci pentru a înlocui pierderile suferite pe front de către unitățile combatante. Lipseau mijloacele de toate tipurile (arme, echipamente, vehicule), pe care al treilea Reich nu le putea aduce...şi nici Guvernul Național Român nu le putea furniza sau achiziționa. Pentru asta, este foarte relevantă comparația dintre cazul voluntarilor români şi cel al voluntarilor unguri. În cel de-al doilea caz, guvernul ungar al lui Szalassi, care ajuta la crearea unităților ungare, controlând încă o parte din teritoriul național şi dispunând de resursele propriei armate, a putut să ajute, într-o manieră efectivă, la punerea pe picioare a unităților ungare, astfel încât două divizii ungare au reuşit să intervină în luptele finale ale războiului. Cazul Guvernului Național Român era diferit. Ca guvern fără teritoriu şi cetățeni, nu dispunea de nici o sursă proprie şi lipsa sa de solvabilitate economică nu putea fi asumată în totalitate de către Reich, el însuşi aflându-se în apropierea colapsului. Aşa că aceste carențe economice şi de resurse explică diferența vitezei de constituire a diviziilor ungare şi a regimentelor române.

Conducerea regimentului de infanterie român numărul 1 (1) a fost încredințată unui alt ofițer german, comandantul Gustav Wegner (2). Acesta provenea din Batalionul 18 al Depozitului grenadierilor blindați SS, unitate însărcinată să administreze schimbările din Divizia 18 SS "Horst Wessel" (alcătuită din "volksdeutsche" din Ungaria). Sub ordinele sale, se aflau cele două batalioane ale regimentului, conduse de către căpitanii români, Dreve şi Opriş, cărora li s-a conferit rangul de "Hauptstürmführer", altfel spus echivalentul căpitanului Waffen SS.

Poligonul de instrucție de la Döllersheim era un enorm complex militar, care fusese construit în timpurile Armatei Imperiale a Habsburgilor. Românii s-au trezit acolo, împărțindu-şi instalațiile cu trupele de rezervă ale Armatei germane, cu o unitate ucraineană, cu

regimentul SS bulgar, aflat de asemenea în proces de reorganizare, şase unități diverse, unități ale regimentelor de poliție germane şi elemente de artilerie antiaeriană a Luftwaffe. De asemenea, existau în poligon o şcoală de vehicule cu motor şi una pentru depozite de muniții. În realitate, Döllersheim era efectiv arhiplin şi nu era de mirare să se producă ciocniri între soldații diferitelor unități şi diverse naționalități. Pentru a descongestiona poligonul şi a reduce acest tip de probleme, românii au fost trimişi în apropiere, la tabăra de la Kaufholz.

Imediat după formarea Guvernului Național Român de la Viena, în mod oficial, pe 10 decembrie, Regimentul 1 român a depus jurământul de credință. Acesta s-a făcut atât față de Adolf Hitler (în calitatea sa de Comandant Suprem al Forțelor Armate Germane şi numai pentru lupta împotriva comunismului) şi, de asemenea, față de Horia Sima ca şef al Guvernului Național Român în exil.

Chirilă Ciuntu, un veteran al Regimentului I SS, îşi amintea astfel încorporarea sa în el:

"De-abia s-a anunțat formarea Guvernului Român şi s-a început instruirea echipelor de paraşutişti şi, mai târziu, s-a format o Armată Națională, sub conducerea generalului Chirnoagă (...). Câțiva camarazi au plecat către Ungaria, sperând să poată înjgheba o rezistență în această țară, dar fără nici un rezultat. Trupele germane se aflau deja în situația incapacității menținerii frontului (...). După două săptămâni de speranțe deşarte în Budapesta, s-au reîntors la Viena."

"În timpul şederii noastre în Viena, am încercat să uităm suferințele din lagărul de concentrare de la Buchenwald (...). Dar această stare de relaxare nu a durat mult, căci ne-au trimis în diferite misiuni şi a trebuit să ne despărțim de camarazii noştri (...). Eu am fost numit într-o unitate care trebuia să ne formeze ca paraşutişti, condusă de către Virgil Popa, cu scopul de a fi lansați în România. Dar, mai târziu, ni s-a ordonat să ne întoarcem la Viena, pentru a fi integrați în ANR, în plină organizare. Am plecat atunci către ANR, cu grupul lui Ilie Smultea, din care făceau parte frații Monoranu, cât şi alți camarazi ale căror nume nu mi le amintesc."

"Călătoria nu a fost uşoară, întrucât avioanele inamice

bombardau sau mitraliau stațiile de cale ferată şi trenurile, în mod constant. În cele din urmă, am ajuns la Breslau, unde am înnoptat. Acolo am primit mâncare pentru două sau trei zile de la germani, căci trebuia să continuăm călătoria cu trenul sau pe jos. Ziua următoare, ne-am îndreptat către locul unde trebuia să fim prezenți. Mergeam către necunoscut, morți de oboseală. Smultea, care era un foarte bun cântăreț, ne destindea cu cântecele sale. Am ajuns, în cele din urmă, la Grosskirschbaum, dar, mai târziu, a trebuit să facem cale întoarsă, în Austria, mai întâi la Döllersheim şi apoi la Kaufholz."

"Era ziua Sfântului Arhanghel Mihail, când am ajuns la Döllersheim. Am fost repartizați în barăci şi în batalioane, pregătindu-ne să petrecem acolo iarna, care se instalase prea devreme şi era foarte frig. Am fost numit în Batalionul 2, în Compania locotenentului Valeriu Dobrescu. În aceeaşi companie, serveau, de asemenea, alți camarazi ai Legiunii, precum Rădulescu, Caraiani şi Nelu Păunescu."

După cum a descoperit deja cititorul, autorul rândurilor precedente era unul din militanții Mişcării Legionare, cărora li se ordonase să se încorporeze în ANR. Povestirea sa ne creează o idee bună despre procesul hazardat de creare a ANR-ului din perspectiva unui simplu soldat. Mărturisirea lui Ciuntu ilustrează, de asemenea, alte aspecte, precum rolul de "motor spiritual" pe care legionarii îl realizau în interiorul unităților ANR-ului şi ambianța politică din unitățile sale. Cedăm din nou cuvântul, lui Ciuntu:

"Majoritatea ofițerilor şi subofițerilor fusese recrutată din rândurile personalului pe care Antonescu îl trimisese în Germania, la specializare şi dintre cei care căzuseră prizonieri. Aceşti oameni au făcut eforturi uriaşe pentru ca spiritualitatea noastră să trăiască. Cu şeful companiei noastre, Dobrescu, patru dintre legionarii care slujeam în ea, am avut o discuție clarificatoare despre tema relațiilor dintre ofițerii români şi militanții Legiunii. În biroul său, i-am expus în detaliu punctul nostru de vedere. I-am argumentat că trebuiau înțeleşi foarte bine soldații. Pentru mulți, înscrierea în ANR a însemnat eliberarea lor din taberele de prizonieri, unde sufereau de foame şi mizerie, lucru de care trebuia să se țină cont. Mai mult, i-am spus că, doar noi, nu puteam

nici măcar să visăm să eliberăm prin mijloace proprii națiunea, dar că aceşti soldați, oricum ar fi fost ei, erau un simbol al luptei poporului român împotriva comunismului, un ultim efort de rezistență față de trădătorii, care încredințaseră inamicului patria, în mod voluntar. La fel de bine, I-am făcut să înțeleagă că pentru a desluşi misiunea lor, soldații trebuiau să fie tratați cu afecțiune, considerându-i camarazii noştri de luptă, egali în drepturi şi obligații (3). Că alături de disciplina care trebuia să fie sacră pentru toți, trebuia să alcătuim, în unitate, o frăție autentică între toți românii."

După cum se vede, Legiunea încerca să aplice, în sânul ANR-ului, principiile sale politice revoluționare. În alte circumstanțe, aceasta ar fi putut să provoace furia ofițerilor prea autoritari, dar în acele momente ofițerimea (din care o bună parte sprijinise politica represivă a lui Antonescu împotriva Mişcării Legionare) a reuşit să înțeleagă că doar motivația ideologică superioară putea să facă din unitățile sale ceva eficace şi valoros din punct de vedere militar. În această problemă îl citățm pe Ciuntu:

"I-am cerut permisiunea locotenentului Dobrescu pentru a mă deplasa la Postdam, cu scopul de a aduce câteva cărți ale Mişcării Legionare, pe care le lăsasem în grija unui camarad şi, astfel, să putem organiza o bibliotecă pentru soldați. În ciuda faptului că drumul a fost greu, căci trenurile erau înțesate de soldați şi civili, şi că în Berlin am fost martorul unui bombardament teribil, am reuşit să mă întorc la puține zile, cu cărțile şi câteva podoabe pentru pomul de Crăciun. După întoarcerea mea, locotenentul Dobrescu a adunat compania şi le-a citit paragrafe din cartea "Pentru legionari", a lui Corneliu Zelea Codreanu. Imediat după aceea, a mărturisit că fiind tânăr nimeni nu îi vorbise de bine despre Codreanu şi Legiune. Acum, el recomanda soldaților să citească această carte, care conținea tot ce trebuia ştiut despre Legiune şi Căpitanul ei. M-am împrietenit cu acest ofițer şi am cele mai frumoase amintiri împreună cu el."

Cea mai bună bază de care dispunea Regimentul 1 român era înalta calitate morală şi tehnică a cadrelor sale şi a militanților legionari, care o animau. Micile biografii ale doi dintre ofițerii săi ne pot ajuta să

ne facem o idee asupra acestui fapt. Primul pe care-l vom cita este Alexandru Şuga, a cărui poveste este cea tipică unui militant legionar. Născut în 1914, Şuga s-a înscris în Garda de Fier, în 1933; în 1938, în timpul dictaturii Regelui Carol a fost pentru prima dată închis, timp de trei luni. Studia dreptul în timp ce milita activ în cadrul Legiunii. S-a văzut implicat în scandalul dintre Antonescu şi Legiune, în ianuarie 1941 şi, după victoria Armatei, un tribunal militar l-a condamnat la 15 ani de închisoare. Din fericire pentru el, a reuşit să scape traversând Banatul şi ajungând în Serbia, de unde a trecut în Germania. Spre frustrarea sa, s-a aflat în situația unei rezidențe supravegheate şi după aceea internat într-un lagăr de concentrare; fără îndoială, situația sa ar fi putut să fie şi mai grea dacă s-ar fi întors în țară, unde, după fuga sa, a fost condamnat, "în lipsă", la pedeapsa cu moartea. Eliberat din Buchenwald, în august 1944, s-a alăturat imediat ANR-ului şi a reuşit să obțină rangul de "Oberstürmführer" (locotenent).

Un caz foarte diferit este cel al lui Mircea Crutescu. Acest ofițer provenea dintr-o veche familie de militari; tatăl său condusese un regiment de artilerie in primul Război Mondial şi unul dintre bunicii săi luptase la Plevna şi Rahova, in 1877 (bătăliile care au asigurat prima independență a României); uitându-ne peste arborele său genealogic, putem găsi războinici sub ordinele domnitorilor Moldovei. După ce a terminat şcoala secundară Crutescu s-a înscris într-o şcoală pregătitoare de ofițeri şi, în anul următor, în Şcoala ofițerilor de artilerie.

Avansând la gradul de sublocotenent, pe 1 iulie 1935, a fost trimis la Regimentul 1 de artilerie de frontieră. Datorită meritelor şi calităților sale, în 1939, de-abia numit locotenent, i se încredințează conducerea unei întregi baterii. În fruntea acesteia şi încadrat in Divizia 1 de frontieră, participă la bătăliile împotriva URSS-ului. A luptat pentru eliberarea Basarabiei şi în asediul Odessei. În cursul acestei bătălii, bateria sa a fost amenințată de către un contraatac sovietic, care rupsese liniile infanteriei române. Pentru curajul cu care a condus apărarea, Crutescu a fost citat pe ordinul de zi.

După cucerirea Odessei, divizia de frontieră a fost trimisă din

nou în țară. Experiența acumulată pe front făcea din tânărul ofițer un instructor potrivit pentru a forma noi ofițeri, acum, când frontul avea nevoie de ei într-un număr crescând, astfel încât Cruțescu a fost numit profesor de tir şi la cursurile de formare de ofițeri. În martie 1943, a ajuns la gradul de căpitan, fiind numit în inspecția de artilerie, pentru a colabora la redactarea regulamentelor de tir şi a studia cum să obțină cel mai mare profit cu noile materiale cu care era dotată Armata română. În vara aceluiaşi an, căpitanul Cruțescu a făcut parte dintr-un mic şi select grup de ofițeri români, invitați să participe la un curs de specializare în Juteborg, în Germania (care, în acea vreme, era cel mai mare poligon de instrucție de artilerie din Europa). Cu ajutorul cunoştințelor primite la Juteborg, Cruțescu a organizat un Centru de instrucție în lupta antitanc, la Timişoara. Terminându-şi această misiune i s-a oferit conducerea unui batalion al Regimentului 5 de vânători, deoarece fusese acceptat pentru cursurile de la Şcoala Superioară de Război şi trebuia să facă practică în unități ale altor arme, diferite de a sa. Dar situația din front continua să se deterioreze şi solicita toate resursele umane, astfel încât, Cruțescu nu va asista niciodată la aceste cursuri. În loc de asta, a fost numit să conducă o unitate de tunuri antitanc subordonată celei de-a 4-a Divizii, la Târgul Frumos, pe frontul din Moldova. În aprilie 1944, lupta era intensă în acest sector, căci sovieticii încercau să continue avansul, în timp ce germano-românii trebuiau să împiedice din răsputeri pătrunderea Armatei Roşii în România. Întrucât luptele de acolo presupuneau o anvergură maximă şi o mare transcendență, germanii aveau în această regiune, la acea dată, câteva dintre unitățile lor de elită. Astfel încât, unității antitanc a căpitanului Cruțescu i-a fost posibil să lupte cot la cot cu Divizia "Grössdeutschland", pentru a contracara un masiv atac de tancuri sovietice, în timp ce "Stukas-urile" legendarului Rudel acționau din aer. Sute de tancuri sovietice au fost transformate în fier vechi şi moralul oamenilor lui Cruțescu a crescut mult, dar şi încrederea în noile lor arme (tunuri de 75 mm).

Lovitura de stat împotriva lui Antonescu şi ordinul de a trece în tabăra sovietică au avut loc când Cruțescu se afla pe frontul din

Moldova. Acolo a putut să asiste la ferocele atac sovietic, dezlănțuit pe 19 august, şi să vadă cum luptau unitățile române, în timp ce câțiva ofițeri, care conlucrau cu conspiratorii de la Bucureşti, semănau înfrângerea şi, la începutul zilei de 24 august, ordonau să se deschidă liniile în fața inamicului. Dar, dacă în Bucureşti politicienii şi militarii, autori ai loviturii, spuneau că se semnase deja un armistițiu cu URSS-ul, Cruțescu a putut să vadă el însuşi că nu aceasta era realitatea. A fost făcut prizonier de către sovietici, alături de alte zeci de mii de români. În acest moment, haosul care domnea era atât de mare, încât lui Cruțescu nu i-a fost greu să-şi organizeze fuga. Capturat din nou, de către aşa-zişii aliați sovietici, care păreau a avea interesul major de a duce cât mai mulți români în Siberia, Cruțescu a reuşit să scape, fugind însă cu mai mare atenție de data asta. Prin munți şi păduri, a ajuns în oraşul său natal şi, de acolo, s-a îndreptat spre Bucureşti. După ce a văzut cum erau tratați soldații români de către recent aliații sovietici şi după ce a respirat ambianța Bucureştiului, unde P.C.R.-ul ridica din ce în ce mai tare vocea, Cruțescu a ştiut că nu ar putea suporta asta. Cu ajutorul radioului, a aflat că în Viena existau un guvern şi o armată națională. S-a îndreptat către liniile de luptă şi a reuşit să le traverseze, prezentându-se ca voluntar germanilor, la sfârşitul lui septembrie 1944. Trimis imediat la Viena, competentul ofițer va fi trimis apoi la Döllersheim-Kaufholz, pentru a fi încadrat în divizia româna aflată în formare. Pentru a i se confirma rangul şi a evalua dacă era competent ca şi conducător, l-au înscris pe Cruțescu într-o şcoala de artilerie germană, în protectoratul din Bohemia-Moravia, unde germanii înşişi au fost extrem de surprinşi de marele nivel tehnic al acestui ofițer.

Biografii ca ale lui Şuga sau Cruțescu ne demonstrează că mulțimea de oameni reuniți în Döllersheim nu era un grup obişnuit. Pentru profundele lor convingeri patriotice sau pentru ideile Mişcării Legionare, erau foarte motivați şi ar fi fost capabili să înfrunte cele mai mari sacrificii şi primejdii. Constituiau deci un material uman de primă calitate. Nu trebuie să ne mire că erau de o înaltă ținută morală. Aşa cum îşi aminteşte Ciuntu:

"În sânul ANR-ului era o ambianță plăcută, în ciuda faptului că

frontul era relativ aproape. Îmi amintesc că am petrecut ziua cântând cu tot entuziasmul. Populația civilă germană ne privea surprinsă şi tristă, căci nu mai aveau nici o speranță cu privire la posibilitatea de a câştiga războiul."

Pentru a menține moralul ridicat, s-au organizat câteva acțiuni. Cea mai reprezentativă s-a realizat de Crăciun, profitând de ocazie pentru a organiza un mare miting. După evoluția unor grupuri corale şi dramatice, compuse din soldați ai Diviziei române, generalul Chirnoagă a rostit un discurs soldaților ANR-ului. S-a mâncat bine şi propaganda cu privire la noile arme secrete germane a mers din gură în gură.

Toate acestea însoțeau efortul continuu de a recruta cât mai mulți oameni. În apropiere de Viena, se afla tabăra de prizonieri de la Keisersteinbruck. Acolo, se aflau concentrați mii de prizonieri români capturați de către trupele germane. Erau oameni care participaseră, în condiții vitrege, în bătăliile şi înaintarea de-a lungul Ungariei şi Cehoslovaciei. Condițiile în care trăiau erau înfricoşătoare. Germanii, care de abia puteau să-şi alimenteze civilii şi soldații, nu-şi puteau îngriji în mod adecvat prizonierii. Prizonierii britanici sau nord-americani, care se aflau acolo, primeau, prin intermediul Crucii Roşii, numeroase pachete de hrană şi haine, ceea ce în cazul românilor nu se întâmpla. Guvernul Național Român condus de Sima le-a cerut germanilor o atenție preferențială pentru acei prizonieri români, argumentând că era vorba de potențiali voluntari pentru ANR. Presiunile lui Sima au avut rezultat şi situația românilor s-a îmbunătățit considerabil, astfel încât s-au salvat viețile multor români care, în condițiile anterioare, ar fi murit de foame sau boală. Atitudinea Guvernului din exil contrasta, în mod evident, cu cea a Guvernului de la Bucureşti față de care se afla în totală contradicție. Aceasta contradicție, împreună cu munca de propagandă şi recrutare desfăşurată de o echipă de militanți legionari compusă din Vasile Mailat, Toader Ioraş, Vasile Posteucă şi Eugen Teodorescu a făcut ca mulți din acei prizonieri să opteze să se înscrie în ANR.

Această propagandă se dezvolta, de asemenea, pe front.

Pamflete redactate de către propagandiştii ANR-ului erau trimise în liniile inamice, unde se aflau desfăşurate unități române. Aceasta se făcea cu ajutorul unităților de propagandă ale Wehrmacht-ului. Astfel, mulți români au reuşit să dezerteze din liniile inamice, în mod individual sau în grupuri mici, pentru a trece în liniile germane. Cel mai cunoscut caz a fost cel al lui Ion V. Emilian, despre care am vorbit deja în aceste pagini.

După cum am văzut într-un capitol anterior, Emilian se adresase prin intermediul unui post de radio german, poporului român, la puține ore după lovitura de stat împotriva lui Antonescu. Acțiunea susținută a căpitanului de cavalerie nu a putut face față conspirației condusă de către Regele Mihai. Emilian s-a pus în slujba reprezentanților politici şi militari germani din România în încercarea de a salva situația. Dar, după cum ştim deja, nici Ambasada şi nici Misiunea Militară Germană din România nu au reuşit să schimbe cursul evenimentelor. "SS Brigade Führer"-ul Hoffmeyer i-a oferit posibilitatea de a încerca să fugă, până în liniile germane, împreună cu oamenii săi, argumentându-i că ar fi fost împuşcat imediat dacă ar fi căzut prizonier, însă Emilian a respins oferta (Hoffmeyer a fost, în cele din urmă, capturat de către români). Pentru Emilian, odiseea începea:

"Înnoptez într-un lan de porumb. Nu pot să nu mă gândesc la întinsele lanuri pe care le-am găsit în Basarabia, în primele zile de război. În zori, îmi dau jos uniforma. Nu păstrez pe mine decât cizmele, pantalonii şi o cămaşă cu mânecă scurtă. E vreme bună. Mă îndrept către stația Chitila, care este înțesată de trupe române aflate într-o adevărată confuzie. Soldații, semănând o panică nebună, se îndreaptă către populația civilă: 'Salvați-vă! Ascundeți-vă pe câmp! Vin ruşii, omoară pe toată lumea, violează pe toată lumea, fugiți şi salvați-vă viața! (...).' Printr-un miracol, în această indescriptibilă dezordine, îl văd pe sergentul de frontieră Văldeanu, unul dintre vechii mei prieteni din LANC, care conduce o camionetă. Îl rog să mă ia cu ea până când voi trece barierele jandarmeriei, care închid complet Bucureştiul. Ajungem rapid în capitală (...). De la balconul casei mamei mele, văd intrând în Bucureşti, pe 1 septembrie 1944, Divizia "Tudor

Vladimirescu": batalioane de ticăloşi, de sperjuri, de trădători, de provocatori, de comunişti care se întorc ca învingători. De-a lungul celor 10 zile de pelerinaj, la începutul lui septembrie, românii, indiferent de condiţia lor, m-au ajutat şi mi-au dat adăpost. În mod sigur, alţi români, m-au recunoscut, m-au denunţat şi m-au arestat. Nu au avut timp să mă condamne, pentru că alţii, la rândul lor, m-au ajutat să evadez, m-au ascuns şi hrănit, m-au îmbrăcat şi m-au dus departe de pericol. Le datorez viaţa multor ţărani, la doi muncitori feroviari, jandarmilor, vameşilor, poliţiştilor şi soldaţilor. Toţi ştiau cine eram (4). Toţi ştiau, de asemenea, ce riscau. Niciodată nu le-am cerut ajutorul. Mi l-au oferit în mod spontan. Uneori, m-au forţat să-l accept. Erau foarte trişti şi aveau cu toţii aceeaşi opinie: 'Căpitane, ne-au trădat boierii' (5). Românii - şi eu printre ei- nu i-au apreciat niciodată prea mult pe germani, dar întotdeauna i-au detestat pe ruşi şi i-au urât pe comunişti."

Zilele petrecute în clandestinitate i-au permis să se convingă că nu era posibil să dea nici un răspuns pozitiv. Ce să facă? În război, cel mai bun loc pentru soldat este regimentul său, unde se află camarazii săi, cei cu care a împărţit atâtea primejdii, cei pe care i-ai salvat sau care ţi-au salvat viaţa. Astfel că, lui Emilian i-a venit o idee care, la început, ar fi putut părea bună: întrucât permisia pe care o primise, cu puţin înainte de lovitura de stat, se încheia, cel mai bun lucru pe care îl putea face era să se întoarcă în Regimentul său, al 2-lea de Călăraşi. Era un personaj carismatic, foarte cunoscut şi respectat de către toţi ofiţerii şi soldaţii unităţii. Dar, după alocuţiunea rostită la radio, în momentele loviturii de stat, puţini erau cei care credeau că îl vor mai vedea. Astfel încât, sosirea sa a cauzat mare surprindere. La puţin timp după aceea, este dus în faţa generalului care conducea divizia. Acesta îi comunica faptul că Tribunalul Militar din Bucureşti îi cere să se întoarcă, pentru a fi judecat pentru alocuţiunea sa. Cu întreaga sa capacitate persuasivă, Emilian îi argumentează că, la acea dată, se afla în permisie şi era, din punct de vedere juridic, doar un civil, astfel încât nu putea fi judecat, dacă încă se mai aflau în vigoare regulile militare tradiţionale române. Generalul a sfârşit prin a-i accepta argumentele, chiar dacă, pentru a-i

restitui postul, l-a făcut să promită că nu va încerca să treacă la germani. Emilian a trebuit să-şi încalce cuvântul de onoare, pentru a ieşi din situație în mod elegant. Căpitanul găseşte o armată profund demoralizată, pe care o descrie cu aceste cuvinte:

"Adunătura militară care a preluat puterea în Bucureşti decide să întoarcă armele împotriva germanilor şi să elibereze țara, oferind-o invadatorului. A făcut pact cu sovieticii. Trădarea este totală. Tara a fost predată, sacrificată. Îndrăznesc să ceară eroilor din campania din Rusia să tragă asupra celor care au fost frații lor de suferință, camarazii lor de luptă, de mizerie. Să nu se subordoneze? Nu e posibil. Mulți ofițeri sunt indecişi, armatele ruse au făcut prizonieri mii de oameni, pe care îi țin ca ostatici, chiar după acordurile care consfințeau trădarea. Acei prizonieri se aflau deja la cheremul ruşilor, de unde nu se vor mai întoarce niciodată. Numeroşi soldați dezertează din unitățile lor. Vai şi amar de ei, dacă îi prind!"

"Primul meu obiectiv mi se pare clar: să-mi conduc unitatea cât de bine o să pot, şi să economisesc viața oamenilor mei, căci scopul bolşevicilor este evident: să distrugă trupele române, care le-au făcut atât de mult rău şi le-au cauzat atâtea nopți albe; să-i întoarcă împotriva germanilor până când ultimul român va fi exterminat. E vorba de a ucide două păsări dintr-un foc."

"Moralul e foarte scăzut. Oamenii sunt disperați. Fiecare soldat are în sufletul său o plagă care îl consumă. Obligat să lupte pentru, dar şi împotriva bolşevicilor, e conştient că acest lucru e împotriva firii sale, împotriva poporului său, împotriva țării sale şi a civilizației lui. Suferă dezonorantul sentiment că îşi riscă viața pentru a comite o acțiune rea."

Presat de circumstanțe şi de cuvântul dat generalului său, Emilian se întoarce pe front, de data asta pentru a lupta împotriva germanilor. Va participa în numeroase bătălii şi, fiind un bun soldat, va sluji într-un mod strălucit. Dar va încerca, ca în fiecare moment să salveze viața oamenilor săi. Inclusiv a-i ajuta să treacă liniile pe soldații germani, care rămăseseră în spatele liniilor sovietice. De la începutul lui decembrie situația sa va fi şi mai vitregă, căci unitatea sa, asemenea tuturor celor care compuneau Armata româna ce acționa împotriva

Wehrmacht-ului, primeşte "un ofițer de legătură sovietic". Dar Emilian a ştiut cum să-şi folosească cele mai bune calități diplomatice pentru a-l menține liniştit şi încrezător. La finalul lui decembrie 1944 escadronul lui Emilian se afla în Cehoslovacia, în fața Tournei, unde germanii opuneau o rezistență viguroasă. Mai mult, divizia îşi schimbase comandantul, iar Emilian se simțea eliberat de cuvântul dat superiorului său. Noul comandant a revizuit escadronul şi a avut ocazia de a discuta sincer cu Emilian:

"Am surpriza de a primi vizita generalului Furtunescu. Şeful arogant din timpul trecerii Tisei, a cărui fraza muşcătoare şi denunțătoare ar fi putut să mă facă să-l împuşc în orice moment, este deja un alt om (...). Deja astăzi nu mai e acelaşi. Generalul nostru anglofil, un pasionat ascultător al emisiunilor Radio Londra, s-a schimbat mult. Îmi spune: 'Căpitane Emilian, trebuie să-mi cer scuze față de tine. Ura mea față de germani m-a orbit. Nu poți pune la îndoială adevărul, pe care cineva îl are în fața ochilor săi. Cunosc deja cea ce îi animă. Nu ascund acordurile lor cu englezii şi nord-americanii. De asemenea, m-au asigurat că vor fi implacabili cu noi (...). În sfârşit, a venit momentul de a înțelege pe cei care refuzau să înțeleagă asta."

Conversația dintre Emilian şi Furtunescu nu e întâmplătoare. Să ne amintim că, la acea dată, generalul Avramescu încerca să organizeze trecerea în masă a întregii Armate a 4-a române, în liniile germane.

Unitatea lui Emilian se afla reținută în fața unei puternice rezistențe germane. Superiorii i-au ordonat să o ia cu asalt, ceea ce ar fi produs un masacru. Emilian decide că a venit momentul de a pune capăt situației acum, când cuvântul său de onoare nu-l mai obliga.

"Am adunat, pe neaşteptate, pe ofițerii şi subofițerii mei – povesteşte Emilian. 'Domnilor, colonelul Hodos intenționează să ne facă chisăliță. Am decis să trecem la germani. Fără îndoială, nu o voi putea face fără a risca. Sunteți de acord să-mi oferiți încrederea voastră şi să mă urmați?' Oamenii mei nu au de ce să se pună de acord acum, întrucât au făcut-o deja, între ei, înainte. Locotenentul Dimitrescu mărturiseşte: 'Căpitane, decisesem ca, în cazul unui nou atac, să vă rog pe dumneavoastră să vă autodesemnați să ne conduceți, cu arma prinsă

de umăr, pentru a sfârşi cu această porcărie pentru totdeauna. Oamenii sunt dispuşi să moară (...) şi vor adera, cu atât mai mult cu cât întrevăd o posibilitate de a fi în continuare vii printre germani'."

Emilian a pus rapid la cale un plan. Îi va informa pe superiorii săi că renunță la tot ajutorul artileriei, pentru a obține un efect de surpriză totală în misiunea încredințată. La ora stabilită, Emilian le dă plecarea oamenilor săi. Santinelele germane avansate, surprinse, se predau. Emilian trebuie să facă un efort pentru a le explica şi a le face să înțeleagă că nu vor să-i atace, ci doar să treacă în tabăra lor. În cele din urmă, Emilian este condus către postul comandantului Regimentului german 91 de vânători de munte. Alături de Emilian, se află şi supraviețuitorii unității sale:

"Dau ordin de formare. Supraviețuitorii celor trei escadroane, aflate sub conducerea mea, prind curaj. Sunt 119 oameni din care 3 ofițeri, locotenenții Dimitrescu, Ionescu şi Stara (...). 119 care au riscat totul pentru a rămâne fideli lor înşişi, camarazilor lor morți în luptă şi onoarei Regimentului al 2-lea de Călăraşi. Chipurile lor se luminează. Au reuşit, din nou, să găsească bucuria de a fi ceea ce sunt cu adevărat: cavaleri liberi. Căpitanul Göttinger mi se alătură: 'Căpitane Emilian, profit de ocazia de a vă cunoaşte oamenii, pentru a le spune bun venit, la reînnodarea frăției noastre de arme'. Avansează lent, vorbeşte cu mulți dintre ei. Apoi vine către mine. Schimbăm salutul regulamentar şi, în fața Regimentului 2 de Călăraşi, într-o poziție fermă, îmi strânge mâna îndelung."

Emilian ar fi fost apoi primit la conducerea Diviziei a 4-a de vânători de munte germani, celei căreia îi aparținea Regimentul 91. Dar nu era momentul de politețuri excesive. Imediat, Emilian şi oamenii săi sunt trimişi la Döllersheim. Emilian e invitat la Viena, unde Horia Sima îi oferă un post în Guvern, dat fiind trecutul său de lider politic, însă el refuza. În loc de a accepta, s-a prezentat la biroul de recrutare al Waffen SS, în Viena, unde i s-a recunoscut rapid rangul de căpitan ("Hauptsturmführer") şi, imediat, s-a încorporat unității sale, la Döllersheim.

Când Emilian şi cavalerii săi au ajuns la Döllersheim, au fost

alocați Regimentului 3 român. Pe 17 ianuarie 1945, când Emilian şi oamenii lui au trecut liniile, contingentul român era structurat astfel:
*Statul Major al diviziei
*Regimentul de grenadieri român numărul 1 ("Waffen Grenadier Regiment rumanische nr. 1").
- Batalionul 1. Companiile 1-4.
- Batalionul 2. Companiile 5-8.
- Compania de artilerie de însoțire cu numărul 13 (prevăzută, dar neorganizată încă).
*Regimentul de grenadieri român nr. 2 ("Waffen Grenadier Regiment rumanische nr. 2").
- Batalionul 1. Companiile 1-4.
- Batalionul 2. Companiile 5-8.
- Compania de artilerie de însoțire cu numărul 13 (ca şi în cazul anterior, organizarea sa era prevăzută, dar încă nu se făcuse).
- Regimentul de grenadieri român nr. 3 ("Waffen Grenadier Regiment rumanische nr. 3").
-doar se organizase planul major regimental şi al celor două batalioane care trebuiau să-l compună.
- Regimentul de artilerie român ("Waffen Artillerie Regiment rumanische").
Organizarea sa fusese deja propusă, dar încă nu începuse.
-Batalionul de Trăgători de elită român ("Waffen Fusilier Batallion rumanisches").
De asemenea, fusese propusă organizarea sa, dar încă nu începuse.

După cum se poate vedea, era vorba de organizarea unei divizii cu trei regimente de infanterie, de câte două batalioane fiecare, însă corespondentul regimentului de artilerie şi al unității sale de explorare era batalionul de trăgători. Dacă recapitulăm organizarea celor două regimente de infanterie, deja organizate, vedem că lipseau diferite companii pentru organizare: toate acelea care trebuiau să primească armament greu şi specializat (antitanc, etc.), pe care germanii nu se aflau în condiția de al administra. La fel se întâmpla şi cu artileria. Pe de altă parte, membrii regimentului de artilerie au fost trimişi să urmeze

cursuri de capacitare sau reciclare în şcolile militare. În timp ce batalionul de trăgători, care trebuia să fie unitatea de explorare şi, de asemenea, să se bazeze pe un minim de mijloace motorizate, germanii au anunțat că singurul lucru pe care îl puteau oferi erau bicicletele. Cu greu s-ar mai fi putut spera altceva, căci însăşi motorizarea minimă a diviziei române era total de neconceput. Era aproape imposibil să se obțină arme, vehicule sau echipamente. Din acest motiv, organizarea de alte unități de divizie, precum grupul antitanc, batalionul de genişti sau unitățile logistice, nici măcar nu a fost luată în calcul. De fapt, a fost o adevărată faptă vitejească obținerea de uniforme germane pentru voluntari. În legătură cu asta, fotografiile din epocă sunt elocvente. Mulți dintre voluntarii români îmbrăcau uniforme inadecvate înălțimii sau greutății lor şi încă mulți alții păstrau alături de hainele germane şi elemente din uniformele lor române. La acest nivel al războiului, era greu să se obțină inclusiv uniforme adecvate şi într-o cantitate necesară. Din această cauză, pentru a dispune de o unitate minim operativă, toate resursele s-au concentrat în Regimentul 1 român.

Datorită lui Antonio Muñoz, marele investigator nord-american al Waffen SS, cunoaştem lista ofițerilor cu rang de locotenent care au fost desemnați în acest Regiment 1 SS român:

Ion Baciu. Născut în 1915. Data numirii – noiembrie 1944.
Stefan Cojocaru. Născut în 1910. Data numirii – octombrie 1944.
Ilie Darie. Născut în 1922. Data numirii – noiembrie 1944.
Stan Ghiță. Născut în 1919. Data numirii – noiembrie 1944.
Nicolae Liță. Născut în 1922. Data numirii – noiembrie 1944.
Ion Mureşanu. Născut în 1916. Data numirii – octombrie 1944.
Spiridon Neață. Născut în 1912. Data numirii – octombrie 1944.
Nicolae Sorin. Născut în 1924. Data numirii – noiembrie 1944.
Romulus Opriş. Născut în 1913. Data numirii – octombrie 1944.
Stefan Penciulescu. Născut în 1921. Data numirii – noiembrie 1944.
Petre Popescu. Născut în 1917. Data numirii – noiembrie 1944.
Nicolae Preda. Născut în 1923. Data numirii – noiembrie 1944.
Eugen Purcărea. Născut în 1921. Data numirii – noiembrie 1944.
Constantin Radu. Născut în 1922. Data numirii – noiembrie 1944.

Ion Roth. Născut în 1913. Data numirii – octombrie 1944.
Nicolae Russescu. Născut în 1922. Data numirii – noiembrie 1944.
Aristar Sălăgeanu. Născut în 1918. Data numirii – octombrie 1944.
Valentin Stefarta. Născut în 1919. Data numirii – noiembrie 1944.
Ion Tolescu. Născut în 1916. Data numirii – octombrie 1944.
Valeriu Văcariu. Născut în 1915. Data numirii – octombrie 1944.

Începutul anului 1945 a adus, de asemenea, cu sine o schimbare în conducerea unității. Ludwig a fost înlocuit cu Wilhem "Willy" Fortenbacher, de asemenea "Standartenführer". Născut în 1898, Fortenbacher îşi efectuase serviciul militar în prestigiosul Regiment SS "Deutschland", al nu mai puțin faimoasei Divizii SS "Das Reich". În 1944, fusese desemnat pentru a conduce una dintre cele mai puțin cunoscute unități străine ale Waffen SS, Brigada SS a vânătorilor de munte tătară ("Waffen Gebirgs Brigade der SS (tatarische nr.1)") (6). Unitatea a sfârşit prin a fi dizolvată, în 1945, şi membrii săi au fost numiți în mai puțin cunoscuta "Osttürkischer Waffenverband der SS" (unitatea armată SS a turcilor din est) (7). Fortenbacher a rămas atunci disponibil şi i s-a încredințat conducerea contingentului român. Motivul schimbării conducerii s-a datorat, în parte, faptului că foaia de servicii a lui Fortenbacher era mult mai bună ca cea a lui Ludwig şi, de asemenea, sub aspectul câtorva neînțelegeri dintre Ludwig şi conducerea ANR-ului. După Chirnoagă, Ludwig, mai mult decât a organiza o unitate română, părea că încearcă să creeze o nouă divizie germană, pe baza personalului "volksdeutsche" din România.

Ce însemna pentru germani contingentul român? Cel mai bun răspuns rezidă în a face o recapitulare a efectivelor Waffen SS, la acea dată. Lăsând de o parte câteva mici unități independente (precum batalioanele de tancuri grele), unitățile de rezervă şi instrucție şi personalul înscris în academii şi şcoli, pe 16 decembrie 1944, contingentele diviziilor SS, precum şi brigăzile şi Regimentele SS independente, erau cele publicate în lista lui Antonio Muñoz. În caz că era vorba de o unitate compusă dintr-un număr semnificativ de străini sau de "volksdeutsche", aceasta se menționează între paranteze.

*Divizia 1 Panzer SS "Leibstandarte Adolf Hitler". 22.000 de oameni.

*Divizia 2 Panzer SS "Das Reich". 18.000 de oameni.
*Divizia 3 Panzer SS "Totenkopf". 15.400 de oameni.
*Divizia 4 de Grenadieri blindați SS – Poliție. 9.000 de oameni.
*Divizia 5 Panzer SS "Wiking". 14.800 de oameni (conținea o cantitate sigură de voluntari scandinavi, olandezi şi flamanzi).
*Divizia 6 Vânători de munte SS "Nord". 15.400 de oameni.
*Divizia 7 Vânători de munte SS "Prințul Eugen". 20.000 de oameni (compusă în majoritate din "volksdeutsche").
*Divizia 8 Cavalerie SS "Florian Geyer". 13.400 de oameni (mulți dintre ei erau "volksdeutsche").
*Divizia 9 Panzer SS "Hohenstaufen". 19.000 de oameni.
*Divizia 10 Panzer SS "Fründsberg". 15.500 de oameni.
*Divizia 11 Grenadieri blindați "Nordland". 9.000 de oameni (majoritatea scandinavi şi "volksdeutsche").
*Divizia 12 Panzer SS "Hitlerjugend". 19.600 de oameni.
*Divizia 13 Vânători de munte SS "Handschar". 12.800 de oameni (în majoritate musulmani din Bosnia-Herzegovina).
*Divizia 14 Grenadieri SS. 22.000 de oameni (compusă integral din ucrainieni din Galiția).
*Divizia 15 Grenadieri SS. 16.800 de oameni (voluntari letoni).
*Divizia 16 Grenadieri blindați SS "Reichsführer". 14.200 de oameni.
*Divizia 17 Grenadieri blindați SS "Götz von Berlichingen". 3.500 de oameni.
*Divizia 18 Grenadieri blindați SS "Hörst Wessel". 11.000 de oameni (majoritatea "volksdeutsche").
*Divizia 19 Grenadieri SS. 9.400 de oameni (letoni).
*Divizia 20 Grenadieri SS. 15.400 de oameni (estonieni).
*Divizia 21 Vânători de munte SS "Skanderbeg". Compusă inițial din voluntari albanezi, aceasta unitate fusese dezactivată şi dizolvată.
*Divizia 22 Cavalerie SS "Maria Theresa". 8.000 de oameni (majoritatea "volksdeutsche").
*Divizia 23 Vânători de munte SS "Kama". Compusă din musulmani din Bosnia-Herzegovina, aceasta unitate fusese, de asemenea, dizolvată.

*Brigada SS "Nederland". 6.000 de oameni la puțin timp după, a fost ridicată la rangul de divizie, primind numărul 23.
*Divizia 24 Vânători de munte SS "Kartsjager". 3.000 de oameni.
*Divizia 25 Grenadieri SS "Hunyadi". 15.000 de oameni (voluntari unguri).
*Divizia 26 Grenadieri SS "Hungaria". 13.000 de oameni (voluntari unguri).
*Divizia 27 Grenadieri SS "Langemarck". 7.000 de oameni (voluntari flamanzi; la această cifră, trebuiau adăugați alți 8.000 de oameni aflați în proces de instrucție, care nu dispuneau de arme pentru echipamentul lor).
*Divizia 28 Grenadieri SS "Wallonie". 4.000 de oameni (voluntari valoni).
*Divizia 29 Grenadieri. Originar, o unitate de voluntari ruşi. Waffen SS cedase contingentul lui Vlasov şi divizia a renunțat să aparțină Waffen SS.
*Legiunea SS italiană. 15.000 de oameni. Întrucât rămăsese liber numărul 29 din listă, a primit denumirea de Divizia 29 de Grenadieri SS.
*Brigada SS bielorusă. Originar era Divizia 30 SS, dar fiind transferați armatei lui Vlasov, voluntarii săi ruşi a rămas în Waffen-ul SS un contingent de 4.400 de oameni, în majoritatea lor, bieloruşi.
*Divizia 31 Grenadieri SS. 11.000 de oameni (majoritatea "volksdeutsche") (8).
*Brigada SS franceză. Se afla în proces de amestecare cu resturile L.V.F. şi conținea 7.300 de oameni. La final, ar fi fost reorganizată ca Divizia 33 Grenadieri SS.
*Brigada SS "Landstörm Nederland". 7.000 de oameni. Era vorba de voluntari olandezi care slujeau în propria țară. Înainte de a se termina războiul, ar fi fost redenumită ca Divizia 34 SS Grenadieri.
*Brigada SS "Dirlewanger". 6.000 de oameni. O unitate penală care, înainte de a se termina războiul, ar fi fost redenumită Divizia 36 Grenadieri SS.
*Legiunea indiană SS. 2.300 de oameni. A fost transferată în armata

Waffen-ului SS.
*Brigada tătară SS. 3.500 de oameni. La puțin timp după, se va contopi cu unitatea citată în continuare.
*Unitatea armată SS a turcilor din est. 8.000 de oameni. (Musulmani din Asia Centrală sovietică).
*Regimentul Grenadieri SS români nr. 1. 3.000 de oameni.
* Regimentul Grenadieri SS români nr. 2. 2.500 de oameni.
*Regimentul Grenadieri SS bulgar nr. 1. 580 de oameni.

Confruntând datele din această listă, observăm: contingentul român (care nu includea doar pe cei 5.500 de oameni citați mai sus, ci atingea cifra de 12.000 de oameni, chiar dacă restul nu fuseseră încă organizați în unități, din cauza lipsei totale de arme şi echipamente pentru ei) nu era depreciat în totalitate. Sunt cazuri mult mai cunoscute şi amplu studiate, ca cel al voluntarilor valoni, a cărui cifră niciodată nu a atins numărul de voluntari români. Deşi este ridicol să gândeşti că 12.000 de oameni din contingentul român ar fi putut să schimbe cursul războiului, este lamentabil că au primit atât de puțină atenție, chiar dacă aportul lor numeric nu era deloc de neglijat. În mod sigur, diferite unități străine, în ciuda numărului mic de efective, au putut să participe în mod onorabil, la luptele din 1945. Dar, dacă românii nu i-au însoțit în bătălie, nu a fost din lipsă de voință sau de oameni, ci din simplul motiv că nu aveau arme pentru a o face. În condiții minim favorabile, Divizia română s-ar fi format în mod complet şi, astăzi, am fi văzut-o citată în din ce în ce mai numeroasele opere destinate a studia marele fenomen, pe care, în istoria militară contemporană, o constituie Waffen SS. Factori străini voinței românilor au făcut imposibilă constituirea efectivă a acestei divizii, astfel încât operele citate care studiază istoria războiului îi lasă în negura uitării pe românii care, fără îndoială, se aflau în Döllersheim, cerând în mod urgent armele de care aveau nevoie. Dacă ar fi existat timp pentru organizarea completă a Diviziei române, soarta finală a războiului nu s-ar fi schimbat, însă astăzi cărțile de istorie militară ar fi păstrat un spațiu pentru a povesti şi luptele lor.

Notă:

1. Denumirea oficială a unității era "Waffen Grenadier Regiment der SS (rumanische nr.1)". În denumirea unităților din Waffen SS, unitățile integrate, formate din voluntari din naționalități non-germane, foloseau prefixul "Waffen" şi naționalitățile germane sau compuse din "volksdeutsche" utilizau prefixul "Freiwillige". Unitățile pur germane foloseau doar sigla SS.

2. Adesea este citat în izvoarele istorice române, precum comandantul Wehnert.

3. Acest comentariu este mai inteligibil, dacă se ține cont de faptul că, în Armata română, diferența dintre ofițeri şi trupa era abisală şi că, codul militar permitea inclusiv pedepsele corporale împotriva trupei.

4. Emilian era foarte cunoscut în țară datorită activității sale politice în LANC.

5. Cu numele de "boieri" se desemnau în România nobilii (şi aproape în întreaga Europă de Est). Era o opinie foarte extinsă în România că vechea nobilime nu fusese niciodată capabilă să apere țara de străini, punându-se, de fapt, în slujba lor, în multe ocazii. În contextul acestei narațiuni, trebuie să înțelegem prin "boieri" membrii elitelor conducătoare ale țării, care au predat țara, în mâinile lui Stalin.

6. Alcătuiau această unitate tătarii din Crimeea, care în timpul ocupației germane a acestei peninsule slujiseră în batalioanele de securitate aflate în subordinea Poliției germane.

7. Unea contingente de variate naționalități musulmane din Asia Centrală sovietică.

8. În numeroase opere, această divizie este citată cu numele "Bohmen-Mahren". E vorba de o greşeală. Divizia 31 era compusă din "volksdeutsche" din Voivodina (teritoriul Iugoslaviei după primul Război Mondial). A existat în ultimele zile de război un grup de luptă de divizie ("SS Kampfgruppe"), care a etalat numele "Bohmen-Mahren", rămânând format din personalul numeroaselor şcoli şi centre de instrucție ale Waffen-ului SS din teritoriul Bohemia-Moravia.

CAPITOLUL X
Comandourile române în spatele liniilor sovietice

Una dintre primele idei pe care o avuseseră atât liderii legionari, cât şi autoritățile germane, după 23 august, fusese de a trimite grupuri de români pentru a opera în spatele liniilor sovietice în România. Sentimentele anticomuniste şi anti-ruse ale majorității populației române erau bine cunoscute şi trebuiau să fie exploatate. Se gândea că, în cel mai rău dintre cazuri, activitatea acestor grupuri de luptători ar fi servit pentru a organiza o rețea de rezistență armată capabilă să distragă importante forțe sovietice, care, în acest mod, nu ar fi fost implicate pe front. Si, cu suficient optimism, se gândea că dacă se ajungea la o contraofensivă germană în direcția României, acea organizație de rezistență ar fi putut fi un ajutor militar de o mare valoare la momentul apropierii de pământul românesc a avangardelor germane.

Oricum, elementele cele mai adecvate pentru a duce la bun sfârşit aceste misiuni riscante, în spatele liniilor inamice, erau militanții Mişcării Legionare. Prin fanatismul şi idealismul lor ofereau profilul psihologic adecvat, căci nu erau numai dispuşi de a face sacrificii şi de a-şi asuma mari riscuri, ci erau şi superior dotați şi se putea conta că nu se vor converti în "agenți dubli", odată ajunşi în țară. Mai mult, mulți militanți legionari trecuseră deja prin diferite etape de clandestinitate (din cauza constantelor persecuții pe care le-a suferit LSMA/GF) şi ştiau să se mişte în acest context. Să ne amintim că, stând în clandestinitate şi sub o feroce persecuție, grupurile de legionari fuseseră capabile să îndeplinească cu succes acțiuni armate importante.

Era adevărat că structura Legiunii pe teritoriul român nu se afla în momentul său de glorie, căci dictatura lui Antonescu nu se evidențiase doar prin duritatea persecuției împotriva Legiunii, ci şi prin durata sa lungă. De fapt, sub regimul lui Antonescu Legiunea a trăit perioada cea mai lungă de clandestinitate şi persecuție a istoriei

sale, ceea ce, în mod evident, destructurase o bună parte din aparatul ei. Pe de altă parte, aşa cum s-a indicat deja, după lovitura de stat din 23 august partidele politice democratice ceruseră eliberarea imediată a deținuților politici care putrezeau în închisorile antonesciene, dar această măsura de bunăvoință nu li se aplicase şi legionarilor, care au continuat să rămână în ele. Cu toate astea, încă exista un minim de organizare pe care se puteau bizui legionarii români care eventual ar fi fost trimişi în misiuni ca agenți şi comandouri în spatele liniilor sovietice. Să nu uităm că în momentul său de maximă expansiune LSMA/GF se baza pe 500.000 de afiliați şi pe câteva milioane de votanți.

Cum am văzut deja, aproape jumătate din cei 400 de legionari români care au fost eliberați din lagărele de concentrare germane, au fost inițial numiți în proiectul de organizare a rețelelor de rezistență din România. Dar, pentru a face asta, mai întâi trebuiau să fie antrenați adecvat. Acest contingent de 200 de legionari a fost inițial cantonat în teritoriul austriac din Neukarenburg, sub conducerea legionarului Virgil Popa. Instrucția trebuia să cadă în sarcina serviciilor germane de specialitate.

În principiu, această sarcină trebuia să şi-o asume Abwehr-ul, Serviciile de informație militară germane. Dar, după atentatul împotriva lui Hitler, la Cartierul său General se descoperise că amiralul Canaris, comandant şef, era un opozant activ al regimului hitlerist şi întregul Abwehr era suspectat. De fapt, funcțiunile şi serviciile sale au fost încredințate acum Biroului Central de Securitate al Reich-ului (RSHA), controlat de către comandanții SS şi serviciul de securitate SD. Fără îndoială, acest lucru nu se putea face prin intermediul unei disoluții pur şi simplu a Abwehr-ului, căci o organizație atât de specializată ca aceasta nu putea fi înlocuită cu uşurință. Astfel încât o mare cantitate din funcțiile exercitate acum de către RSHA urmau să fie continuate, de către ofițeri care aparținuseră Abwehr-ului.

Abwehr-ul avusese la dispoziția sa o formațiune de trupe antrenate în operațiuni speciale, Divizia "Brandenburg" (la originea sa, o simplă companie, care de-a lungul războiului fusese amplificată până la nivelul de divizie). Aceasta divizie era alcătuită dintr-o multitudine

de unități de mică anvergură care erau împrăştiate de-a lungul şi de-a latul întregii Europe. O bună parte din elementele Diviziei "Brandenburg", dată fiind noua situație creată în Abwehr, a fost invitată să se alăture altor trupe de operațiuni speciale: "SS – Jagdverbände", condusă de către miticul Otto Skorzeny. Aceste "SS –Jagdverbände" erau parte din Waffen SS, dar prin misiunile lor erau adesea transferate în RSHA, însărcinat să proporționeze informația, instrucția şi mijloacele, şi de asemenea să le trimită în misiune.

Datorită unei teribile notorietăți obținute de Skorzeny în operațiunea sa riscantă de eliberare a lui Mussolini, "SS – Jagdverbände" apăreau aureolate de un mare prestigiu şi mulți membri ai Waffen-ului SS doreau să facă parte din ele. Acest prestigiu se extindea, de asemenea, asupra tuturor acelor europeni care continuau să vadă în Germania căpetenia unei coaliții anticomuniste europene, astfel încât Skorzeny nu avea probleme în găsirea voluntarilor străini pentru unitățile sale, căci misiunile ce trebuiau să se realizeze se desfăşurau, în mare măsură, pe teritoriul țărilor străine. De fapt, "SS – Jagdverbände" au fost poate unitățile cele mai internaționalizate ale Waffen-ului SS.

Cu referire la pregătirea românilor pentru misiuni în ariergarda inamică, trebuie să facem diferențe clare între procesul de formare al agenților, pe de o parte, şi organizarea unei unități de luptă, pe de altă parte.

Pentru instruirea agenților, s-au creat două grupuri. Unul dintre ele s-a stabilit în Viena şi celălalt într-o localitate foarte apropiată, Korneuburg. Ambele erau cunoscute sub numele comun de "Abwehr Gruppe Rumanien". Responsabilii germani erau locotenent-colonelul Pfeiffer şi locotenentul Müller, doi ofițeri din Armata germană, cu ani de experiență în Abwehr. Liderul român al grupului era sus-numitul Virgil Popa, cu rangul de locotenent în Waffen SS ("SS – Untersturmführer") sub a cărui autoritate se aflau aproximativ 100 de legionari.

"Abwehr Gruppe Rumanien" avea ca misiune formarea agenților. Pentru asta trebuiau să fie instruiți într-o multitudine de

tehnici sofisticate (infiltrare, culegere şi evaluare de informaţii, sabotaj, paraşutism, transmisii, etc.).Un capitol complex era cel al învăţării telegrafiei morse, un sistem obişnuit de transmisie în acea epocă. Aceste cursuri se ţineau în Breitenfurth, cât şi în împrejurimile Vienei. Întrucât nu era uşor să înveţi această tehnică şi sistemele de cifrare cu rapiditate, la început doar un grup select de 12 oameni a fost desemnat să primească aceasta pregătire. În Breitenfurth s-a instalat de asemenea un centru de radio-recepţie pentru a primi şi centraliza fluxul mesajelor care trebuiau să vină din România, îndată ce ajungeau în acea ţară primele grupuri de agenţi.

O dată formaţi, ei trebuiau să fie grupaţi în "echipe" şi trimişi pe pământ românesc, cu o mare diversitate de funcţii: misiuni de sabotaj, acţiuni punctuale, culegere de informaţii, organizare de reţele de rezistenţă (...). Planul iniţial, foarte ambiţios, prevedea să se trimită în România un total de 100 de "echipe". În mod normal, o "echipă" era compusă din 6 până la 8 oameni. Şeful echipei, de obicei, era telegrafistul, chiar dacă dispunea de un al doilea telegrafist pentru a-l înlocui, în anumite circumstanţe. Al doilea ca importanţă era şeful de sabotaj, care conducea 3 sau 4 oameni. "Echipele" erau formate din oameni din aceeaşi regiune, căci se gândea să fie utilizaţi în regiunea lor de baştină. În linii mari, se prevedea ca toţi să treacă prin aceleaşi două etape: într-un prim moment, trebuiau să se dedice culegerii de informaţii (mişcări de trupe, probleme militare, economice şi politice care se aflau în România, etc), în acelaşi timp în care îşi stabileau contacte oportune şi creau un minim de infrastructură organizatorică. Trecând această etapă, trebuiau să realizeze sabotaje, organizări de grupări armate de rezistenţă, etc. În timpul instrucţiei lor, voluntarii români foloseau uniforme germane. Ei erau din punct de vedere juridic, soldaţi, nu "spioni" şi nici "agenţi secreţi". Guvernul Naţional Român urmărea cu maxim interes pregătirea acestor "echipe". Brădescu ne explică motivele:

"Ideea principală a Guvernului de la Viena, în contextul istoric în care fiinţa, era atingerea a trei obiective:

1. Constituirea unei Armate Naţionale, care să participe în lupta

împotriva bolşevismului şi să contribuie la eliberarea României.

2. Menținerea speranței de eliberare a națiunii, prin intermediul unei propagande constante, care se făcea cu ajutorul postului Radio Dunărea din Viena şi, atât cât a fost posibil, cu ajutorul postului Radio Belgrad.

3. Să organizeze cel mai mare număr posibil de centre de rezistență şi de luptă armată în ariergarda frontului, cu ajutorul mijloacelor disponibile în acele circumstanțe (...)."

"Obiectivul numărul 3 merită o mențiune specială. Era vorba de a-l atinge prin intermediul 'echipelor' formate din legionari voluntari, desemnați să fie lansați cu paraşutele în România, pentru a duce la final o varietate de misiuni extrem de periculoase: stabilirea contactului cu legionarii din respectivele regiuni, organizarea centrelor de rezistență, sabotajul, hăituirea trupelor sovietice, menținerea voinței de rezistență a națiunii, etc. În puține cuvinte: realizarea permanentă a acțiunilor în zone ocupate de inamic. Nu era vorba de realizarea unor acțiuni fulger şi revenirea sub ocrotirea teritoriului prieten, ci de a susține o prezență permanentă în zona de acțiune."

"Destinul acelor 'echipe' era deja pecetluit, în ciuda faptului că se prevăzuse lansarea lor, deasupra zonelor muntoase şi a meleagurilor îndepărtate, unde nici trupele sovietice, nici poliția română nu îndrăzneau să intre, ceea ce le oferea o protecție sigură."

"Riscurile pe care le implicau misiunile îi puneau pe aceşti voluntari într-un pericol permanent de a fi sacrificați. Dar sacrificiul lor nu li se părea prea mare când era în joc destinul patriei. Cu o abnegație totală şi un curaj incomparabil, aceşti oameni şi-au îndeplinit până la capăt misiunea. Aproape toți au fost omorâți de patrulele regimului comunist. Cei care au reuşit să-şi salveze viața se pot număra pe degetele de la o mână."

"Aceste 'echipe', lansate cu paraşute trebuiau să formeze avangarda unei ofensive anticomuniste îndreptată către România, ceea ce, din motive deja cunoscute, nu s-a întâmplat. Limita de timp de care au dispus nu a permis implicarea echipelor prevăzute de către Guvernul de la Viena (aproximativ 100). Din cauza cursului evenimentelor, au

putut fi lansate doar 8 echipe în zona muntoasă a Transilvaniei, începând cu Munții Apuseni până în Munții Făgăraş. Bine înarmați, cu aparate de transmisie şi arme automate, cu explozive şi directive exacte pentru întrebuințarea lor, mai mult de două sau trei luni de intensă pregătire în şcolile speciale, ele au constituit puternice nuclee de acțiune. Datorită lor, intrând în contact direct cu echipele, sau datorită simpatiei şi coalizării pe care le provocau în regiunile unde acționau aceste echipe, au văzut născându-se nuclee care, de-a lungul anilor au menținut o eroică rezistență națională.

"Importanța acestor 'echipe', trimise în țară de către Guvernul de la Viena are diferite fațete:

1. Au contribuit la lupta împotriva invadatorilor sovietici, în momentul în care trupele române, înşelate de Rege, nu-şi puteau îndeplini misiunea de a se lupta cu inamicul din țară.

2. Au susținut speranța şi moralul populațiilor dezorientate de incapacitatea manifestă a partidelor demo-liberale doborâte de brutalitatea trupelor sovietice de ocupație, care erau prezentate de către partidele citate ca şi 'trupe eliberatoare'.

3. Au demonstrat că Guvernul de la Viena era cel care avea rolul predominant în rezistența față de sovietizarea țării şi l-au prezentat ca reprezentant legitim al aspirațiilor naționale.

4. Au constituit prima manifestare de protest activ împotriva prezenței sovietice în România şi împotriva comunizării țării".

Lungul paragraf al lui Brădescu se justifică prin existența unei imense lacune istorice. În adevăr, puțin, pentru a nu spune de loc, s-a scris despre existența unei serii de mişcări armate de rezistență națională care au luptat împotriva Armatei Roşii şi a aliaților săi şi anume guvernele satelite din întreaga Europă Orientală. Din Estonia până în Iugoslavia, trecând prin Polonia şi România, au existat mişcări de acest tip, mai mult sau mai puțin eficiente, dar oricum active. Componenții lor credeau că, în cele din urmă, Occidentul va decide să lupte împotriva URSS-ului. Începutul Războiului Rece, imediat după încheierea celui de-al doilea Război Mondial, a alimentat aceste speranțe. Astăzi ştim că spiritul Yaltei îi condamnase la moarte şi că

ferocea propagandă anticomunistă, pusă la cale de către Statele Unite în Europa, nu era destinată atât eliberării Europei Orientale, cât menținerii disciplinate, sub hegemonia nord-americană a populațiilor din Europa Occidentală, care nu vedeau un alt protector în fața "pericolului roşu" decât trupele Statelor Unite.

Aceste mişcări de rezistență, care au constituit una dintre marile preocupări ale istoriografiei europene s-au desfăşurat până la jumătatea anilor '50, când înfrângerea brutală a rebeliunii ungare din 1956 a demonstrat, cu o evidență zdrobitoare, că în realitate nici Statele Unite, nici țările Europei Occidentale n-ar fi mişcat un deget pentru a ajuta națiunile din Europa Centrală şi de Est. În cazul concret al României, meritul creării nucleului inițial al acestei rezistențe se datorează Guvernului de la Viena şi "echipelor" sale. Din păcate, căzând în luptă sau fiind arestați de poliție, despre aproape toți membrii lor ştim prea puține lucruri. Doar datorită operei lui Filon Verca (1), ne putem face o idee de acțiunile lor. "Echipa" lui Verca a decolat într-un Heinkel He-111 din Wiener Neustadt (în apropiere de Viena), pe 9 decembrie 1944, şi, după un zbor deasupra teritoriului ungar şi slovac, a ajuns deasupra țării sale, unde a fost lansată cu paraşutele. Grupul şi-a menținut activitatea până în iulie 1948, când componenții săi au fost arestați. Activitatea sa devenise, cu fiecare zi, din ce în ce mai dificilă. Simulacrul de democrație, care se instaurase la 23 august 1944, a fost înlocuit rapid (aşa cum am văzut deja) de guverne dominate de comunişti, care au preluat întreaga putere, în 1945. "Dictatura proletariatului" instaurată de către P.C.R. s-a caracterizat, asemenea tuturor celor de aceeaşi factură, prin puterea omniprezentă a aparatului de securitate şi prin ferocitatea represiunii oricărui inamic politic (nu doar legionarii: orice non-comunist era un inamic potențial). Dar cum P.C.R.-ul peste orice era o forță politică abia înfiripată, doar prin baionetele Armatei Roşii s-a reuşit consolidarea lui. Dacă în mai 1945, luna în care se termina războiul, existau pe pământ românesc 80.000 de soldați sovietici, în martie 1946, efectivele Armatei Roşii înglobau un număr de 615.000 de oameni (...). În mod evident, această masă de soldați sovietici şi dictatura stalinistă înființată de către

comunişti au reprezentat un duşman formidabil pentru cei aproximativ 100 de legionari care fuseseră lansați deasupra României, formând "echipele" deja citate. Dar cea mai bună dovadă a spiritului lor fanatic şi neînduplecat este şi faptul că, după desființarea Guvernului Național Român, din mai 1945, cu ocazia capitulării Germaniei, în ciuda tuturor evidențelor, componenții acestor "echipe" s-au menținut în luptă, până au fost eliminați, unul câte unul, de către duşmanii lor.

Dar nu toți voluntarii români aleşi pentru a realiza "misiuni speciale" s-au integrat în aceste "echipe". Mulți alții urmau să servească în "SS-Jagdverband 'Sudost' ". Această "unitate de vânătoare SS 'Sudest' " îşi avea originea într-o unitate anterioară de "brandenburghezi". Aceasta fusese cunoscută ca "Streifkorps Karpaten" ("corpul de incursiune Carpați") şi a fost divizată în două unități de tip companie, numite Grupurile de sarcină "Slovacia" şi "România" ("Einsatzgruppe Slowakei" şi "Einsatzgruppe Rumanien"), ambele înregimentate în localitatea deja citată, Korneuburg, foarte apropiată de Viena. Cu privire la "Grupul de sarcină România", în afară de cadrele de ofițeri şi specialişti germani, majoritatea forței sale era compusă din 70 de germani proveniți din România. Aceste efective se transferau în unitățile de operațiuni speciale ale Waffen SS, mai exact în "SS-Jagdverband 'Sudost' " (inițial "SS Sonderkommando Sudost"). "Einsatzgruppe" au fost redenumite "SS Jagdeinsatz". În decembrie 1944, s-a decis creşterea efectivelor până la crearea a cinci unități de tip companie, fiecare cu o identitate națională distinctă. S-au creat astfel "SS Jagdeinsatz" numite "Slowakei", "Serbien-Kroatien", "Ungarien", "Bulgarien" şi "Rumanien". În fiecare dintre ele, elementul dominant erau voluntarii naționalității numite: slovaci, sârbo-croați, unguri, bulgari şi români. Toate unitățile se stabileau în tabăra din Stockerau-Hollabrun (la fel, apropiat de Viena, la vest de Korneuburg). Contingentul originar al "Einsatzgruppe Rumanien" a fost întărit cu 175 de oameni (în marea lor majoritate voluntari români). Conducerea contingentului român era încredințată lui "Sturmbannführer" (comandant SS) Benesch. Benesch

era un veteran al unităților Brandenburg. În aprilie-mai 1940 condusese un grup de "brandenburghezi" în spatele liniilor inamice din Norvegia centrală şi, în septembrie 1941, condusese asaltul unei unități brandenburgheze, într-o insulă din Estonia, care se afla încă în mâinile sovieticilor după ce restul țării fusese luat de către Wehrmacht. Petrecuse multe luni în Laponia şi, în 1944, se afla la conducerea unui batalion al Brandenburgului în Iugoslavia. Datorită remarcabilei sale fişe de servicii, fusese decorat cu Crucea Germană, nivel inferior Crucii de Cavaler. Alături de Benesch, se afla ca secund la conducere "Sturmbannführer"-ul român, Tobă.

Evident, relațiile dintre centrele de pregătire a agenților din Viena şi Korneuburg, deja citate, şi "SS-Jagdverband 'Sudost' " erau strânse şi fluide. Dar misiunea "SS-Jagdverband 'Sudost' " era de alt tip. Conform doctrinei germane dezvoltate deja de către unitățile Brandenburg şi asumată de către "SS-Jagdverband", acest tip de unități trebuia să se implice în misiuni de avangardă în timpul ofensivei proprii. În momentul în care Wehrmacht-ul avansa, aceste unități trebuiau să realizeze acțiuni inteligente sau operațiuni în ariergarda inamică imediată, care să faciliteze avansul propriu prin controlul punctelor nevralgice şi semănând haosul. Nu era vorba deci de formarea "agenților" capabili să acționeze izolat, în teritoriul inamic, foarte departe de liniile proprii, ci de soldați însărcinați cu acțiuni specializate în punctul unui atac propriu.

A existat vreo posibilitate pentru implicarea sa operativă? Imediat, după eşecul ofensivei din Ardeni, ultima mare ofensivă germană în război s-a realizat în Ungaria, de către Armata a 6-a Panzer SS. Obiectivul ofensivei era eliberarea câmpurilor petrolifere ungare, care se extindeau în împrejurimile lacului Balaton. Si, dacă se reuşea o pătrundere de anvergură, ofensiva trebuia să continue în direcția României. "SS Jagdeinsatz Rumanien" s-a pregătit conştiincios, pentru această ultimă eventualitate. După cum ştim deja ofensiva din Ungaria, începută pe 5 martie 1945, a rămas la puțin timp după aceea paralizată şi, pe 16 martie, sovieticii treceau la contraatac. Armata a 6-a Panzer SS, în loc să avanseze către est, a trebuit să se retragă către vest. Posibilitatea

implicării voluntarilor români în "SS Jagdeinsatz Rumanien" a rămas anulată.

Notă:

1. Vezi bibliografia.

CAPITOLUL XI
Luptele de pe Oder şi de pe Dunăre

În ciuda entuziasmului, credinței şi efortului depuse pentru a crea ANR-ul şi unitățile române de operațiuni speciale, soarta războiului era deja decisă şi finalul său se precipita ireversibil. Deşi englezii şi nord-americanii fuseseră opriți la granița occidentală germană şi ofensiva germană din Ardeni îşi demonstrase slăbiciunea, pentru combatanții din câmpul de bătălie din est pericolul era din ce în ce mai mare. La începutul lui 1945, liniile germane se aflau încă pe țărmul Vistulei. Dar, pe 12 ianuarie, s-a dezlănțuit o masivă şi demolatoare ofensivă sovietică. Ea nu se va opri până când nu va cuceri Oderul, la 70 Km est de Berlin. Fenomenala ofensivă sovietică s-a oprit la începutul lui februarie.

Pericolul se extindea direct către capitala Reich-ului, oraş în care, la acest nivel al conflictului, era perfect auzibil bubuitul artileriei. Din această cauză germanii şi-au mobilizat ultimele rezerve, încercând să creeze o nouă linie de apărare, cea mai solidă posibilă pe Oder. Nu existau desigur multe forțe. În Schwedt, germanii reuşiseră să mențină un cap de pod peste țărmul oriental al Oder-ului. Pentru înalta conducere germană, apărarea sa era vitală, căci era considerată necesară pentru a servi ca bază unei contraofensive care să-i îndepărteze pe sovietici de Berlin. Apărarea capului de pod din Schwedt i-a fost încredințată legendarului Otto Skorzeny, comandantul "SS-Jagdverbände", şi cunoscut ca unul dintre soldații cei mai străluciți ai Reich-ului.

Din a doua jumătate a lui februarie, întreaga unitate disponibilă era trimisă în sectorul Oder-ului. Asta a inclus regimentul 1 de Grenadieri români, singurul care la acea vreme reuşise să atingă un minim de capacitate operativă (datorită faptului că se concentraseră în el toate echipamentele disponibile). Acel sector era potrivit pentru implicarea regimentului român, dat fiind că în el nu se aflau trupe

române aliate sovieticilor. Ciuntu Chirilă povestea astfel cum au ajuns la Schwedt:

"După ce am urmat o instrucție militară specifică, am fost trimişi într-o şcoală de subofițeri militari. După ce ne-am întors din această şcoală, am fost trimişi pe front. Exact de ziua mea de naştere, pe 15 februarie, ne-am îmbarcat cu destinația nord. Înainte de plecare ne-a vorbit şeful Armatei Naționale, generalul Chirnoagă, pe care l-am văzut atunci pentru prima oară. Am ajuns în Sttetin cu trenul, unde a trebuit să aşteptăm o zi. Am fost atacați de avioane ruseşti, fără a înregistra pierderi. Apoi ne-am îndreptat către destinația noastră. Îmi amintesc foarte bine că soldații erau foarte neliniştiți, poate deoarece călătoream deja de prea multe zile fără a şti spre unde ne îndreptam. Subofițerul Blaga, care ajunsese acolo fugind din România, însoțind trupele germane în retragere şi care, mai târziu, va muri în bătălia împotriva ruşilor, era unul dintre cei mai agitați. M-a mirat asta, căci ştiam că era un legionar de elită. Cred că în acele momente avea deja presimțirea faptului că va muri în luptă."

"Călătoria noastră a continuat către Stargard. Înainte de a intra în această localitate trenul s-a oprit brusc, căci la orizont apăruseră numeroase avioane ruseşti de tip 'Stormovik'. Pe sub pod trecea un râu. De o parte şi de alta, erau păduri. Soldații şi ofițerii s-au ascuns în pădure sau sub pod. Îmi amintesc că doctorul regimentului, Apostolescu, s-a aruncat în apă. Avioanele au mitraliat întâi trenul şi, după aceea, au aruncat bombe. Atacul ne-a provocat multe pierderi, morți şi răniți. Doctorul Apostolescu, Grațian şi eu nu ne-am dat în lături de la îngrijirea unui mare număr de răniți. Nu numai noi suferiserăm pierderi, ci şi germanii care călătoreau cu acelaşi tren."

"După o călătorie destul de lungă, am ajuns în oraşul Schwedt, o localitate suficient de mare, unde am rămas o zi. În ziua următoare, am intrat pe poziții pe o insulă de pe Oder, în fața localității Gatov. De cealaltă parte a Oderului, se aflau ruşii."

"Companiile alcătuite din români se aflau situate în diferite poziții şi erau conduse de locotenenții: Bărbulescu, Costăchescu, Dobrescu, Mitică Popa, Ceauşescu, Iordache, Ion Potecaşu;

batalioanele erau conduse de căpitanii Dreve şi Opriş. Nu-mi amintesc numele celorlalți ofițeri. Însă ştiu că toți ofițerii şi-au împlinit sarcina, până în cea din urmă zi (...)."

După două săptămâni de la sosirea lor pe front, românii din Regimentul 1, au primit vizita comandantului lor, generalul Chirnoagă, care le-a inspectat pozițiile. Apărarea capului de pod de la Schwedt a durat de pe 1 februarie până pe 3 martie 1945. Episodul este relativ cunoscut, căci, aflându-se sub conducerea sectorului lui Otto Skorzeny, această bătălie a apărut povestită în diferitele sale cărți de memorii, care au avut un tiraj mare. Cum Skorzeny însuşi a afirmat, trupele concentrate în Schwedt ar fi putut foarte bine să fie numite "Divizia Europeană", căci sub ordinele sale au luptat nu doar 3.000 de români, ci şi ruşi şi voluntari din Turkestan; coloana vertebrală a apărării o forma două unități veterane SS: Batalionul 600 paraşutişti SS şi "SS Jagverband 'Mitte'", în care slujeau voluntari de diferite naționalități. Existau,de asemenea, trupe germane de diferite origini, ajungând astfel ca unitatea de sub comanda lui Skorzeny, numită Divizia Schwedt să totalizeze 15.000 de oameni.

Dar pe 3 martie, după cum am mai spus, germanii au pierdut capul de pod de la Schwedt. Aşa-numita Divizie Schwedt, o tipică unitate ad-hoc a continuat să existe, dar fără a-l mai avea în fruntea sa pe Skorzeny şi retrăgându-se pe țărmul occidental al Oder-ului. Regimentul 1 român a fost alipit acum unității vecine, Divizia 547 de Grenadieri (1). Această unitate făcea parte din corpul 3 de Armată Panzer SS (german). Acest corp de armată, înainte o unitate prestigioasă şi puternică, se afla acum redusă la o palidă umbră din forța sa de altă dată. În a doua jumătate a lui februarie 1945 încercase un contraatac de pe coasta din Pomerania aflată încă în puterea germanilor. În freneticul ei avans către Oder şi Berlin, în anterioara ei ofensivă din ianuarie, Armata Roşie lăsase în dreapta sa un flanc lung şi expus. Germanii au încercat să-l rupă prin operațiunea numită "Sonnenwende", la care au participat selecte unități germane (Diviziile "Führerbegleit" şi "Führer Grenadier" ale Armatei; Divizia SS Poliție şi Divizia Panzer SS "Frundsberg") şi diferite divizii SS de voluntari

străini (SS 11 "Nordland", SS 23 "Nederland", SS 27 "Langemarck" si SS 28 "Wallonien"). Dar aceste unități, odinioară puternice şi glorioase, erau acum puțin superioare murdarelor batalioane ale sovieticilor cărora nu le-a fost greu să oprească ofensiva şi să treacă la contraatac. În cele din urmă, întreaga Pomeranie a fost ocupată, soldații germani şi voluntarii europeni cei care au reuşit să traverseze vestul Oderului s-au putut considera norocoşi.

Oricum, Regimentul 1 de Grenadieri români depindea acum de Corpul 3 de Armată al Waffen SS. Conducerea acestei mari unități a decis să-l redenumească de acord cu regulile tipice, Waffen SS. Acestea precizau că unitățile independente care se încadrau în nucleul de trupe din Corpul de Armată trebuiau să fie în număr de 100, primind numărul corpului începând cu acest număr. Regimentul român s-a transformat astfel în Regimentul 103 de Grenadieri (român nr.1).

În Cartierul general al Corpului 3 SS (una dintre unitățile care a reuşit să scape din vestul Oderului) diviziile care i-au fost desemnate erau mult mai slabe. Am văzut deja cazul Diviziei 547, care, în afara Regimentului român (ce nu conta decât pe arme grele de ajutor), de-abia dacă mai alinia câteva batalioane de "Volksstürm" (2). La nord de Divizia 547 de Grenadieri, se găsea o unitate şi mai slabă, cunoscută ca: "Divizia Stab 610 z.b.V." sau Statul Major Divizionar 610 pentru operațiuni speciale (3), care îngloba doua regimente de poliție germane, compuse în majoritatea lor din germani proveniți din Ungaria şi România (4) şi Regimentele de poliție 8 şi 50. La sud, Divizia 457 se învecina cu deja citată "Divizie Schwedt", iar mai la sud se afla Divizia 1 a Marinei alcătuită din vechi marinari reconvertiți, fără instrucția necesară, în soldați de infanterie.

Astfel situația nu prea avea cum să cauzeze optimism. Pe cuprinsul întregului sector se aflau unități prost echipate şi slab instruite. Fără îndoială existau şi câteva unități veterane, precum Diviziile SS "Nordland", "Nederland", "Langemarck" şi "Wallonien" aflate în rezervă, în spatele Diviziei 547 de grenadieri (în care slujeau românii). Dar să numeşti divizii aceste unități era o adevărată glumă. Veteranii lor călițiîn focul miilor de lupte, de pe frontul de est erau nişte

luptători formidabili. Posedau ceea ce le lipsea românilor din Regimentul 103 de Grenadieri, vechimea, experiența. Dar nici românii, nici spaniolii, nici valonii, nici olandezii, nici scandinavii, nici măcar germanii nu aveau mijloacele de luptă capabile să echilibreze formidabila putere a Armatei Roşii. Din fericire, după marile bătălii din Pomerania din lunile februarie şi martie, Armata Roşie era temporar slăbită. Astfel încât sectorul ocupat de români pe Oder s-a menținut în liniște întreaga lună martie şi în primele zile din aprilie.

De la 16 aprilie a început ceea ce va fi ultima mare ofensivă sovietică, una dintre bătăliile de mare anvergură din întreg al doilea Război Mondial. Armata Roşie s-a lansat în forță pentru a cuceri Berlinul. Pentru asta, a împins două puternice bifurcații, care trebuiau să conveargă în vestul Berlinului şi apoi să se desfăşoare dealungul Elbei. Bifurcația nordică trebuia să rupă frontul de pe Oder, începând cu portul Stettin, de-a lungul a zeci de kilometri până în sud, pătrunzând apoi energic dinspre est, pentru a se apropia de Berlin prin nord. Românii din Regimentul 103 s-au aflat, astfel, în calea demolatorului tăvălug sovietic.

Frontul Oder-ului de la sud de Stettin a cedat rapid. Râul a fost traversat prin numeroase puncte de către sovietici. Unitățile germane şi de voluntari europeni au început să cedeze teren în mijlocul unui enorm haos. Pentru că Divizia 547 de Grenadieri a început să se dezmembreze, Corpul 3 SS i-a încadrat pe români în Brigada 103 depozit de campanie (5) (care, de altfel, erau destul de împrăştiați din cauza masacrului sovietic). Noua încadrare sugerează că, din punctul de vedere al veteranilor şi căliților ofițeri aflați la conducerea Corpului 3 de Armate SS, Regimentul român suferea de lipsă de experiență şi, de aceea, era mai bine să se conteze pe el ca şi rezervă. Conducerea Corpului 3 a gândit că cel mai eficient ar fi să doteze Regimentul cu arme anti-tanc individuale ("Panzerfaust"- mici lansatoare de rachete anti-tanc sau "Panzerschreck"- tuburi lansatoare de grenade anti-tanc), a căror sarcină tactică nu necesita multă experiență, ci doar un mare curaj. Astfel, o parte din armamentul său putea fi încredințat unităților cele mai experimentate care se confruntau cu grave lipsuri de arme şi

muniții. Din acest motiv Regimentul a primit o nouă denumire, pe 20 aprilie, Regimentul 103 român nr. 1distrugător de tancuri ("103 Panzerzestörung Regiment-Rumanische nr.1"). Oricum, aceste schimbări în mijlocul unei bătălii feroce erau pur cosmetice. Regimentul 103 român nu a primit niciodată arme anti-tanc individuale, în cantități semnificative. Aceste schimbări de denumire se explică prin faptul că germanii, în acest stadiu al războiului, încercau să-şi înşele inamicii schimbând denumirea unităților lor, cu scopul ca inteligența militară dușmană să supraevalueze forța dispozitivului militar cu care se confrunta.

În realitate, unica decizie reală care a afectat mica istorie a Regimentului român a fost cea a dezarmării unuia dintre batalioanele sale pentru a-l transforma în forță de muncă. Acest fapt cere o mică explicație. În primul rând, cunoaştem marea penurie de arme şi muniție de care se suferea la acea dată. În aceste condiții, era rezonabil ca acestea să fie date unităților mai vechi şi mai bine abilitate pentru a le valorifica la maxim. Pe de altă parte, la acea dată, Wehrmacht-ul era profund demoralizat şi multe alte unități se dizolvau cu repeziciune, căci membrii lor fugeau către vest pentru a se preda anglo-americanilor. Cazuri similare se produceau în unitățile recrutate dintre străini, mai ales cele provenind din Europa Occidentală. Dacă germanii mai aveau încă motive să lupte în acea hecatombă finală, căci luptau pentru pământul şi țăranii lor; pentru voluntarii Europei estice, care-şi pierduseră țările de luni de zile, tentația de a fugi în căutarea salvării personale era foarte puternică. Totuşi, au existat mult mai puține cazuri de acest tip decât se aştepta. Dar în sectorul în care se luptau românii acest lucru s-a adeverit când mai multe sute de "volksdeutsche" din Ungaria şi România, care aparțineau Regimentelor de Poliție 8 şi 50, mai sus citate, au dezertat în masă, pe 13 aprilie. Acest fapt a adâncit suspiciunile asupra fiabilității componenților străini. Nu s-a întâmplat nimic asemănător printre oamenii Regimentului 103 român, dar umbra neîncrederii exista deja ca şi factorul citat înainte: necesitatea de concentrare a tuturor armelor şi echipamentelor în cele mai bune unități. Asta va duce, în cele din urmă cum s-a arătat, la dezarmarea

unuia dintre batalioanele române.

Ciuntu Chirilă, care a participat la acea retragere dantescă, povestea astfel acele zile:

"Într-o bună zi (pe 20 aprilie), germanii ne-au dezarmat, lăsându-ne doar câteva arme, pentru a face față aparițiilor repetate ale tancurilor sovietice. S-a format un batalion de muncă, sub conducerea căpitanului Dreve şi ceilalți am rămas ca unitate de luptă sub conducerea căpitanului Opriş. Împreună cu doctorul Apostolescu şi Grațian, mă aflam în serviciul sanitar al acestui batalion. Ni s-a dat ordin de retragere către vest. Retragerea s-a făcut cu grave dificultăți, căci trupele germane fugeau în dezordine. In localitatea Eberswalde am întâlnit câțiva ofițeri germani beți, care erau însoțiți de câțiva italieni, care le cântau la chitară. Am profitat de ocazie pentru a le sustrage armele. Deşi de abia ne ajungeau pentru a ne apăra, la puțin timp, au apărut câțiva ofițeri SS germani, care şi-au scos pistoalele pentru a-i executa pe cei din Armată. Numai datorită intervenției noastre, le-au cruțat viețile."

"Retragerea continua. Nimeni nu părea capabil să opună o rezistență. În localitatea Oranienburg, trupele noastre au intrat în contact cu cele ale inamicului, fără a suferi pierderi însă. Am continuat să ne retragem către Neuruppin. Ruşii se aflau foarte aproape de noi. Era o confuzie gigantică. Câțiva germani fugeau îngroziți; alții se dedicau incendierii meticuloase de avioane, pentru care nu dispuneau de benzină şi care nu voiau să cadă în mâinile inamicului. Noi ne continuam drumul către Perleberg şi am înnoptat într-un grajd. Aici m-am dedicat tratării rănilor soldaților care fuseseră mitraliați de avioanele ruse. În grajd, animalele ne ofereau căldura de care aveam atâta nevoie în nopțile geroase de aprilie. Gândeam că acolo ne-am putea odihni puțin, dar în zori gazda ne-a anunțat că ruşii se aflau foarte aproape. Hitler se sinucisese şi amiralul Donitz îl înlocuise ... Ne-am continuat drumul în încercarea de a ajunge la liniile nord-americane, căutându-ne salvarea."

Textul lui Chirilă, care descrie atât de meticulos situația tinde să sugereze că nu a existat nici o intenție de a organiza o apărare în

disperare de cauză, ceea ce nu este adevărat. Pe 23 aprilie, conducerea Corpului 3 al Armatei SS a încercat să organizeze o linie de apărare. Cu acest scop, au împrăştiat aşa- numitul "Grup de luptă Harzer" ("SS Kampfgruppe Harzer"). Sub conducerea colonelului SS Harzer, o companie română, componenți ai Diviziei 4 SS Poliție, soldați din grupul anti-tanc din Divizia SS olandeză "Nederland", trupe ale Armatei şi Marinei germane au încercat o apărare disperată în Oranienburg.

Restul batalionului de luptă, care acum se redusese la Regimentul român, a fost încredințat lui "Kampfgruppe von Wolff" condus de către comandantul cu acelaşi nume, şef al grupului de amfibii blindate 115. Din acest grup de luptă, făceau parte alte componente ale Brigadei SS de depozit în campanie.

Dar era vorba de eforturi disperate, superioritatea sovietică în artilerie, aviație, tancuri, arme şi vehicule de orice tip şi în oameni era atât de mare, încât şi cea mai fanatică rezistență era imposibilă.

În Batalionul de muncă român, condus de căpitanul Dreve, situația evolua atât de rapid, că nu se putea stabili o linie de apărare şi, ca urmare, nu se puteau realiza lucrări de fortificație.

Acest final abrupt al războiului nu a existat numai pe frontul de pe Oder. Mai la sud, în spre Viena, pe țărmurile Dunării, războiul s-a sfârşit într-o formă neaşteptată de către români.

Deşi, după ieşirea pe front a Regimentului 1 de Grenadieri români, în cea de-a doua jumătate a lui februarie 1945, s-a pus întreaga străduință de a organiza Regimentul 2 român, pentru a face din el o unitate operativă, însă asta nu înseamnă că puteau fi făcute mari progrese şi asta din vina problemelor deja expuse. De fapt, cu cât se apropia mai mult sfârşitul războiului, era din ce în ce mai greu, nu numai să se obțină, ci să se şi păstreze puținele echipamente şi arme care le fuseseră date. La începutul lui aprilie 1945, conducerea Waffen SS a început să se gândească la posibilitatea opririi procesului de formare a Regimentului 2 român, pentru a-şi utiliza disponibilul de arme şi echipamente pentru a dota unitățile germane.

După ce respinsese ofensiva germană, în zona lacului Balaton,

Armata Roşie îşi începuse atacul şi se îndrepta către Viena. Marea unitate germană, care apăra sectorul, nu era alta decât Armata a 6-a Panzer SS. Dar, după cum am mai spus cu privire la Corpul 3 de Armate SS, singura forță reală de care dispunea această mare unitate era prestigiul care o însoțea, trecutele sale zile glorioase. Lipsindu-i armele, echipamentele şi oamenii, acesta era unicul său capital. Diviziile sale de abia aveau forța unor regimente de infanterie, iar armamentul lor greu se pierduse în totalitate. Armata a 6-a Panzer SS nu putea frâna Armata Roşie care părea, de fiecare dată, din ce în ce mai puternică.

Pe 20 aprilie, în timp ce bătălia de pe Oder era în plină desfăşurare şi, la nord de Berlin, românii din Regimentul 103 se aflau într-o retragere haotică, întreruptă din când în când de apărări disperate, s-a primit în Döllersheim ordinul ca Regimentul 2 român sa fie reconvertit în Regiment român numărul 2 distrugător de tancuri ("Panzer Zestörung Regiment rumanisches nr.2"). Ştim deja că, teoretic, asta însemna că trebuiau să predea armele infanteriei şi să primească arme individuale anti-tanc. Nu se ştie până la ce punct a fost îndeplinit acest ordin. Oricum, Regimentul 2 român a fost pus sub jurisdicția Armatei 6 Panzer SS, care se afla deja la vest de Viena (capitala austriacă a căzut în mâinile sovieticilor pe 13 aprilie).

Situația în care se afla Regimentul 3 român era încă şi mai dureroasă în aceste ultime zile de război. Dat fiind că nu se putea nici măcar visa la organizarea unităților specializate ale Diviziei române (proiectate ca Regimentul de artilerie şi Batalionul de puşcaşi şi grupuri anti-tanc, batalioane de genişti, transmisiuni şi unitățile logistice), toți oamenii care se aflau în Döllersheim şi care ar fi putut fi folosiți pentru a crea aceste unități se aflau înscrişi în Regimentul 3, care, de fapt, figura ca "unitate de depozit" pentru toți românii care nu aparțineau nici Regimentului 1, nici Regimentului 2. Regimentul 3 ducea lipsă inclusiv de ofițeri. Sau, pentru a fi exacți, dispunea de ei, dar ei se aflau la cursuri. Germanii doreau ca toți ofițerii străini să-şi "revalideze" cumva titlurile într-o instituție germană. Acesta a fost, de exemplu, cazul lui Ion Emilian. După cum am văzut, acesta se alăturase Diviziei române, în ianuarie 1945. La puțin timp după aceea, a fost trimis într-o

Şcoală militară din Güstrow, în Mecklemburg, pentru a urma un curs de capacitare pentru şefii de batalioane (fusese selecționat pentru a conduce batalionul de puşcaşi al Diviziei române). Asistau, de asemenea, la curs ofițeri din Luftwaffe şi din Kriegsmarine care trebuiau reciclați ca ofițeri de infanterie. La curs, exista un grup de ofițeri străini din unitățile Waffen SS, format din 7 ofițeri germani, 6 ofițeri unguri şi un ofițer valon, căpitanul SS Ruelle, care trebuia să-şi asume conducerea unui batalion, nou creat, în Divizia SS "Wallonien" (batalionul 1/70). Pentru Emilian aceea era o situație disperată:

"Părea rezonabil să facă acest curs ofițerii care fuseseră comandanți ai unui submarin ori piloții sau ofițerii de intendență, dar în ceea ce mă priveşte pe mine şi pe căpitanul Ruelle, un veteran al 'Wallonien', problema era cu mult diferită, întrucât am fi putut fi instructori mai bine pregătiți decât cei mai experți instructori...Se pierde mult timp, se subevaluează multe specialități şi nu se apreciază voința multor oameni. Şederea în Güstrow a durat din 6 februarie până la începutul lui aprilie. În afară de a învăța funcționarea armelor automate perfecționate şi câteva tehnici de distrugere a blindatelor, cele două luni de curs au reprezentat un timp pierdut."

Cursul s-a terminat la sfârşitul lui aprilie, aproape în acelaşi timp cu începerea ofensivei sovietice de pe Oder. În mijlocul mulțimilor de refugiați, cursanții au fost trimişi la Berlin, unde li s-au încredințat destinațiile. Emilian şi colegii săi români au fost trimişi către Döllersheim, prin Praga şi Linz. La sosirea în unitatea sa, Emilian a aflat că, de fapt, formarea unităților române era oprită în întregime. Toate fuseseră puse sub controlul Armatei a 6-a Panzer SS. Emilian a fost trimis la Cartierul general al acestei unități, pentru a servi ca legătură între Cartierul general şi unitățile române. Se apropia finalul lui aprilie când, într-o zi, răbdătorul Emilian s-a întâlnit, pe neaşteptate cu colonel generalul SS ("SS Oberstgruppenführer") "Sepp" Dietrich. Emilian îl cunoscuse pe "Sepp" Dietrich, când acționaseră împreună în sectorul Mării de Azov. Celebrul ofițer german şi Emilian s-au recunoscut şi acesta făcând caz de istețimea sa, i-a cerut conducerea urgentă a vreunei unități. Dietrich i-a ordonat lui Emilian să formeze o unitate de

luptă cu toți acei oameni pe care îi putea întâlni şi pe care i-ar fi văzut dispuşi să lupte. În foarte puțin timp, în Sankt Agyd, Emilian a reunit o varietate de luptători care includea paraşutişti germani, voluntari SS olandezi şi danezi şi câțiva români. Cu 50 de oameni reuniți astfel, Emilian s-a deplasat către locul unde batalioanele Regimentului 2 român se aflau în defensivă iar batalioanele Regimentului 3 român îndeplineau sarcini defensive (tăierea copacilor pentru a construi baricade, etc.). Scopul său era să înroleze maximul de români, pentru a întări micul lor grup de luptă. Dar, înainte de a ajunge la pozițiile românilor, i-a ajuns la urechi vestea: Hitler murise şi sfârşitul era iminent. Emilian a înțeles că vestea trebuia să fie adevărată, deoarece pentru prima oară după mult timp, frontul era liniştit.

Alți români se vor vedea implicați în bătălia din ultimele zile ale războiului, într-un mod sau altul. Personalul trimis să urmeze cursuri în numeroase centre de formare, pe care Waffen SS le avea stabilite în Boemia-Moravia, participa în diferite "grupuri de luptă" create în ultimele zile. Românii din şcolile de operațiuni speciale au fost trimişi către vest până la Krems, înaintea căderii Vienei. De asemenea, oamenii din "SS Jagdverband 'Sudost'" s-au retras către vest, de-a lungul întregii luni martie şi aprilie, remontând Dunărea şi purtând lupte defensive până au ajuns la Krems. Otto Skorzeny primise ordin de a reuni cele mai selecte "SS Jagdverbande" pentru a le conduce către iluzoria "redută alpină". Una dintre unitățile selecționate să participe în ceea ce s-a crezut a fi ultima apărare a fost "Sudost", în care serveau români. Celelalte două unități de vânătoare, selectate pentru misiune sunt "Mitte" (Central) şi "Sudwest" (SV). Sunt zile disperate, în care realitatea înfrângerii se impune, dar încă mulți neagă să o accepte. În cele din urmă, războiul s-a sfârşit pe 8 mai.

Participarea românilor în ultimele lupte nu poate fi definită ca strălucită. Realitatea este că, în acele zile, nici măcar o unitate a Wehrmacht-ului nu era capabilă să acționeze spectaculos. Unele unități (multe) scădeau numeric şi se dizolvau cu mare viteză. Nimic asemănător nu s-a întâmplat în cazul românilor. Alte formațiuni de voluntari europeni care au luptat de-a lungul multor ani pe frontul de

est, au putut dovedi o istorie plină de mari bătălii, fapte vitejeşti epice şi acte de curaj. Nimic din astea nu se află în istoria voluntarilor români. Dar nu din vina lor. Nu ei au fost cei care au decis, voluntar, să petreacă sub supravegherea poliției sau între zăbrele, perioada dintre iunie 1941 până în august 1944. Eroismul lor nu se va reflecta în asalturi incitante cu baioneta, ci în simplul fapt că, în dramaticul final al anului 1944, cu soarta războiului deja pecetluită, ei au decis să lupte până la final. Dacă germanii ar fi avut mijloacele de a-i organiza rapid ca divizie, ar fi putut avea încă ocazia de a obține câțiva lauri. Dar nici măcar nu au primit armele care le erau atât de necesare pentru a luptă.

Şi, prin simpla lor decizie de a continua lupta, trebuiau să înfrunte şi alte multe pericole, după 8 mai. Ciuntu Chirilă povesteşte astfel momentele capitulării:

"Ne-am îndreptat către zona nord-americană, căci vedeam în ea salvarea noastră. Din nou ne-am mişcat pe străzi pline de oameni. Cei care se îndreptau către vest spun că sovieticii sunt deja în vest. E o mare confuzie. Am prins din urmă nişte camioane în care se aflau nişte camarazi de-ai noştri. Ne însoțește tânărul Fleşeriu, care a făcut rost de o bicicletă. După ce parcurgem un kilometru, văd într-un şanț un om desfigurat. Mă aplec asupra lui şi îl recunosc: e Fleşeriu. O maşină de mare viteză îl lovise şi îl aruncase în şanțul de scurgere. Îi dau un prim ajutor şi îl urcăm în camion. După o jumătate de oră, ajungem la Ludwiglust, unde se află nord-americanii."

"Noi purtăm încă uniformele şi, în spatele nostru, se auzeau tunurile ruseşti. Odată ajunşi la intrarea în oraş, am fost opriți de către nord-americani. Ne-au percheziționat imediat pentru a vedea dacă aveam arme (...). Nord-americanii ne-au reunit pe toți într-o câmpie, mai mult pentru a nu se stresa prea mult cu supravegherea noastră. Alți nord-americani țipau la noi precum animalele, de abia fuseseră eliberați din taberele germane de prizonieri. Mi-am amintit că îmi împărțisem captivitatea în lagărele germane cu prizonieri nord-americani şi, fără îndoială, niciodată nu îi deranjaserăm, astfel că nu-mi venea a crede ochilor ceea ce se întâmpla."

"În tabăra de prizonieri în care ne aflam, am văzut mulți dintre

camarazii noştri printre aceştia şi Ică Tănase. Între timp s-a înnoptat. Se aflau mii de prizonieri: germani români, civili şi militari. Oamenii cântau în jurul unor mari focuri, îmi imaginez că din cauză că vedeau că se sfârşise marea tragedie care ne cuprinsese pe toți (...)."

"În ziua următoare, nord-americanii ordonă ca toată lumea să se îndrepte către Elba, căci teritoriul în care ne aflam urma să fie predat ruşilor. Nu ne supravegheau, ci doar ne-au urcat în camioane. Aflat deja în mişcare, îl văd pe Grațian, care mergea pe jos îmbrăcat în țăran. Nu-l văzusem de câtva timp în urmă. M-a întrebat dacă nu voiam să merg cu el. I-am spus, în timp ce traversam Elba, că eram dispus să o fac."

"Pe înnoptate, am traversat Elba. Îi spun lui Ică Tănase că am decis să plec cu Grațian. Am petrecut deja prea mult timp într-un lagăr de concentrare, ca să doresc să se mai repete experiența asta. I-am spus că Grațian avea haine de țăran pe care le obținuse de la o țărancă. Ică Tănase mi-a spus să fac ce vreau, dar el va rămâne, căci nu dorea să-i părăsească pe soldați (...)."

"Am intrat sub o copertină, mi-am schimbat hainele şi am ieşit din nou pe stradă. Nord-americanii ordonaseră să se separe civilii de militari, astfel că m-am văzut separat de camarazii mei. Experiența din Buchenwald îmi revenea în mod constant în minte, astfel că am decis să fac tot posibilul să nu trec prin ceva asemănător (...). Alături de Grațian, m-am îndreptat către zona de ocupație engleză, către Lauenburg. În această localitate ne-au interceptat patrulele engleze şi ne-au interogat cu privire la naționalitatea noastră. Alături de noi se aflau oameni din toate colțurile Europei: francezi, olandezi, belgieni ... Când ne-au întrebat de naționalitate le-am răspuns : români. Imediat au început să ne atace persoanele de alte naționalități: 'fasciştilor! Antonescu!' ne strigau. Grațian a reacționat rapid: 'Nu! Nu! Suntem democrați români!'. În cele din urmă, ne-au lăsat să plecăm. Ne-am urcat într-un camion, care se îndrepta către Hamburg. Pe drum ne-am întâlnit cu regimente întregi de germani care mărşăluiau către lagăr (...). Intenționam să ajungem la Hamburg."

"Pe 8 mai, s-a produs capitularea oficială germană. Santinelele

care supravegheau podul, pe unde trebuia să pătrundem în Hamburg, nu ne-au lăsat să trecem. Ne-am adresat unui german care locuia în apropiere şi i-am cerut să ne adăpostească. O face cu bucurie, însă când îi mărturisim că am fost soldaţi, gazda noastră ne invită să părăsim imediat casa, căci se teme de nord-americani. Ne-am întors din nou la pod şi am dormit sub el alături de alte persoane, care, de asemenea, doreau să intre în Hamburg."

"Am petrecut patru zile fără a putea intra în Hamburg, unde nici măcar cei care erau originari de acolo nu puteau intra şi se vedeau obligaţi să aştepte asemeni nouă. Într-o zi, am cunoscut două surori; soţul uneia dintre ele era ofiţer în Waffen SS şi se afla într-o tabără de prizonieri în Hamburg. Voiau să intre în oraş pentru a-l vedea. Însă văzând că era imposibil au hotărât să se întoarcă acasă. Ne-au spus că tatăl lor avea o mare fermă, unde ne-ar fi putut angaja ca muncitori. Întrucât nu aveam nimic mai bun de făcut, am acceptat propunerea. Nu la mult timp după, ne-a oprit o patrulă engleză care ne-a cerut să ne declinăm identitatea. Spunându-le că suntem români, au hotărât să ne reţină, în timp ce binefăcătoarele noastre îşi continuau călătoria. Graţian şi cu mine ne întrebam ce urma să ni se întâmple. Nu doream să ne întoarcem într-o tabără de prizonieri, astfel că, imediat, am început să ne gândim cum să evadăm."

Povestirea lui Chirilă, care face referire doar la zilele anterioare sfârşitului războiului şi cele imediat următoare acestuia, ne permite să ne facem o idee despre cantitatea de pericole şi peripeţii pe care trebuia să le înfrunte voluntarii români, pentru a rămâne vii şi liberi. O mare parte dintre camarazii lui Chirilă din Regimentul 1 român, căzuseră în bătălie; alţii erau răniţi şi mulţi au fost luaţi prizonieri de ruşi. O cantitate nedeterminată a reuşit să ajungă la liniile nord-americane şi engleze. Dar cum la acea dată regimentul era complet dizolvat, este imposibil să urmăreşti pista sorţii finale a membrilor săi.

În sud, în Austria, situaţia voluntarilor români nu era mai bună. Acum, Ion Emilian este cel care ne povesteşte situaţia:

"Suntem în Altheim de pe 20 mai 1945, pe o păşune, între două cursuri de apă. Suntem un grup de 27.000 de membri ai Waffen SS. Pe

înălțimi se află tunuri care ne țintesc. Evident, există numeroase santinele care ne supraveghează (...). Viața spirituală este simplu de imaginat, viața fizică este insuportabilă, 27.000 de oameni împrăştiați pe iarbă, fără haine, fără acoperiş deasupra capului, îndurând intemperiile şi fără o altă rație zilnică decât o pâine pentru 30 de oameni (...). Nopțile sunt reci. Ziua plouă. O ceață fină se lasă asupra noastră, cei care picotim în noroi. În curând vine ce-i mai rău. Eroicii luptători încep să-şi smulgă decorațiile, îşi smulg caschetele SS, manşetele, insignele pentru a le schimba cu orice lucru care ar putea fi mâncat. Un soldat îşi schimbă distincția de Asalt de argint, asigurând că pentru a obține-o şi-a pus în pericol pielea în 50 de asalturi cu baioneta, pentru o bucățică de ciocolată. Crucea de Fier valorează cinci pâini. Printre lucrurile care se oferă ca monedă de schimb sunt manşetele cu inscripții: 'Leibstandarte' sau 'Hitlerjugend' (...)."

"Îmbulzeala este atât de mare, încât ne vedem obligați să urinăm unii pe alții. După 10 zile, trăim într-o adevărată groapă septică în mijlocul excrementelor dizolvate de către ploaie. O dimineață însorită face aerul irespirabil (...)."

"Cei mai tineri mănâncă iarbă murdară sau viermi, pe care îi scot din pământ. Din milă sau dispreț, soldații nord-americani care ne supraveghează împuşcă câini şi ni-i aruncă. Câinii sacrificați, înainte de a atinge solul, sunt deja sfâşiați (...)."

"În timpul nopții, ne trezesc împuşcăturile. Santinelele fac asta pentru a se distra pe seama noastră."

"- Pun pariu că îl omor din prima."

"- Cinci dolari ca n-ai să reuşeşti..."

"Soldatul îşi apropie arma de față, țintește un prizonier. O împuşcătură. Dacă glonțul ajunge în capul unui prizonier, soldatul a câştigat pariul. Fiecare omoară oamenii cum poate el mai bine." (6)

Înainte ca cineva să oprească acel joc criminal, 17 prizonieri şi-au pierdut viața, ca o modalitate de distracție a santinelelor.

În cele din urmă, camparea despre care ne povesteşte Emilian a fost desființată şi prizonierii mutați în alte locuri, grupându-i după naționalitate, în cazul în care era vorba de voluntari străini. În Ebensee,

se grupează voluntarii străini ai Waffen SS, 3.000 de români şi 5.000 de alte naționalități. Această tabără de la Ebensee era organizată după reguli severe militare şi, de aceea, prizonierii erau organizați după structuri militare. Românii formau un regiment şi ungurii altul. Fiecare batalion era creat din prizonieri originari din Cehoslovacia şi Iugoslavia (în multe cazuri, erau "volksdeutsche" ale acestor state). Francezii şi belgienii, spaniolii şi valonii se grupează într-o companie şi, de asemenea, există o secție de scandinavi. În timpul săptămânilor următoare, prizonierii au fost puşi la strânsul molozului şi reconstrucție.

Gruparea după naționalități răspundea proiectului de a-i trimite guvernelor respective, pentru a se ocupa de ei. Asta presupunea acuzarea de "colaboraționism". Dacă acest delict era foarte grav în țările Europei Occidentale, în țările Europei Orientale, implica în mod necesar moartea.

Într-o zi s-a prezentat în tabăra unde se aflau românii o comisie de repatriere română. Membrii săi le oferă garanții şi le spun că a sosit ora reconcilierii naționale. Mulți oameni se îndoiesc. Spre norocul său, Emilian a fost atenționat de către un membru militar al Comisiei cu privire la situația reală din țară, cu comunişti aflați în toate resorturile puterii, astfel încât a decis să nu creadă minciunile gogonate, pe care le povestea comisia şi el împreună cu alți mulți români au decis să nu se întoarcă.

Din fericire pentru români, după episoadele danteşti pe care le presupusese predarea către Armata Roşie a Corpului de cavalerie cazac al Wehrmacht-ului şi predarea Armatei populare croate, autoritățile militare aliate se dovedeau mai puțin dispuse să predea sovieticilor sau regimurilor marionetă din Europa Orientală pe acei luptători, care nu doreau să fie repatriați în mod voluntar. Astfel că o mare parte din cei 3.000 de prizonieri români prinşi în Austria au putut, în cele din urmă, să-şi obțină libertatea, intrând în categoria "persoanelor dezrădăcinate".

Notă:

1. "Volksgrenadier Division" au fost un tip de divizii create de către germani, către sfârşitul războiului. Abia puteau deține arme şi echipamente grele. Multe dintre ele erau create prin punerea laolaltă a unor unități dispersate, fără a avea o structură permanentă. Divizia 547 era unul dintre aceste cazuri.

2. "Volkssturm", miliția populară creată din tineri aproape copii sau din oameni suficient de bătrâni, bolnavi sau excluşi din serviciul militar. Includea pe toți acei bărbați care până atunci nu fuseseră mobilizați. Unitățile sale, care nu trecuseră niciodată nivelul de batalion, erau prost înarmate, slab instruite şi se bazau pe nişte cadre de conducere ineficiente.

3. În Armata germană, existau state majore divizionare pentru misiuni speciale ("Divizia Stab ... s.a."), care nu erau altceva decât simple cartiere generale de divizie, reduse la expresia lor minimă, însărcinate să controleze implicarea tactică a unităților cu origini diverse.

4. În legătură cu asta, trebuie să ne amintim că atât diviziile Waffen SS, cât şi Regimentele de Poliție se aflau sub autoritatea lui Himmler, în dubla sa calitate de Reichsführer SS şi Sef al Poliției germane. Himmler, care a început, în curând, să recruteze "volksdeutsche" pentru formațiile sale de luptă SS a sfârşit, de asemenea, prin a trimite recruți de acest tip în câteva regimente de Poliție.

5. În Armata germană şi, de asemenea, în Waffen-ul SS existau unități denumite: "de depozit în campanie" ("Felderstaz"). În ele, se aflau soldați care erau trimişi pe front pentru a sluji ca rezervă în caz de criză, în timp ce îşi completau procesul de instrucție. În mod normal, fiecare divizie avea un astfel de batalion. Corpurile de Armată puteau să înglobeze diferite astfel de batalioane formând o brigadă, după cum era cazul Brigăzii 103, unitatea de "depozit în campanie" din Corpul 3 SS.

6. Povestirea lui Emilian nu exagerează cu nimic. Documentaristul James Bacque, "Other Losses" ("Alte pierderi") a evidențiat până la ce extreme au fost maltratați prizonierii de război germani, după sfârşitul războiului, de către Armatele occidentale. Pentru Bacque, aceasta nu a fost rezultatul unei întâmplări, ci fructul unei decizii planificate.

CAPITOLUL XII
Tragedia României. Tragedia exilului.

În ultimele zile ale celui de-al doilea Război Mondial, guvernul lui Horia Sima părăsise Viena şi se mutase la Tirol, unde a aflat de moartea lui Hitler, de căderea Berlinului şi de capitularea celui de-al treilea Reich. Situația componenților guvernului Sima era potențial foarte periculoasă, căci puteau fi cu uşurință acuzați de a fi colaborat cu naziştii. Fără îndoială, după cum afirmă cu simplitate Veiga, "Legiunea a trecut prin Tribunalul de la Nürenberg fără urmări", nefiind acuzată de nici o crimă.

Chiar şi aşa, au fost ani grei. Exilul nu este niciodată ceva plăcut şi, în acei ani, era încă şi mai oribil, căci întreaga Europă era sfârtecată. După un şir nesfârşit de peripeții legionarii au găsit azil în diferite țări. Au fost mulți cei care au ajuns în Argentina, Australia sau în Statele Unite. O altă mare parte s-a instalat în Germania şi Austria. Bună parte din conducerea Mişcării a găsit azil în Spania. Semnificativ, exilații români din țara noastră au creat o arhivă istorică a mişcării lor în Aravaca, foarte aproape de locul unde legionarii Moța şi Marin muriseră, în timpul Războiului Civil Spaniol.

Anii au trecut şi multe dintre personajele citate în această operă au murit. Generalul Chirnoagă a decedat în 1974, în Stuttgart. Ruşinos, autoritățile Regiunii a 5-a militare de la Bundeswehr au respins cererea unei delegații de militari germani, care dorea să asiste la înmormântarea vechiului aliat al Germaniei. Totuși, trei foşti luptători ai Wehrmacht-ului, vechi trompetişti, au fost prezenți pentru a intona marşul funerar. Căpitanul Cruțescu a murit în 1981, tot în Germania, după o viață hazardată, care î-l purtase să muncească în Franța, Gana, Iordania şi Germania. Ion Emilian a desfăşurat o activitate energică în Organizația refugiaților şi exilaților români din Austria şi Germania. A condus ziarul "Stindardul", în care a comemorat constant, atât Armata română din 1941-1944, cât şi Armata Națională Română din 1944-1945.

În Spania, românii au găsit ajutorul unui grup de apărători entuziaşti, condus de către generalul Ricardo Villalba Rubio. Villalba însoţise grupul de luptători români, care luptaseră în războiul civil spaniol şi care s-au evidenţiat mai apoi în Divizia albastră. În toţi anii, românii se adunau (şi încă o fac) în faţa mormântului lui Moţa şi Marin, lângă care au înălţat un monument comemorativ, de o dimensiune considerabilă. Moartea i-a luat unul câte unul. Dintre personajele citate în această carte, au murit în ţara noastră Pamfil Seicaru, Vasile Iasinchi, Alexandru Şuga, Prinţul Sturdza, căpitanul Opriş şi mulţi alţii, inclusiv însuşi Horia Sima, decedat pe 25 mai 1993.

Oricât de dureroasă a fost viaţa în exil, adevărul este că trebuie să fi fost mai uşoară decât a românilor care rămăseseră în România. Puterea comuniştilor a crescut constant de la începutul lui 1945 până la sfârşitul lui 1946, dată la care a devenit deplină. Primul guvern posterior finalului războiului a "purificat" Armata de 6.000 de ofiţeri consideraţi "neloiali". Mareşalul Antonescu, care continua să fie respectat de către toţi românii, a fost executat. Merită osteneala să semnalăm că inclusiv rapoartele Serviciilor de informaţii militare nord-americane spuneau despre Antonescu lucruri atât de semnificative: cum că era "foarte capabil şi foarte cinstit" şi era considerat "mai mult pro-român decât pro-german" (1). Când s-a dorit formarea plutonului de execuţie, s-a descoperit cu mare stupefacţie că nici măcar soldaţii Diviziei "Tudor Vladimirescu" nu erau dispuşi să o facă, astfel încât, în cele din urmă, s-a constituit un pluton de supraveghetori de carceră, care să o facă. În acord cu morala sa militară, Antonescu a avut tăria de a da ordine plutonului care urma să-l împuşte (2).

Dar, dacă Antonescu a murit onorabil, nu se poate spune acelaşi lucru despre atâtea alte personaje citate în aceasta operă. Brătianu şi Maniu, care se străduiseră atât de mult pentru a-l înlocui pe Antonescu şi a-şi duce ţara în tabăra aliată, au fost arestaţi de către noii conducători comunişti. Bratianu va muri în închisoare, în 1950, iar Maniu, trei ani mai târziu. De un atât de sordid sfârşit nu a scăpat nici cel care ar fi trebuit să fie secretarul general al Partidului Socialist, principalul aliat al comuniştilor, in progresiva lor preluare a puterii, care a primit ca

răsplată o condamnare la închisoare, care l-a ținut după gratii până în 1965.

Dar, în cele din urmă, cel care a plătit pentru toate din plin a fost poporul român. Asupra sa s-a abătut un regim comunist brutal, de care nu s-a eliberat până la destituirea lui Ceauşescu. Cu ocazia Revoluției care a pus punct dictaturii sale, opinia publică mondială a putut cunoaşte, în sfârşit, cum era regimul care se impusese țării: brutal, corupt şi ineficient, capabil doar să semene mizerie. Românii, care în mod disperat, încercaseră să-l înfrunte între august 1944 şi mai 1945, îşi imaginaseră deja ceva asemănător şi de aici şi încăpățânarea de a lupta împotriva lui. Dar din cei 12.000 de luptători români, legionari sau simpli soldați, care au încercat asta, nici măcar jumătate din ei nu au ajuns să fie dotați cu armament chiar şi de tip uşor. A fost o luptă sortită eşecului, dar asumată cu onoare. În final, istoria a venit să demonstreze, după 50 de ani, că aveau dreptate când luptau împotriva nefericitului destin, care se împrăştia asupra țării lor.

Notă:

1. Vezi cartea lui W. V. Madej citată în bibliografie.

2. Reabilitarea, în mod public, a figurii mareşalului Antonescu nu s-a produs nici până azi, deşi foştii săi camarazi de front au încercat mereu să o facă..

CAPITOLUL XIII
Regimentul bulgar al Waffen-ului SS

Crearea unei unități bulgare în Waffen-ul SS este similară formării Regimentelor române. Regimentul bulgar, de asemenea, fusese localizat în timpul procesului său de organizare în Poligonul de la Döllersheim şi guvernul bulgar din exil a îndeplinit aproape acelaşi rol ca cel al omonimului său român. Date fiind aceste similitudini, aceasta este o ocazie bună pentru a clarifica contribuția bulgară.

Bulgaria a fost ultima dintre națiunile slave, din Balcani, care şi-a obținut independența față de otomani. Si, dacă a reuşit, asta a fost în mare parte datorită intervenției ruse în Balcani, care a reuşit să înfrângă puterea turcă. De fapt, independența Bulgariei poate fi considerată opera directă a diplomației şi puterii militare ruse. Nu trebuie să ne mire că bulgarii sunt unul dintre popoarele cele mai rusofile din lume. În afara recunoştinței pentru eliberarea lor bulgarii sunt uniți cu ruşii prin legături etnice, religioase şi culturale.

În cadrul luptelor pentru hegemonie din Balcani, care au caracterizat ultimii ani ai sec. XIX şi primii ai sec. XX, țarii s-au îndreptat în favoarea şi a unei alte mari naționalități slave din regiune, sârbii, care la rândul lor, erau duşmani declarați ai bulgarilor. În al doilea război balcanic (1913), Bulgaria a fost umilită de către Serbia, când la puține luni după ce a izbucnit primul Război Mondial şi Rusia a luat partea Serbiei, politicienii bulgari au început să privească cu simpatie Puterile Centrale, Germania şi Austro-Ungaria, gândind că luptând de partea lor se va putea atinge obiectivul: Marea Bulgarie. De fapt, nu au trecut multe luni (octombrie 1915), pentru a începe lupta împotriva Serbiei. Astfel, Bulgaria s-a convertit în singura țară europeană care a fost permanent în război începând din 1912 (primul război balcanic), până la sfârşitul lui 1918 (finalul primului Război Mondial). Logic că țara a fost sleită de puteri. În afară de a participa la primul război alături de Puterile Centrale, s-au aflat în război împotriva Rusiei, fapt foarte

neplăcut pentru conştiința națională.

Războiul s-a sfârşit cu înfrângerea Puterilor Centrale şi Bulgaria a suferit noi mutilări naționale, în favoarea Serbiei devenită acum Iugoslavia. Atâția ani de război se soldau cu înfrângere, astfel că nu e de mirare că în țară au fost învinovățiți conducătorii pentru suferința zadarnică. Asta favoriza partidele revoluționare. Partidul Țărănesc a preluat puterea, în timp ce Partidul Comunist a devenit una dintre principalele forțe politice ale țării. Politica lui Stambolinskij, liderul țărănist şi importanța crescândă a P.C.-ului bulgar, au speriat forțele conservatoare şi elementele naționaliste, care nu-l iertau pe liderul agrar că încerca să se apropie de Iugoslavia şi că respinsese revendicările bulgare asupra Macedoniei. În acest context s-a produs, în iunie 1923, o lovitură de stat împotriva guvernului țărănist. Au declanşat-o Uniunea Ofițerilor şi organizația care lupta pentru anexarea Macedoniei (împărțită între Iugoslavia şi Grecia), cunoscută ca VMRO şi condusă de către Ivan Michajlov (1). A fost una dintre cele mai puternice şi eficiente organizații teroriste, care au existat în Europa. După lovitura de stat, i s-a încredințat formarea guvernului unui cunoscut lider național, Zankov. Deşi Zankov nu poate fi definit ca fascist, era partizanul unei soluții autoritare; Regele Boris, arbitrul politic al țării, l-a înlocuit la conducerea guvernului, pentru că se temea să nu fie redus la un rol pur ornamental.

Nu trebuie să ne mire faptul că Bulgaria figura între națiunile care se opuneau ordinii internaționale născute la Versailles. Astfel că, atunci când al treilea Reich a început să se manifeste contra acestei ordini, bulgarii au început să graviteze în orbita germană. Pe de altă parte, în Bulgaria se dezvoltau de asemenea ideologii de tip fascist. Câteva dintre încercări au fost simple imitații: Partidul Nazist Bulgar (al lui Kuntchev) sau Organizația Națională Fascistă care nu au avut mare ecou. Alte grupuri au evoluat de pe pozițiile pur naționaliste către posturi mai degrabă asimilabile fascismului. Acesta ar fi cazul "Apărării Patriei" ("Rodna Saschita"), fondată înainte de lovitura de stat din 1923. Militanții săi erau cunoscuți ca "Ratnisi" ("războinici"), dar acest grup radical şi activist de-abia a reunit câteva sute de

militanți. Alt grup filo-fascist era Legiunea Bulgară (fondată în 1928), condusă de către generalul Schekov. De asemenea filo-fascistă, dar mai moderată, era Mişcarea Națională Socială condusă de către deja citatul Zankov, care a format-o ca o urmaşe a partidului guvernamental Uniunea Democratică, când a fost înlăturat de la putere.

Nici unul dintre aceste grupuri nu reprezenta un mare pericol pentru regimul, pe care îl putem cataloga ca sistem oligarhic pseudo-parlamentar, condus de către Regele Boris. Fără îndoială, valul fascizării care s-a împrăştiat prin Europa după triumful lui Hitler a atins şi Bulgaria. Regele Boris temându-se de lovitura de stat a lui Zankov (care îl vizitase pe Hitler pentru a-i arăta admirația sa, deşi nu-l putem considera un adevărat fascist) a decis să ajute o altă lovitură de stat, realizată de aceasta dată, de către grupul de ofițeri înscrişi în "Zveno". Acest grup era foarte național-ist şi autoritar, dar în acelaşi timp pro-rus. A fost catalogat ca grup "național-bolşevic", deşi trebuie să se nuanțeze că intensul sentiment filo-rus se explică în cazul său, prin trădarea națională.

Militarii din "Zveno" nu au rezistat mult la putere, căci nu părea a fi momentul Rusiei (al URSS-ului), ci al Germaniei. Regele a încredințat puterea, în 1935, generalului Christo Lukov, apropiat al Legiunii Bulgare şi pro-german. Deşi Lukov a fost înlocuit apoi de către Kiosseivanov (mai neutru în politica externă), Bulgaria îşi începuse deja apropierea de al treilea Reich, deoarece nu avea prea multe opțiuni, căci al treilea Reich s-a impus progresiv în Europa, şi victoriile sale năucitoare, din 1939-1940, prevedeau o Europă aflată sub hegemonie germană.

În cele din urmă, Bulgaria a aderat la pactul tripartit şi şi-a trimis Forțele Armate în două dintre campaniile militare ale Axei: războiul împotriva Iugoslaviei şi războiul împotriva Greciei. Terminate ambele cu scurte campanii, Bulgaria a participat la împărțirea prăzii, anexându-şi părți semnificative din Grecia şi Iugoslavia, care au rămas sub ocupația forțelor sale armate. Alianța Bulgariei cu Reich-ul a folosit, de asemenea, la anexarea unei părți din Dobrogea aflată anterior sub suveranitatea României. În mod real, nici o altă țară din

Axă nu a obținut atâtea beneficii teritoriale, cu un atât de mic efort din partea sa.

Dar alinierea cu cel de-al treilea Reich în politica externă nu a fost însoțită de către o "fascizare" a țării. De fapt, toate organizațiile filo-fasciste citate anterior au fost interzise de-a lungul anilor '30. Pe de altă parte, sentimentele pro-ruse continuau să fie foarte puternice în țară şi, în special, în forțele sale armate în care "Zveno" avea o puternică influență. Din această cauză, când cel de-al treilea Reich a pornit atacul împotriva URSS-ului, Bulgaria s-a abținut să participe. În septembrie 1941, autoritățile germane şi bulgare au discutat posibilitatea de a trimite pe frontul rus o unitate de voluntari anticomunişti, modelată după imaginea Diviziei albastre spaniole, altfel spus, fără ca trimiterea acestei forțe să presupună o declarație de război a Guvernului de la Sofia față de URSS. În cele din urmă ideea a fost respinsă de către guvernul bulgar din două motive. În primul rând, pentru că ar fi putut ca URSS/Rusia să declare război Bulgariei şi, în al doilea rând, pentru că guvernul se temea ca elementele pro-fasciste şi ultra naționaliste bulgare să preia controlul unei astfel de unități şi să o folosească după aceea în politica internă a țării pentru a dărâma guvernul actual. Proiectul a fost în cele din urmă abandonat. Deşi Bulgaria era o țară germanofilă din convenință, bulgarii erau rusofili cu inima. În ciuda faptului că Bulgaria a ajuns să fie în stare de război cu Anglia şi Statele Unite, germanii au decis că era mai bine să nu încerce să o arunce în războiul împotriva URSS-ului, căci aceasta ar fi putut să provoace un mare resentiment popular împotriva guvernului pro-german.

Totuşi la sfârşitul lui 1942 şi în cadrul Waffen SS, a existat intenția de a crea o legiune bulgară. Cel care a lansat ideea a fost "Obergruppenführer"-ul Gottlob Berger, în sarcina căruia se afla recrutarea pe care o făcea cu un mare zel, astfel încât a trecut în istorie ca: "marele sergent recrutator al Waffen-ului SS". După analiza lui Berger, formarea unei legiuni bulgare nu angaja statul şi forțele armate bulgare şi în schimb, ar fi permis recrutarea celor mai activi exponenți anticomunişti ai țării. Formarea unei unități de acest tip ar fi servit la instruirea personalului bulgar cu privire la tacticile moderne, care ar fi

putut fi utile forțelor armate bulgare ce ar fi putut fi astfel avantajate prin transferul vreunui material de război modern. Berger era inclusiv dispus ca această unitate să se mențină în teatrul balcanic de operațiuni (pe teritoriul Iugoslaviei sau al Greciei, unde contingente bulgare cooperau deja cu germanii). Ideea a fost lansată în decembrie 1942, dar s-a lovit de votul final al Ministerului de Afaceri Externe german. Ambasadorul german în Bulgaria a fost unul dintre cei care s-au opus cel mai mult planului. După el, ideea ar fi putut răni sensibilitatea aliaților bulgari, fără a obține o creştere demnă de atenție în puterea militară germană. Ambasadorul, Beckerle credea posibilă obținerea permisiunii Sofiei ca Waffen SS să recruteze o parte, nu prea mare de "volksdeutsche" din Bulgaria, însă recrutarea acestora s-a considerat că nu ar fi folosit decât să ofere argumente opoziției contra guvernului pro-german. Din aceste motive, ministrul de externe german a gândit că, crearea unei legiuni bulgare în Waffen SS (cu forța unui regiment) ar fi putut să dividă Armata bulgară şi a estimat că o Armată bulgară unită şi puternică era mai utilă efortului militar german, atât prin funcțiile de trupe de ocupație pe care şi le asumau deja în nordul Greciei şi în sudul Iugoslaviei, cât şi pentru că Armata bulgară reprezenta un obstacol în fața turcilor, care gravitau mai aproape de orbita engleză.

În 1943, după căderea Stalingradului şi a Alameinului, opoziția democratică de stânga a început să dea semne de activitate crescândă. Deja citatul Kiosseivanov a început să negocieze cu occidentalii. Comuniştii şi țărăniştii care aveau multă putere, în ciuda faptului că se aflau în clandestinitate, s-au lansat în acțiune. Seful Misiunii Militare germane în Bulgaria a informat Statul Major german că, între 1 ianuarie şi 30 noiembrie 1943, se produseseră în țară 1600 de acțiuni armate şi sabotaje. Doi generali, pro-germani, au fost asasinați: deja citatul Lukov (în februarie 1943) şi generalul Pautev (în mai). Moartea Regelui Boris, în august 1943, a instalat la putere un Consiliu de Regență care a dublat eforturile de a se îndepărta de alianța cu Reich-ul. Țara trăia un fel de mic război civil, în care se confruntau grupurile democratice şi de stânga, grupate în Frontul Patriotic şi Grupurile Naționaliste, în special Legiunea Bulgară (cel mai mare dintre ele). Deşi toate aceste formațiuni

se aflau în clandestinitate, confruntările lor stradale erau frecvente. În vara lui 1944, se numărau 5.000 de naționaliști şi vreo 9.000 de democrați de stânga, care au fost victimele violenței politice. Era evident că guvernul încerca să iasă din război şi inclusiv, să schimbe tabăra. Pentru a încerca să evite asta, liderul "Războinicilor", profesorul Kantardziev, a sondat posibilitatea unei lovituri de stat. Se aştepta să conteze pe ajutorul german şi, în special, pe cel al generalului Stojanov care conducea trupele staționate în Macedonia ex-iugoslavă. Dar Stojanov era tot mai dezgustat de guvernul de la Sofia, care elibera toți prizonierii politici, inclusiv comuniştii, şi deşi era sincer pro-german, lovitura de stat nu s-a coagulat.

Lovitura de stat împotriva lui Antonescu şi următoarea defecțiune a României au avut efecte catastrofale asupra Bulgariei al cărei guvern înclina să rupă relațiile cu Germania şi să se unească cu aliații. Deşi guvernul bulgar a rupt alianța cu cel de-al treilea Reich şi a proclamat neutralitatea (pe 26 august), asta nu i-a oprit pe sovietici, care au pătruns în țară să provoace o schimbare totală a guvernului. Imediat s-a dezlănțuit o persecuție feroce împotriva tuturor acelor persoane şi forțe politice care se alăturaseră cauzei germane, persecuție ce apoi se va extinde asupra tuturor acelor bulgari care, dintr-un motiv sau altul erau ostili comunismului. La fel ca în România, între victimele persecuției, se aflau mulți dintre cei care primiseră Armata Roşie ca pe un "eliberator". Deşi în Bulgaria simpatiile pro-ruse şi relativ numerosul PC bulgar ne-ar fi făcut să presupunem că represiunea ar fi fost mai mică decât în România, în realitate a fost foarte dură. În total, s-au calculat 150.000 de bulgari victime ale comuniştilor (număr pe care unii îl ridică la 500.000), printre care se includea majoritatea politicienilor ce gândiseră că era o idee bună ca Bulgaria să rupă legăturile sale cu cel de-al treilea Reich şi să iasă din război.

Câțiva dintre politicienii bulgari anticomuniști şi pro-germani au reuşit să scape din țară. Printre ei, se aflau Zankov şi Kantardziev. Ei vor fi cei care, pe 9 septembrie, vor decide să creeze, în Viena, un guvern bulgar în exil, aliat Reich-ului. Au reuşit să atragă şi alte personalități, precum generalul Zekov, care fusese comandant în conducerea

Armatei bulgare în primul Război Mondial şi era comandantul onorific al Legiunii bulgare, şi pe Michajlov, liderul VMRO. Portofoliul de ministru al Apărării a fost asumat de către colonelul Kostov, un strălucit ofițer bulgar care fusese şeful Secției de informații a Statului Major General bulgar şi comandantul Academiei Militare bulgare.

Ca şi în cazul românilor, guvernul bulgar din exil a încercat, prin intermediul propagandei să destabilizeze noua situație politică creată în Bulgaria. Resursele aflate la dispoziția lui erau mult mai mici. Numărul studenților civili sau militari bulgari în cel de-al treilea Reich era mult mai mic şi incomparabil cu nucleul compact de 400 de legionari care se aflau pe pământ german, la 23 august. Distanța dintre Bulgaria şi liniile germane era mult mai mare, astfel încât, fuga către pozițiile germanilor era mult mai complicată. Dar nu putem uita că marele număr de unități militare bulgare erau controlate de către ofițeri ai "Zveno" ale căror înclinații erau pro-ruse. Mai mult, noile autorități de la Sofia se lansaseră într-o rapidă şi eficientă campanie de eliminare a tuturor elementelor antisovietice. Din aceste motive, încercarea de provocare a dezertării unităților sau soldaților bulgari a obținut rezultate slabe. Încercarea cea mai semnificativă în acest sens a fost realizată de către un jurnalist, Stefan Marinov. Strălucit propagandist al cauzei Axei, Marinov servise ca ofițer în Statul Major al trupelor bulgare din Macedonia şi a fost unul dintre cei care au promovat încercarea de lovitură de stat, ce se dorea a fi organizată la începutul verii lui 1944. În decembrie, şi de acord cu Wehrmacht a realizat o intensă campanie de propagandă în sectorul frontului, ocupat de trupele bulgare, cu ajutorul unui megafon. În ciuda eforturilor lui Marinov numărul soldaților bulgari care au dezertat pentru a se alipi celor germane, de abia a atins un număr de 50. Această acțiune de recrutare era necesară, deoarece la începutul lui noiembrie se decisese constituirea unei Armate bulgare în exil, care, ca şi în cazul Armatei Naționale Române, a rămas sub acoperirea Waffen SS.

Pe 13 noiembrie 1944, conducerea Waffen SS a emis ordinele de autorizare a creării unui regiment bulgar. Pentru asta se dispunea deja de un prim grup de exilați care se reuniseră în Viena şi care au fost

îndreptați către Poligonul de instrucție din Döllersheim. Ordinul din 13 noiembrie stipula, într-o manieră analogă celei pe care am văzut-o în cazul românilor, ca în limita posibilităților acest regiment să fie extins până la nivelul de divizie. S-a născut astfel Regimentul SS de Grenadieri (bulgar nr.1) ("Waffen Grenadier Regiment bulgarisches nr.1"), pe care guvernul bulgar din exil îl considera ca primă unitate a Armatei bulgare din exil.

La sfârşitul lui noiembrie, regimentul bulgar şi-a început activitatea de instrucție în Döllersheim. Contingentul reunit totaliza un număr de 25 de ofițeri, 56 de subofițeri şi 500 de soldați. Din motive deja expuse, după cum am văzut, a fost practic imposibilă atragerea soldaților bulgari, după schimbarea regimului în Sofia, aşa că acest contingent nu a înregistrat nici o creştere semnificativă ulterioară.

Primul comandant al Regimentului bulgar a fost colonelul german Günther Anhalt ("Standartenführer"). Era vorba de un ofițer, care până atunci nu condusese unități ale Waffen SS, ci Regimente de Poliție (2). Dar a avut o activitate strălucita, în vara lui 1944, când Grupul de Armate ruse "Centru" a pătruns în Bielorusia şi doar Regimentele de Poliție care activau în ariergardă împotriva gherilelor au putut să-i închidă trecerea. Anhalt a câştigat, în condiții extrem de dificile, prețioasa Cruce de Cavaler.

Printre alte analogii dintre contingentul român şi cel bulgar al Waffen SS, conducerea germană a unității a fost schimbată, la începutul lui ianuarie 1945. Noul comandant german era "Oberführer"-ul Heinz Bertling, în a cărui foaie de servicii figura conducerea "Legiunii indiene" a Waffen SS (4) (Anhalt va muri în lupta din Berlin, în aprilie 1945).

Ofițerul bulgar cu cel mai înalt rang în unitate era colonelul Ivan Rogosarov. Rogosarov fusese la conducerea Serviciului de Muncă în Bulgaria (5) şi i-a fost recunoscut rangul de "Oberführer". Conducerea Batalioanelor bulgare care au fost organizate, era asigurată de către comandantul ("Stumbannführer") Karanaschev şi căpitanul ("Hauptsturmführer") Ivanov. Structura contingentului bulgar, la începutul anului 1945, era următoarea.

- Statul Major Regimental
- Compania de Artilerie uşoară
- Batalionul I (Companiile I – IV)
- Batalionul II (Companiile V – VIII).

Alături de această mică forță se afla, de asemenea, un contingent mic bulgar, integrat în "SS Jagdverband Sudost", despre care s-a vorbit deja, grupat în "SS Jagdeinsatz Bulgarien".

Circumstanțele în care unitatea bulgară se organiza şi instruia erau realmente dureroase. Nu era vorba numai de lipsa armelor, echipamentelor şi muniţiilor, remarcată când s-a vorbit de contingentul român, ci inclusiv de ceva atât de simplu precum mâncarea. În fapt, voluntarii bulgari trebuiau să depună o bună parte din eforturile lor pentru a obține ceva de băgat în gură. Moralul era scăzut. Începea să se simtă lipsa unui grup foarte motivat şi profund unit, asemeni celui format din legionarii Armatei Naționale Române, capabili să ridice moralul compatrioților săi chiar şi în cele mai grele circumstanțe. Nu trebuie să ne mire că bulgarii nu au ajuns să formeze o unitate minim coerentă, pentru a putea fi trimisă pe front. La sfârşitul lui aprilie 1945, pe 20, în timp ce se ordona Regimentului 2 român să predea armamentul său şi să fie reechipat cu arme anti-tanc individuale, acelaşi ordin s-a emis şi Regimentului bulgar. Dar în acest caz ordinul a provocat o revoltă. Comandantul Kosta Karaneschev şi alți 20 de voluntari au abandonat Döllersheim-ul cu armele lor, nemulțumiți de lipsa progreselor din Regiment, de infimele rații de mâncare şi condițiile de viață paupere din Döllersheim şi, de asemenea speriați în fața iminentului sfârşit al războiului.

Germanii s-au gândit că bulgarii înşişi ar trebui să se preocupe de problemă, aşa că s-a format un grup însărcinat să-i urmărească şi să-i oprească, sub conducerea căpitanului Ivanov. S-a produs o încăierare la confruntarea dintre cele două grupuri, şi au murit trei dezertori. Restul a fost înaintat tribunalului militar, care a acționat dur, condamnându-i la moarte. Astfel de evenimente erau, pe atunci, relativ frecvente în întregul Wehrmacht şi se pot povesti o mulțime de cazuri de soldați sau unități germane care fugeau. Din această cauză se dăduseră ordine

draconice pentru a li se face o judecată sumară.

Aceasta ar fi singura acțiune armată realizată de către micul contingent bulgar al Waffen SS. Deşi, după cum s-a mai spus, pe 20 aprilie s-a dat ordin de transformare a Regimentului bulgar în unitate distrugătoare de tancuri ("SS Panzer Zerstörer Regiment bulgarisches") şi, pus sub ordinul conducerii Armatei a 6-a SS, nu a ajuns să intre în luptă.

Se sfârşea astfel scurta istorie a acestei unități. În ciuda faptului că nu se poate vorbi de o pagină strălucită, dar în condițiile adverse în care s-a creat şi organizat, a servit cel puțin ca mărturie a voinței câtorva bulgari, de a se revolta împotriva destinului atroce sortit patriei lor. Totuşi, ei au fost norocoşi, căci după ce au fost luați prizonieri de nord-americani în Austria, evoluția politicii internaționale (începutul Războiului Rece) le-a permis să scape de deportarea forțată în Bulgaria. Zankov, şeful guvernului în exil a avut aceeaşi soartă şi s-a instalat în Argentina, unde va muri în 1959.

Notă:

1. VMRO (inițiale care corespund Organizației Revoluționare Interne a Macedoniei) a fost o organizație naționalistă armată, care a luptat pentru eliberarea Macedoniei. Deşi astăzi s-a pierdut aproape în întregime amintirea sa, VMRO a fost organizația care a inspirat (prin structură, tactici, etc.) multe organizații următoare, de la Viet-Cong până la F.L.N. argentinian. Si-a început lupta împotriva dominării otomane. Când Macedonia lui Vardar a căzut în mâinile Serbiei (şi a rămas integrată apoi în Iugoslavia), VMRO a luptat cu duritate împotriva regimului de la Belgrad, căci aspira la includerea Macedoniei în Bulgaria. În acea vreme, a colaborat cu independenți croați şi acțiunea sa cea mai cunoscută a fost asasinarea Regelui Alexandru, din Iugoslavia, în Marsilia, în 1934. În anii '20, VMRO adoptase o linie pro-rusă (a se ține cont că la acea dată, URSS era singura putere "revizionistă" care respingea, ca politică de stat, ordinul internațional creat la Versailles şi care dăunase atât de mult Bulgariei) şi o alta, controlată de către Michajlov, care continua să fie categoric anticomunist. VMRO a fost foarte activă în politica internă bulgară luând parte, într-o formă decisivă, la eliminarea guvernului Partidului

Țărănesc (în 1923), căci acesta nu sprijinea revendicările teritoriale ale VMRO față de Iugoslavia. În timpul celui de-al doilea Război Mondial Macedonia iugoslavă a fost anexată de Bulgaria, însă politica de ocupație bulgară i-a decepționat pe mulți dintre macedoneni şi din această cauză, Michajlov a adoptat ideea creării unei Macedonii Mari independentă, aliată celui de-al treilea Reich, care să înglobeze Macedonia iugoslavă (sub ocupație militară bulgară) şi greacă (sub ocupație militară germană). Michajlov le-a sugerat asta conducătorilor germani care au decis să nu sprijine ideea lui întrucât preferau să se bucure de alianța cu Bulgaria. În 1944 schimbul de tabără al Bulgariei a presupus ca trupele bulgare staționate în Macedonia iugoslavă anexată să se întoarcă la frontierele bulgare, revenindu-se la situația anterioară a unei Macedonii împărțită între Iugoslavia şi Grecia. Pentru Michajlov aceasta era de nesuportat, astfel încât a abandonat rapid Bulgaria şi a ajuns în liniile germane din Croația, o țară cu ai cărei lideri independenți avea o relație veche. Le-a sugerat germanilor ideea resuscitării planului Macedoniei Mari, pe care le-o prezentase anterior, şi le-a oferit, din Berlin, "întregul" său sprijin politic. Aceasta, însă, echivala cu prea puțin. Defecțiunea României şi Bulgariei şi precipitata retragere a trupelor germane din Grecia lăsaseră întreaga Europă sud-estică fără nici o prezență militară germană şi nu era posibil să se aducă trupe de pe alte fronturi pentru a începe recucerirea Macedoniei. Dar dacă nu exista nici o speranță privind ajutorul german, asta nu înseamnă că VMRO îşi pierduse înrădăcinata şi puternica prezență în Macedonia. Nimeni nu cunoştea asta mai bine ca mareşalul Tito care, după ce a ocupat Belgradul, în loc să-şi îndrepte întreaga Armată partizană împotriva germanilor într-un moment strategic foarte delicat pentru ei, a trimis o bună parte din trupele sale să asigure ocupația Macedoniei iugoslave unde partizanii lui Tito nu reuşiseră să se implanteze până atunci. Michajlov a călătorit clandestin, într-un avion german către Macedonia, însă călătoria l-a convins că ideea lansării unei insurecții generale era sinucigaşă, căci prezența militară a adepților lui Tito era foarte puternică. De aceea, s-a întors pe pământ croat şi, de acolo, a zburat către Viena pentru a se alătura guvernului bulgar în exil.

2. Himmler controla două mari forțe militare. Pe de o parte, Waffen SS, trupe de luptă normale şi, pe de altă parte, Regimentele de Poliție specializate în lupta împotriva partizanilor. Până în 1944, crescând în mod considerabil forțele Waffen SS, Himmler a reuşit într-o manieră crescândă să transfere ofițerii Regimentelor de Poliție către unitățile Waffen SS (atât în cele integral germane, cât şi în cele de voluntari străini) pentru a obține personal de conducere şi o încadrare necesară.

3. Rang fără echivalență la jumătatea parcursului dintre colonel ("Standartenführer") şi general de brigadă ("Brigadeführer").

4. Legiunea Indiană a fost recrutată, inițial, de către Armata normală germană. În august 1944, a fost transferată la Waffen SS.

5. Formațiune paramilitară însărcinată cu realizarea serviciilor de interes public sau militar. Creată prin imitarea Serviciului de lucru, organizat în cel de-al treilea Reich.

BIBLIOGRAFIE
Comentariu asupra bibliografiei citată în această carte

* AXWORTHY, Mark. – SCAFES, Cornel. – CRACIUNOIU, Cristian. "Third Axis, Fourth Ally. Romanian Armed Forces in the European War, 1941 – 1945". Arms and Armour, Londra, 1995.

O impresionantă operă de istorie militară, în care autorul abordează toate temele (politice, diplomatice, strategice, de armament, desfăşurarea operațiunilor, etc.) cu privire la participarea forțelor române la cel de-al doilea Război Mondial, atât în tabăra germană, precum şi alături de aliați. O operă deja clasică şi greu de întrecut.

* AXWORTHY, Mark. "The Romanian Army of World War Two". Osprey Publishing. Londra, 1991.

E vorba despre o versiune, anterioară şi la o scară foarte redusă a operei comentate anterior, limitându-se la principalele evenimente de război.

* BANTEA, Eugen – NICOLAE, Constantin – ZAHARIA, Gheorghe. "La Roumanie dans la guerre antihitlerienne". Editura Meridian. Bucureşti, 1975.

Este una dintre numeroasele opere publicate de către regimul comunist român, pentru a exalta contribuția României, la înfrângerea celui de-al treilea Reich.

* BRADESCU, Faust. "Guvernul de la Viena. Continuarea Statului Român Național Legionar, 1944 – 1945". Editura Carpații. Madrid, 1989.

Brădescu, legionar şi istoric, a scris numeroase opere despre istoria şi ideologia Mişcării Legionare. Aceasta este dedicată exclusiv Guvernului Național în exil.

* CHIRILĂ, Ciuntu. "Din Bucovina pe Oder. Amintirile unui

legionar". Editura Dacia, Madrid, 1967.

Un simplu legionar, originar din Bucovina şi care îşi va respecta angajamentul până la a lupta cu Regimentul român pe Oder, ne-a lăsat această carte magnifică de memorii.

* CHIRNOAGA, Platon. "Istoria politică şi militară a războiului României contra Rusiei sovietice, 22 iunie 1941 – 23 august 1944". Ediția a II-a, corectată şi completată, Editura Carpații, Madrid 1986.

Veteran luptător în frontul din est şi ultimul comandant al trupelor anticomuniste ale Armatei Naționale Române, Chirnoagă a vrut să salveze, din uitarea nedreaptă, participarea trupelor române în, ceea ce a fost cel mai mare război din istorie, Campania din Rusia. Minunata sa operă nu a avut ecoul pe care l-ar fi putut avea, dacă n-ar fi fost publicată doar în limba română.

* _____. "Un chapitre d'histoire roumaine, 1940 – 1945". Colecția Dacia, Rio de Janeiro, 1962.

Este vorba despre o mică operă, în care generalul Chirnoagă răspunde unei autoare franceze a unei cărți despre România. In ea, se apăra rolul istoric al Guvernului Național şi al Armatei Naționale, în perioada 1944 – 1945.

* CODREANU, Corneliu Zelea. "Garda de Fier. (Pentru legionari)". Colecția Omul Nou. München, 1972.

Această carte a fost scrisă de către Codreanu pentru legionari, după cum afirmă şi titlul său originar (prima ediție în română, din 1936). De atunci, este opera de bază despre ideologia şi istoria Mişcării Legionare. După sfârşitul războiului, exilații legionari au reeditat-o, cu diferite ocazii şi în mai multe limbi.

* EMILIAN, Ion V. – MARCILLY, Jean. "Escadroanele Apocalipsei. Epopeea cavalerilor români în al doilea Război Mondial". Editura Juventud, Barcelona, 1977.

Memoriile de război ale lui Ion Emilian, mai întâi alături de

germani în campania din Rusia, apoi, spre durerea lui, alături de sovietici împotriva germanilor şi, în cele din urmă, în rândurile unităților române ale Waffen SS, întotdeauna călare pe cal, formează una dintre cărțile de memorii cele mai atractive despre acel război şi are o valoare în plus prin faptul că este una dintre puținele care au arătat punctul de vedere al unui luptător român. Jean Marcilly a transcris memoriile lui Emilian.

* GÖSZTONY, Peter. "Hiters fremde Heere. Das Schiksal der nichtdeutschen Armeen im Ostfeldzug". Bastei Lubbe Taschenbuch, Düsseldorf, 1980.

* _____. "Deutschlands Waffengefahrten an der Ostfront, 1941 – 1945". Motorbuch Verlag, Stuttgart, 1981.

* _____. "Stalins fremde Heere. Das Schiksal der nichtsowjetischen Truppen im Rahmen der Roten Armee, 1941 – 1945". Bernard & Graefe Verlag, Bonn, 1991.

În cazul primelor două cărți, este vorba de cele două opere principale ale acestui istoric, specializat în studiul formațiunilor militare ale țărilor aliate Germaniei, în campania din Rusia. Ambele conțin informații abundente, despre participarea românilor în campania împotriva URSS-ului. Cea de-a treia carte studiază problema trupelor non-sovietice, care au operat în Armata Roşie sau aliată cu ea.

* MADEJ, W. Victor "Southeastern Axis Armed Forces Order of Battle". Game Marketing Co., Allentown (Pennsylvania), 1982.

Această operă este o reproducere a rapoartelor despre armatele Ungariei, României şi Bulgariei, pregătite, în 1944, de către Serviciile de informații militare nord-americane.

* "Mărturii despre Legiune, 1927 – 1967". Editura Dacia, Madrid, 1967.

Compilație a memoriilor diferitor militanți legionari. Cea mai

interesantă este cea a lui Pavel Onciu, despre acțiunea Grupului Legionar din Banatul sârbesc după capitularea română.

* MUÑOZ, Antonio J. "Forgotten Legions. Obscure Combat Formations of the Waffen SS", Paladin Press, Boulder (Colorado), 1991.

Acest autor hispano-nordamerican este unul dintre cei mai reputați autori pe tema Waffen SS şi unul dintre cei puțini capabili să aducă detalii despre contingente atât de puțin studiate până acum despre români.

* NEULEN, Hans Werner. "An deutscher seite. Internationale Freiwillige von Wehrmacht und Waffen SS", Universitas Verlag, München, 1985.

În această operă, cea mai amplă din capitolul studiilor globale despre participarea nongermanilor în formațiunile militare germane, în al doilea Război Mondial, Armata Națională Română a primit, pentru prima oară, un tratament vast şi documentat. Considerabilă este şi informația despre contingentul bulgar al Waffen SS.

* SBURLATI, Carlo. "Codreanu, Căpitanul". Editurile Acervo. Barcelona, 1970.

O mică operă de mărturie asupra figurii lui Codreanu, ideologia şi istoria Mişcării Legionare. Absolut favorabilă Legiunii.

* SEICARU, Pamfil. "Pace americană sau pace sovietică?". Editura R.A.D.A.R., două volume. Madrid, 1946 şi 1947.

Exhaustiva operă de istorie diplomatică în care se analizează rolul istoric al românilor în contextul internațional. Autorul a fost unul dintre numeroşii români care s-au exilat în Spania, la sfârşitul celui de-al doilea Război Mondial.

* STURDZA, Prințul Mihail. "Sinuciderea Europei". Editura Luis de Caralt, Barcelona, 1970.

Cel care a fost ministrul de externe al Guvernului Național Legionar şi

al Guvernului Național Român în exil a scris despre această carte că este o reflectare asupra istoriei României şi a Legiunii.

* TOTU, Neculai. "Scrisori din frontul spaniol". Editura Dacia, Madrid, 1970.

Totu a luptat în Războiul civil spaniol, în tabăra națională şi a fost împuşcat în septembrie 1939, sub dictatura Regelui Carol, alături de veteranii rămaşi din Spania. Deşi opera nu se referă, în mod evident la tema acestei cărți, lectura sa ne ajută să ne facem o idee cu privire la pasiunea de a lupta împotriva comunismului a tinerilor legionari. Afirmațiile lui Totu din această carte vor fi fost împărtăşite, fără îndoială, de către legionarii care în 1944 – 1945, au luptat împotriva Armatei Roşii sovietice.

* VEIGA, Francisco. "Misticul ultranaționalism. Istoria Gărzii de Fier. România, 1919 – 1941". Editurile Universității Autonome din Barcelona, Barcelona, 1989.

Opera unei mari erudiții, făcută cu ajutorul unui vast bagaj academic, este foarte importantă pentru a cunoaşte istoria Legiunii/Gărzii de Fier. Fără îndoială, autorul e incapabil să înțeleagă universul ideologic al legionarilor, de aceea cartea lasă ceva nedezbătut.

* VERCA, Filon. "Paraşutați în România vândută. Rezistența română, 1944 – 1948". Editura Carpații, Madrid, 1987.

Narațiunea este o incredibilă istorie despre legionarii lansați în spatele liniilor sovietice, pentru a organiza rezistența din România.

* ZAHARIA, Gheorghe "Contribuția României la victoria asupra Germaniei naziste", Editura ştiințifică şi enciclopedică, Bucureşti, 1975.

Una dintre nenumăratele opere distribuite de către regimul comunist al lui Ceauşescu, pentru a glorifica contribuția României la înfrângerea celui de-al treilea Reich.

CARTOGRAFIE

Cartografie realizată de către Carlos Sampedro

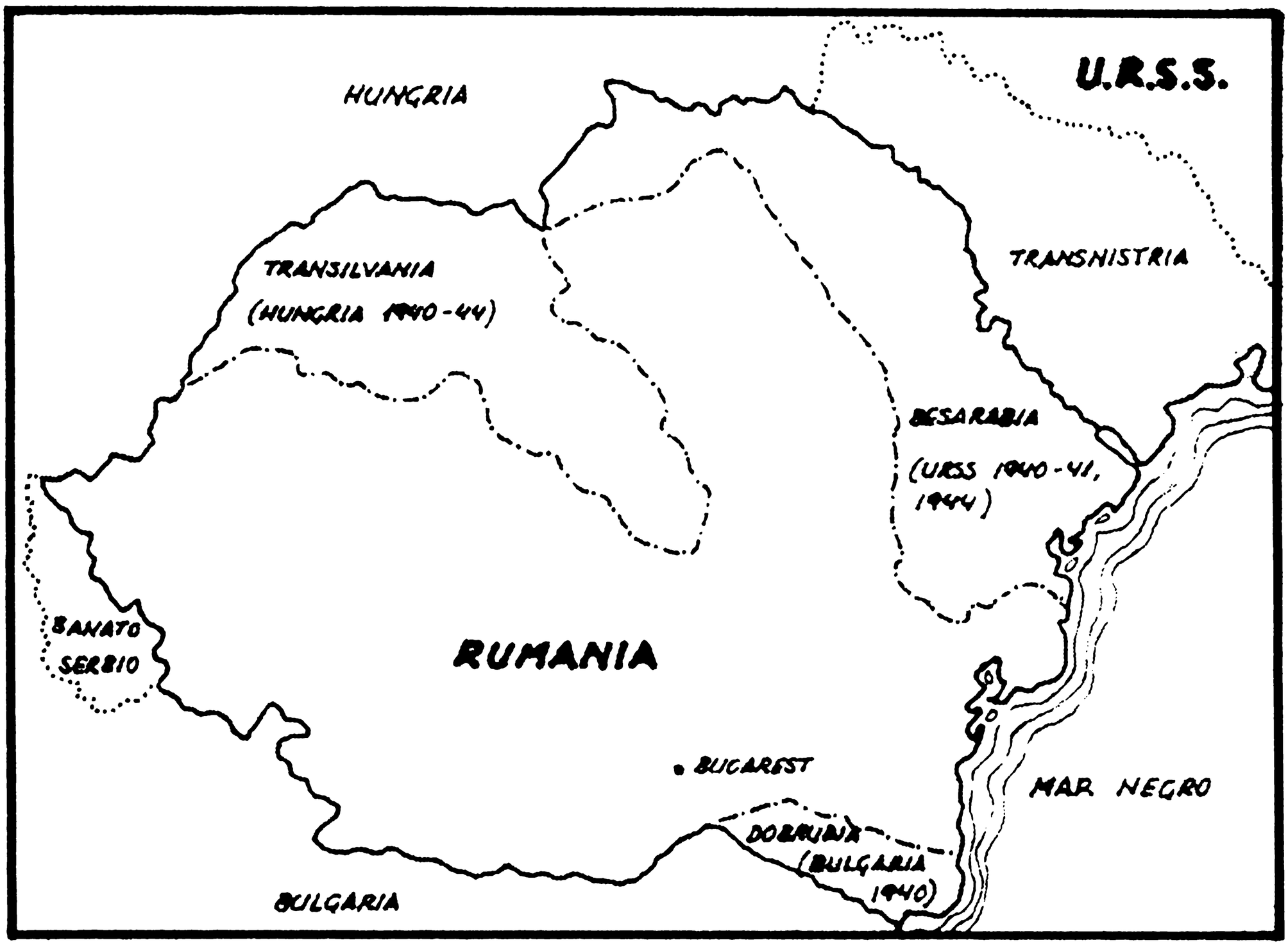

*Clave :

____ Fronteras en 1939.

_._. Territorios perdidos en 1940.

..... Ofertas territoriales alemanas.

Harta nr. 1

Această hartă ne arată mişcarea frontierelor României Mari, întâmplată în primul Război Mondial. În 1940, ca o consecință a alianței cu francezii şi britanicii, în momentul de apogeu al celui de-al treilea Reich, România a pierdut o parte din Transilvania (în favoarea Ungariei), Dobrogea meridională (dată Bulgariei), Basarabia şi Bucovina (cedate URSS-ului). **În acelaşi an, cel de-al treilea Reich a oferit României regiunea Banatului sârbesc, în schimbul colaborării în campania pe care Axa urma să o lanseze împotriva Iugoslaviei. Guvernul român a respins invitația şi de aceea, nu a primit acea regiune.**

Odată lansată campania împotriva URSS-ului România a putut restabili suveranitatea asupra Basarabiei şi Bucovinei. Inclusiv, a ajuns să anexeze o largă bucată de teritoriu mai la est, Transnistria. Dar toate aceste teritorii le-a pierdut din nou în 1944, acelaşi an în care Transilvania ungară, ocupată de către Armata Roşie, a fost restituită formal guvernului de la Bucureşti.

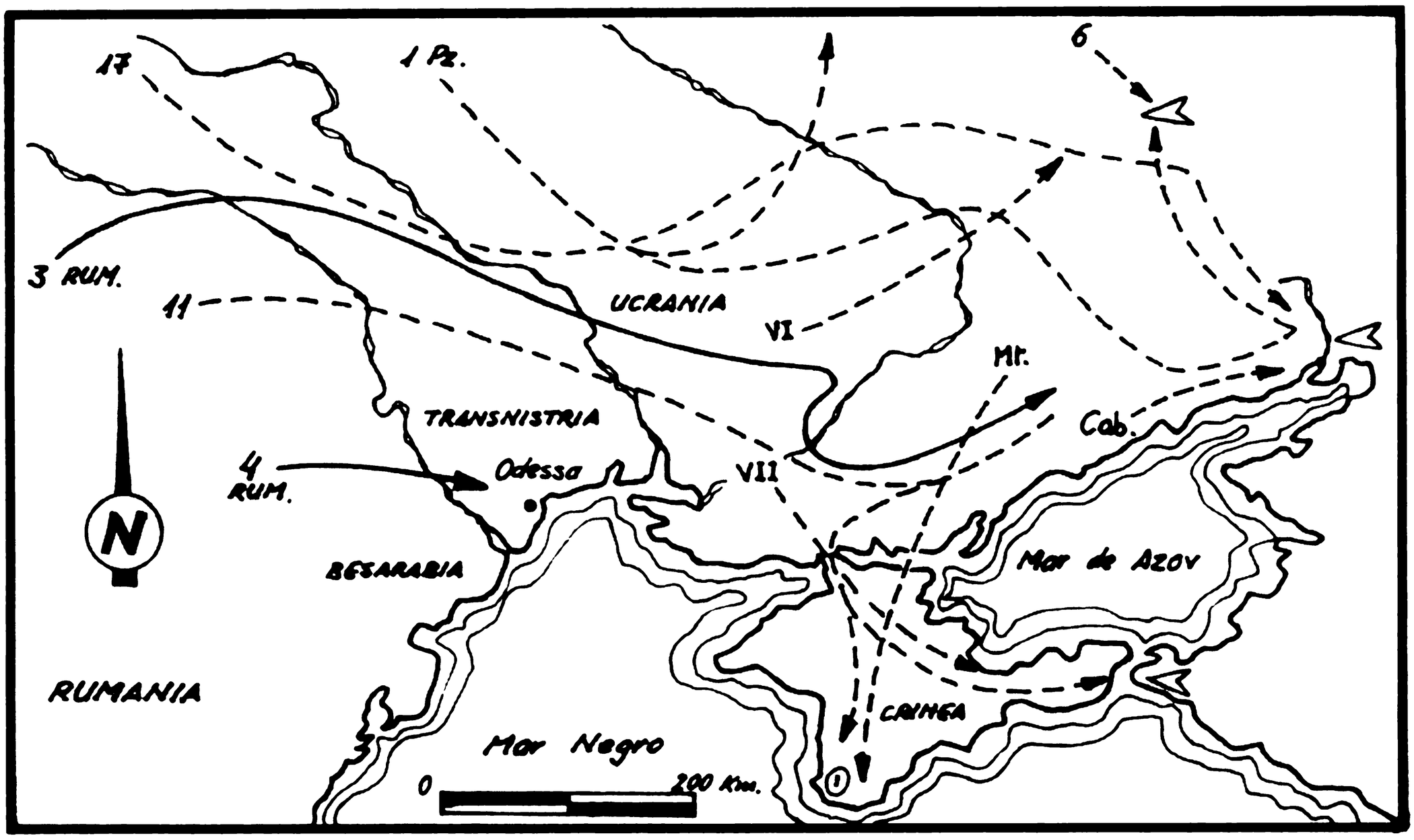

→ EJERCITOS.

-→ Cuerpo de Ejército.

▷ Ofensiva de Invierno Soviética.

① Sebastopol.

Harta nr. 2

Participarea trupelor române în campaniile ucrainiene din vară – toamnă 1941 a fost deosebită. Harta ne arată traseele principale ale mişcărilor Armatelor 3 şi 4 române, precum şi ale Armatelor germane 11, 17, 1 Panzer şi 6 (toate acestea cu linii discontinue). Armata a 4-a româna s-a concentrat în dura bătălie pentru Odessa, în timp ce Armata a 3-a română a operat mai la nord, acoperind flancul Armatei a 11-a germane.

Începând din toamnă şi de-a lungul iernii dure din 1941 – 1942, românii au operat, în special, în baza Corpurilor de Armată. Harta înregistrează mişcările:

Corpul de Armată 6, confruntându-se într-o contraofensiva locală sovietică.

Corpul de Armată 7, implicat în luptele din apropierea Sevastopolului.

Corpul de Armată de Munte, foarte activ în luptele din Crimeea.

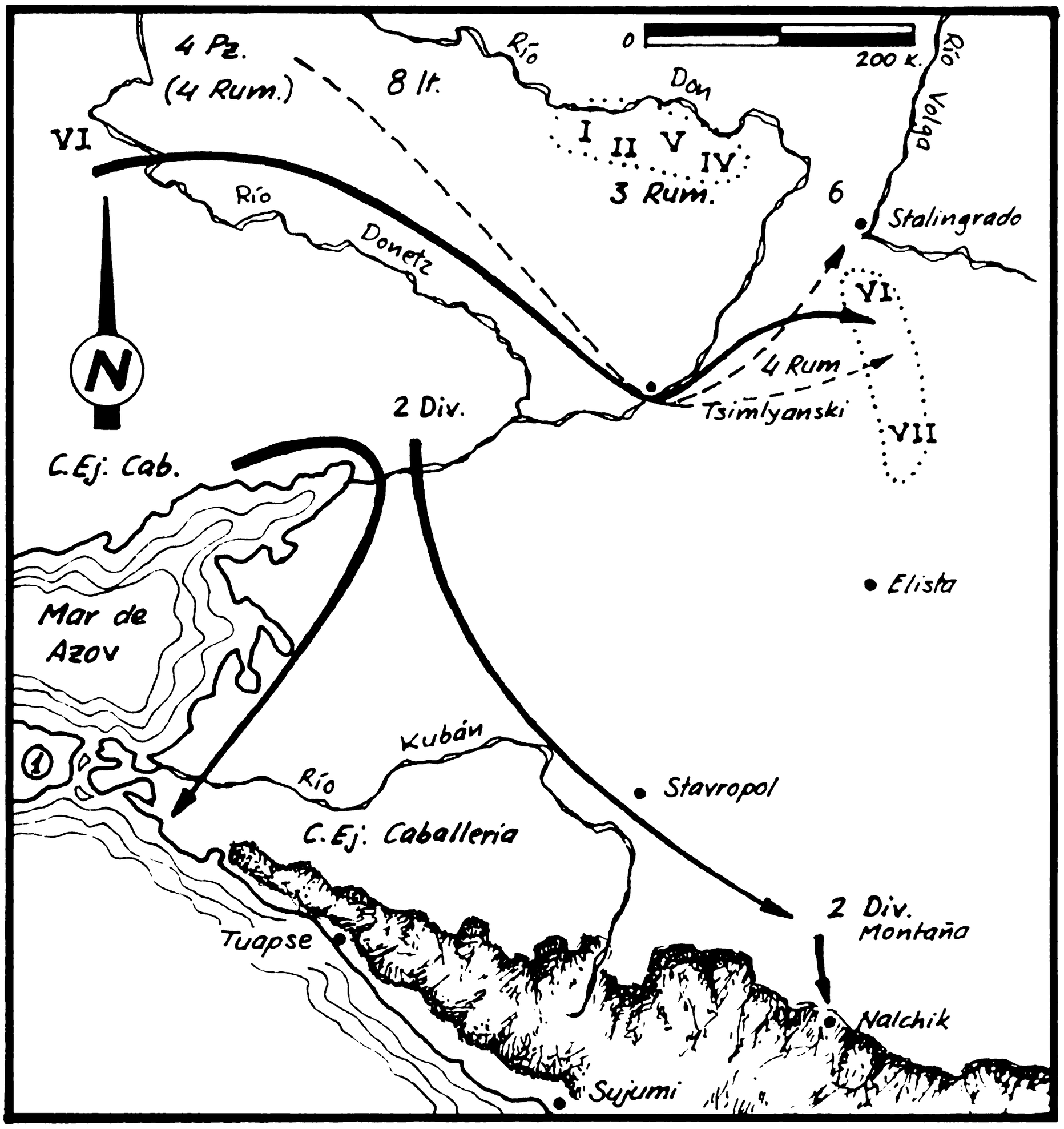

Ofensiva rumana. Verano - 1942
① Cpo. Ej. Montaña.

Harta nr. 3

În timpul operațiunilor ofensive din vara lui 1943 trupele române au avut, în general, un rol secundar. În avansul către Stalingrad, Armata a 4-a română a acționat ca o forță atașată de fapt Armatei a 4-a Panzer germană şi numai Corpul 6 de Armată română a acționat în luptă.

Odată ajunsă în Stalingrad Armata a 6-a germană, flancurile i-au rămas acoperite de către Armata a 3-a română (cu Corpurile de Armată 1, 2, 4 şi 5) şi Armata a 4-a română (cu Corpurile de Armată 6 şi 7).

În cazul avansului către Caucaz românii au contribuit cu Corpul de Armată de cavalerie care a operat în Kuban şi cu prestigioasa Divizie a 2-a de vânători de munte, care a avansat până la cele mai înalte culmi ale Caucazului.

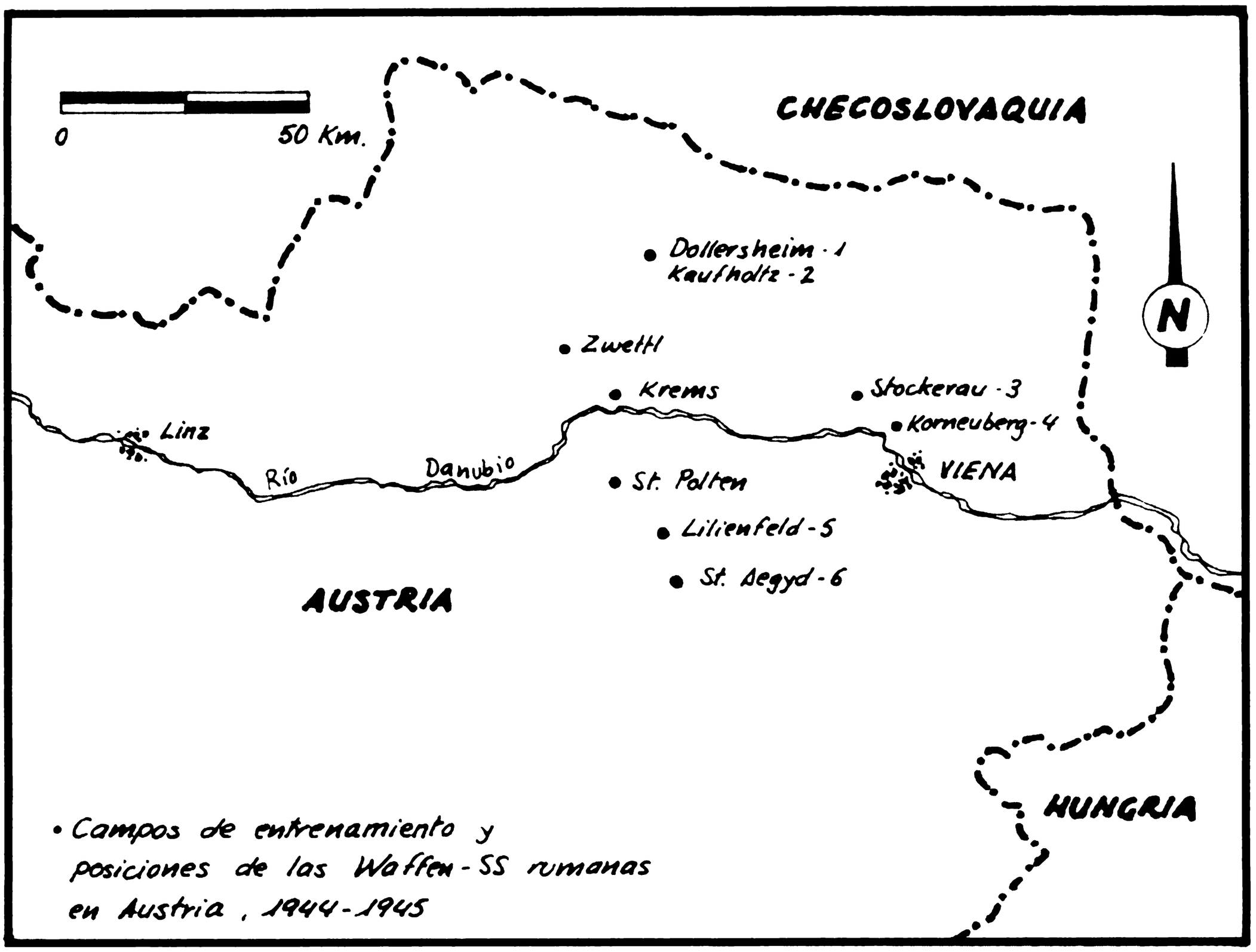

Harta nr. 4

Pe pământ austriac s-au creat şi organizat şi, de asemenea, au luptat, în parte, efectivele armatei naționale române. Döllersheim (1) şi Kaufholz (2) au fost locurile unde s-a încercat punerea pe picioare a Diviziei române. Stockerau (3) şi Korneuburg (4) au fost tabere în care s-au realizat formarea de unități de operațiuni speciale. În cele din urmă, Lilienfeld (5) şi St. Aegyd (6) sunt două dintre locurile unde voluntarii români au participat în luptele finale.

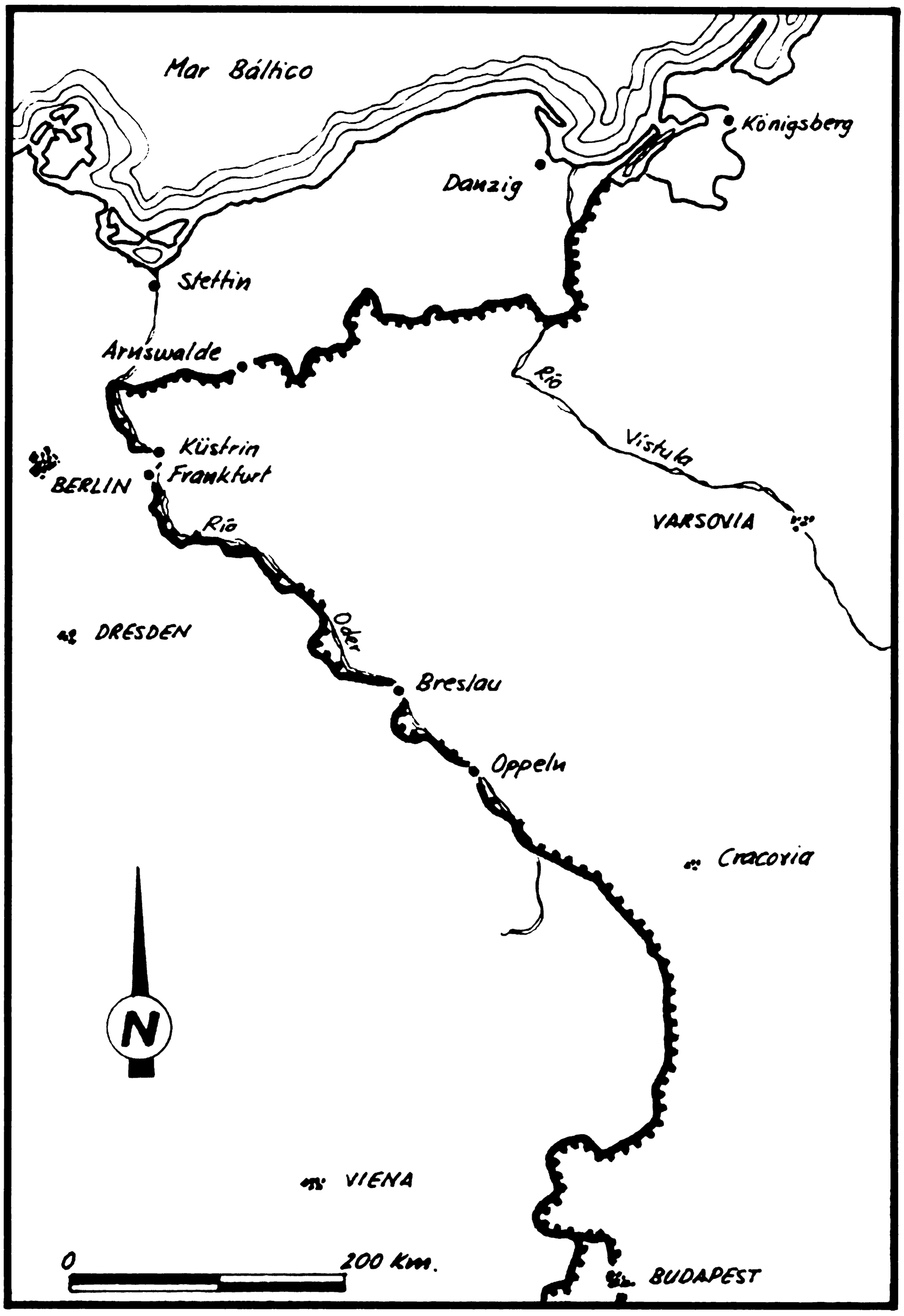

Situación del frente. Febrero, 1945.

Harta nr. 5

Aceasta este situația din frontul de est, în februarie 1945, când voluntarii români au fost trimişi pe front. După cum se vede, situația nu putea fi mai dantească: cele două mari metropole germane, Berlin şi Viena erau amenințate. În acea situație, normal era ca voluntarii români să refuze să lupte, căci înfrângerea finală era evidentă. Dar nu numai că şi-au împlinit sarcina şi au mărşăluit către linia de luptă, ci, mai mult, aşa cum demonstrează această hartă, au fost desemnați să fie punctul de atac vital şi expus, al avansului sovietic la sud de Stettin şi nord-est de Berlin.

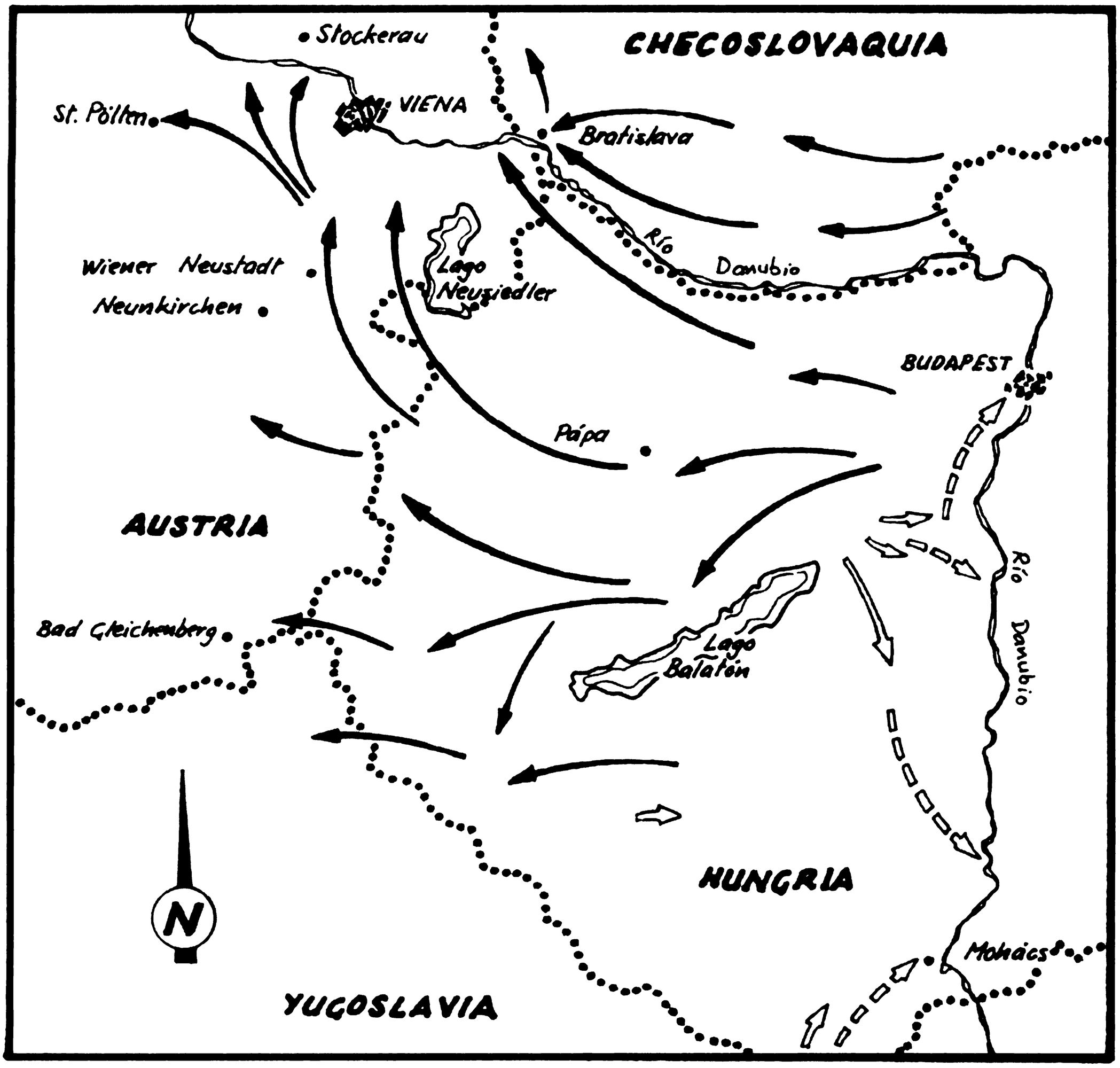

Harta nr. 6

În martie 1945 germanii au plănuit o mare ofensivă în sectorul meridional din frontul de est. Acest contraatac ar fi trebuit să elibereze la început câmpurile petrolifere din sudul lacului Balaton, pentru ca apoi să continue către est. Operațiunea a fost pusă pe seama Armatei a 6-a Panzer SS şi, în etapele sale cele mai avansate, trebuia să formeze parte din ea unitatea de operațiuni speciale de voluntari români integrată în "SS – Jagdverbände". Dar, contraatacul german a eşuat şi, în realitate a servit doar ca prolog al unei ofensive generale sovietice care i-a condus pe soldații Armatei Roşii până la Viena.

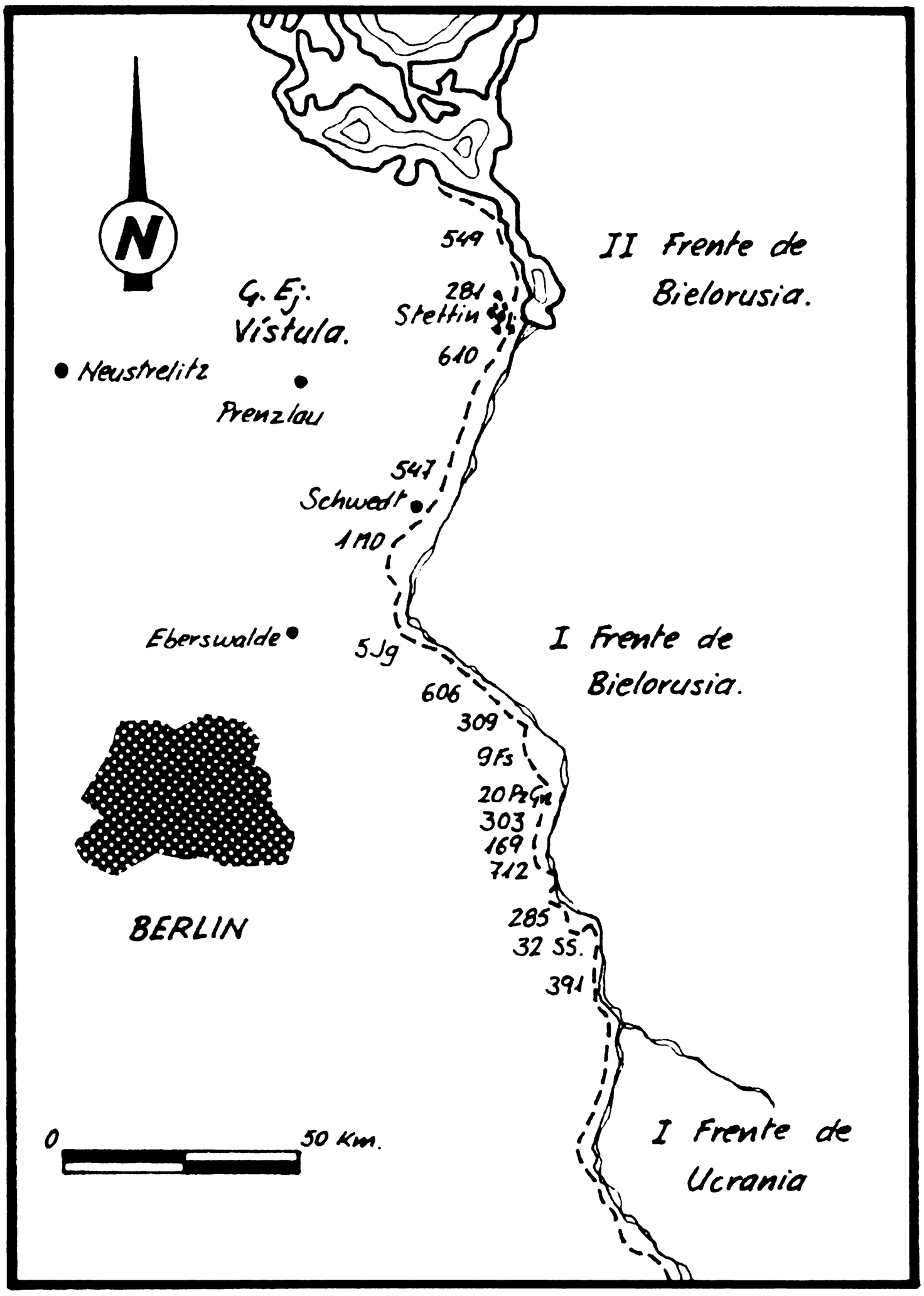

Harta nr. 7

Harta ne arată liniile germane, din sectorul nordic al frontului de est, în momentul în care s-a dezlănțuit ultima ofensivă sovietică. S-au retras doar unitățile înşirate în prima linie de apărare, nu cele situate în treapta a doua şi a treia. Divizia de Grenadieri 547, în care se afla integrat Regimentul 1 român, era flancată de două unități foarte slabe; la nord se întindea Statul Major divizionar 610 pentru misiuni speciale, care avea în subordine Regimentele de Poliție; la sud, Divizia 1 de marină, alcătuită din marinari de-abia instruiți soldați de infanterie.

Când a început marea ofensivă sovietică, în aprilie, grosul efortului s-a făcut la nord şi la sud de Berlin, pentru că ceea ce se urmărea era exact încercuirea capitalei Reich-ului. Astfel, sectorul în a *cărui* apărare participau românii a fost unul dintre cele care a primit, direct şi tăios, atacul Armatei Roşii.

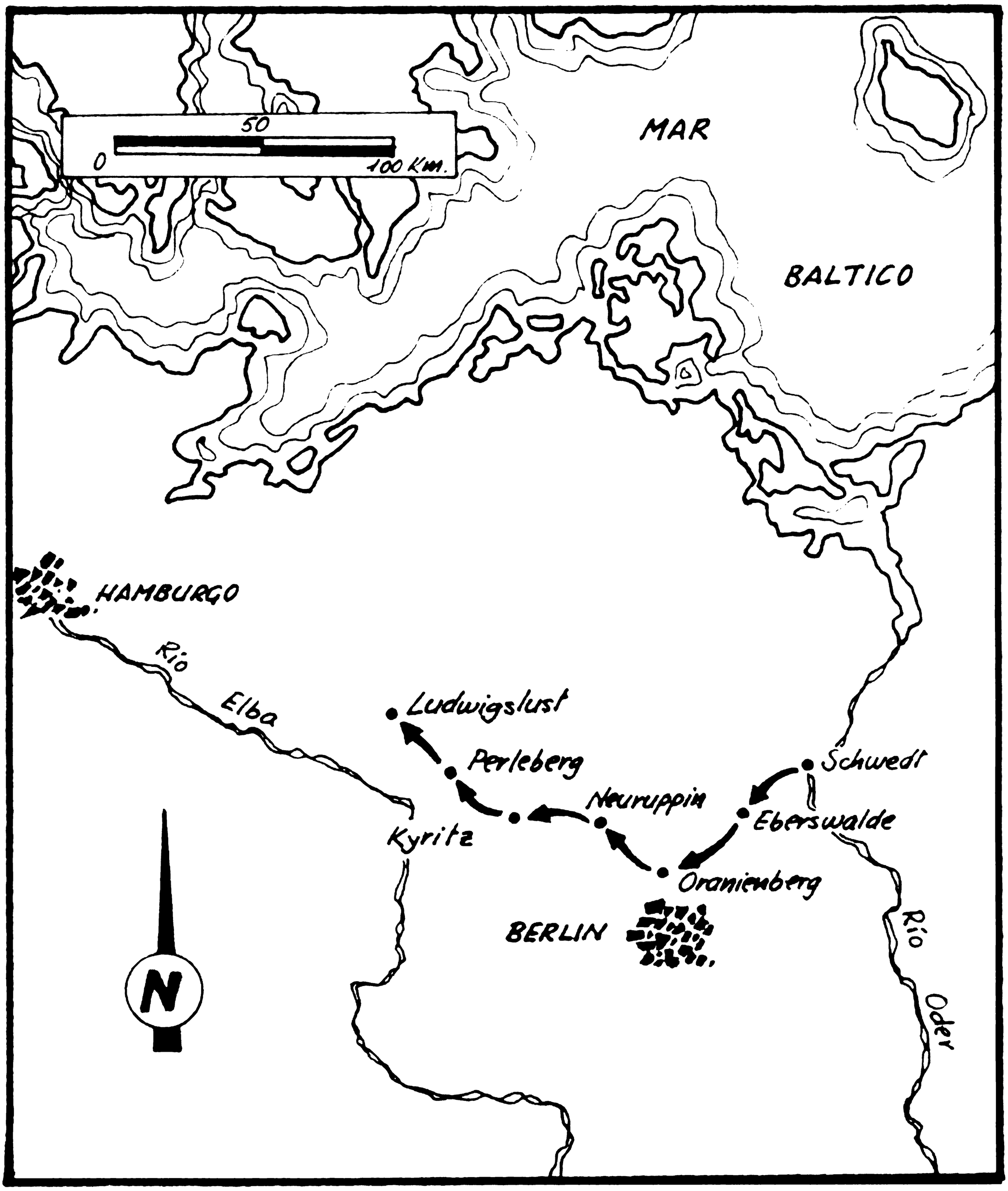

- Ruta de repliegue del Regimiento "Waffen - Grenadier der SS 103 (Rumano nº 1) del 16 de Abril al 2-3 de Mayo - 1945

Harta nr. 8

Regimentul 1 român, asemenea celorlalte forțe ale sectorului nu a putut face nimic pentru a opri puternica lovitură sovietică. Cu mari suferințe, componenții săi s-au chinuit să scape din maşinăria de război a lui Stalin, retrăgându-se către vest, fără a renunța să lupte, pentru a încerca apoi să ajungă în zonele deja invadate de către nordamericani şi britanici, cu ideea de a se preda lor şi de a înlătura pericolul teribil pe care îl presupunea căderea în mâinile Armatei Roşii.

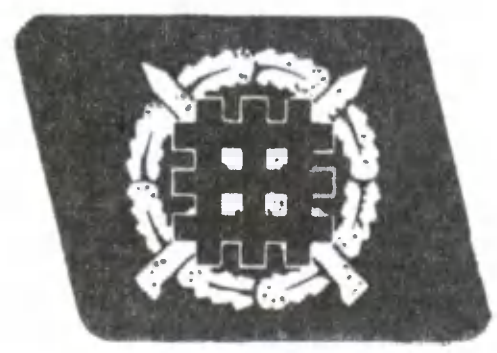

RUMANIEN

UNIFORME
Gravură realizată de către Carlos Sampedro

Pentru mult timp, prea mult, cărțile dedicate Waffen SS, inclusiv cele grafice, au fost incapabile să reproducă măcar o singură fotografie a voluntarilor români, integrați în acest corp. Hans Werner Neulen, istoricul german, a arătat documente grafice cu privire la asta, pentru prima dată.

În realitate, există un material grafic abundent despre luptătorii români ai armatei naționale, din perioada 1944 – 1945, unde putem cunoaşte foarte bine uniformele pe care le-au folosit aceşti voluntari.

În primul rând, trebuie evidențiat că înalții comandanți ai Armatei Naționale Române, comandantul şef (generalul Chirnoagă) şi Statul său Major nu au folosit niciodată uniforme germane ci hainele uniformei române adecvate rangului lor. Invers, câțiva membri ai Guvernului Național Român în exil, care primiseră ranguri onorifice în Waffen SS, au etalat cu asiduitate uniformele acestui corp, deşi niciodată nu s-au integrat formal în unități de luptă.

Cu privire la personalul integrat în ceea ce ar fi trebuit să fie Divizia română a Waffen SS, fotografiile ne demonstrează că unii dintre componenții săi, cel puțin pe o perioadă definită, au păstrat toate părțile uniformelor lor române, din cauză că nu dispuneau de veşminte germane adecvate.

Fotografiile ne arată că acest personal a fost echipat, în general, cu hainele de luptă cunoscute ca M 1944 (modelul 1944, cu patru buzunare, fără cută şi cu rever drept).

Personalul desemnat în "SS – Jagdverbände", din contră, pare să fi folosit "Feldbluse 44", o haină mai scurtă, în formă de jachetă şi doar cu două buzunare.

Fotografiile care ni-i arată pe românii care se instruiau în centrele "Abwehr"-ului, pentru a forma echipele de instigare şi sabotaj, care trebuiau să fie lansate în spatele liniilor sovietice pe pământ

românesc, pot crea confuzie, căci cei fotografiați poartă uneori uniforme ale Armatei germane, alteori ale Luftwaffe-ului.

Gravura ne arată, în partea superioară, o emblemă care a fost desenată ca un semn distinctiv, pentru a-i desemna pe voluntarii români. După cum se poate vedea, era vorba de "gardă", simbolul Gărzii de Fier, după care apar două baionete încrucişate, fiind încercuită de o coroană de frunze de stejar. Acest desen se pare că nu a trecut de faza de pură teorie. Cu siguranță, aceasta era emblema care apărea pe o hartă editată de către Statul Major al SS, în februarie 1945, în care se specificau emblemele de la gât şi butonii de la mânecă ai diferitelor unități de voluntari europeni, integrate în Waffen SS.

În al doilea rând, apare o altă emblemă care pare a fi făcută manual, într-o anumită măsură. E vorba de o cruce înscrisă într-un cerc şi peste care se încrucişează două lănci. Această emblemă a fost lucrată manual, însă să fi aparținut voluntarilor români e îndoielnic (1). Cele două versiuni reproduse corespund ofițerilor (cu chenar) şi subofițerilor şi trupei (fără chenar).

Pe al treilea rând, vedem ceea ce ar fi trebuit să fie butonul de la mâneca voluntarilor români. Acesta este formatul care apărea în harta din februarie 1945.

Nu există până acum nici o fotografie care să ateste că nici una din aceste embleme nu a fost reală.

Pe ultimul rând, vedem două exemple diferite din desenul aprobat de către voluntarii bulgari, în Waffen SS. De asemenea, nu există dovezi evidente fotografice că au fost utilizate.

S-au publicat alte exemple de însemne, atât române, cât şi bulgare, dar fără fotografii care să evidențieze folosirea lor (2).

Notă:

1. Cel puțin este opinia unei autorități în materie, ca John R. Angolia. Vezi "Cloth Insignia of the SS", Bender Publishing, San Jose (California), 1983. Pag. 404.

2. Vezi John R. Angolia, "Uniforms & Traditions of the German Army, 1933 – 1945, Bender Publishing. Volumul 2 (1986), pag. 309–310, 317–318.

DOCUMENTE FOTOGRAFICE

Corneliu Zelea Codreanu, Căpitanul

Horia Sima - comandantul mişcării legionare

Monument comemorativ, în amintirea legionarilor români căzuți în Războiul civil spaniol, ridicat în Majadahonda (Madrid).

Mareşalul Antonescu a fost un soldat abil şi valoros. A fost primul general nongerman care a primit prețioasa Cruce de Cavaler. Fără îndoială, calitățile sale ca politician lăsau mult de dorit.

Regele Mihai a fost prototipul de trădător. Sus, îl vedem alături de generali germani şi, jos, fraternizând cu ofițeri sovietici. Din nefericire, consecința trădării sale a fost o jumătate de secol de captivitate, pentru patria sa.

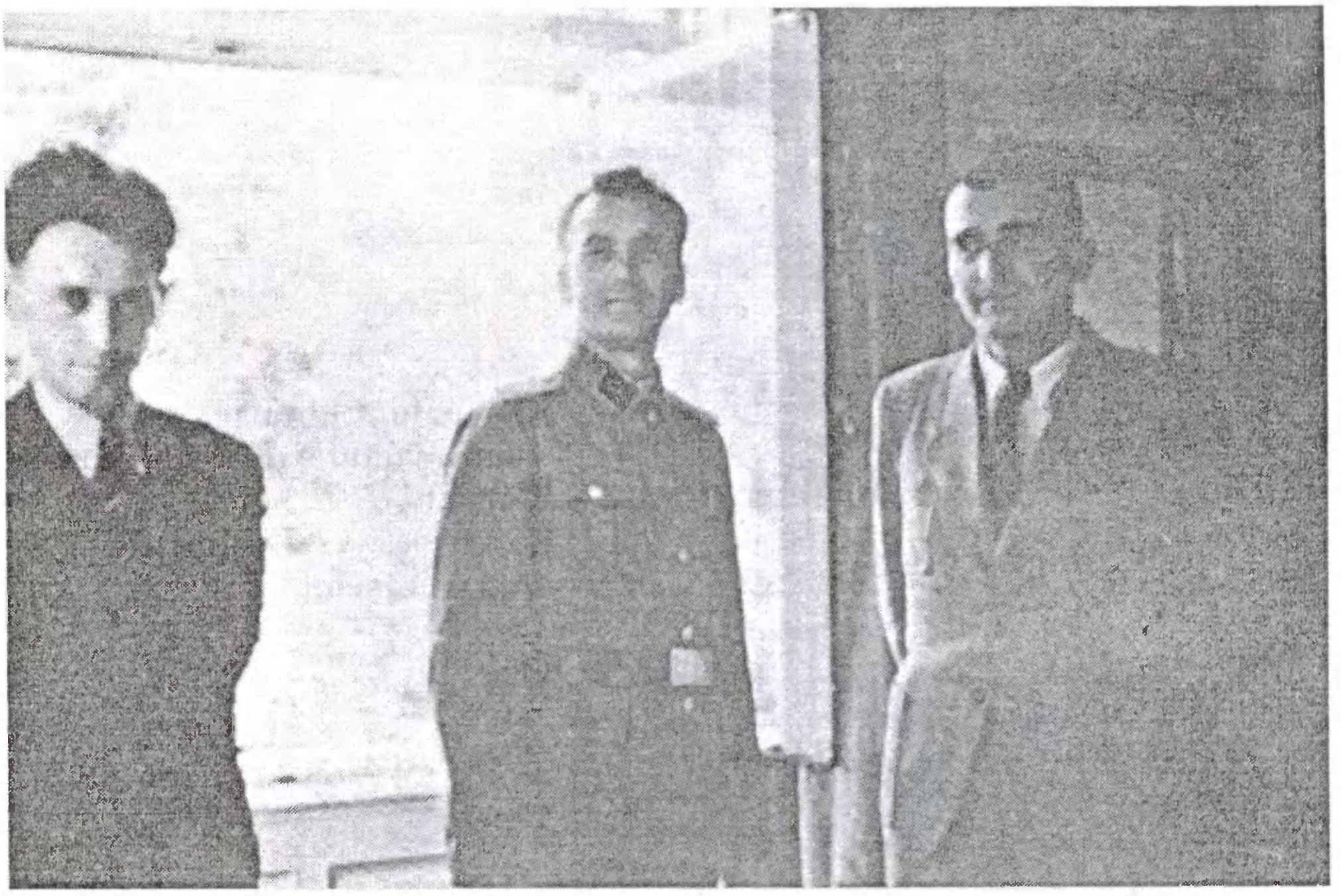

De abia eliberați din lagărele de concentrare, liderii legionari au început să organizeze lupta. De la stânga la dreapta, Horia Sima, Vasile Iasinchi şi Corneliu Georgescu.

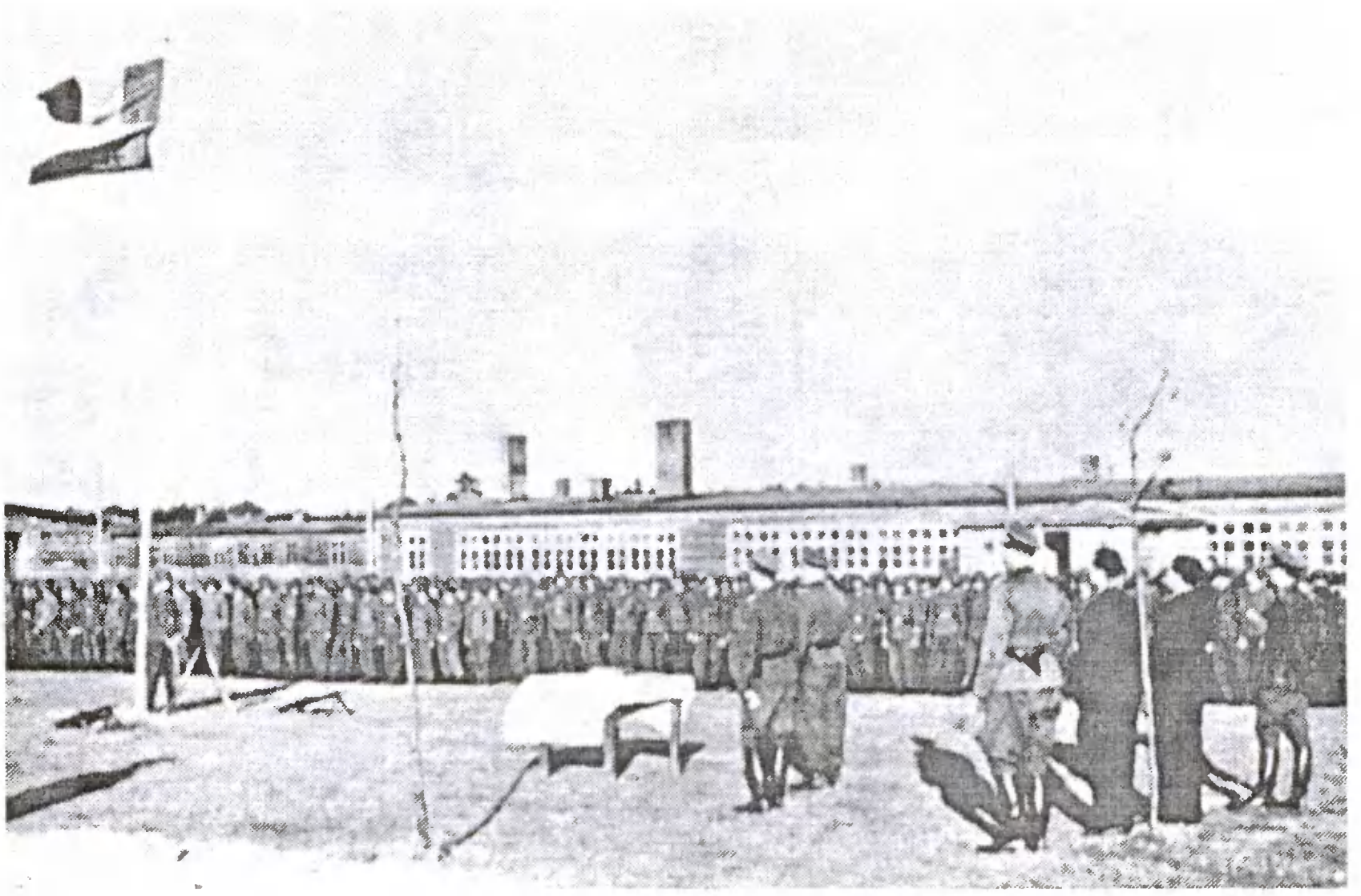

Primul contingent de voluntari români depun jurământul de fidelitate. Pe catarg, flutură steagul României şi al Gărzii de Fier. Prezidează actul Horia Sima (cu spatele, în fotografie).

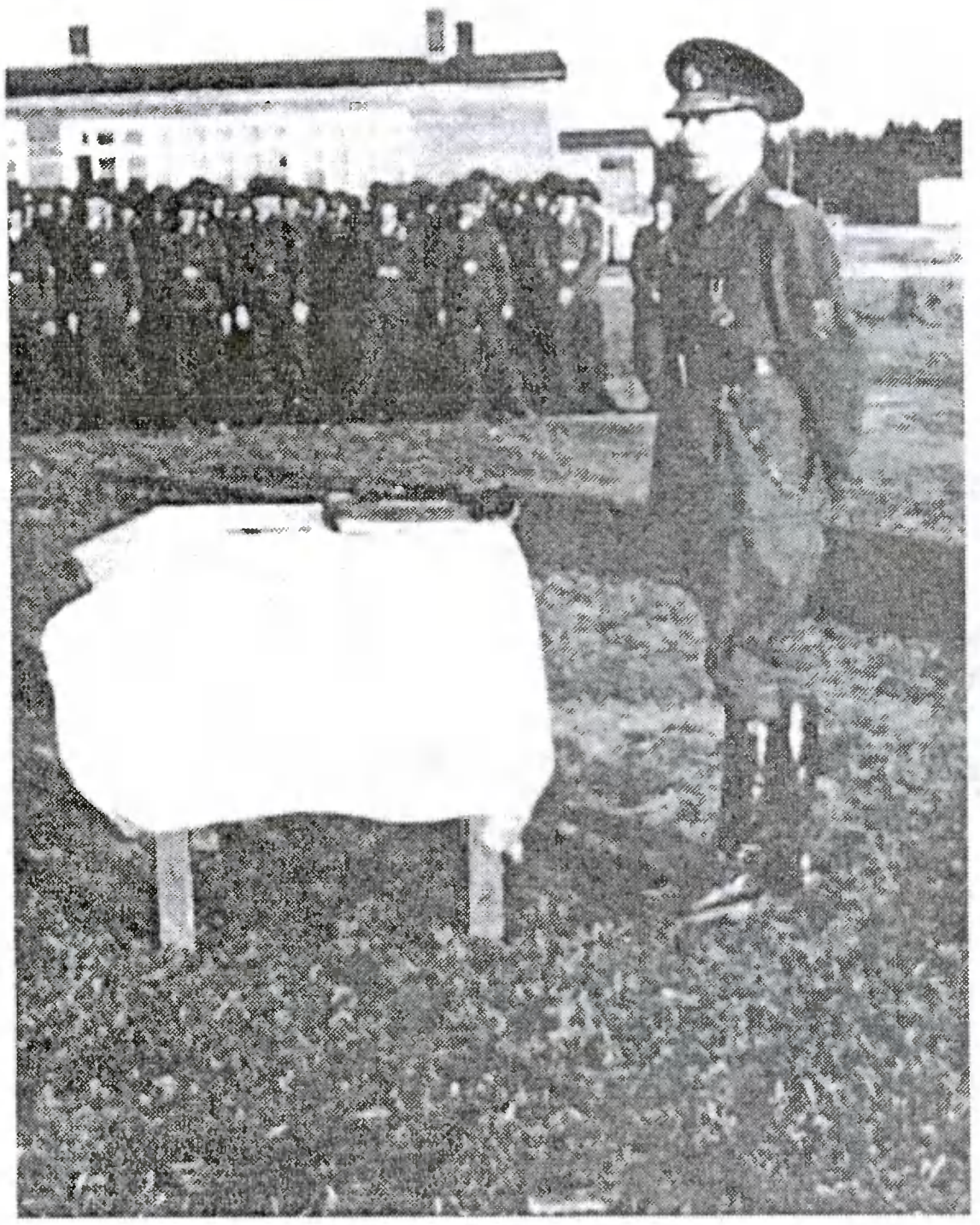

Generalul Chirnoagă,
comandantul Armatei Naționale
Române,
se adresează soldaților săi,
după jurământ.

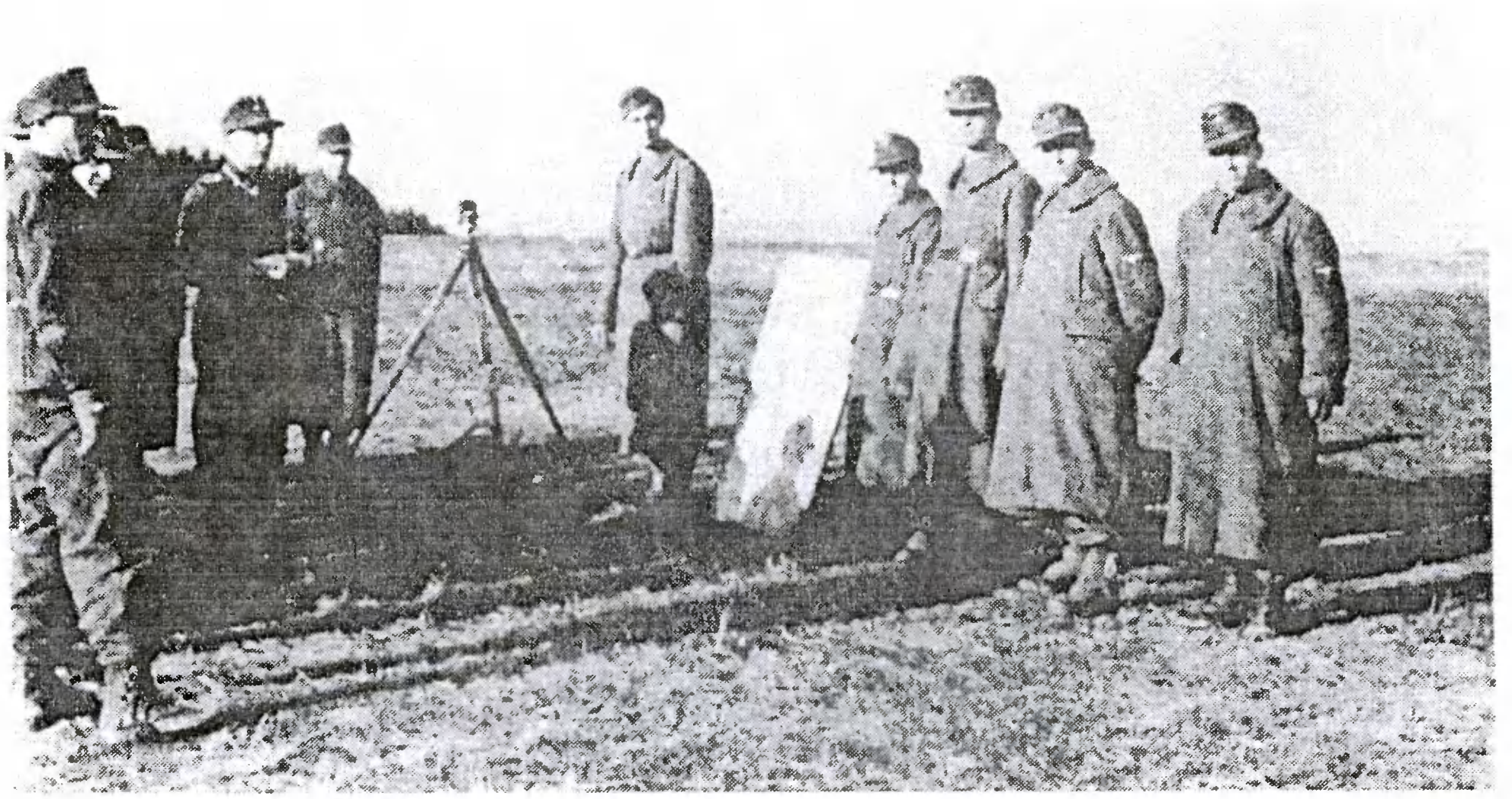

Exercițiile de tragere ale voluntarilor români. Trupele române au putut fi echipate doar cu arme uşoare. După cum se poate vedea în această fotografie, chiar şi uniformele care li s-au dat nu erau pe măsură

Colonelul Ciobanu şef al Statului Major al Armatei Naționale Române, îmbrăcat în uniforma armatei țării sale, schimbând impresii cu unul dintre comandanții de batalion români, cu uniformă germană.

Colonelul Alexandrescu, de asemenea, din Statul Major al Armatei Naționale Române, supervizează instruirea soldaților din Regimentul nr. 1

Profesorul Sângiorgiu vizitând una dintre unitățile de propagandă germane, care acționau în sectoarele de pe frontul ocupat de către Armata română inamică. În fotografie apare revizuind textul unor pamflete care urmau să fie aruncate deasupra acestor trupe.

Profesorul Sângiorgiu observând maşina cu care se lansau pamfletele, în liniile române inamice. Această propagandă a avut un mare succes şi a demoralizat profund Armata română de sub ordinele sovieticilor.

Profesorul Sângiorgiu din Guvernul Național Român, vizitând un spital german, unde se recuperau răniți ai Armatei române, pentru a-i încuraja să se unească Armatei Naționale.

Jurământul pe steag al voluntarilor români în unitățile de comando ale Waffen SS. În prim plan, comandantul german al unității, Benesch şi stegarul (cu insignele Armatei şi nu ale Waffen SS). În spate, Horia Sima şi generalul Chirnoagă.

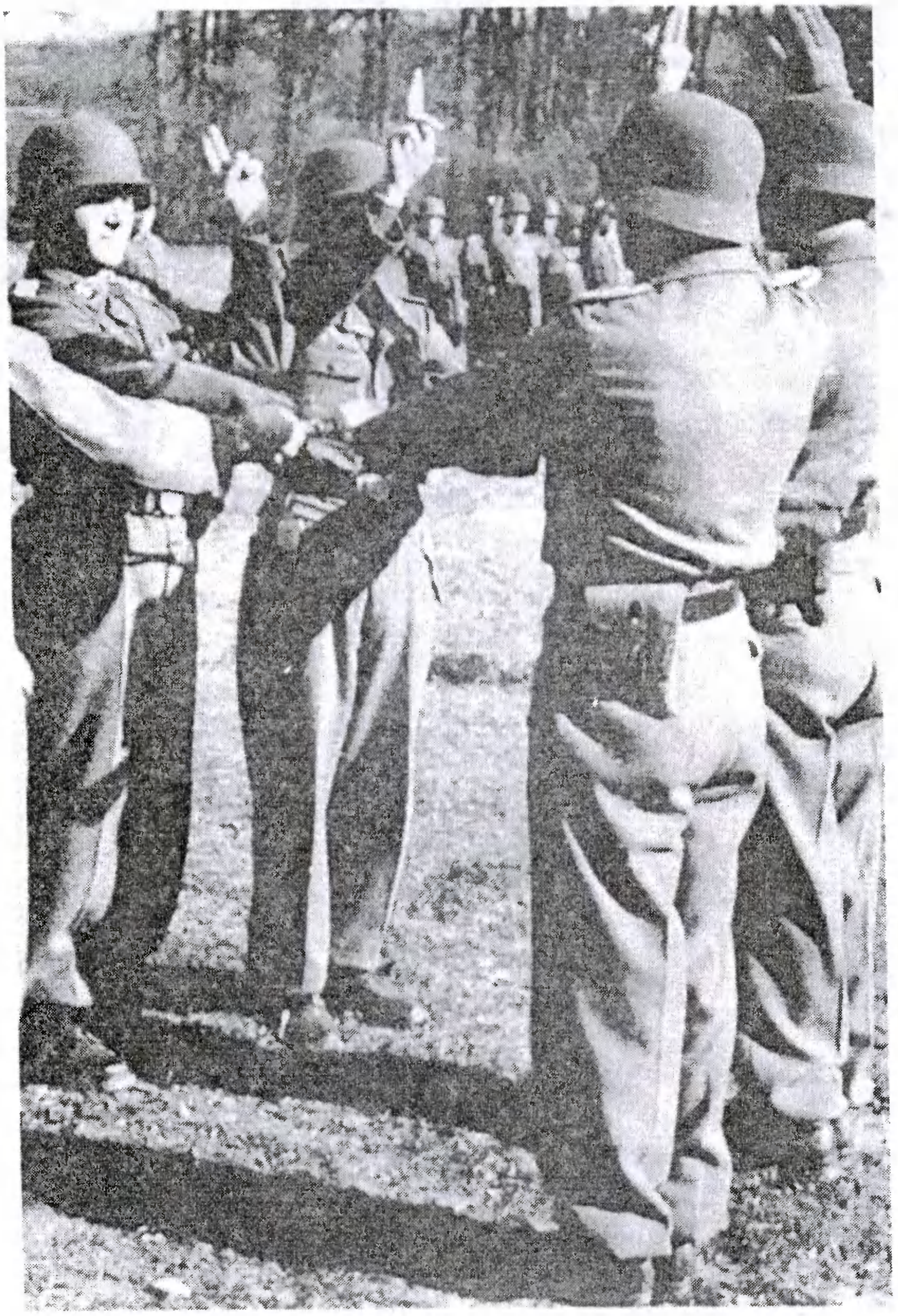

Jurământul pe steag al românilor din unitățile de comando ale lui Skorzeny.

Horia Sima vizitând românii, care urmau cursuri de instrucție desfăşurate de Abwehr pentru agenții care trebuiau să se infiltreze în România. Ca un fapt curios, observați că aceştia poartă uniforme diferite (ale Waffen SS, ale Armatei, inclusiv Luftwaffe).

Horia Sima salutând, pe rând, oamenii care erau numiți să fie lansați deasupra României ocupate de către sovietici.

POSTFAȚĂ

Scurta istorie a apariției în limba română a cărții "Armata Națională a Guvernului de la Viena" începe în ianuarie 2006, când am găsit într-o librărie din Madrid această carte în limba spaniolă. Chiar la hotel, în Madrid, i-am arătat-o domnului Ion Mării, bun cunoscător al limbii spaniole și un luptător neobosit al răspândirii scrisului legionar în lume. Domnia Sa a apreciat-o că este foarte bună și oportună să apară în limba română, fiind în această perioadă un gol în cărțile scrise despre mișcare, deoarece cartea scrisă de Comandantul Horia Sima despre Guvernul de la Viena, nu tratează în amănunt problemele armatei naționale, ci numai la modul general.

Ajuns în țară, am dat să o traducă o tânără licențiată în limba spaniolă, care mi-a făcut o foarte bună traducere, dar care nu vrea să apară ca traducătoare – i-am respectat opțiunea.

După obținerea traducerii brute am operat corecturile necesare și inclusiv imprimarea electronică pe un CD pe calculatorul domnișoarei Alina Călinescu.

Pe două copii deja corectate, s-au făcut noi corecturi de către domnul Roșca Niculae, vorbitor de limba spaniolă de 40 – 50 de ani, și de mine.

Cu această ultimă variantă și cu niște copii mai bune ale fotografiilor, am ajuns la Tipografia "Docuprint" din Bacău, str. Letea nr. 30 bis unde se va realiza tipărirea prin strădania domnului Rusei.

Finanțarea cheltuielilor de tipărire s-a făcut de domnul Niculae Roșca din Constanța, fost luptător și el în armata națională.

Gheorghe Jijie

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

2025